DECISIONES SACRAE ROTAE COMPENDIARIAE

quidem, ſed graues,& in foro ſæpè agitatæ.

Per R.P.D. Achillem de Graſsis Nobiliſsimum Bononienſem, eiuſdemq. Rotæ Auditorem præſtantiſsimum,tandemq. Montis Faliſci Epiſcopum religioſiſsimum lucubratæ.

Quas ab Auctoris exemplari ei propoſito Paulus Granuccius V.I.C. Luca oriundus, & Prothonotarius Apoſtolicus, ad communem ſtudioſorum vtilitatem fideliter deſcripſit, ad Decretalium titulos reduxit, atq. Epithomatibus, rerum ſummis, varijsque indicibus à pio lectore haud fortaſſe deſpiciendis locupletauit.

Cum inſerto priuilegio etiam pontificio, ne intra decennium ſub pœna adhuc excommunicationis eo ipſo incurrenda ab aliis imprimantur, neque etiam ad vſum alibi impreſſæ retineantur, niſi dicti domini Granuccii propria manu ſubſcriptæ.

ROMAE, Apud Paulum Bladum Impreſſorem Cameralem.
M. D. LXXXX.

ACHILLES . DE GRASSIS SACR . ROT . ROM . AVDITOR .

CARDINALIBVS SANCTAE ROM. ECCLES.

Illuſtriſsimis, & Reuerendiſsimis,

Marco Antonio Columnæ,

Io. Baptiſtæ Caſtruccio,

Hieronymo à Ruuere,

Euangeliſtæ Pallotto, &

Alexandro Peretto,

Iuris vtriuſq. Prudentum Mæcenatibus

AMPLISSIMIS.

Paulus Granuccius Oficij, grati animi, & obſeruantiæ ergo.

Labores hos ſuos forſitan ſtudioſis vtiles, atque pergratos Nuncupat, Dicatq.

AD LECTOREM.

SI pius es, boni sanè consules, sin Mugius, noli ante quid mali crepare, quàm exemplaria (præsertim Achillis) abstrusa, temporis iniuria penè deleta, & obliterata inspexeris, & cum his comparaueris. Tunc enim facilè intelliges, quàm immerito theonino eum dente lanies, qui, quę tibi alioqui nuda penè, & impolita fuissent afferenda, ea ipse pretiosis quasi vestibus ornare, & suis propè coloribus, summis cum vigilijs, impendioque venusta reddere curauit. Quare aureis his peritissimi iurisconsulti Achillis decisionibus libenter vtere, erit nempe quotidianas ob materias creberrimus earum vsus, & omniũ ferè iurisperitorum manibus quotidie atterentur. Quas porrò R. P. D. Cæsar adiunxit, adeo concinnas, acutas, & exquisitas esse pro certos habeas vt profiteri, non modo fateri quisque debeat, earum accurata, & diligenti lectione breui se doctum virum, & præstantem euasurum. Illud etiam summo consilio factum est, vt præsupposita (quæ appellant) aptè insererentur, vt negari posit numquàm, incidentem casum fuisse ab his diuersum, ac tandem vt illico in praxi, & theorica Lector instructus potissimum reddatur. Ad extremum hoc quoque, amice lector, monendus es, ne, si quæ typographi incuria errata inciderint, ea Granuccio, qui typis ipse non præfuit, tribuenda putes. Vale.

SIXTVS

SIXTVS PAPA V.

AD futuram rei memoriam. Cum, ſicut accepimus, dilectus filius Paulus Granuccius ex Ciuitate Lucana oriundus, iuris vtriuſque Doctor, ad communem vſum fori, totiuſq. Reipublicæ Chriſtianæ vtilitatem, deciſiones bo. mem. Achillis de Graſſis iampridem Palatij Apoſtolici cauſarum Auditoris, necnon dilecti filij Cæſaris de Graſſis dudum æquè Auditoris, de conſenſu exiſtentium Auditorum eiuſdem Palatij, & iam relati Achillis hæredum, & dicti Cæſaris in lucem edere, ſeu eius proprijs impenſis imprimi facere intendat, ſed vereatur, ne huiuſmodi deciſiones poſtea ab alijs ſine eius licentia imprimantur, ſeu ad earum imitationem excudantur, quòd in maximum eius præiudicium, & intereſſe tenderet, & verteretur: Quare nos dicti Pauli indemnitati hac in parte conſulere, eumq. peculiari fauore proſequi volentes, Motu proprio, & ex noſtra certa ſcientia eidem Paulo Granuccio, vt iam dictæ deciſiones per eum imprimi curandę à Congregatione noſtra Indicis, quæ illas nihil fidei catholicæ, aut bonis moribus contrarium continere cenſuit, viſæ, & recognitæ, per decem annos poſt earum primam impreſſionem, ſeu editionem, à quocunque, ſeu quibuſuis perſonis, ſine ipſius Pauli, aut hæredum, vel ſucceſſorum ſuorum, ſiue ius, aut cauſam ab eo, vel eis pro tempore habentium licentia imprimi, ſiue ab ipſis vel alijs vendi, ſeu in eorum officinis, ſiue apothecis, ſeu alibi vbilibet venales, ſeu vſuales, præterquam quòd de voluntate dicti Pauli, eiuſq. hæredum, vt ſupra impreſſæ, vel imprimendæ, & propria manu dicti Pauli, ſiue eius hæredum, cauſamq. habentium in calce dictarum deciſionum ſubſcriptæ teneri, aut alias quomodolibet haberi poſſint, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium cōcedimus, & indulgemus. Inhibentes omnibus, & ſingulis vtriuſque ſexus Chriſti fidelibus, tam in Italia, quàm extra exiſtentibus, & præſertim bibliopolis, ac librorum impreſſoribus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ eo ipſo incurren. ac ſub quingentorum ducatorum auri de Camera pro vna eidem Cameræ, & altera denunciatori, ſeu etiam iudici exequenti, ac reliqua tertia illorum parte Paulo ſupradicto, ſuiſq. hæredibus, cauſamq. habentibus applicandorum, & inſuper amiſſionis typorum, & librorum pœnis, toties, quoties contrauentum fuerit, ne intra dictos decem annos, vt præfertur, numerandos, opus, ſeu volumen dictarum deciſionū vnitum, ſeu diuiſum ſine voluntate dicti Pauli, eiuſq. hæredum, vt ſupra, & ab eis cauſam habentium dictis decem annis durantibus, imprimere, ſiue ab ipſis, vel alijs præterquam de voluntate & aſſenſu dicti Pauli, & ſuorum huiuſmodi impreſſa, ſeu imprimenda etiam per interpoſitas perſonas vendere, & venalia, vel ad vſum tenere, habere, vel proponere, niſi & duntaxat opera, quæ mandato dicti Pauli impreſſa fuerint, atque per eum, ſeu ab eo cauſam habentes in calce librorum huiuſmodi ſubſcripta propria eius ſiue eorum manu fuerint, aut aliàs quomodolibet eadem opera, ſeu liberos habere audeant, teneant, neque habere pręſumant. Mandantes propterea vniuerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, eorumq. Vicarijs ſeu officialibus in ſpiritualibus generalibus, nec non in ſtatu temporali ipſius S. R. E. etiam Legatis, Vicelegatis, & Gubernatoribus, vt quoties pro parte dicti Pauli, eiuſq. hæredum, ſeu ab eis cauſam habentium fuerint requiſiti, vel eorum aliquis fuerit requiſitus, eis efficacis defenſionis præſidio aſsiſtentes, præmiſſa ad omnem eorum requiſitionem, contra inobedientes, & rebelles per cenſuras eccleſiaſticas, illas etiam ſæpius aggrauando, aliaq. opportuna iuris & facti remedia auctoritate prædicta exequantur, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis, ſicq. ab omnibus cenſeri, & ita per quoſcūque iudices ordinarios, & delegatos, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiri debere. irritumque, & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus etiam iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis & cum quibuſuis clauſulis, & decretis etiam Motu ſimili, ac alias quomodolibet in contrarium factis, & hactenus quibuſuis conceſsis, & approbatis. Quibus omnibus etiam ſi de illis ſpecialis, ſpecifica, indiuidua & ad verbum expreſſa mentio habenda eſſet, eorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat quo ad dictas deciſiones iſtorum de Graſsis, attento dictorum de Graſſis conſenſu ſpecialiter, & expreſsè etiam de poteſtatis plenitudine derogamus, cæteriſq. in contrarium non obſtantibus quibuſcunque. Volumus autem, vt ſuper pręſentibus literæ etiam per breue noſtrum expediri poſſint, quòdq. illarum tranſumptis, vel exemplis ſimplicibus, etiam ipſis operibus eodem Paulo mandante, eiuſq. hæredibus, & ab eo, ſeu eis cauſam habentibus impreſſis, ſeu dicto tempore decem annorum durante imprimendis, eadem prorſus fides indubia tam in iudicio, quàm extra adhibeatur, quæ ipſis exemplaribus adhiberetur, ſi eſſent exhibita, oſtenſa, vel formiter producta. Dat. Romæ in Monte Quirinali, ſub annulo Piſcatoris Die primo Septembris. M.D.LXXXIX. Pontiſicatus noſtri Anno Quinto.

Locus Annuli Piſcatoris. M. Veſtrius Barbianus.

FACVL-

FACVLTAS IMPRIMENDI DECISIONES huiuſmodi ab Auctoribus tradita.

IO infraſcritto fo à qualunque &c. indubbia fede, come hauendo io per il paſſato negato à molti, & particolarmente librari il conſenſo, che ſi ſtampaſſero le mie deciſioni, & quelle di Achille mio fratello in gloria, per tema non vſciſſero fuori coſi mal corrette, come ne ho viſte delle altre: pure vltimamente à preghiere del Signor Oratio Granucci mio molto caro, & anco ſi per hauere io viſta la diligenza, & conſiderata la intelligenza del Signor Protonotario ſuo fratello in altre opere, che ſotto ſuo nome ſono in luce: con gran prontezza mi contentai più meſi ſono (anco promettendo de rato per mio fratello Veſcouo, & Nepoti, con i quali ſono herede di detto Achille) ch'ei le riuedeſſe tutte originalmente (come glie le feci conſegnare) & le accommodaſſe à ſuo guſto di ſommarij, indici, & ciò che faceſſe biſogno, & le faceſſe ſtampare à ſue ſole ſpeſe; con prohibitione expreſſiſſima, che non doueſſe accettare altro in compagnia, & particolarmẽte libraro, & ſdoſſarſi lui da tutta la fatica, perche eſſendo queſto meſtiero geloſo, mi fidai di lui ſolo, & non d'altri, & mi compiacqui, ch'ei ſe ne impetraſſe il Motu proprio da Noſtro Signore priuatiuè ad alios. & in fede &c. ho fatto fare la preſente, la quale ſarà ſottoſcritta di mia propria mano. In Roma queſto di 15. Settembre 1589.

Cæſ. de Graſſis Rotę Auditor, & Proton. Apoſt. manu propria affirmo vt ſup. &c.

Locus ✠ Sigilli.

TITV-

TITVLORVM ELENCHVS.

INDEX REGVLARVM CANCELLARIAE, QVAS INSEquentes Achillis Decisiones declarant.

INDEX

INDEX DECISIONVM R. P. D. Achillis de Grassis super Regul. Canc. ordine, quo manuscriptæ circumferebantur, quæ incipiunt ordine infrascripto.

ORDO

ORDO DECISIONVM ACHILLIS PROVT MANVSCRIptæ circunferebantur, & quemadmodum hodie sunt collocatæ.

exe-

Restit.

Restit. in integr.

Restitutione spoliatione.

Renunciatione.

Remissoria.

Resignatione.

Recusatione iudicis.

Reintegrationem spoliatorum.

Regressus.

Rescriptis.

Rerum permutatione.

Sententia & re iudicata.

Solutionibus.

Sententia excommunicationis.

Statu beneficij.

Simonia.

Supplenda negligentia prælatorum.

Stylo.

Successore in beneficio.

Sponsalibus.

Supplicationibus.

Surrogatus.

Testamentis.

Terminis.

Tuto-

FINIS.

INDEX DECISIONVM ACHILLIS DE GRASSIS Rotæ Auditoris.

Decre-

FINIS.

DECI-

DECISIONES
SACRAE ROTAE
PER R.P.D. ACHILLEM DE GRASSIS

Nobilifs. Bononien. eiuſdemq. Rotæ integrum Auditorem, ac tandem Religioſiſsimum Epiſcopum Montisfaliſci lucubratæ.

Quas ab Auctoris nobis propoſito exemplari fideliter deſcripſimus, atque ad titulos Decretalium reduximus.

LIBRI PRIMI DECRETALIVM.

DE CONSTITVTIONIBVS.

EPITOME.

TEMPVS ſex menſium datum Cardinalibus per concil. Lateranen. ad reſignandum beneficia minoris valoris 200. currunt à die prouiſionis.

SVMMAE.

1 *Cardinalibus ſex mẽſes dati ad reſignandum beneficia minoris valoris 200 currunt à die prouiſionis tantùm.*
2 *Tempus in dubio eſt continuum, & num. 4.*
3 *Cap. commiſſa. de election. in 6. cum illud adducentibus, declaratio.*

1. DECISIO. & huius tituli. I.

COnſtitutionem concilij Lateranenſis, qua datur tempus ſex menſium Cardinalibus ad reſignãdum beneficia minoris valoris 200.
1 intellexerunt Domini à die † prouiſionis, non autem à die habitæ poſſeſſionis, in vna Sabinen. de anno 1548. contra Reuerendiſſimum
2 Cardinalem Tranenſem, ex eo quia tempus † in dubio eſt continuum, & quia concilium vult auferre Cardinalibus commodum.

3 Et allegata in contrarium de. c. commiſſa. † de electio. in 6. & per Franc. in c. licèt canon. in §. is etiam. eod. tit. & quæ not. in l. 3. in §. ſi quis hæredi. de ſtatulib. & per Bar. in l. ſi in diem. de cond. & demõſt. & quę habentur in c. de mulcta. vbi Abb. num. 16. de præb. cum concord. per Gomes. in reg. de annal. q. 47. fuerunt declarata procedere, ideo ibi expectari adeptionem poſſeſſionis, quia alioquin inſurgeret deceptio: quę in caſu noſtro nulla adeſset: & ha-
4 bemus regulam tempus † eſſe continuum.

Bene facit, quia aliàs longo tempore etiam per litem Cardinalis haberet commodum fructuum, quod noluit conſtitutio, quę etiam sẽper loquitur de prouiſione, & commenda, cui æquè cenſetur tempus appoſitum.

EPITOME.

STatuto Panormi ſtante, quòd minor 25. ann. maior autem 18. habeatur pro maiore, ſi ſententia eſt lata Romæ contra minorem 25. ann. de bonis Panormi exiſtentibus valet.

SVMMAE.

1 *Iudicium vbique locorum factum contra minorem per statutum loci effectum maiorem valet etiam de bonis in loco statuti sitis.*
2 *Territorium non attenditur quoad ligandum subditos.*
3 *Statuta loquentia in personam, afficiunt personam subditã etiam extra territorium existentem.*
4 *Personæ locus attenditur quoad personam, & quoad contractum attenditur locus contractus.*
5 *Statutum habilitans personam, nõ comprehendit forenses, si est decisorium. quid autem, si est ordinatorium?*
6 *Intellect. ad Bar. in l. cunctos populos. num. 40. & 41. C. de sum. trin. & fid. cathol.*
7 *Iurisdictionis actus voluntarius quis non dicatur?*

2. DECISIO. II.

STatutum habilitauerat minorem in omnibus contractibus, & iudicijs, dicens quòd minor 25. ann. maior autem 18. haberetur pro maiore. Dibitatum fuit, quia iam erat lata sententia Romæ contra minorem 25. ann. Panormitanum de bonis ibidem sitis, in quo loco vigebat dicta constitutio, an dictum iudicium valeret, & an esset attendendus locus iudicij? Et fuit dictum, quòd iudicium vbique valeret per doctrinam Bar. in l. cunctos populos. num. 25. C. de summ. trinit. & fid. cath. cuius verba refert, & sequitur Albert. Brun. & comprobat ratione in receptor. in verb. habilis. ibi statutũ habilitans. faciunt dicta & rationes per Alex. cons. 41. nu. 5. vol. 5. quod dictum Baldi etiam sequitur Petr. de Ancar. in c. canonum statuta. col. 2. in 12. q. de constit. & fuit de mente Io. Bapt. de Sancto Seuerino in d. l. cunctos populos. num. 15. & num. 99. Et rationes præcipuè erant, quia Doctores dicunt communiter, vt Deci. in l. fin. col. 2. & ibi Marsil. num. 74. de
2 iurisd. omn. iud. quòd quoad ligandum † subditos nõ attenditur territoriũ. l. fin. de decret. ab ord. facien. & l. 2. C. de commert. mercat. c. fin. de cler. nõ resid. Et propterea Soci. in cõs. 79. col. 2. vers. circa primã. in 4. vol. dixit, quòd
3 statuta † loquentia in personam, afficiunt personam subditam extra territorium, & cum doctrina Socin. videntur se conformare Abb. in c. cum olim. de cler. coniug. & Dec. cons. 207. col. 2.

Considerabant etiam dictum Abbat. in c. quod clericis. 3. col. num. 10. & seq. vers. sed in quintum. de foro compet. duo dicentis ad pro-
4 positũ, primo ꝙ quantũ † ad personam attenditur locus personæ, sicut quantum ad contractum attenditur locus contractus. Secundo di-
5 cit, quòd statutum † habilitans personam, non comprehendit forensem, si tale statutum est decisorium, alioqui si esset ordinatorium, comprehenderet forensem. Considerabam etiam ego vnam rationem, quòd nullum hoc casu est præiudiciũ alterius territorij, si subditus meus in alieno territorio de rebus in territorio sta-
6 tuentiũ sitis disponat. Et propterea doctrinã † Bar. in d. l. cunctos populos. num. 40. & 41. cuius verba sunt diminuta, quam videtur sequi Salyc. num. 13. & ibidem Aretin. col. penult. vers. 3. ego intelligebam respectu bonorum alibi sitorum; alioqui regula allegata per Bar. de gestis extra territorium non faceret ad propositum respectu personæ, & rerum subiectarum, vt supra dixi.

Alia autem ratio de actu voluntariæ iurisdictionis. l. 2. ff. de offic. procons. & leg. nihil facit
7 ad rem, quia iste † non est actus voluntarius iurisdictionis. Et in hac opinione postea venit R.P. D. Fabius, qui solus contradixerat propter dicta Alber. Brun. vbi supra.

EPITOME.

EXtrauagans Pauli iij. de possessione capta vigore monitorij A. C. vel aliorum per transumpta supplicationum, interpretatur, vt tunc valeat dicta possessio, quando supplicatio, vel eius transumptum esset in monitorio inserta.

SVMMAE.

1 *Supplicatio debet esse inserta in monitorio, vt sit valida possessio eius vigore capta.*
2 *Possessio capta vigore monitorij, quando dicatur bona, & non restituibilis.*

3. DECISIO. III.

EXtrauagans Pauli iij. declarans, quòd possessio capta mediante monitorio Aud. Cameræ, vel aliorum per trãsumpta supplicatio-
1 num, fuit declarata † procedere, si esset inserta supplicatio, vel transumptum eius in monitorio: quia tunc in partibus dat possessio timore monitorij, & verisimiliter Ordinarij in partibus possunt credere, quòd propter illorum insertationem debeat dari possessio. Sed si quis iret cum monitorio, & postea haberet supplicationem; tamen, quia iudex de partibus posset dicere, si vellet, nolle dare possessionem cum supplicatione tantùm, & sic non est tanta ratio,

volue-

2 voluerunt Domini bonã † esse possessionem captam, & fore restituibilem vigore supplicationis, neque esse infectam per decretum regulę, & propterea illa non obstante, voluerunt restitutionem concedere in vna Calaguritana de la Puebla, coram Capizucco.

EPITOME.

BVlla archiuistarum disponens, quòd non detur fides notis, nisi ad archiuium portentur, comprehendit etiam collegia.

SVMMA.

1 Bulla archiuistarum, quòd notæ portentur ad archiuium, alioqui &c. est introducta propter publicum fauorem, & est honesta, & seruanda nu. 2. & extenditur ad collegia num. 3. intell. probato, quòd ea sit in vsu, num. 4.

4. DECISIO. IV.

BVlla archiuistarum, quòd notę portentur ad archiuium, alioquin eis nõ detur fides, voluerunt Domini in vna Romana obseruationis contractus, coram Prospero: quia princi
1 paliter est introducta † propter fauorem publicum, & quia est honesta, & seruanda in terris ecclesiasticis, & vt post Calderin. tradit Alex. cons. 119. col. 3. vers. & subdit Io. Calder. lib. 6. & Socin. cons. 97. col. 1. vers. secunda difficultas. lib. 1. illam bullam extendi debere, vt comprehendat etiam collegia, sub illis verbis, quascunque personas, vt dicunt Domin. in c. cum in illis. §. 1. ad finem. de pręben. in 6. & Alex. cons. 17. col. 1. vers. circa 2. lib. 6. & est de mente Roman. in cons. 346. in princ.

Dicebant tamen Domini illud procedere, probato quòd illa bulla esset in vsu, prout erat tempore Leonis, ne hodie inferrent ad annullandos multos contractus.

EPITOME.

SStatutum prohibens agere post annum, de nullitate, non dicitur prohibere excipere.

SVMMAE.

1 Excipere quis potest post annum, quamuis à statuto agere eo tempore prohibeatur.

2 Statutũ si prohibet opponi posse, non per hoc vetare dicitur actionem.

5. DECISIO. V.

1 STatutum prohibens † agere post annum de nullitate, non comprehendit excipientem post annum, vt per Alb. Bru. verb. nullitas. col. 3. de constit. & decret. post Alex. cons. 82. col. 3. vol. 3. & inducebatur arguendo per contrarium consilium Aretini 75. qui in statuto, quòd opponi nõ posset, nolebat, quòd veniret actio, ita è conuerso à fortiori. Facit Bal. in l. peremptorias. C. sent. rescin. non poss. num. 35. vers. quęro si statutũ dicit. Ange. cõs. 291. seu 348. Per dominicus obierat. faciunt Bart. & Paul. de Castr. in l. 1. circa principium. ff. de except. Franc. in c. dilecto. num. 150. cum seq. de appellat. & ita referebant aliàs tentum, vt in decisionibus d. Putei, quæ hic cum alijs ponuntur.

EPITOME.

STatutum vrbis, quòd post annũ non posit agi de nullitate, non tollit, quin posit excipi.

SVMMAE.

1 Nullitatis actione prohibita post annum, non censetur prohibita exceptio.

2 Decius cons. 8. & Ias. cons. 302. declaratur.

3 Nullitas notoria non tollit per statutum vrbis.

6. DECISIO. VI.

STatutum vrbis in prima parte, seu libro. c. 157. in fine, dũ dicit, addito, quòd post an-
1 num non possit agi de nullitate, nõ † tollit, quin possit excipi. ita in causa Romana nullitatis inter Curtium de Matthęis, & Vincentium de Albertonibus fuit conclusum 10. Nouembris 1544. corã Io. Paulo. Allegabatur Angel. cõs. 266. seu 348. Franc. latè in c. dilecto. de appellat. q. 54. num. 163. Gemin. in tract. protesta. in vers. nullitas. col. 10. vers. aduerte quia.
2 Nec obstat Deci. † cons. 7. & Ias. cons. 302. col. final. lib. 2. quia loquuntur de verbo dici non possit, non de verbo agi. Itẽ dixerũt, quòd
3 statutum † non impedit, quando nullitas est notoria, ad not. in l. vbi pactum. C. de transactio. Castren. cons. 347. col. fin. vol. 2. Calder. cons. 29. de constitut. Calcan. cons. 16. col. vlt.

EPITOME.

STatutum, quòd post annum nõ possit agi de nullitate, excludit etiam, ne quis replicando excipiat.

SVMMAE.

1 *Nullitas replicando opposita, etiam excluditur per statutum Vrbis.*
2 *Quaestio incidens, vel emergens quae dicatur.*
3 *Nullitas quae obijcitur contra possessorem, non est perpetua, sed tollitur tempore.*
4 *Agere quando quis dicatur, vel excipere remissiuè.*

7. DECISIO. VII.

STatutum prędictum, quòd post annum non possit agi de nullitate, licèt nõ tollat, quin
1 possit excipi; tamen excludit,† ne quis replicãdo excipiat.
2 Et licèt dicatur quęstio † incidens, vel emergens illa, quę deducitur per modum exceptionis, vel replicationis, iuxta doctrinam Paul. de
3 Castr. in l. 1. C. de ordi. iud. tamen nullitas, † quæ obijcitur contra possessorem, nõ est perpetua, sed tollitur tempore, vt est tex. in l. quęsitum. §. in dolo. ff. de pecul. & ibi notat Bar. Et quan-
4 do quis dicatur agere, † vel excipere, declarat. Paul. de Castr. in d. l. 1. C. de ordin. iud. & Franc. in c. dilecto. de appellat. col. 4. in 3. q. Ita fuit tentum in causa Romana spolij domus, inter Iulium Podium, & Gregorium de Manis, coram Puteo 22. Iunij 1545.

EPITOME.

STatutum, quòd post annum non possit dici de nullitate, dilatatur, vt etiam dici non possit principaliter: item adhuc si adesset defectus iurisdictionis.

SVMMAE.

1 *Nullitas etiam principaliter deducta, prohibetur ex statuto Vrbis, item si esset ex defectu iurisdictionis. num. 2.*
3 *Adiuncti iudicis omissionis nullitas quando non possit allegari.*

8. DECISIO. VIII.

1 STatutum, quòd post annum non possit dici de nullitate, intelligitur quòd † etiam principaliter, & non simul committendo causam appellationis, & nullitatis. Ita in causa Romana prætensę dotis, inter Iulium de Albertonibus, & Paulum de Sarazanis, coram Puteo 15. Decembris 1544. Ratio dubitandi erat, quia statutum est sub rubrica statutorum concernẽtium capitaneum appellationum, & allegabatur Brun. in tract. de constitut. & decret. statut. in ver. nullitas. in 2. col. vers. item cõmuniter. Et prius etiã fuerat tentum in eadẽ causa, die
2 4. Decembris, quòd etiam † si allegaretur defe-
3 ctus iurisdictionis, quia iudex † processerat sine adiuncto sibi dato, nihilominus non possit agi de nullitate.

EPITOME.

STatutum vrbis iã relatum dilatatur procedere tam in nullitate sententiæ interlocutoriæ, quã diffinitiuæ.

SVMMAE.

1 *Nullitas interlocutoriæ etiam prohibetur per statutum Vrbis.*
2 *Interlocutoria est citius terminanda, quàm diffinitiua.*
3 *Sententiæ appellatione intelligitur de diffinitiua.*

9. DECISIO. IX.

IN eadem die 15. Maij 1545. fuit resolutum, quòd statutum huiusmodi intelligeretur tã
1 de nullitate † sententiæ interlocutorię, quàm
2 diffinitiuæ: quia esset † inconueniens, quòd citius terminaretur diffinitiua, quàm interlocutoria, allegabatur inter cętera cons. Alex. 50. in 2. vol. incip. visis actis causæ. col. 1, & 2.
In contrarium autem dicebant, quòd appel-
3 latione sentẽtiæ † intelligitur de diffinitiua, iuxta not. per Felin. in rub. de re iudic. & per Alex. d. consil. 1.

EPITOME.

STatutum vrbis iã dictum super nullitate, vti decisorium, seruandum est in quocumque foro.

SVMMA.

1 *Nullitatis statutum Vrbis continet decisionem litis, iccirco quodcunque tribunal illud debet seruarę.*

10. DECISIO. X.

1 ITem in eadem causa die 29. Martij 1546. tẽtum est, quòd dictum † statutum vrbis concernit decisionem, in quantum perimit litem, & instantiam, ideo est seruandum in quocumque foro.

EPITOME.

STatutum iam relatum Capitolij super nullitate, ampliatur etiam, si quis inchoauc-

choauerit dicere de nullitate, & interim labatur annus, quia tunc neque per viã exceptionis de ea opponet.

SVMMAE.

1 *Nullitate inchoata dici per partem, si interim labatur annus, neque per viam exceptionis is amplius auditur.*
2 *Verborum nullatenus audiatur, energia.*

11. DECISIO. XI.

IN eadem causa die 29. Martij 1546. tentum
1 fuit, quòd si quis † inchoauit dicere de nullitate, & sunt lapsa tempora anni, non potest amplius de ea opponere etiam per viã exceptio-
2 nis propter illa verba, nullatenus † audiatur. allegabantur Doctores in l. postquam liti. C. de pactis. Alex. in l. nam & postea. §. si minor. ff. de iureiur. col. final. Franc. in c. significauerunt. de exceptio. num. 12. & in c. ex parte. num. 7. de constitut. Paul. de Castr. cons. 288. vol. 1. Calcan. cons. 16.

EPITOME.

STatuto deferente lucrum dotis pro dimidia marito, non extantibus filijs eiusdem matrimonij, si vxor, quæ ex primo matrimonio habebat filios, & ex secundo matrimonio filiã, quę tãdem mortua est, debetur nihilominus lucrum marito.

SVMMAE.

1 *Lucrum dotis pro dimidia debetur etiam marito vigore statuti illud ei deferentis, non extantibus filijs eiusdem matrimonij, quamuis vxor ex primo matrimonio habuerit filios, & ex secundo filiam, quę tandem mortua est.*
2 *Statuti verba quando dicantur correctoria?*
3 *Statutum correctorium loquens, existentibus filijs, non debet extendi ad casum, in quo filij non existunt.*
4 *Lucrum ideo per statutum defertur marito, vt quis inuitetur ad contrahendum matrimonium.*
5 *Absurdum quod dicatur?*
6 *Argumentum à ratione, ad extendendum statutum non valet, quando plures rationes possunt considerari.*
7 *Filios non adesse, vel non esse succesibiles, paria sunt.*

12. DECISIO. XII.

LVcrum dotis per statutum Rauennaten. pro dimidia defertur marito, non extantibus filijs eiusdem matrimonij.

Euenit casus, quòd vxor, quæ ex primo matrimonio habebat filios, ex secundo verò matrimonio habebat filiam, tandem est mortua: maritus petebat lucrum ex statuto. Tenuerũt Domini, nemine discrepante, & me proponente,
1 die 18. Februarij 1549. quòd maritus † foueret iustam causam.

Primo cõsiderantes verba statuti, quę dupli-
2 ci respectu sũt correctoria, † primo quia corrigũt l. hac edic. tali. C. de sec. nupt. quę nõ vult, ꝙ maritus habeat plus, quàm vnus ex filijs, secũdo dum defert successionem patri, & sic ascẽdenti, existentibus descendentibus. Si enim teneremus dictum statutum non procedere extãtibus filijs ex alio matrimonio, multo minus deberetur marito, & eius causa esset iniustior.
3 Hoc ergo † statutum correctorium, quod loquitur existentibus filijs, non debet extendi ad casum, in quo filij non existant. & ita per istam rationem consuluit Curt. Senior cons. 78. vers. sine tamen veri prçiudicio, & Dec. cons. 283. n. 4. vers. 3. & paulo inferius. num. 5. sequitur Paris. cons. 81. num. 43. vol. 3.

Ratio enim diuersitatis est in promptu, nam
4 ideo † statutum defert hoc lucrum, vt inuitetur maritus ad contrahendum matrimonium, & satis putauit succursum, in casu, quo filij non existerent, quibus extantibus, satis lucratus erat maritus suscipiendo prolem. iux. l. liberorum. de verb. signif. & postea filijs erat per alia statuta prouisum.

Fuit etiam consideratum aliud maximum absurdum: quia, si maritus haberet dimidium dotis, aut diceremus filiam omnino exclusam, aut quia per statutum debet habere tantùm legitimam, vnà cum alijs filijs haberet tantùm legitimam super alia dimidia, & sic incurreremus in multas extraneas expositiones. Ex quibus tollebãtur omnia, quæ pro cõtraria parte face-
5 re possent. Et primo quia videbatur absurdũ, † quòd maritus minus haberet, extantibus filiis, & sic quando esset magis oneratus, quàm illis non extantibus, per quam rationem contrariũ videtur decidere Dec. cons. 19. col. antepenult. & penult.

Quia fuit responsum, quòd vltra quòd in casibus Decij, & Curtij senior. semper in contrarium adductorũ idẽ penitus erat: quia in casu Curtii, maritus sine filijs totum lucrabatur, & tamen existentibus filijs ex primo, & secundo marito excluso, filij veniebant in ęquales portiones, & eodem modo in casu Decij. Et illud inconueniens cessabat, considerando rationem, quam ego supra adduxi de mente statuentium,

tium, pro qua dicebant Domini, vltra quòd cõueniret verbis, esse considerandum, quòd, quã-
6 do plures † rationes possunt considerari, tunc non valeret argumentum à ratione ad extendẽdum statutũ. Item non esse pręsumendam vnicam rationem, vt declarat Bart. in d.l. liberorũ. de verb. significati. Et tanto magis stantibus illis verbis statuti, quòd pręcisum sit.

Eodem modo respondebatur quibusdam rationibus, quę fiebant per aduocatum ex aduerso, qui considerabat, quòd, cum adesset statutum, per quod filia esset exclusa ab hęreditate, & esset contenta legitima, & sic filia quodammodo esset insuccessibilis, dicebat, quòd statutum deferens lucrum marito, non extantibus filijs, intelligẽdum erat de filijs successibilibus:
7 quia perinde † est, vel non adesse filios, vel non esse successibiles: quia, pro nunc circumscriptis difficultatibus, an posset dici quòd ista filia sit insuccessibilis, cum habeat legitimam, item an in materia statuti exclusiui, & admissiui ad successiones, talis interpretatio sumatur, dixerunt Domini in casu nostro non esse habitam à statuentibus considerationem simpliciter ad successionem, sed imò magis ad inuitandum maritos ad nuptias in casu expresso. Et quia omnes Domini ita tenuerunt, & dixerũt ita esse intrepidè tenendum, quia nihil potest considerari vrgens in contrarium, ideo vlterius nõ insisto.

EPITOME.

MVlier, mortuo marito, debet habere lucrum respectiuè ad integram dotẽ promissam ab alio, quàm ab vxore, & non in totum solutã, pro qua, & donatione propter nuptias promissor hypothecauit bona sua, non obstant & stat. vrbis lib. 1. c. 77. & lib. 4. cap. 21.

S V M M AE.

1 *Lucrum dotis promissæ, & donationis propter nuptias, quamuis non solutæ an debeat habere vxor mortuo marito, attentis verbis statutorum vrbis, de quibus hic intellige, prout num. 12.*
2 *Dos promissa venit dotis nomine.*
3 *Doti satisfactũ dicitur ex sola fideiussione pro ea præstita, marito volente.*
4 *Maritus dotis promissæ sicut lucrum consequitur, ita etiã eius vxor num. 6.*
5 *Fidem habitam esse de precio quando sufficiat.*
7 *Marito imputandum est, qui non exegit dotem, quando potuit.*
8 *Leges, & statuta solùm considerant dotem esse constitutam, & in esse deductam, non autem illius traditionem.*
9 *Statut. Vrbis cap. 77 lib. 1. intellectus.*
10 *Intellectus ad statuta Vrbis lib. 4. cap. 21.*
11 *Satisfactio etiam est datio fideiussoris.*
13 *Maritus propter dotem non solutam, habet remedia iuris in expellenda vxore.*

13. DECISIO. XIII.

DOte promissa, licèt non in totum soluta, mortuo marito, non obstantibus verbis statutorum vrbis videlicet in 1. libr. cap. 77. & 4. lib. cap. 21. tenuerunt Domini in vna Bononiensi alimentorum corã Prospero de an-
1 no 1550. mulierem † ab hæredibus mariti debere habere lucrum respectiuè ad integrã dotem promissam, & donationẽ propter nuptias, pro qua promissor hypothecauit bona sua, & fideiussorem dedit.

2 Et primo quia hoc est regulare, dotem † scilicet promissam, dotis nomine venire. Paul. & Alex. in l. si donaturis. §. fin. de condict. ob causam. Ias. in rubr. solut. matrim. num. 23. & statutum secundum contentatur quòd de dote sit satisfactũ. Quod in casu nostro ex sola fideius-
3 sione, † marito volente, pręstita, sufficere in terminis quæstionis nostræ, tradit Socin. cons. 32. col. fin. lib. 3.

Et ponderabatur generaliter, dote promissa, omnia lucra statutorum venire. Hinc mari-
4 tus † dotis promissæ lucrum consequitur, vt post infinitos tradit Boer. decis. 22. num. 13. & hoc per tex. in §. vẽditę. Instit. de rerum diuis.
5 sufficit † enim fidem habitam esse de precio, vbi inter cętera post Guid. pap. decis. 400. & 565. declaratur. Auct. sed neque. C. de pact. cõuent. & in corpore, vnde sumitur (vt in breuiario sentit Io. Fabr.) non procedere hodie: quia semper hodie adest promissio, nec debet mulier ad imparia iudicari. Ideo sicut maritus lu-
6 cratur dotem, ita † & ipsa mulier lucrabitur donationem propter nuptias. Et maximè, quia sibi imputare debet maritus, qui fuit contentus
7 promissione. Facit, quia est imputandum † marito, qui non exegit dotem, quando potuit, vt post paul. de Castr. & alios in l. nupta. §. 1. solut. matrim. tradit Afflict. in constit. Regni. Mulier quæ dotarium, sub rubr. de dot. const. in 2. fallent. & Corne. cons. 145. num. 13. vol. 2. Et
8 in veritate tã † leges, quàm statuta nihil aliud considerant, quàm dotem esse constitutam, & in esse deductam, non autem habent respectũ ad traditionem, vel restitutionem, vt in quodã casu tradit Socin. in l. de diuisione. solut. matri.

Et propterea non obstat primum statutum, quod

quod in contrarium allegabatur, dum conside rat tempus restitutionis, & sic quodammodo videbatur habitus respectus, quòd dos esset
9 tradita, quia alioquin non restituitur. Nam† sta tutum considerat restitutionem respectu temporis, non respectu dotis: satis enim est illo tẽpore dotem in esse deductam. Et ita quoque
10 respondetur secundo † statuto, dum considerat, quòd dos fuit soluta in pecunia, seu pignore tradito, vel fundo dotali constituto, vel aliter satisfacto, qđ intelligatur de satisfactione aliàs simili præcedentis, & sic interueniente datione: quia cum regulare sit, vt supradictũ est,
11 quòd etiam † datio fideiussoris sit satisfactio. l. si rem §. 1. de pignor. actio. Ias. in l. 1. qui satisd. cogantur. quia, vt supra dictum est, similitudo est, quę non consideratur respectu dationis, sed respectu satisfactionis, quæ, volente creditore, in sola fideiussione sufficit, vt per Socin. d.
12 cons. 32. quæ decis. procedit, † vbi dos non esset promissa per mulierem, sed patrem eius, aut per extraneũ, & alijs casibus, quibus mora imputari non possit, ad tradita in d. l. si nupta.

Nec obstat, quòd videatur maritum non debere in hoc grauari, qui dotem non habuit: nã non propter hoc ipse tenetur, sed quia ipse po
13 terat lucrari, & propter † non solutam dotem, habet remedia iuris in expellenda muliere, ad not. in c. per vestras. de don. inter vir. & vxor. & l. in insulam. §. vsuras. ff. solut. matri.

EPITOME.

LVcrum, quod defertur marito per statutum vrbis, non potest à marito via executiua exigi, etiã si causam habeat ab vxore, quamuis talis via bene competat vxori.

SVMMAE.

1 *Maritus non potest vigore statuti vrbis exigere via executiua lucrum dotis ei delatum, etiam si causam haberet ab vxore. num. 3. idque amplia, prout num. 4. & 5.*
2 *Mulier, siue ab ea causam habens exigit via executiua lucrum sibi ex statuto vrbis delatum.*

14. DECISIO. XIV.

1 LVcrum, quod defertur marito † per statutum vrbis, voluerunt Domini in vna Romana dotis, coram Domino Reomano de anno 1550. non posse à marito via executiua exi-
2 gi: quia tantùm † statutum dat priuilegium mulieri agenti, vel ab ea causam habenti. Et cum
3 dubitaretur, an si maritus † haberet causam à muliere? fuit dictum, quòd non, per doctrinam Bal. in l. fin. C. de bon. mater. 2. Angel. in §. quia verò. col. 1. vers. sed tunc potest dubitari. in Auctẽn. de nuptijs. Faciunt tradita per Corne. in Auct. ex testamento. col. 6. vers. & prędicta. C.
4 de probat. Quod etiam procedit, dato † quòd sit reseruandum ex statuto filiis. Bal. post glos. in. l. post hæreditarias. vers. in glos. ibi ecce vir. C. de hęredit. vel actio, quod lucrum acquiritur marito ignoranti, vt per Alex. in l. 1. in 3. not. & ibi Dec. num. 40. C. de ede. ac idem Dec. in l. si qua mulier. num. 16. C. de secund. nupti.
5 Ex quo inferebant † Domini, quòd non poterat dici esse quęsitum filio ex persona matris mortuæ, & demum ipso mortuo, acquisitum patri, vt sic videretur per medium personæ filii maritum habere causam ab vxore.

EPITOME.

NVllitas etiam notoria, & ex defectu citationis, censetur reiecta à statuto præfigente terminũ ad dicendum de nullitate.

SVMMAE.

1 *Statutum præfigens terminum ad dicendum de nullitate, facit, vt post dictum terminum nullitas notoria, & ex defectu citationis dicatur exclusa.*
2 *Nullitatibus simpliciter reiectis, non censetur reiecta nullitas ex eisdem actis, vel defectu citationis.*

15. DECISIO. XV.

1 NVllitas † etiam ex eisdem actis, & ex defectu citationis censetur reiecta à statuto præfigente terminum ad dicendum de nullita-
2 te, licet aliàs † reiectis nullitatibus simpliciter, non censeretur reiecta. Ita fuit dictum in vna Romana nullitatis coram D. Antonio Augustino de anno 1548. vt per Philipp. Franc. in c. dilecta. q. 54. de appellat. Alex. in cons. 105. 2. col. vers. quia respon. vol. 2. & cons. 225. vol. 6. Socin. cons. 121. vol. 3. Ias. cons. 220. 2. vol. lib. 2.

EPITOME.

STatutum, quòd post certum tempus dici non possit de nullitate, intelligitur tã agendo, quàm excipiẽdo.

SVM-

SVMMAE.

1 *Nullitas tam agendo, quàm excipiendo censetur reiecta, stante statuto prohibente dici de nullitate post certum tempus.*
2 *Intellect. ad Bar. in l. 1. in 1. oppositio. de exception.*

16. DECISIO. XVI.

1 Statutum, quòd post † certum tempus dici non possit de nullitate, intellexerunt Domini tam agendo, quàm excipiendo, in vna Romana legati corã Fabio Decano de anno 1550 per doctrinam Paul. de Castr. cons. 288. col. 2. in 2. dub. lib. 1. & clariùs per pract. Papiens. de executione sentent. in ver. sapiens. col. 4. vers. quęro quid si statutum. Et dicebant ita aliàs fuisse tentum in alia causa per dictum Albert.
2 Brun. in ver. nullitas. Et quę † allegabantur ex aduerso per Bar. in l. 1. in 1. oppositione de exceptio. procedebant, quando statutum se restringeret ad actionem.

DE RESCRIPTIS. EPITOME.

Professio si ex literis sacræ pœnitentiariæ erat emittenda in manibus cuiuscumque in ecclesiastica dignitate constituti, sufficit eam emisisse in manibus canonici.

SVMMAE.

1 *Professio emissa in manus canonici tenet, quamuis in rescripto dicatur eam emitti debuisse in manibus constituti in ecclesiastica dignitate, & per totam.*
2 *Canonicatus non est propriè dignitas.*
3 *Canonicatus an æquiparetur dignitati.*
4 *Mandatum an possit adimpleri per ęquipollens?*
5 *Rota interdum consuluit Dominos de sacra pœnitentiaria.*
6 *Canonicatus lato sumpto vocabulo venit appellatione dignitatis.*
7 *Dispositio extenditur ex verisimili mente concedentis, & identitate rationis.*
8 *Intellec. tale pactum l. §. final. de pact. & l. lucius. §. Titius. de lib. & posth.*
9 *Episcopus non cognoscit de causa commissa eius Vicario.*
10 *Rescriptorum ea, quæ sunt concessa, attenduntur, non autem concedenda.*
11 *Ratione, & mente concedentis concurrentibus larga significatio attenditur.*
12 *Quod volui, potui, quod potui adimplere nequiui, quomodo intelligatur?*

17. DECISIO. I.

Obtinuerat Carolus de Hęredia à sacra pœnitentiaria literas, quòd posset emittere professionẽ in manibus Antistitis, vel alterius cuiuscunque in ecclesiastica dignitate constituti: deinde emiserat professionem in manibus
2 canonici. Et fuit dubitatum, quia canonicatus † non est propriè dignitas, vt latè per Sarnen. post alios in c. statutum. de rescript. in 6. Felin. in c. pastoralis de offic. deleg. Et propterea prima vice in vna Tirasonen. pẽsionis quingentorum coram Domino Anto. Augustino, dum causa poneretur, Domini inclinabant, quod nõ valeret professio. Et eo magis, quia licèt ali-
3 qui dicerent, quòd canonicatus † æquiparabatur dignitati in delegatione causarum, vt habetur in d. c. statutum. tamẽ dupliciter respondebatur. Primo quòd hoc erat cõtra tex. in c. fin. de offic. deleg. in materia Conseruatoris, iuncta glos. in 6. Item etiam, quia licèt aliqui dice-
4 rent, quòd mandatum † adimpletur per æquipollens. l. fin. ff. mand. id intelligebatur, quando ęquipollens esset pinguius, vt per Ias. in l. si quis mihi bona. §. sed si mandauit. de acquir. hę redit. Et propterea inclinarunt Domini, quòd
5 consulerentur † Domini de pœnitentiaria, qui responderunt se etiam canonico illud commisisse.

Et propterea, dum alia vice causa esset proposita cum isto stylo, & mente pœnitentiariæ: Domini inclinarunt pro validitate, moti hac
6 potissima ratione, quia illud certum est, † lato sumpto vocabulo dignitatis, venire canonicatum, vt tradit Felin. in d. c. pastoralis. & Doctores, vbi supra.
7 Quo fundamento stante, & cõcurrente † verisimili mente concedentis, de qua testati sunt Domini de pœnitẽtiaria, extẽdebatur ab idẽtitate rationis, & mente dispositio, ad l. filium habeo. ad Macedon. Ias. Alex. & alij in l. si constante. in materia extensionis. sol. matrim. & faciebat. l. tale pactum. §. fin. de pact. & l. lucius. §.
8 Titius. de libe. & posth. qui tex. † vt tradit Paul. de Castr. Aretin. & Ias. habent etiam locum in rescriptis.

Et licèt in contrarium allegarentur quędã; tamen breuiter respondebatur, & primo dictum Decij post alios in c. quoniam abbas. nu.
9 9. de offic. delegat. vbi commissa † causa Vicario, non poterat procedere Episcopus, licèt Papa commisisset. Eodem modo dictum Staphil. fol. 14. in tract. de liter. super expectat. secundum verum valorem, quę non posset secundùm taxationem decimæ, licèt Papa esset concessu-
10 rus. Et hoc ea ratione, quia in rescriptis † attenditur, quod est concessum, non quod esset concessurus. Fel. in c. super literis. 2. col. in 3. limitatione,

tione, & quòd non debebat fieri extensio de persona ad personam, prout plura cumulantur per Tiraq. in repetit. in l. si vnquam. n. 28. uer. libertis. C. de reu. don. quia ad omnia ista respondebatur, quòd in illis casibus nullo modo verba nec propriè: nec impropriè alium casum comprehendebant, nimirum si non fiebat talis extensio, imò talis comprehensio. An in casu nostro casus erat sub lata, saltem significatione comprehensus. pro quo facit plenè doctrina Paul. de Castr. in l. in ambiguo. de reb. dub. prout istam materiam ita declarat Galiaul. in repetit. l. Gallus. §. & quid si tantum. col. 5. de lib. & posth. & hoc modo etiā tollebatur, quod dicebant aliqui, quòd non erat concessum, quia
11 imò † concurrente ratione, & mente attendebatur larga significatio. Et hoc modo non ob-
12 stat, quod dicitur, quòd † nolui potui, quod potui, adimplere nequiui. l. multum interest. C. si quis alteri, vel sibi, quia hic voluit, quod potuit sub larga significatione.

EPITOME.

Commisio facta prætori cum particola, quòd non obstantibus statutis procederet summariè, reddit eum delegatum, ita vt posit ab eo appellari, quamuis vti ab ordinario, statuto id prohibente, non potuisset.

SVMMAE.

1 *Rescriptum mandans prætori, vt non obstantibus statutis procedat summariè, facit eum delegatum.*
2 *Appellationi erit locus, si prætor vigore rescripti effectus est delegatus, quamuis, si eius iurisdictio excitata tantū fuisset, appellari ab eo ex forma statuti non potuisset.*

18. DECISIO. II.

1 PER commissionem summariè, † & non obstantibus statutis factam prætori alicuius ciuitatis, non esse excitatam iurisdictionem tantùm, sed ita alteratam, vt non amplius sit ordinarius, sed delegatus. Et propterea appellatio-
2 ni † esse locum, cui ex forma statuti, si tanquam ordinarius pocessisset, locus nō erat, argumento not. in l. ius ciuile. de iust. & iur. tenuerunt Domini in vna bonorum fideicommissi coram Domino Fabio de anno 1548.

EPITOME.

Commisio contra certos nominatos etiam cum clausula, contra interesse putantes, etiam si nominati fuerint canonici, non comprehendit capitulum.

SVMMAE.

1 *Capitulum non comprehenditur in commißione contra certos nominatos, etiam si adesset clausula, contra interesse putantes, & etiam si nominati fuerint canonici. Quid si capitulum sua sponte venire vellet nu. 2. Et quid si tractetur de interesse capituli secundariò. num. 3.*

19. DECISIO. III.

1 COmmissio contra certos nominatos, etiā † cū clausula, contra interesse putantes, etiā si nominati fuerint canonici, non comprehendit capitulum tamquam maius expressis. Et ita tenuerunt Domini in vna Pampilonen. coram me, argumento not. in c. sedes apostolica. de re-
2 script. etiam quòd capitulum † de voluntate sua venire vellet, & quòd tractaretur de inte-
3 resse † capituli in consequentiam, quia dixerunt esse opus noua commissione.

EPITOME.

Commisio sine retardatione solutionis pensionis producit effectum, nisi constet reseruationem pensionis præcesisse, præsertim si commisio esset sine causa.

SVMMAE.

1 *Pensionis reseruationem præcesisse constare debet, vt commißioni cum clausula, sine retardatione solutionis, detur locus. Etiam quòd certo tempore quis eam percepisset. num. 2.*
3 *Constare debet ante omnia de existentia actus.*

20. DECISIO. IV.

COmmissio sine retardatione solutionis pēsionis in vna Vrgellen. coram D. Reoma-
1 no de anno 1548. dixerunt Domini non † producere effectum, nisi constaret reseruationem pensionis præcessisse. Et fuit etiā dictum, quòd Auditor C. semper vult videre reseruationem.
2 Et propterea, etiam † quòd quis certo tempore percepisset pensionem; tamen, si constaret non reseruatam, negarunt manutentionē: quia
3 ante omnia debet † cōstare de existentia actus; ad Bar. in l. 1. §. & parui. nu. 3. quod vi aut clā. Et tanto magis, quando constaret pensionem

fuisse sine causa, vt quia concordia, propter quam fuisset constituta, non esset seruata

EPITOME.

Avocatio causæ cum clausula in rescripto, quatenus nō sit instructa, intelligitur tempore auocationis, alioqui iudex inhibitus attentat.

SVMMAE.

1 *Rescriptum auocationis, quatenus causa non sit instructa, intelligitur tempore auocationis, & quare?*
2 *Subreptio attenditur tempore dati rescripti.*
3 *Attētare dicitur iudex, si facta auocatione causæ, quatenus sit instructa, & illius virtute etiā inhibitione, rescripti tēpore verè causa erat instructa, nā debuit supersedere.*

21. DECISIO. V.

1 Commissio causæ cum auocatione, quatenus non sit instructa, intelligitur † tēpore
2 auocationis, quia illo tempore † attenderetur subreptio. Et sic licèt tempore inhibitionis causa esset instructa; tamen, si tempore commissionis non erat instructa, debet iudex supersedere, alioquin attentat, quia iam videt causam bene fuisse auocatam. Et ideo sententia lata contra talem inhibitionem fuit iudicata nulla coram me in vna Cæsaraugustana primitiarū de Pennaflor. 7. Nouembris 1548. facit consil. Gemin. 47.

EPITOME.

Rescripti signatura habens videlicet, placet de legitima executione, si sententia lata est pro reo, eius successor facit possessionem litigiosam.

SVMMAE.

1 *Commissionis clausula, placet de legitima executione, intellectus.*
2 *Dictio, de, an faciat conditionem? & num. 4.*
3 *Litem facit prætensio partis, etiam si foueat iniustitiam.*

22. DECISIO. VI.

1 Commissio, in qua signatura dicebat, placet† de legitima executione: quia sententia erat lata pro reo, qui non poterat prętendere executionē in possessione, sed tantū absolutoriā pro expensis, & propterea dubitabatur, si successor rei, qui in corpore cōmissionis prætēdebat posse capere possessionem, & citauerat vigore illius commissionis intrusum, fecerit possessionem litigiosam? quia erat data iurisdictio conditionaliter, placet de legitima executione: & sic videbatur, quòd non poterat legitima executio fieri in possessione. Quòdque iurisdictio esset conditionalis, cōprobant qui-
2 dam: quia dictio, † de, significat conditionem, ad not. per Bal. in l. si plures. col. fin. de condit. insert. & in l. ex hoc iure. quinta col. vers. item dictio, de. de iust. & iur.

Contraria tamen opinio post multas disputationes visa est verior. Et ratio fuit, quia præ-
3 tensio † partis est illa, quæ facit litem, etiam si foueat iniustitiam, vt per Franc. in c. 1. in fin. post Domin. & Lap. vt lit. pend. in sexto. & sic, quia ille prętendebat, licèt iniustè posse habere possessionem, fuit inducta lis. Et illa cōditio-
4 de † legitima executione, non facit conditionem, quia est conditio intrinseca, & magis respicit iuris ordinem. glos. in ver. legitimè. & ibi Abb. in 1. col. in c. consanguinei. de re iudic. alioqui semper tacita conditio, prout de iure non faceret litem, nisi in euentū iustitiæ: quod est falsum.

EPITOME.

Commissione emanata contra omnes sua interesse putātes, aliquo speciatim nominato, licèt executor non possit absque peculiari mandato specificare citandos; id tamen coarctatur non habere locum, quando in d. cōmissione adesset particula illa, quòd intrusorum nomina habeantur pro expressis.

SVMMAE.

1 *Executor vigore commissionis contra omnes sua interesse putantes, aliquo speciatim nominato, non potest sine mādato specificare citandos. Fallit, si in commissione adesset clausula, quòd nomina intrusorum habeantur pro expressis, num. 2.*
3 *Clausula, quòd nomina habeantur pro expressis, quando sunt aliqui nominati, refertur ad intrusos, et nominatos.*
4 *Citatus quando quis dicatur legitimè, vt desinat esse pacificus possessor.*

23. DECISIO. VII.

Commissionis vigore contra omnes sua interesse putantes, aliquo specialiter nominato,

1 nato, licèt † non possit executor sine mandato specificare citandos, vt per Philip. Franc. in c. cum in multis. in 2. not. de rescript. in 6. Tamẽ coram me in vna Zamoren. parochialis de Villalar, postquam sæpius causa fuisset posita, limi
2 tarunt † Domini, quando in commissione esset clausula, quòd nomina intrusorum habeantur pro expressis, & sic perinde est, ac si expressè essent nominati omnes intrusi: quo casu potest executor sine mandato eos citare, quia est certa demonstratio, vt per Domin. in d. c. cum in
3 multis. col. penult. Item quia illa † clausula, quòd nomina habeantur pro expressis, cũ sint aliqui nominati, refertur ad intrusos, & nominatos, & propterea ad citandum intrusum, non requiritur aliud mandatum. Et ideo voluerunt taliter citatum, quamuis contra eum ad nullos alios actus esset processum, desinere esse pacificum triennalem, vt non gaudeat regula.

EPITOME.

Commissio auocatoria, quamuis liget ignorãtes, id intelligitur, quando commissio esset motu proprio, alioqui non item.

SVMMA.

1 *Commissio auocatoria ligat ignorantes, contrahe, si non emanasset motu proprio, num. 2.*

24. DECISIO. VIII.

1 Commissio auocatoria licèt † liget ignorantes, iuxta cons. Geminiani 47. tamen in
2 vna Gerunden. rei piæ Domini inclinabant, † quòd non procederet, quando commissio non esset motu proprio: quia tũc illa videbatur magis cõmunis opinio, contra Gemin. vt per Rip. in c. cum M. nu. 196. de constitut. quod etiam placuit Dominis in vna Salernitana Sancti Andreæ coram me.

EPITOME.

Subreptitia non est commissio, in qua non fuit facta mentio, quòd causa erat instructa, si tamen in ea adest clausula, cuius statum, & merita, &cæt.

SVMMA.

1 *Clausula, cuius statum, & merita &c. posita in commissione saluat eam à subreptione ex taciturnitate, quòd causa erat instructa.*

25. DECISIO. IX.

1 Commissio, in qua narrata lite cum clausula, cuius statum, & merita &c. non † est subreptitia, etiam quòd in ea non fiat mentio, quod causa sit instructa, vt per Staphil. de signat. iustitiæ cap. dicendum est modò succinctè. num. 10. & propterea etiam si non adesset regula super hoc disponens specialiter aliquid, voluerunt in eadem causa, quòd non esset necessarium facere mentionem.

EPITOME.

Commissa causa, & decreta citatione, sed non executa, quia dicitur deuoluta causa conditionaliter, & non plenè, potest pars ei renunciare.

SVMMAE.

1 *Causa dicitur deuoluta conditionaliter, si est commissa, nec non decreta citatio, non tamen executa, & habet locum pœnitentia.*
2 *Citationi nondum executæ potest renunciari, vt coram ordinario procedat?*
3 *Decis. Rot. in nou. & Aegid. 317. intellectus.*
4 *Procedi posse coram vtroque quo pacto intelligatur.*

26. DECISIO. X.

1 Commissa causa, & decreta citatione nondum executa, quia causa † est deuoluta cõditionaliter ante executionem impetrans potest pœnitere, & illi renunciare, vt in dec. 402. aliàs 17. de dol. & contum. in nou. quæ in hoc concordat cum decis. Aegid. 406. & 462. Nam cessant omnes rationes, quæ solent considerari in affectione, per appositionem manus Papæ: quia intelligitur, quando causa esset plenè deuoluta, & sic executa citatione; secus stante dicta deuolutione conditionali, & hoc modo procederet deserta appellatione causam nõ remitti. Eodem modo, si appellationi renuncietur, & si malè est iudicatum, vt de primis duobus sunt decisiones 114. aliàs 17. de appellat. in nou. & 446. aliàs 39. eo. titu. in antiq. Aegid. decis. 520. Sarnen. in reg. de trien. quæstione 54. & de tertio est Aegid. decis. 419. & in tertia additione decis. 11. aliàs 3. de appellat. in nou. quia semper causa erat purè, & simpliciter deuoluta.

2 Praeterea non dum † executa citatione, potest illi renunciari, vt coram ordinario procedatur, secus fortè coram delegato, & ita vi-
3 detur intelligenda † decis.76.aliàs 4.de dol. & contu.in nou.& illa Aegid.317.
4 Illud etiam, quod dicitur, quòd † potest coram vtroque procedi, habet locum, quando nõ esset renunciatum primae commissioni, & quando coram vtroque vtraque pars cõparuisset, & sic distinguebant Domini in vna Salernitana coram me die 14.Feb.1549.

EPITOME.

Commissio auocatoria comprehenditur sub decis.Rotae 68. in nou. vt scilicet saluetur in aliquo ex capitibus expressis vero.

SVMMAE.

1 *Auocatoria commissio saluatur ex aliquo capite vero ex pluribus expressis.*
2 *Paupertas mulieris conuentae sola sufficit, vt causa remittatur ad partes etiam remotas.*
3 *Gratiosa adhuc comprehenduntur sub decis.7.de rescrip.in nou.*

27. DECISIO. XI.

Commissionem auocatoriam comprehen-
1 di † sub decis.68.aliàs 7.de rescript.in nou. voluerũt Domini coram me in vna Colonien. matrimonij, in qua propter paupertatem, & sẽtentiam latam in partibus causa auocabatur à curia, licèt illa sententia non transiuisset in rem
2 iudicatam. Quia sufficiebat † sola paupertas mulieris conuentae, nam ea sola motus Pontifex causam remisisset ad partes. Et tanto magis, quia, vt tradit Felin. in c. licèt causam. de pro-
3 bat. etiam † in gratiosis seruatur illa decisio Rotae.

EPITOME.

Iurisdictiones tribuit, parte non opponente, commissio, in qua petebatur committi causam restitutionis in integrũ, ex quo pars narrabat se omnibus paruisse, & signatura respondit, prout de iure.

SVMMAE.

1 *Commissio restitutionis in integrum signata, prout de iure, quamuis subreptitia, tribuit iurisdictionem, parte non opponente, & num. 2.*
3 *Clement. 1.de restit.in integr.procedit, parte opponente.*
4 *Imputare sibi pars debet, si non opponit eius iura, & permittit per iudicem cognosci de iustitia, & meritis causae.*

28. DECISIO. XII.

1 Commissio, in qua † petebat committi causam restitutionis in integrum, & pars narrabat se soluisse expensas, & paruisse iudicato, & in nullo amplius esse parendum, & signatura respõdebat, prout de iure, voluerunt Domini, quòd tribueret iurisdictionem, parte non opponente, & sic quòd ego potuerim pronunciare in vna Valentina de Paterua: quoniam re-
2 scriptum illud † tribuit iurisdictionem, ad trad. per Ias.in l.praescriptione.C. si contra ius, vel vti.pub.ex notatis per omnes, & praecipuè dec. in c. caeterùm.de rescrip.
3 Et licèt † videretur in contrarium clement. 1.de restit.in integr.ibi, nullatenus audiatur. tamen quia hoc tangit vtilitatem partis, Domini eam intelligebant, parte opponente, prout generaliter tradit Ias.in l.vniuersa. C. de precib. imp. offer. & tradit Bart. in l.eleganter.col.2.
4 vers.oppono.ff.de dolo.& imputet † sibi is, qui passus est cognosci de iustitia, & meritis causae.

EPITOME.

Procedi potest per contradictas contra citatum, si est cõmissa causa super beneficio, & iure patronatus, quamuis postea alia commissio diuersa praesentetur.

SVMMA.

1 *Citatus patitur processum per contradictas vigore commissionis, super beneficio, & iure patronatus, licèt postea alia diuersa commissio exhibeatur.*

29. DECISIO. XIII.

In vna Salernitana sancti Andreae coram
1 me tenuerunt Domini commissa † causa super beneficio, & iure patronatus, posse procedi per contradictas contra citatum, licèt postea habeatur commissio, vt super prouisione Cardinalis de eo beneficio, & alia prouisione videatur.

EPITO-

EPITOME.

APPellatione commissa vnà cum negocio principali, si adest clausula, quam, & quas &c. iudex ad quem procedit non constito de appellatione, idem in alijs casibus hic narratis.

SVMMAE.

1 *Clausula, quam & quas, contenta in commissione appellationis, facit, vt iudex ad quem procedere possit, etiam non constito de appellatione.*
2 *Commissa causa appellationis cum toto negocio principali, si pars citata per contradictas non comparuit, iudex secundus procedit, non constito de appellatione, declara, prout num. 4.*
3 *Iudex ad quem de partium consensu procedit, etiam appellatione non producta.*

30. DECISIO XIV.

COmmissa causa appellationis vnà cum toto negocio principali, Domini tenent pro firmis infrascriptas conclusiones. Prima, quòd,
1 vbi adest clausula †, necnon quam & quas, semper iudex potest etiam non constito de appellatione procedere, vt per Samen. in reg. de infir. q. 34. num. 4.
2 Et idem † tenuerunt Domini, quando esset commissa vnà cum toto negocio principali, vigore cuius pars esset citata per cõtradictas, &
3 non comparuisset: quia de † consensu partium etiam non producta appellatione hoc potest, vt per Aegid. decis. 37. & 117. & in nou. decis. 424. Quod fuit declaratum procedere in appellatione à grauamine sine dubio, vt post Aegid. decis. 48. tradit Staphil. fol. mihi. 131. licèt fortè secus esset in sententia diffinitiua, vt per Staphil. ibidem, & ita dixerunt Domini in vna Burgen. coram Antonio Augustino de anno 1551.

EPITOME.

NVllitas venit ęquè principaliter, commissa causa appellationis, nullitatis, & attentatorum: & deserta appellatione, si notorium est nõ adesse nullitates, & attentata, omnia censentur deserta.

SVMMAE.

1 *Nullitas dicitur principaliter deducta, si commissa est causa appellationis nullitatis, & attentatorum.*
2 *Deserta causa appellationis, deserũtur & nullitas, & attentata simul cum ea proposita, si notorium est eas non adesse, alioquin secus.*

31. DECISIO XV.

1 COmmissa † causa appellationis nullitatis, & attentatorũ &c. in vna & eadem commissione causam nullitatis principaliter esse commissã referebant Domini aliàs ita fuisse tẽtum in pluribus causis, dum proponeretur causa Monopolitana coram Ant. August. pro quo allegabantur magis communiter tradita per Deci. in c. dilecto. col. fin. & ibi Franc. q. 14. de appellat.

Veruntamen, quantum ad finem, an deserta appellatione, desereretur etiam causa nullitatis, & attẽtatorum, iuxta doctrinas communes in c. ex ratione. eod. tit. & per Ias. in l. cõtra maiores. de inoff. testam. Domini habebant pro re
2 soluto, quòd, si notoriũ † esset non adesse nullitates, & attentata, desertionem esse communem. inclinabant etiam pro dictis per Frãc. in d. c. ex ratione. in 6. q. vide tamẽ eundem Frãc. in d. c. dilecto. quęstione 58.

EPITOME.

TErminos nouos de per se non est necessarium seruare, sed sufficiunt seruati in negocio principali, & iudex potest prõũciare super nullitate, & negocio principali.

SVMMAE.

1 *Termini noui de per se non sunt seruandi.*
2 *Nullitates, & negocium principale in vna, & eadem sententia possũt terminari.*
3 *Commissio cum clausula, quòd præfixo termino, procedit, quando iudex nollet pronunciare super nullitatibus.*

32. DECISIO XVI.

PER supradicta alia vice in vna Assisinaten. tenuerunt Domini non esse † necessa-
1 rium seruare terminos nouos de per se, sed sufficiunt seruati in negocio principali.
2 Item in vna, † & eadem sententia iudex potest pronunciare super nullitatibus, & negocio principali, etiam quòd diceretur primitus, & ante omnia, quod est de mente Franc. in d. c. dilecto. in principalibus quæstionibus.
3 Et illud, quod dicitur de commissione † pręfixo

fixo termino, procedit, quando iudex nollet pronunciare in nullitatibus.

EPITOME.

APpellatione à sententia lata in possessorio deserta, non dicitur desertum negocium principale, & quare?

SVMMAE.

1 *Appellatione deserta, quòd censeatur deserta nullitas, est stylus Rotæ contra communem Doctorum opin.*
2 *Appellatione deserta in possessorio, non dicitur desertum negocium principale, & quare.*
3 *Stylus Rotæ non est extendendus contra communem.*
4 *Appellationis causa commissa à sententia lata in partibus vnà cum negocio principali, Rota procedit in dicto negocio principali, etiam non constito de appellatione.*

33. DECISIO. XVII.

QVicquid sit in cõmissione continente causam nullitatis, & appellationis, licèt æquè
1 principaliter, quòd deserta † vna, sit deserta alia, quod videtur contra communẽ, vt per Franc. in c. dilecto. q. 58. contra quem tamen dicebant Domini semper fuisse seruatum. de app. fuit dubitatum in vna Britonorien. corã Puteo, quod de negocio principali. Nã ibi erat commissa causa appellationis à sententia lata in possessorio vnà cum negocio principali, &
2 deserta † appellatione, dubitabãt, nunquid esset desertum negocium principale. Et licèt quidam vellẽt, quòd sic, arguendo de causa nullitatis ad appellationem.

Tamen tunc inclinauimus in contrariũ, cõsiderando, quòd erat diuersa ratio. Nam ideo volunt deserta appellatione deseri nullitatem: quia proueniunt ab eodem fonte, & agitur semper de facto iudicis: quæ rationes non militant in negocio principali. Esset enim nimis
3 extendere † stylum nostrum contra communem. Et allegabatur, quod passim seruaba-
4 mus, vt commissa † causa appellationis à sententia lata in partibus vnà cum negocio principali, non constito de appellatione, procederemus in principali.

EPITOME.

INteresse putans habere etiam nõ nominatus in cõmissione emanata contra aliquem, & omnes sua interesse putãtes, cuius commissionis vigore fuit decreta citatio, potest semper venire, & procedere contra actorem absentem per contradictas.

SVMMAE.

1 *Commissa causa contra aliquem, & omnes sua interesse putantes, ac citatione decreta, potest semper venire interesse habens, & contra actorem absentem per contradictas procedere.*
2 *Decis. Rotæ 402. in nou. extensio.*

34. DECISIO. XVIII.

COmmissa causa contra Petrum, & omnes sua interesse putantes, & decreta citatio-
1 ne, tenuerunt Domini, quòd possit † semper venire interesse putans etiam non nominatus. Et si actor in curia non reperiatur, voluerunt Domini posse procedi contra ipsum per con-
2 tradictas. & ita extendebant † decis. Rotæ 402. aliàs 17. de dolo & cõtumac. in nou. quia omnes sunt citati, licèt ego dubitarem.

DE CONSVETVDINE.

EPITOME.

COnsuetudo optandi canonicatũ per antiquiorem portionarium procedit, etiam si portionarius esset archidiaconus.

SVMMAE.

1 *Optare canonicatum potest antiquior portionarius, etiam si esset archidiaconus, & quare? num. 2. & 3.*
4 *Qualitates diuersæ separabiles possunt concurrere in eadem persona.*

35. DECISIO. vnic.

COnsuetudinem optandi canonicatum per
1 antiquiorem portionarium, voluerunt † Domini in vna Salamantina coram Domino Puteo de anno 1548. procedere, etiam si por-
2 tionarius esset archidiaconus: quia † nulla est mixtura, nec descẽsus, iux. doctr. Rotæ dec. 227
3 aliàs 3. de cons. in no. Cal. cõs. 5. de cõs. Nam † in hac optione consideratur vti portionarius, & sic ascendit ad mixturam, vt fuit responsum per me ex dictis per Io. And. & alios in c. statutum. de rescript. in 6. & quæ tradit Alciat. in l. 2. in 1. col. in fin. de verb. oblig. quia sunt diuer-

4 diuersæ † qualitates separabiles cōcurrentes in eadem persona. Bene facit, quod not. Felin. in c.quoniam abbas. col. fin. de offic. delega. de Decano facto præposito.

DE ELECTIONE.

EPITOME.

Officia etiam ecclesiastica prout prothonotariorum & similiū, nō vacāt per promotionem ad episcopatum.

SVMMAE.

1 *Promotus ad episcopatum retinet officia etiam ecclesiastica, puta prothonotariatus, & similium.*
2 *Intellect. ad c.cum in cunctis.§.cum verò, de election.*

36. DECISIO. I.

1 Officia † etiam ecclesiastica, prout prothonotariorum & simil. argumento officiorum, de iure ciuili non vacant per promotionē
2 ad episcopatum: quia c.†cum in cūctis.§.cū vero.de electio.loquitur tantùm in beneficijs. & ita tenuerunt Domini in vna Florētina coram Domino Fabio, quicquid in contrarium allegaretur, ex not.per Socin.in cons.53.3.vol.& Gomes.q.22.super reg.de infirm.

EPITOME.

Promotus ad episcopatum titularem nō amittit priora beneficia, nisi per adeptionem pacificæ possessionis dicti episcopatus.

SVMMAE.

1 *Beneficia prima non amittit promotus ad episcopatum titularem, nisi per adeptionem illius pacificæ possessionis.*
2 *Promotus ad episcopatum titularem tenetur per retentione beneficiorum soluere annatam.*
3 *Extrauaganti Iul. II.quòd retentio beneficiorū concessa promotis non suffragaretur literis &c. quando non sit locus.*
4 *Nullitatis pœna non procedit, nisi in casibus expressis.*

37. DECISIO. II.

1 Promotus ad episcopatum titularem non † amittit beneficia, nisi per adeptionem pacificæ possessionis, & declaratio, quam ad stylum curiæ dat Abb.in c.cum in cunctis.§. cum verò. de electio.& quę notat Roman.cōs.335. placuerunt Dominis in vna Panormitana pensione coram D.Fabio de anno 1548.

Et propterea in eadem fuit dictum non ob-
2 stante stylo, quòd talis † promotus pro retentione beneficiorum teneretur soluere annatā;
3 & quòd tamen non † esset locus extrauaganti Iulij II. quòd retentio beneficiorum concessa promotis, non suffragaretur literis non expeditis. quia ante adeptam pacificam possessionem, cum non vacent beneficia, talis promotus non eget illa retentione, & quia illa extrauagans
4 non annullat actum. quæ pœna † nullitatis nō procedit, nisi in casibus expressis.l. etsi quis.§. Diuus.ff.de relig.

DE RENVNCIATIONE.

EPITOME.

4 Consensus morte resignantis per procuratorem tunc est verus; quādo procurator dedisset supplicationem in vita resignantis, vel fecisset aliquem actum, aut mandatum acceptasset.

SVMMAE.

1 *Consensus præstitus per procuratorem post mortem principalis resignantis, quando est validus.*
2 *Mandatum morte principalis re integra expirat.*

38. DECISIO. I.

Consensum renūciationi beneficij post mortem resignantis per procuratorem ex notatis per Cassador. decis. 1. hoc tit. tenuerunt Domini esse verum, quādo per procuratorem
1 esset porrecta † suppplicatio, prout loquitur Cassad. vel quando procurator fecisset aliquē actum, vel saltem acceptasset mandatum; alio-
2 quin tanquam expiratum † re integra cessaret. Et ita fuit tentum in vna Segobien. beneficij de Villacastin.coram Domino Fabio de anno. 1548.

EPITOME.

Mandatum purum habens ad cōsentiendum renunciationi, si non consentit ante 20.dies, intra quos mandans mortuus est, nihil postea

stea aget dato, quòd ante literas limitatas ad hoc insufficientes habuerit.

SVMMAE.

1 *Literæ limitatæ transmissæ procuratori ad consentiendũ renunciationi beneficij, an sat sint pro extensione cõsensus.*
2 *Mandatum purum habens ad resignãdum, nisi per 20. dies mandans superuiuat, frustra consensum præstat.*

39. DECISIO. II.

ET per iam dicta in vna Oueten. coram Fabio Domini annullarunt quandam renunciationem, in qua procurator, qui porrexerat supplicationem, habuerat mandatum per cer-
1 tas †literas limitatas, secundùm quas stylus notariorum erat, quòd non posset extendi cõsensus. Et tandem post certũ tempus ille, qui prius dederat literas limitatas, dedit mandatum purum, sed mortuus est intra 20. dies. Nam vigore primarum literarum procurator non potuit consensum præstare, & vigore secundi mandati tardè venit, quia antea in eadem causa in prima instantia corã Domino Archiepiscopo Ba-
2 ren. tenuerunt Domini mandantem † debere superuiuere 20. dies, alioquin non sufficere, ad tradita per Ias. in l. 1. §. item acquirimus. ff. de acquir. poss.

EPITOME.

RESeruatarius fructuum in aliquo fundo non æquiparatur fructuario, ita vt possit propria auctoritate illum colere.

SVMMAE.

1 *Reseruatarius fructuum alicuius fundi an æquiparetur fructuario? & num. 2. ac per totam.*
3 *Vsusfructus non potest esse, vbi certa quantitas reseruatur.*
4 *Seruitus realis non potest dici constituta, vbi habetur respectus ad certam quantitatem, & quare?*
5 *Intellect. ad Bart. in l. cotem ferro. §. qui maximos. num. 9. ff. de public. &c.*

40. DECISIO. III.

FRuctus erant reseruati vsque ad summam
1 1300. ducatorum in tali fundo: dubitatũ † fuit in vna Mediolanen. coràm Domino Prospero de anno 1551. an iste reseruatarius æqui paretur vsufructuario, ita vt possit propria auctoritate colere. Et quidam dicebant, quòd sic, considerando doctrinã Bart. in l. cotem ferro.
2 §. qui maximos. n. 9. de publica. vbi id vult, q† quando quis propria auctoritate capit, cẽsetur reseruatus vsusfructus. Et idẽ in l. fundi trebatiani. de vsufr. lega. vbi simpliciter dicit, quòd, quando propria auctoritate capit, semper est vsusfructuarius: alioquin distinguit, quãdo legatur certa quãtitas, vt ibi per ipsum, & sic videtur in nuere, quòd illo casu, quando propria auctoritate percipit, etiam sit vsusfructuarius.

Contrarium tamen placuit Dominis, primo per glos. in l. si quis ita. & ibi sentit Fulgos.
3 de vsufruct. quę†vult, quòd quia est certa quãtitas, nõ potest esse vsusfructus. facit l. debitor. §. verisimile. de cõtrahen. empt. Et facit ratio,
4 quia†vbi est respectus ad certam quantitatem, non potest dici constituta seruitus realis, quæ nõ potest esse pro parte, & pro parte non. iux. not. in l. 4. de seruitut. & si rectè inspiciantur le
5 ges allegatę per Bar. † in supradictis locis, apparebit, quòd illa iura loquuntur, quando vel omnes fructus, vel certa quota, certi annui, vel temporis reseruantur.

EPITOME.

IVS à resignante non dicitur abdicatum, nisi præstito regressu validè.

SVMMAE.

1 *Correspectiuitas quando iudicatur, si eadem die duo actus reperiuntur facti?*
2 *Regressus debet esse validus, vt dicatur abdicatum esse ius à resignante.*
3 *Consensus limitatus non abdicat ius, si non est expeditus regressus.*

41. DECISIO. IV.

REsignatio erat facta, in qua tantum erat facta mentio reseruationis pensionis, & eodem die erat præstitus consensus supplicationi illi signatæ.

Eadem die reperiebatur alia copia supplicationis non signatæ, cui retroscriptus erat consensus eodem die interpositus, in quo & de pẽsione, & de regressu erat facta mentio.
1 Voluerunt Domini, quia actus † erant eadẽ die facti, tantam correspectiuitatem induci, ex dictis per Sarnen. in reg. de triennali. q. 12. n. 7. & 11. post Aegid. decis. 12. & quæ tradit Dec. cons. 125. vt inferatur, cum non reperire
2 tur per multos dies expeditus regressus, non † fuisse abdicatum ius à resignante, nisi præstito regressu validè: quia dicebãt solere multoties supplica-

ſupplicationes regreſsus, vel dimitti in retētis,
3 & ſic adeſset prçſumptiuè ſupplicatio, vel ſi † non fuiſset expeditus regreſsus, conſenſus limitatus non abdicauerat. Et ita tenuerunt Domini in vna Oxomen. coram me de anno 1548.

EPITOME.

Regula Adriani reuocans regreſſus &c. non procedit in regreſſu ex cauſa ceſsionis litis, niſi aliter doceatur de bono iure.

SVMMAE.

1 *Regreſſus ex cauſa ceſsionis litis non comprehenditur ſub regula Adriani reuocante regreſſus.*
2 *Fraudandæ regulæ cancellariæ modus eſt vitandus.*

42. DECISIO. V.

Regulam Adriani, quç reuocabat omnes regreſsus ſine cõſenſu, exceptis ijs, qui erāt ex cauſa reſignationis, ſeu ceſſionis boni iuris, voluerunt Domini non procedere in regreſsu ex cauſa ceſſionis litis, niſi aliter doceretur de bono iure. Tum quia iſte caſus non erat expreſ
2 ſus in regula, tum etiam quia eſset facilis † modus fraudandi regulam, quia quis veniret ad litem, & poſtmodum fieret ceſſio. Et ita tenuerunt in vna Parmen. coram Fabio de anno 1550.

EPITOME.

Regreſſus poteſt caſſari in manibus notarij citra conſenſum Põtificis.

SVMMAE.

1 *Regreſſus caſſationi poteſt quis conſentire in manibus ſolius notarij, inſcio Pontifice ad inſtar penſionis.*
2 *Penſio poteſt caſſari in manibus notarij citra conſenſum Pontificis ad inſtar regreſſus.*

43. DECISIO. VI.

1 Regreſſum voluerunt † Domini poſſe caſſari in manibus notarij citra conſenſum Põtificis: quia eſt actus fauorabilis eccleſię, quę ob id liberatur à ſeruitute. iux. gloſ. in c. agatoſa. & ibi Card. 63. diſtinct. Et arguebant ſemper Do
2 mini à caſſatione regreſſus ad † caſſationem penſionis. iux. tradita per Sarnen. in quæſt. 16. in fin. & q. 18. de infirm. reſign. Et referebat Dominus putens tunc Decanus ita ſemper deciſum fuiſſe, & ita tenuerunt Domini corā me in vna Gerunden. caſſationis regreſſus de anno 1550.

EPITOME.

Procuratorem conſtituens cum iuramento ad caſſandum regreſsū, ſi poſtea eum reuocat, incidendo in periurium, non propterea amittit regreſſum.

SVMMAE.

1 *Periurius dicitur conſtituens procuratorem cum iuramento ad caſſandum regreſſum, ſi poſtea procuratorem reuocat.*
2 *Regreſſum non amittit, qui conſtituit procuratorem cum iuramento ad illum caſſandum, licèt poſtea dictum procuratorem reuocet.*
3 *Regreſſus habet ius de præterito, & eſt reliquia iuris ceſsi.*
4 *Papa in regreſſu confert beneficium ex nunc, prout ex tunc, ideo collatio cenſetur facta ab initio.*
5 *Periurus an ſit inhabilis ad beneficia obtinenda? & nu. 6.*
7 *Regreſſum dare ius ad rem, & facilè tolli ius ad rem quo pacto intelligatur.*

44. DECISIO. VII.

Dubitatum fuit coram me in eadem cauſa, quia quidam conſtituerat procuratorem cum iuramento ad caſſandum regreſſum, &
1 poſtea eum reuocauerat, & ſic † effectus erat periurus, an propterea eſſet priuatus ſuo regreſſu?
2 Et tenuerunt Domini, quòd † non, per communem opi. Doctorum, vt per Felin. in c. querelam. num. 1. de iureiur. & in c. ex parte. in 1.
3 col. de reſcript. Sed ſic eſt, quòd regreſſus † habet ius de prçterito, & eſt reliquia iuris ceſſi, vt per Caſſad. de priuileg. deciſ. 4. & deciſ. 1. de pact. & cum nihil aliud conſideretur ad effectū regreſſus, niſi vacatio, ideo &c. vt per Caſſad. de præb. deciſ. 3. num. 10.
4 Et conſiderabatur, quòd † Papa in regreſſu confert beneficium ex nunc, prout ex tūc, ideo collatio cenſetur facta ab initio. ad tradita per Bart. in l. ſi ita ſtipulatus fuero. in princ. de ver. oblig. & Dec. in l. 1. de codicillis. Ex quo etiam tollebatur illud, quod poſſet dici, quòd periu-
5 rus † eſt inhabilis ad beneficia obtinenda, vt per Abb. in c. tua nos. in 2. de iureiur. & Rip. in
6 c. 2. in 2. col. de reſcript. quia intelligitur de †
7 nouo. Et quod dicitur, quòd regreſſus † dat ius ad rem, & quod facilè tollitur ius ad rem, quia conſideratur cauſa de prçterito.

EPITOME.

Resignatio est bona, quæ facta fuit per resignatariũ, reseruato primo resignanti regressu per cessum, vel decessum, qui in articulo mortis dedit consensum ad resignandum, & fuit accepta parua data, & resignans est mortuus, si tamen post aliquot dies gratia eius fuit signata sub illa data accepta cum derogatione regulæ de viginti.

SVMMAE.

1 *Resignatio facta in mortis articulo per eum, qui post acceptam paruam datã, mortuus est, an, & quando sit bona?*
2 *Argumentum à stylo procedit de iure.*

45. DECISIO. VIII.

Resignans reseruauerat sibi regressum per cessum tantùm, vel decessum primi reseruatarij: deinde primus resignatarius in articulo mortis constitutus: volens resignare, dedit consensum ad resignandum, & fuit accepta parua data, & resignans mortuus est: postmodum per aliquot dies gratia eius signata fuit sub illa data accepta cum derogatione regulę de viginti.

1 Dubitatum fuit, an † illa resignatio esset bona? Et dicebat ille, qui habebat regressũ, quòd non: quia ipsi auferebatur ius quæsitum, cum per mortem illius intrauerit regressus.

Contrarium tamen tenuerunt Domini in vna Pampilonen. archidiaconatus coram Capizucco. Et ratio fuit, quia ille consenserat in euentum resignationis, accepta data, quæ stat in pendulo, & postquã Papa admittit resignationem, quæ venit ex consensu eius, declarat illi tertio nullum ius fuisse quæsitum, arguendo
2 de stylo, † qui est iuris. c. quàm graue. de crimi. fals.

Dicebant tamen Domini, quòd esset multũ aduertendum: quia illud fuerat factum in fine vitæ Pauli iij. an esset gratia illius Pontificis, tamen illud totum fuit sublatũ per verba datę.

DE SVPPLENDA NEGLIgentia Prælatorum.

EPITOME.

Fama de morte beneficiati, vt constituat Episcopum in negligentia ad effectum deuolutionis, debet esse omnino clara, & dubia non sufficit.

SVMMAE.

1 *Negligentia Episcopi de morte beneficiati probanda est clarè.*
2 *Deuoluitur potestas conferendi beneficia ab Episcopo negligente ad superiorem.*
3 *Dubius æquiparatur scienti, limita, vt in num. 4.*
5 *Fama dubia quæ dicitur?*

46. DECISIO. vnica.

Tenuerunt Domini in vna Eugubina præpositurę pro Cardinali Sanctæcrucis co-
1 ram Domino Puteo, de anno 1548. Famam. † quæ constituit Episcopum in negligentia de
2 morte beneficiati ad hoc, vt potestas † conferendi deuoluatur, iux. decis. 263. in nou. & quæ tradit Roma. in cons. 480. procedere, quando fama esset omnino clara, secus si esset dubia.
3 Quia licèt aliàs dubius † æquiparetur scienti,
4 ad not. in l. fin. C. qui admitt. tamen non † procedit, vbi requiritur vera scientia, prout hic, & maximè quando iura ponderabãt negligentiã, vt est tex. in c. licèt, in verbo. neglexerunt. ext. eo. tit. Et tradit Bisignet. decis. 6. de probat.
5 Dubia † autem dicebant esse famam, si habuerit ortum à duobus, vel tribus, qui dicebant se audiuisse, vel quia affines, vel coniuncti, dato quòd adesset fama de morte; tamen non fecerunt luctum. ad not. per Bar. in l. 2. §. quòd si dubitetur. quemadm. testam. aper.

DE FILIIS PRAESBYterorum.

EPITOME.

Bulla Clementis prohibens beneficia patrum conferri eorum filijs, limitatur primò in beneficijs per parentes ante dictam bullam dimissis: secundo si parentum beneficia tunc erant portiones, & postea fuerunt effecta canonicatus.

SVMMAE.

1 *Bullæ Clement. de beneficijs parentum non dandis eorum filijs, duplex limitatio num. 2. & 4.*
3 *Legis natura respicit futura.*

47. DECISIO. I.

1 BVllam Clementis, quæ † prohibet beneficia parentum in filios conferri, Domini limitarunt dupliciter in causa Calciaten. coram D. Fabio de anno 1549.

2 Primo in beneficijs, † quæ parentes dimiserunt ante dictam constitutionem Clementis, & illa verba, quę aliquando obtinuerunt in bulla contenta, declararunt, per illa alia verba, de cætero, quę ad consequentia influunt. l. seruus
3 plurium. §. fin. de leg. 1. & quia natura † legis respicit futura.

Alio modo limitabant in eadem causa, quā-
4 do scilicet † beneficium erat portio tempore, quo pater illud obtinebat, & postea erat effectū canonicatus per prelatum, & sic erat aliud beneficium.

EPITOME.

DIspensatio commissa executori cum clausula, si ita est, redditur nulla, si statim præsentatis literis executori, ille dispēsauit. & quare?

SVMMAE.

1 *Clausula, si ita est, requirit saltem extraiudiciale causæ cognitionem, quamuis sine ea etiam exequi possit. num. 2.*
3 *Dispensatio redditur nulla, si executor statim receptis literis dispensationis sibi commissæ cum clausula, si ita est, &c. statim is dispensauit ob breuitatem temporis.*
4 *Causæ cognitio adesse non potest in aliquo ob temporis breuitatē. amplia, dato quod iudex in dicto actu narret causæ cognitionem fuisse adhibitam.*

48. DECISIO. II.

DIspēsationem annullarunt Domini in vna Oxomen. coram Fabio, in qua etiam ego pronunciaueram, ex eo quia præsentatis literis executori, in quibus dicebatur, si ita est &c.
1 quę † clausula requirit. saltem extraiudicialem causæ cognitionem. ad not. per Paris. in cons.
2 45. prope fin. in 4. vol. licèt † sine causæ cognitione etiam exequi possit, vt per Lap. allegat.
3 60. dicebatur executorem illico † acceptis lite-
4 ris dispensasse, & sic ex † breuitate temporis non poterat adfuisse hæc causæ cognitio, quā-
5 uis † iudex in dispensatione narraret eam cognitionem adhibuisse. Et decis. 846. aliàs 4. de fil. presb. in antiq. dicebant Domini procedere, vbi hæc duo non apparerent, quia tunc præsumeretur pro iudice.

DE OFFICIO VICARII.

EPITOME.

VIcarius habens ab Episcopo facultatem cōferendi beneficia, si postea ab eodem literas accepit, vt beneficia vacantia conferret eius secretario, vt posset de illis disponere in alios eius familiares, si vicarius extraneo contulit dicta beneficia in ipsis literis non nominato, valet nihilominus collatio.

SVMMAE.

1 *Episcopus potest constituere vicarium cum potestate conferendi beneficia.*
2 *Episcopus concesso mandato eius vicario conferendi, nō potest per priuatas literas illud reuocare, præsertim non publicata reuocatione. num. 6.*
3 *Episcopus mandando per literas eius vicario, vt omnia beneficia vacantia eius secretario conferat distribuenda inter alios familiares suo iure, perperam agit, & quare.*
4 *Beneficia sunt danda in perpetuum titulum, non autem in depositum.*
5 *Simonia est, si aliquis recipit beneficium cum animo illud dimittendi.*
7 *Clandestini actus nullius sunt momenti.*
8 *Præsentatio contra protestationem patronorū nihil valet.*

49. DECISIO. I.

1 EPiscopus Casalen. cōstituerat Vicariū cū † potestate conferēdi beneficia simpliciter:
2 demum per quasdam literas † priuatas ei commiserat, vt beneficia vacantia conferret cuidā
3 eius secretario, vt † posset de illis ad libitū suū disponere in alios suos familiares: vicarius alteri non nominato in dictis literis contulerat beneficium.

Dubitatum fuit in vna Casalen. coram Capizucco de validitate dictæ collationis. Et quidam dicebant Vicariū excessisse fines mandati, & sic non tenuisse collationem.

Contraria tamen opinio fuit verior, & resolutū dictas literas esse nullius roboris, vel momenti.

Primo quia per indirectum contraueniebāt concilio lateranen. & erat quodammodo dare ius ad omnia beneficia vacantia illi nominato in literis, vt in simili dicit Bisignet. decis. 5. de concess. præben. Rota in nou. decis. 397. & Staphil. fol. 68.

Item quia erat quodammodo ponere bene-

4 ficia in depositum, quę dari debent † in titulũ perpetui beneficij. ext. vt benef. eccles. sine dimin. confer.

5 Item quia dicitur esse † simoniacum, si aliquis accipit beneficium cum animo illud dimittendi, iuxta ea, quę notantur in c. mutationes. 7. q. 1. & quæ reprehendendo Io. Adr. tradit & Ant. de Butr. in c. cõstitutus. de cõcess. prębẽ.

Ex alio etiam fuit dictum, quòd non esset per dictas literas reuocata prima commissio facta vicario: quia erat in casu isto publicanda †
6 reuocatio procuratoris, ad tradita per Felin. in c. ex parte decani. in vers. quæ regula. de rescri. Et ad propositũ benefacit, quòd isti actus †
7 clandestini nihil valent, quando aliquis posset
8 illaqueari, prout de clerico præsentato † contra protestationem patronorum tradit Dec. post Alc. in cõs. 219. in 2. col. sequeretur enim, quòd dictus vicarius posset illaqueari, igitur.

EPITOME.

Vicarius si simoniacè confert, non facit priuari Episcopũ sua collatione.

SVMMAE.

1 *Vicarius non dicitur habere mandatum ad delinquendum.*
2 *Vicarium si simoniacè confert, non per hoc facit Episcopũ priuari sua collatione.*
3 *Tribunal vnum esse illud Episcopi, & eius vicarij, intelligitur in his, in quibus habet mandatum.*
4 *Glos. in c. 1. de offic. vicar. in 6. declaratur.*

50. DECISIO. II.

1 Vicarius non † dicitur habere mãdatum ad delinquendum, ad not. in l. si procurator. de cond. indeb. Et propterea tenuerunt Domini de anno 1548. quòd si vicarius † simoniacè conferat; non tamen facit priuari Episcopũ
2
3 sua collatione. Et illud, quod dicitur esse † vnũ & idem tribunal vicarij & episcopi, intellexerunt Domini procedere in ijs, in quibus habet
4 mandatũ, † & ita declarabantur not. per glos. in c. 1. de offic. vica. in 6. & decis. 371. in nou. & singul. Roman. 266.

EPITOME.

Delegatio facta vicario, eo mortuo non transit ad successorem, nisi probetur consuetudo, vel stylus in contrariũ probandus omnino.

SVMMA.

1 *Delegatio facta vicario, eo mortuo, non transit ad successorem. fallit, prout num. 2.*

51. DECISIO. III.

Communis opinio, de qua in cap. quoniam abbas. de offic. delegat. contra Cardi-
1 nal. & alios, quòd † delegatio facta vicario eo mortuo non transeat ad successorem, per rationes Decij in d. c. quoniam abbas. fuit visa verior: quia glos. propter quam mouetur Cardinal. hoc non dicit.

2 Restringebant tamen Domini, nisi † probaretur consuetudo, vel stylus, qui allegabatur in contrarium, alioquin eo non probato, standum est communi opinioni iam dictę.

DE OFFICIO DELEGATI.

EPITOME.

Delegatio, præsertim illa, quæ fit primo ante litem, sed post per subdelegationem est de ordinatorijs, & ideo valet subdelegatio facta coram iudice ecclesiastico etiam inter Romanos, non obstante vrbis statuto.

SVMMAE.

1 *Delegatio an dicatur de actis?*
2 *Delegatio, præsertim quę fit ante litem primo, & postea per subdelegationem est de ordinatorijs.*
3 *Subdelegatio facta iuxta formam c. super quęstionum. ext. de offic. deleg. licèt de iure ciuili non teneat; tamen valet, si coram ecclesiastico fiat etiam inter Romanos, eorũ statuto non obstante.*
4 *Statutũ Romanum habens, quòd seruetur ius ciuile, procedit in decisorijs, non in ordinatorijs.*
5 *Ordinatoria canonum semper attenduntur, quando agitur inter laicos coram ecclesiastico.*

52. DECISIO. I.

1 Delegationẽ licèt Lap. allegat. 81. dicat nõ † esse de actis, prout etiam sentit Lanfrãc. in c. quoniam contra. num. 30. de probat.

Tamen Domini voluerunt, maximè in ea, quæ fit ante litem primo, sed post per subdelegationẽ, eam esse de ordinatorijs in vna Romana spolij de anno 1549. corã Domino Rossanen. adiecto Cardinali Tranen. Et propterea
2 tenuerunt, quòd subdelegatio † facta iuxta formam c. super quæstionum. ex. eod. tit. licèt de iure

iure ciuili non teneat, vt post Doct. in Auct. ad hęc. C. de iudic. tradit Ias. in l. à iudice. in 10. limit. eo. tit. tñ valeret, si corã iudice ecclesiasti co ageretur etiam inter Romanos, nõ obstãte statuto, in quo cauetur, quòd seruetur ius ciui-
4 le: quia statutum † fuit declaratum procedere in decisorijs, non autem in ordinatorijs, vt per Alex. in l. in arbitrium. nu. 15. col. fin. de leg. 2. & latè per Bart. & omnes in l. cunctos populos. C. de summ. trinit. & fid. cath. & quæ tradit Marian. in c. quòd clericis. de for. comp. Et sẽ-
5 per, quando agitur † coram iudice ecclesiastico, attenduntur ordinatoria canonum etiam inter laicos, vt per Marian. vbi supra, & Abb. in 3. not. in c. 1. de constitut.

EPITOME.

PEnsionis translatio facta coram iudice, vel executore vigore processus fulminati, in quo insertæ erant literæ potestatis translationis pensionis, est valida, dummodo post factam oppositionem constet de exemplari.

SVMMAE.

1 *Delegatus caret iurisdictione, non cõstito de talibus literis, quibus dari debeat fides, intellige prout num. 6.*
2 *Iurisdictio non acquiritur, nisi ex præsentatione literarum, nec sufficeret insertum, & num. 4.*
3 *Executor debet esse certus de sua iurisdictione, non per exemplum.*
5 *Executor an possit conferre, antequam sibi sint præsentatæ literæ?*
6 *Pensionis translatio facta coram executore vigore processus fulminati cum insertione literarum potestatis transferendi, valet, dummodo post factam oppositionem constet de exemplaribus.*
7 *Inserto datur fides, parte non opponente.*
8 *Citandus non est titulatus in translatione pensionis.*
9 *Processus fulminatus non est ita simpliciter iudicandus copia, vel insertum, & quare?*
10 *Præsumptio est pro notarijs publicis archiuij.*
11 *Commissionis tenor licèt inseri debeat in citatione, tamen, quando ex parte citantis, vel aliunde adsunt aliquæ coniecturæ, tunc etiam sine insertione crederetur propter præsumptionem.*
12 *Decis. Rotæ 242. 487. & 459. in nou. & decis. 793. in antiq. declarantur.*

53. DECISIO. II.

1 LIcèt iudex † delegatus, & executor non habeant iurisdictionem, nisi constito de literis, & talibus, quibus dari debeat indubitata fides, ad not. in c. cum in iure peritus. de offic. de-
2 leg. Et quia iurisdictio † non acquiritur, nisi ex præsentatione literarum, Rota in nou. decis. 242. 487. & 459. atque in antiq. decis. 793.
3 Et prout vult d. decis. 459. quòd executor † debeat esse certus de sua iurisdictione, non per
4 exemplum. Item quia in præsentatione † literarum acquiritur iurisdictio, nec sufficeret insertum, argum. not. per Dec. in c. licèt causam. 13. not. de probat. & cons. 388. Et licèt, an exe-
5 cutor † possit conferre, antequam sibi sint pręsentatę literæ. Aegid. decis. 359. & aliæ decisiones relatæ per Felin. in c. eam te. de rescript. col. penult. in 4. fallent. tenuerint, quòd sic, tamen decis. 455. in nou. contrarium tenet.

Voluerunt tamen Domini coram me in vna
6 Zamoren. pensionis de anno 1549. validam † fuisse translationem pensionis factam corã iudice, vel executore vigore processus fulminati, in quo insertæ erant literę potestatis translationis pensionis, dummodo postea constaret de originalibus literis, quando opponebatur contra validitatem dictæ translationis. Quia multa concurrebant in isto casu, quæ & reddebant diuersa ab illis, & tollebant omnia, quæ in contrarium allegabantur.

Nam primo considerabatur, quòd iudex nõ omnino processerat sine aliqua præsentatione, quia aderat processus, & cum inserto detur fi-
7 des, † parte non opponente, ad notat. in Auct. si quis in aliquo. C. de eden. et cum fuerit oppositum, satis est, quòd ostensæ fuerint literę originales.

Nec dicatur, quòd non fuerat citatus titulatus in translatione pensionis, & sic non potuit opponere. Nam dicebant Domini, quòd
8 non † erat citandus: satis enim est, quòd, quando citaretur, posset opponere, & tunc satisfiet.

Item etiam considerabatur, quòd processus
9 fulminatus † non est ita simpliciter iudicandus copia, vel insertum; quia notarij publici ar-
10 chiuij, qui eos conficiunt, pro quibus † est pręsumptio: quo casu succedit doctrina Doctorũ in c. cum in iure peritus. de electio. quòd licèt
11 aliàs debeat inseri tenor † cõmissionis in citatione; tamen, quando ex parte citantis, vel ex alia parte adsunt aliquę coniecturæ, tunc etiam sine insertione crederetur propter pręsũptionem. Ita in casu nostro.

12 Et ex istis cessant † supradictæ decisiones, quia satis potuit reddi certus de sua iurisdictione ex processu, cui standum erat, donec opponeretur, & ex prædictis coniecturis.

EPI-

EPITOME.

COmpulsor non debet de necessitate esse in dignitate ecclesiastica constitutus.

SVMMA.

1 *Ecclesiastica in dignitate constitutus non requiritur, quòd sit compulsor.*

54. DECISIO. III.

1 COmpulsorē nō † debere necessariò esse in dignitate ecclesiastica constitutum tenuerunt Domini coram me in vna Vlixbonēn. de Turribus Vedras, sequendo dicta Staphilei in tract. de liter.grat.fol.41. licèt quidam diceret contrarium sentire Gomes. in c. statutum. de rescript.in 6.

DE OFFICIO LEGATI.

EPITOME.

VErba regulæ restrictiua facultatum Nunciorum, non comprehendunt Cardinales legatos à latere.

SVMMAE.

1 *Verba regulæ restrictiua facultatum Nunciorum an comprehendant legatos à latere.*
2 *Simile non est idem.*
3 *Legati habent pleniorem potestatem, & ordinariam.*

55. DECISIO. vnica.

1 VErba † regulæ restrictiua facultatum Nunciorum non comprehēdunt Cardinales legatos de latere: tum quia in ea dicitur, etiam si cum potestate legati de latere, & omne simi-
2 le † non est idem.l.quod Nerua.depposit.& quia
3 legati † habent pleniorem potestatem, & ordinariam.ad glos. in c.1. de offic. legat. in 6. & c. nouit.de offic. legat. & ita tenuerunt Domini de anno 1548. in vna Astoricen. parochialis, coram Domino Peregrino Fabio.

DE OFFICIO ORDINARII.

EPITOME.

ORdinarij quia improprie sunt illi, qui habent potestatem conferendi ex aliquo indulto, vel priuilegio sedis apostolicæ, reseruatio concessa exceptis beneficijs, in quibus Cardinales essent Ordinarij collatores, intelligitur, in quibus Cardinales habent episcopatum, vel aliud simile beneficium cum ordinaria collatione.

SVMMAE.

1 *Ordinarius collator dicitur, qui habet à Papa potestatem conferendi, & maximè vniuersitatem beneficiorum, exceptis illis, qui habent à lege.num.2.intellige, vt nu. 3.*
3 *Collationem habentes ex indulto, vel priuilegio sedis apostolicæ sunt impropriè Ordinarij, & quasi extraordinarij.*
4 *Reseruatio concessa, exceptis beneficijs, in quibus essent Cardinales Ordinarij collatores, intelligitur, in quibus Cardinales habent episcopatum, vel aliud simile beneficium.*
5 *Verba illa reseruationis scilicet, quorum collationi, dispositioni, & indulto auctoritate apostolica concessis; quibus per præsentes non intendimus derogare, quomodo intelligatur?*
6 *Indultum Cardinalis post resignationem episcopatus, dicitur superindultum, & extraordinarium.*
7 *Verborum indulti, vt prius &c.intellectus.*

56. DECISIO. I.

1 ORdinarius collator licèt dicatur † omnis, qui à Papa habet potestatem cōferendi, maximè vniuersitatē beneficiorum, iuxta glos. in c.à iudicibus. 2. q. 6. & quæ de vniuersitate causarum commissa tradit Bart.in l.more.ff.de
2 iurisd.omn. iud. exceptis † tamen illis, qui habent à lege, vt de Episcopo, & de omnibus inferioribus dicitur in c.is cui.de electio. in 6. & in c. ordinarij.eo.tit.in 6. cum infinitis concordant.per Rebuff.adductis in concord.tit.de collat. in §.ordinarij collatores.

Voluerunt Domini de anno 1548. quòd il-
3 li, † qui ius cōferendi haberent ex aliquo indulto, vel priuilegio sedis apostolicæ, essent impropriè ordinarij, & quasi extraordinarij, & vt tradit Paul. de Castr. in cons. 3. in 3. dub. & Areti. Felin. & Dec.in cap.post cessionem. de probatio.in 1.not.per tex.in l. si in aliquam. in fin.ff.de offic. procons. Et propterea tenue-
4 runt, quòd reseruatio † concessa, exceptis beneficijs, in quibus essent Cardinales ordinarij collatores, intelligeretur, in quibus Cardinales haberent episcopatum, vel aliud simile beneficiū habens collationem per c. is cui procuratio. supra allegatum.

5 Nec voluerunt obstare verba, † in quibus dicebant.

cebant, Quorum collationi, dispositioni, & indulto auctoritate apostolica concessis, quibus per præsentes non intendimus derogare: nam intellexerunt semper de indulto concesso Cardinali ordinario collatorij, quod est fauorabile tamquam præseruatiuum, vt per Cassador. decis. 3. cum seq. de priuileg. Et ideo voluerũt talem reseruationem comprehendere beneficia spectantia ad Cardinalem de Rodulphis, qui resignauerat reseruata sibi collatione in Archiepiscopatu Florentino ex indulto apostoli-
6 co, quia illud indultum † erat super inductum, & extraordinarium.

7 Et licèt ibi diceretur, vt prius, † nihil est, quia prius potestas conferendi erat causalis, Nunc ex gratia noua manet cuiusdam seruitutis formalis.

EPITOME.

EPiscopus solus numquid habeat de iure potestatẽ corrigendi pro causis criminalibus, etiam capitulares, hic traditur.

SVMMAE.

1 *Iurisdictio corrigendi in causis criminalibus an sit penes Episcopum solum?*
2 *Intellectus ad Corne. cons. 193. vol. 2.*
3 *Consensum capituli requiri in correctione facienda per Episcopum, non reperitur tex qui hoc dicat.*
4 *Felin in c. irrefragabili. de offic. ordin. loco hic citato, est mendosus.*
5 *Consilium quando requiritur à lege, tunc consilium capitur pro consensu.*
6 *Consensus capituli requiritur, quando Episcopus vult corrigere capitulares.*
7 *Criminalis causa videtur ardua.*
8 *Capitulum non est particeps eiusdem officij æquè principaliter cum Episcopo.*
9 *Canonici sunt tamquam membra Episcopi.*
10 *Intellect. ad c. irrefragabili. §. 1. de offic. ordin.*

57. DECISIO. II.

1 EPiscopus solus † habet iurisdictionem de per se fundatam etiam in corrigendo pro causis criminalibus, & iste est tex. in c. irrefragabili. de offic. ordin.

2 Et quæ tradit Corneus † in cons. 193. 3. vol. dicens, quòd sine consensu non potest procedere, non habent locum: quia ferè omnia eius iura loquuntur vel de consilio, vt in c. quanto. & in c. nouit. de his quę fiũt à pręlat. & in c. nõ est de cõsuet. in 6. vel loquũtur de iudicio, vt in c. 1. de excess. prælat. vel de pręsentia, vt in c. nullius. 16. q. 7. & c. si quid. 86. distinct. in c. qualiter & quando. el secondo ibi. coram ecclesiæ senioribus. de accusat. In tantum quòd Domini in vna Palentina iurisdictionis pro capitulo contra Episcopum coram Domino Prospero
3 de annò 1549 concludebant, quòd † non reperiebatur tex. qui requireret consensum capituli, quia omnia iura loquuntur de consilio.

Verum est, quòd multæ glos. quæ allegabantur, videbantur loqui promiscuè tam de consilio, quàm de consensu. Et dictum fuit, quòd Fe-
4 lin. † in d. c. irrefragabili. qui tenet requirendũ esse consensũ capituli, allegant multos doctores, qui non dicunt id, ad quod per eum citantur, vt Domin. in c. 1. de hæret. in 6. qui bene dicit, quòd non potest sine capitulo, sed non declarat, an consensus requiratur, & Oldrad. cons. 251. loquitur de consilio, vel assensu. Eodem modo loquitur Bertach. in tract. de Episc. in 4. lib. q. 7. 3. par. ita etiam glos. in ver. non prodidit. in c. ex pœnitentibus. 50. distinct.

Vnde visum fuit Dominis quæstionẽ pendere à dictis per Imol. in c. nouit. de his quę fiũt
5 à prælat. qui † tenet, quòd, quando consilium requiritur à lege, quòd tunc consilium capiatur pro consensu, vt per Bart. in l. impuberibus. de excusat. tut. & in l. Titiũ & Mæuium. de administr. tut. de quo tamen dicto ego dubitabam ex dictis per Abb. in c. cum olim. col. 1. de arbitr. & quia Bart. in dictis legibus fundatur, quia habent particulares rationes, vt tradit Bar. in sua distinctione. l. 1. §. si plures. ff. de exercit.

Pro opinione tamen Imol. allegabatur rubr. de his quę fiunt à prælat. sine consens. Et tamen ferè in omnibus capitulis illius tituli dicitur de consilio.

Tamen fuit dictum, quòd daretur dubium
6 de per se. Quòd tamen † requireretur consensus in correctione capitularium, concurrebat maior pars Dominorum, cum quibus ego erã; tũ quia tenent omnes, vt recitant Imol. & Abb. in d. c. quanto. Abb. in c. 1. de except. quòd in
7 arduis requiritur consensus, & causa † criminalis videtur ardua, vt tradit Marian. in tract. de citatio. artic. 2. num. 58. tum etiam arguendo de rebus ad personam, & est communis opinio in d. c. quanto. & in c. nouit. quia in alienationibus rerum capituli requiritur cõsensus. hoc tamen vltimum de consensu non fuit decisum.

Communis tamen opinio est, quòd in dd. c. nouit. & c. quanto. verbum, consilium, stet propriè, non pro cõsensu, vt post Innocent. Hostie. Io. Andr. Collect. Ant. But. & Anc. in d. c. quanto.

to. Quod probat ratio, quia ibi loquitur de cōsilio, quod capitur ab extraneis. Facit, quia † capitulum non est particeps eiusdem officij æquè principaliter cum Episcopo, sed † canonici sunt tamquam membra episcopi.
8
9

10 Et c. † irrefragabili. §. 1. nullum præstat impedimentum à contrario, dum innuit, quòd non extante consuetudine ipse solus procedat: quia loquitur de consuetudine, per quam Episcopus, & capitulum æqualiter procedunt ad punitionem; nostra autem est quæstio, vt Episcopus principaliter cum consensu capituli? nihil tamen fuit decisum, sed dictum est dari dubium de per se, vt supra.

DE PACTIS.

EPITOME.

Concordia facta vna die de resignando beneficium cum reseruatione regressus, & pensionis certæ, si eadem die reperiebatur supplicatio signata cum consensu à tergo, in qua solùm reseruabatur pensio sine regressu, intellecta fuit, vt præsumeretur, quòd concordia præcesserit, quòdque ab ea fuerit recessum.

SVMMAE.

1 *Præsumitur concordiam præcessisse, & ab ea fuisse recessum in casu isto.*
2 *Delictum vt excludatur, interpretatio facienda est.*
3 *Correspectiuitas, vel simonia quando non consideretur?*

58. DECISIO I.

Reperiebatur in causa Oximen. coram me de anno 1548. concordia facta eodem die, in quo erat concordatum de resignando beneficium cum reseruatione regressus, & pēsionis certæ, & eodem die reperiebatur supplicatio signata cum consensu à tergo, in qua tantùm reseruabatur pensio sine regressu.

1 Voluerunt Domini præsumi † præcessisse cōcordiam, & ab ea recessum, tum ne præsumamus † delictū: id enim præsumitur præcessisse. l. exceptione. vbi Bar. ff. de fideiuss. glos. & doctores in l. si quis ex argētarijs. §. fin. ff. de eden. cum simil. tum etiam, quia facilè stabant simul, quòd fuerit recessum. Et propterea noluerunt † considerare correspectiuitatem, vel simoniam ex dictis per Aegid. decis. 12. & tradita per Sarnens. in reg. de triennali. q. 12. nu. 7. & 11. de quorum dictis aliqui dubitabant, alii qui verò dicebant, quòd illa procedebant, quando actus illi possent stare simul, & essent cōpatibiles; secus verò in casu nostro, in quo sola reseruatio pensionis non compatitur cum regressu.
2
3

EPITOME.

Concordia super beneficialibus, quoniam non valet, etiam si actū fuerit, vt cōfirmaretur per Summum Pontificem, ante illius confirmationem semper poterit dissolui.

SVMMAE.

1 *Concordia super beneficialibus non valet, amplia, etiam si actum sit, vt pontificia confirmatione roboraretur, num. 2.*
3 *Pœnitentia habet locum ante Pontificis confirmationem super concordia in beneficialibus dicta cum conditione facta.*

59. DECISIO II.

1 Concordia super beneficialibus, quoniam non † valet. c. super eo. de trans. quamuis expectet † confirmationem Pontificis.
2

3 Tamen ante illam confirmationem semper tenent Domini non cogi partes ad eius obseruationem. Nam possunt † resilire ante ipsam cōfirmationem, per doctrinam Abb. in c. super eo. de condi. appos. Et ita tenuerunt Domini coram me de anno 1548. in vna Calaguritana de Tanguela, & coram D. Fabio in vna Terraconen. concordiæ, & aliàs in vna Cæsaraugustana concordiæ, coram episcopo Rauclien.

EPITOME.

Confirmatione ex apostolica facta in generali derogatione pactorum non censetur sublata cōcordia cōfirmata per sedem apostolicā.

SVMMAE.

1 *Confirmatio apostolica facta in generali derogatione pactorum, an censeatur tollere concordiam confirmatam per sedem apostolicam?*
2 *Concilium Tridentinum non derogat concordijs initis inter Episcopos, & capitula confirmatis per Papam.*
3 *Intellect. Clement. dudum. de sepult.*
4 *Funiculus duplex quando operetur, ac si esset triplex.*

Argu-

5 *Argumentum l.fin.C. senten. rescin.non poss.quando non valet.*

60. DECISIO. III.

1 PEr † confirmationem apostolicam factam cum generali derogatione pactorum, non censetur sublata concordia confirmata, per sedem apostolicam, Et ita tenuerunt Domini in vna Palentina iurisdictionis, de anno 1548. di-
2 centes, quòd † concilium Tridentin. non derogat concordijs initis inter Episcopos, & capitula confirmatis per Papam, argumento gloss. in clement. dudum. vers. nos etenim. in ver. pacta.
3 de sepultur. Et quia illa † clement. loquitur, quando per modũ legis tolluntur concordiæ. Et propterea dubitabilis reddebatur doctrina Felin. in c. nonnulli. in 5. col. & in c. constitutus. in 3. col. de rescrip. Et licèt d. gloss. loquatur,
4 vbi est † triplex funiculus; tamen idem est, si esset duplex, vt per Alex. in l. 1. ff. ad l. falcid.
5 Et crediderunt Domini non † valere argumentum, tolli scilicet sententias, quę nunquam censentur, &c. ad l. fin. vbi per Bal. C. sentent. rescin. non poss. & Alex. cõs. 42. vol. 4. ergo & etiam tolli confirmationem simplicem, vt per Alex. cons. 216. col. 7. in fin. & seq. vol. 2. quia hic adsunt duo vincula, videlicet pacti, & confirmationis.

DE PROCVRATORIBVS.

EPITOME.

PRocurator solus potest procedere, licèt plures procuratores fuerint constituti sine clausula, & vnum quemlibet insolidum, quando in clausula ratihabitionis fuit dictum per alterũ ex ipsis.

SVMMAE.

1 *Procurator solus quando possit procedere pluribus procuratoribus constitutis?*
2 *Clausula executiua licèt non extendat, tamen declarat.*
3 *Clausula ratihabitionis est quodammodo mandatum, & propterea de per se est in consideratione. In clausula autem indemnitatis circa potestatem substituendi non itẽ.*
4 *Bar. in l. 1. de offic. procur. Cæs. declaratur.*
5 *Ratihabitionis clausula an ampliet potestatem.*

61. DECISIO. I.

1 PRocurator † solus, licèt fuerint constituti plures procuratores sine clausula, & vnum quemlibet insolidum, potest procedere, si in clausula ratihabitionis fuerit dictum, quòd al-
2 terum ex ipsis. Quia licèt clausula † executiua non extendat, tamen declarat, vt per Petr. de Ancar. cons. 155. & per Abb. in c. pro illorum. in gloss. 1. de præben.
3 Facit, quia clausula, † ratihabitionis, est quodammodo mandatum, & propterea ipsum de per se est in cõsideratione, licèt secus sit in clausula indemnitatis circa potestatem substituendi, ad decis. 1. Bisignet. de procurat. & 346. in ant. quòd etiam fuit de mente Felin. in c. licèt in corrigendis. col. fin. de offic. ordinar. benefacit cons. Ant. de Butr. 29. visis puncto. &
4 eodem modo responsum fuit ad doctrinam † Bar. in l. 1. de offic. procur. Cæsar. vbi Ias. col. 6. vers. quærunt doctores. dicit esse communem,
5 quod ea clausula, † ratihabitionis, non ampliat potestatem: quia fuit dictum illud procedere, quando nullo modo verba præcedentia poterant importare liberam potestatem: secus autem erat in casu nostro, in quo verba &c. tamen, poterant importare, & vnusquisque insolidum etiam, quòd non esset expressum, quòd fuerat necesse facere iuxta dispositionem. cap. si duo. eo. tit. in 6. & ita tenuerunt Domini in vna Ciuitanen. coram Domino Puteo de mense Februarij. 1548.

EPITOME.

PRocurator, qui vigore mandati à constituente habiti ad resignandum, resignauit illud beneficiũ, in quo idẽ procurator habebat regressum per cessum, sibi non præiudicauit.

SVMMAE.

1 *Procurator si constituentis beneficium resignauit, in quo procurator ipse habebat regressum per cessum, sibi præiudicium non attulit.*
2 *Procurator rei, eum defendendo, non facit actum contrarium, & quare?*

62. DECISIO. II.

1 PRocurator ad resignandum, qui habebat regressum ad beneficium propter cessum, etiam † quòd resignauerit huiusmodi beneficium vigore dicti mandati, non præiudicauit sibi per regulam tex. in c. ex literis. de trãsact. ad quòd ego inducebam doctrinam Abb. ibi, dum
2 loquitur de procuratore rei. † qui licèt eum defendat; non tamen dicitur esse sibi contrarius:

quia reus defenditur ex non iure actoris, & sic non facit actum contrarium iuri suo, ita in proposito nostro resignare beneficiũ, in quo quis habet regressum, non est actus contrarius, & propterea non stant insimul. l. fin. C. ne vxor pro mar.

EPITOME.

PRocurator legitimus etiam particularium is dicitur, qui fuit constitutus ad prosequendum coniunctim, vel diuisim, à canonicis in capitulo congregatis contra quendam, qui mouit litem contra constituentes, & capitulum.

SVMMA.

1 *Procurator constitutus à capitulo canonicorum, quando pro singulis etiam constitutus dicatur?*

63. DECISIO. III.

1 PRocuratorem etiam particularium sufficiẽter constitutum eum † esse dixerunt Domini in vna Pampilonen. coram me de anno 1548. si canonici capitulariter congregati constituerint procuratorem contra quendam, qui mouit litem contra constituẽtes, & capitulum ad prosequendum coniunctim vel diuisim.

EPITOME.

PRocurator cum potestate substituendi, potest substituere etiam post sententiam. Item potest substituere, quando esset effectus Dominus litis.

SVMMAE.

1 *Procurator substituit etiam post sententiam, quando habet potestatem substituendi.*
2 *Appellatio est pars primæ instantiæ.*
3 *Procurator effectus dominus litis potest substituere.*
4 *Procurator an substituerit vigore mandati, vel tamquam dominus litis, attenditur, si in substitutione sunt verba, & omni meliori modo.*

64. DECISIO. IV.

1 PRocurator cum potestate substituendi, potest † substituere etiam post sentẽtiam ad
2 appellandum: quia appellatio † est pars primæ instantiæ, vt dixi infra in decis. 4. de appellat.
3 Item potest † substituere, quando esset effectus dominus litis: quo casu voluerunt Domini in vna Aquen. coram D. Rossanen. de anno
4 1548. quòd esset inspiciendum, an procurator † substituisset vigore mandati, an tanquam Dominus, & propterea ponderabant, si in substitutione aderãt verba, & omni meliori modo.

EPITOME.

MOnachus potest esse procurator cum auctoritate vicarij eius generalis.

SVMMAE.

1 *Monachus cũ auctoritate vicarij eius generalis potest esse procurator.*
2 *Vicarius generalis est immediatus superior monachorum.*
3 *Iudicium agitatum cum monacho procuratore tenet, donec opponatur.*

65. DECISIO. V.

1 MOnachus cum auctoritate vicarij Generalis licitè potest † esse procurator. Et ita
2 intelligebant Domini satis † esse immediatum eius superiorem, ad not. in clem. si religiosus. de proc. in vna Vlixbonen. piscium coram Domino Fabio de anno 1548.

3 Et tanto magis, quia mihi placebat opinio, quòd tenet † iudicium cum monacho, donec opponatur, ex not. per Abb. in c. 2. vers. an teneat iudiciũ. ne cler. vel mon. prout placebat, & ratio, de qua per Felin. in c. 2. num. 3. de iud. de quo tamen ibi videtur dubitare Decius.

EPITOME.

PRocurator, qui obtinuit tres sententias, & nũquam produxit mandatum, cũ in executione de hoc ei opponeretur, potuit ad validandas sententias illud producere.

SVMMAE.

1 *Procurator etiam post tres sententias obtentas potest parte opponente producere mandatum.*
2 *Mandatum semper potest produci, cum de illius defectu opponitur.*
3 *Excommunicationis à sententia non appellatur.*
4 *Iudicium quando parte non opponente non est nullum.*

66. DECISIO. VI.

PRocurator, qui nunquam produxerat mandatum, & obtinuerat tres sententias, cum esset

esset in executione, & opponeretur de defectu
1 mandati, potest † pro validitate sententiarum producere mandatum, licèt quidã dubitarent, quasi quòd tantùm infra tempora appellationis id liceat.

Tamen Domini in vna nullius præpositurae contra Cardinalem de Saluiatis coram Domino Nouato de anno 1548. tenuerũt, quòd sem
2 per † & quandocunque potest opponi de defectu mandati, semper potest produci mandatũ, vt dicit Bal. in cõs. 122. in 3. vol. & refert Aym. cons. 108. & idem sentit Roman. cons. 17. & Paul. de Cast. cons. 290. col. 1. vol. 1. quem refert Dec. in c. quoniam contra. col. penult. vers. in 2. de probat. pro quo dicto ponderabatur decis. 248. in ant. quę loquitur post sententiam
3 excommunicationis, †à qua non appellatur. Et ita ampliabatur obseruatio Rotę, quãuis Collectan. dubitet in decis. 145. in nou. Et pro ea
4 considerabatur ratio, quia iudicium † non erat nullum, parte non opponente. iux. not. per Ias. in l. licet. C. de procur. & Alex. cons. 72. 4. vol.

Veruntamen est, quòd in hac causa non refricabatur in dubium, an procurator fecisset ante præsentationem mandati, de quo per Felin. in c. suscitatus. col. pen. de rescript. & Cur. Iun. cons. 63. quia non probabatur.

Et licèt sufficere iudicauerint Domini ad validandam sententiam; tamen, quia procurator ille volebat dicere lapsa esse fatalia, Domini multum dubitarunt. Et fuit dictũ, quòd particulariter informarent.

EPITOME.

PRocurator habens mandãta duo, bonum scilicet, & malum, si appellauit vigore mali, non iuuatur bono.

SVMMAE.

1 *Procurator, qui elegit malum mandatum in appellando, non iuuatur bono, quod etiam habebat.*
2 *Delegatus habens duas iurisdictiones bonam, & malam, si vtatur mala, an sustineatur processus ex bona remissiuè?*

67. DECISIO. VII.

PRocurator, qui cum haberet duplex mandatum, vnum bonum, & aliud malum, & appellauit vigore mali mandati, dixerunt Domini Rotam solitam esse tenere consilia Romani 446. & 496. de qua re per Ias. in l. exigendi. in 3. col. C. de procura. quia intrat regula, quod potui, nolui, quod volui &c. Et pro ratione benefacit quod tradit Felin. in c. cum ex officij. de pręsumptio. dum facit differentiam inter iudicem habẽtem duas iurisdictiones delegatas, vnam bonam, alteram malam, & vide eundem Felin. in c. nonnulli. §. sunt & alij. col. ante penult. vers. limita. de rescrip. & Soci. in l. multũ interest. ff. de cond. & dem.

EPITOME.

PRocurator rectè dicitur constitutus à Decano solo in causa iurisdictionis inter capitulum, & episcopum.

SVMMAE.

1 *Decanus solus rectè constituit procuratorem contra episcopum in causa iurisdictionis inter capitulum, & episcopum, maximè si decanus habebat in causa interesse, nu. 4. ampl. etiam in bonis discretis inter prælatum, & capitulum, & etiam in possessore. num. 8.*
2 *Prælatus solus benè constituit procuratorem in possessorio.*
3 *Decanus non est priuata persona.*
5 *Decis. Rotæ 677. in ant. intellectus.*
6 *Capitulum fungitur vice minoris.*
7 *Capitulum in specie est interdum priuilegiatum, non autem episcopus.*

68. DECISIO. VIII.

PRocuratorem in causa capituli de iurisdictione contra episcopum voluerunt Do-
1 mini esse † bene constitutus, si à decano solo
2 tantum. Quia in possessorio, † quo casu solus prelatus potest, vt per Felin. in c. edoceri. in 3.
3 col. de rescrip. & decanus † non est priuata persona, vt per Felin. in c. ex parte decani. col. 1. de rescrip. & in quolibet prælato declarat Imol. in d. c. edoceri. col. fin. & maximè quia ip
4 se habebat interesse † in illa causa iurisdictionis, quo casu intrat glos. in l. qui populari. de po-
5 pul. action. & cessat decis. † 677. Rotæ in ant. quę loquitur, quando esset tantum coniuncta persona habens interesse, & pręeminentiã. Melior tamen ratio mihi videbatur in vna lucen. iurisdictionis coram d. Fabio, per notata à Dec. post alios in c. causam quæ. col. final. de
6 iudic. quia capitulum † fungitur vice minoris, vbi etiam Dec. vult, quòd habeat locum, quando ageret contra ecclesiam; quia in hoc est specialiter priuilegiatum, ex quo tollebatur argumentum, quod adducebatur: quia ageretur cõ
7 tra episcopum, quia nihil est, cum in specie † capitulum sit priuilegiatum, & non episcopus.

Hanc decisionem, dum alia vice disputare-

8 tur, intellexerunt Domini etiam procedere † in bonis discretis inter prælatum, & capitulum etiam in possessorio, vt per Felin. in c. edocceri. in 3. vers. restringe, quòd refertur ad proximè præcedentem. vers. amplia. Item etiam ratio, de qua per Dec. in c. cum causã. d. procedit siue bona sint discreta, siue non.

EPITOME.

PRocuratorium est bonum, & comprehendit causas beneficiales, licèt in eo sit omissum nomen, beneficiales, dummodo sit dictum, ad causas motas, & mouendas, & quid si dictum sit, ad causas motas tam ciuiles, quàm criminales?

SVMMAE.

1 *Mandatum ad causas motas, & mouendas, includit etiam beneficiales.*
2 *Intellect. ad Franc. in c. qui ad agendum. §. fin. de procurat.*
3 *Beneficiales causæ veniunt in mandato, quando simpliciter in eo dicitur, ad causas motas.*
4 *Beneficiales causæ an veniant in mandato, quãdo in eo fuit dictum, ad omnes causas motas tam ciuiles, quàm criminales?*

69. DECISIO IX.

PRocuratorium Domini pro bono habuerunt in vna Emiden. coram Domino Fabio, non obstante quòd adessent verba specialia, beneficiales,
1 † sed simpliciter erat dictum ad causas motas, & mouendas per decis. allegatã per Franc. in c. qui ad agẽdum. §. fin. hoc tit. Et illud, quod dicebatur per Franc. intelli-
2 gebãt † Domini, quando esset expressum in mãdato ad causas motas tam ciuiles, quàm criminales: quia tunc, si non esset dictum de beneficialibus, illud non intelligeretur. Si tamen sim-
3 pliciter † diceretur, ad causas motas, tunc venirent etiam beneficiales, vide Specul. in tit. de procurat. §. 1. vers. sed nunc in medio. col. 12. & aliàs ita fuit tentum in vna Abulen. coram d. de Thanis; licèt postea in vna Elborẽ. coram domino Reomano fuerit dubitatum.
4 Quid autem, si dictum esset omnes † causas motas, tam ciuiles, quàm criminales. Ego idem dixi, licèt multi dubitarent in vna Elboren. coram Reomano. Alij autem distinguebant, an prius inceptum esset à genere, omnes causas tã ciuiles, an è contrario. nihil tamen fuit tunc decisum.

EPITOME.

REgressus cassatio facta per procuratorẽ in partibus constitutũ ad eum cassandum, cum iuramento de non reuocando dictum procuratorem, non valet, si constituens postea reuocauit procuratorem, & obtinuit absolutionẽ à periurio à sacra pœnitentiaria, cum clausula, sine præiudicio alicuius, si neque reuocationẽ huiusmodi in partibus intimauit, sed dumtaxat in camera apostolica, & cancellaria.

SVMMAE.

1 *Procuratoris reuocatio, non obstante iuramento, valet.*
2 *Regressus cassatio an fieri possit per procuratorem ad id cõstitutum cum iuramento de non reuocando; post tamen reuocationem dicti mandati per constituentem factam, sed in partibus non intimatam?*
3 *Damnum considerabile in pecunia, vel in diminutione patrimonij consideratur à doctoribus in materia reuocationis procuratoris.*
4 *Reuocatio procuratoris etiam nõ intimata quando prosit?*

70. DECISIO X.

COnstituerat Sebastianus procuratorem cũ iuramento de non reuocando, ad cassandũ regressum sibi reseruatum ad quædam beneficia: tandem illum reuocauerat, & postmodum obtinuerat absolutionem à sacra pœnitentiaria à periurio, sine præiudicio alicuius, & huiusmodi suam reuocationem non intimauit in partibus, sed in camera, & in cancellaria; procurator autem in partibus prætendens non habuisse notitiam talis intimationis cassauit dictos regressus.

Fuit dubitatum coram me in vna Gerunden. prætensę cassationis regressus anno 1550. de validitate huiusmodi cassationis. & orta fue-
1 runt plura dubia, & primo an ex eo reuocatio † procuratoris facta, non obstante iuramento, valet, iuxta glos. in c. fin. de procur. in 6. Alex. cons. 18. vol. 2. & Paris. cons. 118. vol. 3. quia tamen agebatur de interesse cassantis regressum, ex quo ille procurator, qui cassabat,
2 erat titulatus, valeret † talis cassatio? Dubitatur per not. in l. si pater. de manumiss. vindict. Felin. in c. ex parte decani. n. 18. de rescrip. Aym. cons. 76. decis. Rot. 170. in ant. Cassador. de appellat. decis. 2.

Tamen Domini contrarium tenuerunt ani-
3 maduertentes, quod in materia † ista reuocationis procu-

procuratoris, Doctores considerant tantùm damnum considerabile in pecunia, vel in diminutione patrimonij. Et quia ille, qui reuocauit procuratorē, erat ille, qui habebat regressum, & sic agebatur magis de eius interesse: quo ca-
4 su, etiam quòd † reuocatio non esset intimata; tamen procurator non potest cassare, vt in dictis locis. Non habuerunt tamen pro interesse considerabili, & cum ex cassatione regressus titulatus nihil habeat, nisi potestatem renunciandi; tamen, quia non est interesse pecuniarium, & pendet à voluntate superioris. Cassador. decis. 2. de simon. Staphil. fol. 67. non est praeiudicium considerabile. iuxta not. per Felin. in c. in nostra. in 7. correllar. de rescrip. Sarnen. regul. de non toll. iur. quęsit. q. 4. in princ. & alia praeiudicialia, quae considerabantur in informationibus, latissimè tollebantur: cum solùm Domini voluerint considerari pręiudicium considerabile in pecunia.

EPITOME.

Mandatū ad causas motas, & mouendas, comprehendit omnes causas etiam post exortas.

SVMMA.

1 *Mandatum comprehendit causas etiam postea exortas, si factum est ad causas motas, & mouendas.*

71. DECISIO. XI.

Mandatum ad causas notas, & mouendas, voluerunt Domini in vna Giennen. scolastrię coram Domino Puteo cōprehēdere omnes causas etiam postmodum exortas. post Rotam decis. 31. de procurat. in nou. aliàs 413. & 19. in nou. de rescript. & retulerit ita semper in Rota fuisse tentum.

EPITOME.

Reuocatio procuratoris constituti ad resignandum in manibus Pōtificis, sufficit, quòd fiat in camera, & cancellaria.

SVMMAE.

1 *Procuratoris reuocatio sufficit, quòd intimetur in camera, & cancellaria.*

2 *Notarij ad recipiendum resignationes dicuntur esse in consistorio Principis.*

3 *Publicatio acceptationis vbi est facienda? remissiuè.*

72. DECISIO. XII.

Pro reuocatione procuratoris ad resignandum in manibus Pontificis constituti, suffi-
1 cit † intimatio in cancellaria, & camera. Ita saepius resolutum fuit per Dominos. Tum quia
2 notarij † ad recipiendum resignationes, & ad alia dicuntur esse in consistorio Principis. Rot. decis. 262. in nou. Cassad. decis. 2. de renūciat. Sarnen. super regul. de trien. q. 7. & fa-
3 cit, quod dicitur de publicatione † acceptationis per Cassad. decis. 28. super regul.

EPITOME.

Procurator in prima instantia effectus dominus litis non potest procedere in secunda instantia.

SVMMAE.

1 *Procurator non potest procedere in causa appellationis, quando in prima instantia effectus est dominus litis.*

2 *Procurator non dicitur dominus litis, sed instantiae.*

3 *Procurator in causa appellationis non potest substituere.*

73. DECISIO. XIII.

Procuratorem Dominum litis effectum in
1 prima instantia noluerunt † Domini posse procedere in secunda instantia, in causa appellationis in vna Florentina corā Capizucco de
2 anno 1551. quia non † est dominus litis, sed instantiae, vt post glos. in l. nulla. C. de procur. est communis doctrina in c. 1. §. 1. eod. tit. in 6.

Hinc est, quòd ibi tradit Fran. post Domin.
3 Oldrad. in causa † appellationis eum non posse substituere. bene facit pro decisione Rota decis. 20. in nou. de procurat. circa finem, aliàs decis. 281. Et per istas rationes post Petrū auunculum suum tradit Guid. Pap. in tract. de appellat. q. 112. num. 75.

EPITOME.

Procurator vigore noui mandati, mortuo patre, à matre pupilli tutrice nulliter constitutus, non dicitur reuocatus, quippe qui prius à patre ad illam causam fuerat validè constitutus. & quare?

SVMMAE.

1 *Mandatum primum quando non censeatur reuocatum per secundum?*
2 *Procurator habens duo mandata procedendo simpliciter ad ulteriora, si non apparet, cuius mandati vigore comparuerit, intelligitur vigore validioris.*
3 *Procurator ab aliquo iam validè constitutus, vigore noui mandati constituente mortuo, per eius vxorem nulliter constituti, non dicitur reuocatus.*

74. DECISIO. XIV.

1 MAndatum primum non † censetur reuocatum per secundum etiam factum ab hęrede, nisi in casu, quo ille procurator reuocari potuisset, secus si effectus esset dominus litis, vel quando secundum mandatum contineret idē, quod primum: quia tenderet magis ad augendum, quàm minuendum. ex not. per Doctores Bal. Ang. & Alb. in l. si quis procuratore. §. Iulianus. de procurato.

Et fuit dictum, quòd cum procurator processisset in causa, nec appareret, cuius mandati vi-
2 gore, censebatur vigore † validioris. ad not. per Ias. in l. maritus. C. de procur.

Et propterea in vna Burgen. noualium coram domino Rossanen. tenuerūt Domini pro-
3 curatorem vigore † noui mandati, mortuo patre, à matre tutrice nulliter constituti, non esse reuocatum, qui prius à patre ad illam causam fuerat constitutus.

EPITOME.

MAndatum contra omnem personam, non extenditur contra vniuersitatem, collegium, vel capitulum.

SVMMA.

1 *Mādatum contra omnem personam, non complectitur capitulum, collegium, vel vniuersitatem.*

75. DECISIO. XV.

1 MAndatum contra omnem personam, non † comprehendit vniuersitatem, nec collegium, neq. capitulū, prout tenuerunt Domini coram me de anno 1548. in vna Pampilonen. pro qua faciunt, quæ tradit Sarnen. in reg. de idiomate. q. 2. num. 5.

EPITOME.

MAndatum ad acceptandum vigore expectatiuæ datæ de anno 1536. si procurator acceptauerat, non debet extendi ad acceptandum ex alia concessione anni 1544.

SVMMAE.

1 *Procurator si acceptauit vigore expectatiuæ data de anno 1536. non debet fieri extensio ad acceptandū ex alia concessione anni 1541.*
2 *Acceptationis materia est ambitiosa.*

76. DECISIO. XVI.

1 MAndatum ad acceptandum vigore expectatiuę, Domini, † quia erat factum de anno 1536. quo fuerant datæ expectatiuæ, & procurator acceptauerat, noluerunt, quòd extenderetur ad acceptandum ex alia cōcessione anni 1544. per l. boues. §. hoc sermone. de verb. significat. & c. innouamus. de treg. & pac. Et ma-
2 ximè, quia materia † acceptationis est ambitiosa. Item quia omnia ex aduerso allegabantur, erant in casibus, in quibus per primum actum non erat sufficienter satisfactum.

EPITOME.

MAndatum inualidum factum in causa canonizationis regressus conualidatur per epistolā missiuam constituentis.

SVMMAE.

1 *Mandatum inualidum quando per literas missiuas principalis validetur?*
2 *Mandatum datur per literas.*
3 *Imol. in clem. 1. ver. literis. de procur. confutatur.*
4 *Procurator licitè excedit fines mandati, domino sciente.*

77. DECISIO. XVII.

MAndatum erat datum in causa pensionis in vna Oxomen. de Cauallero, postmodum, dum is, qui dederat mādatum in causa ca-nonizationis regressus, personaliter citaretur,
1 scripsit ita † procuratori. Vos habetis mandatum, & poteritis me defendere.

Tenuerunt Domini de anno 1544. quòd licèt mandatum non esset bonum; tamen per literas illas fuisse sufficienter prouisum: quia per
2 literas † mandatum datur. l. 1. §. si procurato-
3 rem. ff. de proc. clem. 1. eod. tit. Et dictū Imol. † in d. cle. 1. col. 4. in glos. in verbo literis. quòd

scilicet

scilicet literæ non probent mandatum ad fauorem constituentis, fuit reputatum falsum: quia contra generalitatem illarum legum. Et expressè cõtrarium tradit Bonif. de Vital. in d. clem. 1. col. 2. n. 16. benefacit, nam, quando procura-
4 tor excedit † fines mandati, sciente domino, illud sufficit, vt per Alex. cons. 84. vol. 2. Felin. in c. cum olim. de offic. deleg. & in c. 1. vt lit. non contest.

EPITOME.

MAndatum de commendãdo, vel de dispensando, an habeat vim vel commendæ, vel dispensationis, hic traditur.

SVMMAE.

1 *Mandatum de commendando, vel de dispensando non habet vim dispensationis, vel commendæ, quando requiritur causæ cognitio, secus si non requiratur, num. 2. contrarium vide num. 4. & 9.*
3 *Intell. ad Io. Andr. Præpos. & Aegid. vbi in hoc loco.*
5 *Venditio aliud est, & aliud promissio de vendendo.*
6 *Differentia maxima est inter rescriptum gratiosum, & commissarium.*
7 *Executor ad commendandum, vel dispensandum interdum non exequitur ex aliqua causa, sed rescribit.*
8 *Conditionem tacitam importat mandatum commissum iudicio, & discretioni alicuius.*
10 *Mandatum factum à Pontifice mulieri de reddendo debitum eius viro, non obstante impedimento, continet in necessarium antecedens dispensationem.*
11 *Intellectus. c. vt circa. de consang. & affin.*
12 *Pactum faciens de promittendo aliquid, potest cogi ad obseruandum sine alia promissione. & ratio num. 13.*
14 *Data de prouidendo materia, etiam quòd in ea non requiratur causæ cognitio, quando Papa vult, quòd habeat vim prouisionis, apponit illas clausulas, ex nũc prout ex tũc, vel gratiosè surrogamus.*

78. DECISIO. XVIII.

SAepissimè dubitatur, an mandatum de commendando, vel de dispensando habeat vim vel commendæ, vel dispensationis. Et referebatur à quibusdam Dominis aliàs tentum fuisse in Rota, quòd.

1 Aut sumus in casu, † in quo requiritur causæ cognitio, & tunc non haberet dictam vim. & ita inteligebant cons. Paris. 57. col. fin. vol. 4.

2 Aut † verò non requiritur causæ cognitio: & tunc mandatum haberet vim dispensationis. &
3 ita intelligebant † dictum Io. Andr. in c. literas. in glos. in ver. mandat. de restit. spol. & præpos. in c. vt circa. de consan. & affinit. col. 1. & in quod sentit Aegid. cons. 28.

Domini cum tamen postea in vna Asten. præpositure coram D. Caputaquen. de hac re du-
4 bitarent: ego tenebam contrarium † indistinctè. Et licèt nihil fuerit decisum; tamen d. Fabius decanus dicebat semper sibiplacuisse meã opinionem, & alij seniores non reclamabant. Et mouebar primo considerando, quòd contraria opinio erat communior; & eam indistinctè tenebat Aegid. decis. 609. in finalibus verbis, quem sequitur, & comprobat Cassad. decis. 1. vt lit. pend. & rationes Parisij in d. cons. 57. procedũt indistinctè. Et vltra communem, quæ
5 sit, quia aliud † est venditio, aliud promissio de vendendo, non potest negari, quin requiratur saltem præsentatio rescripti executorij. c. fin. de conc. præben. in 6. & c. ex parte. el primo. de offic. deleg. & latiùs Sarnen. in 1. & in 7. form. mand. de prouiden. & suadet differentiam, quam seruamus tam in pœnitentiaria, quàm in
6 signatura Sanctiss. in qua fit differentia † maximainter rescriptum gratiosum, & commissariũ. Nec potest negari, quin quando Papa mandat alicui, quòd commendet beneficium, vel dispẽset cum aliquo, quod est possibile, quòd execu-
7 tor † inueniat aliquid, per quod rescribat non esse procedendum ad executionem. iux. c. si quando. de rescript. Hinc videmus semper,
8 quòd † mandatur iudicio, vel discretioni executoris, quod importat tacitam cõditionem. iux. not. in c. 1. de confess. Alex. cons. 18. vol. 2. & latè Ias. in l. si sic. vers. quando idem. leg. 1. & ista sunt quodammodo æquipollentia illis verbis, si ita est.

Nec obstabant doctrinæ allegatæ, quia est
9 æquiuocatio, † & error in illis. Nam Io. Andr. in d. c. literas. non loquitur in mandato de dispensando, sed loquitur, quando Pontifex manda-
10 bat mulieri, vt redderet † debitum, non obstante impedimento: quod non poterat fieri sine dispensatione, ideo in necessarium antecedens videtur dispensasse,

11 Eodem modo in c. vt circa. † Papa non mandabat, vt ipsam dispensaret, sed vt toleraret illos in matrimonio, & sic loquitur in mandato de tolerando, quod habet præambulam dispensationem. Per quæ declaratur etiam consil. Aegid. 28. quòd ita loquitur. Non enim potest mulier reddere debitum, nec Episcopus tolerare matrimonium contra regulas iuris, nisi præcedente dispensatione, quam Papa solo verbo, vel facto facit. c. 1. & 2. de scismat. & Abb. in c. veniens. de fil. presby.

Nec prædictis obstabat vnum argumẽtum, quòd

12 quòd ille, † qui fecerat pactum de promittendo aliquid, poterat cogi ad obseruandum illud sine alia promissione. ad not. per Alex. in l. cum fundus. §. seruum. & ibi Ias. & Curti. sequuntur.
13 ff. si cert. pet. Nam illud procedit † ratione vitandi circuitus inutilis, quod non est in casu nostro, in quo Papa pro maiori honestate vult vti desecretione executorum. Facit etiam, quia vi-
14 demus, quòd in materia † datę de prouidẽdo, etiam q̃ illis non requireretur in aliqua causæ cognitio, quando Papa vult, quòd habeat vim prouisionis, apponit illas clausulas, ex nunc prout ex tunc, vel dicit, & de gratiosa surrogatione, vel gratiosè surrogamus.

DE IN INTEGRVM restitutione.

EPITOME.

Tempus restitutionis in integrum non currit, durãte tempore, quo cognoscitur de causa nullitatis, etiam quòd in ea succumberet, qui instabat pro restitutione.

SVMMAE.

1 *Restitutionis in integrum tempus non currit durante tempore causæ nullitatis, amplia, vt hic.*
2 *Sententiæ etiam postea declaratæ nullæ præstant iustam causam non petendi restitutionem in integrum.*
3 *Sententiæ nullæ non habent præsumptionem.*
4 *Fatalia tempora non currere, durante causa nullitatis, quomodo procedat?*

79. DECISIO. I.

1 Restitutionis in integrum tempus non † currit, durante tempore, quo cognoscitur de causa nullitatis, etiam quòd in ea succũberet, qui instabat pro restitutione. Et hoc eò quia in vna Vlixbonen. beneficij de Turribus coram me de anno 1548. ille, qui petebat restitutionẽ in integrum aduersus sententias latas de anno 1535. contra illas obtinuerunt duas sententias reuocatorias, quę postea fuerunt declaratę nullæ, quia post lapsu fatalia.
2 Tamen Domini voluerunt, quòd prȩstarẽt † iustam causam non petendi restitutionẽ in integrum, licèt ego reclamarem, quia sententiæ
3 nullæ † non habent præsumptionem, vt not. in l. Herennius. in §. Gaia. de euictio.
4 Item quia ea, quę dicuntur, quòd tẽpora † fatalia non currunt, durante causa nullitatis, vt per Philipp. Franc. in c. dilecto. de appellat. & Ias. in l. contra maiores. de inoffic. testa. loquuntur, quando ille idem diceret de nullitate, & appellaret. item qui succubuerat, erat in casu nostro ille, qui volebat petere restitutionem in integrum in causa nullitatis, vt per Felin. in c. ex ratione. col. 2. de appellat. respondebatur, quòd vltra iustam causam, quam præstant ille sententiæ, quodammodo ille, qui volebat petere restitutionem in integrum, erat impeditus facto agentis de nullitate. quæ opinio magis obtinuit de æquitate, quàm quod esset vera. Vide etiam Dec. in d. c. ex ratione. in 4. casu. & Franc. in eo. c. & in c. dilecto. in 6. q. vers. & ideo pone. de appell.

EPITOME.

Nullitatis causa incipit pendere à tempore commissionis, non à tempore citationis. & quare?

SVMMAE.

1 *Commissionis tempus, non autem citationis attenditur in pendentia appellationis.*
2 *Commissio quamuis non incipiat causam, tamen est præparatorium.*

80. DECISIO. II.

1 In eadem fuit tentum, quòd causa † nullitatis incipiat pendere à tempore commissionis,
2 nõ à tempore citationis: quia licèt commissio † non incipiat causam; tamen est prȩparatorium ad causam, & principium impedimenti.

EPITOME.

Colorata causa pro restitutione in integrum obtinẽda hic ponitur.

SVMMAE.

1 *Colorata causa restitutionis in integrum, est videre executionem esse factam in partibus pro parte alicuius, etiam si non appareat ad cuius instantiam.*
2 *Impensa facit præsumi actum esse factum ad instãtiam eius, cuius interest.*
3 *Notario creditur circa expensam factam in executione.*
4 *Decis. hæc 81. limitatur in regul. de triennali.*

81. DECISIO. III.

1 PRO restitutione in integrum coloratam † causam tenuerunt Domini in vna Salamantina

mantina coram domino Romano, ex eo quia videret executionem factam in partibus pro parte alicuius, etiamsi non appareret, ad cuius
2 instantiam esset facta, tum propter † impensam, quæ facit præsumi esse factam ad instantiam eius, cuius interest, ad not. per Bar. in l. cū
3 seruus. ff. de verb. oblig. tum quia id asserebat † notarius. iux. not. per Bal. in l. fin. in §. cum igitur. col. 4. vers. item requiritur subscriptio, ibi nunquid ergo. de iure delib. & Bar. in l. ex sententia. de testament. tutel. Quę tenuerunt etiā alia vice. Verumtamen dubitandum esset, an hæc sufficerent ad faciendum beneficium litigiosum? & pro negatiua aliàs fuisse inclinatū referebant aliqui.

Hanc decisionem in eadem causa, dum tractaretur coram d. Baren. in alia instantia, no-
4 luerunt Domini procedere † in reg. de triennali, tum quia est magis fauorabilis, tum quia Cassad. considerat in decis. 2. hoc tit. tantùm rationes prouenientes vel defectu iudicis, vel partis, alioqui ex sola iusta causa credulitatis partes sibi de facili confingerent lites.

EPITOME.

Petitio publicationis testium non est noua causa in restitutione in integrum.

SVMMA.

1 *Causa noua non est petitio publicationis testium in restitutione in integrum.*

82. DECISIO. IV.

1 IN causa † restitutionis in integrum tenuerūt Domini in vna Calaguritana coram domino Antonio Augustino non esse nouam causā, petitionem publicationis testium.

EPITOME.

Restitutio in integrum datur etiā in possessorio, quando ex signis per illud inferretur enormissimum præiudicium.

SVMMÆ.

1 *Restitutio in integrum datur etiam in possessorio, & quādo?*
2 *Signa enormissimi damni inferendi in possessorio ad obtinēdam restitutionem in integrum quæ sint?*

83. DECISIO. V.

1 RNEstitutionem in integrum † voluerunt Domini dari etiam in possessorio, non obstante consil. Soc. 266. num. 26. in 2. vol. quando ex aliquibus signis posset videri, quòd per possessionem inferretur enormissimum damnum ex signis, quæ deducebantur per Rip. in c. sæpe. col. 1. de restit. spoliat. & Franc. de Cur. in l. admonendi. num 203. ff. de iureiur.

EPITOME.

Restitutio in integrum aduersus quadriennium, quæ datur propter enormissimam læsionem, declaratur non respectu amissionis totius causæ, sed respectu eius, quod superest.

SVMMÆ.

1 *Restitutio in integrum aduersus quadriennium propter enormissima læsionem, quo pacto consideraretur? & n. 3*
2 *Restitutio in integrum aduersus quadriennium datur propter enormissimam læsionem.*

84. DECISIO. VI.

1 REstitutionem in integrum † aduersus quadriennium, quæ secundùm glos. fin. & doctrinam ibi Anto. Abb. & Imol. in c. penult. de reb. eccles. non alien. Imol. in c. tum ex literis.
2 col. 4. ver. vel etiam potest dici. de rest. in integ. datur † propter enormissimam læsionem.

Dixerunt Domini de anno 1549. esse declarandā casu, quo consideraretur læsio nō respectu amissionis totius causæ: quia ferè semper quis amittit totam causam, prout declarat Socin. cons. 266. num. 24. vol. 2. sed intellexe-
3 runt, † quando respectu eius, quod superest, habet enormissimam lęsionem. Et ita tenuerunt Domini in vna Oueten. coram d. Rossanen.

EPITOME.

Titulus C. si sæpe in integr. restit. postul. generaliter procedit in quacunque noua probatione, etiam super læsione.

SVMMÆ.

1 *Titulus C. si sæpe. in integr. rest. postul. quomodo intelligatur?*

1 *Angeli doctrina in l. 1.C.si sæp. in integr.restitut.postul. confutatur.*

85. DECISIO. VII.

TItulus C.si sęp.rest.in integr.postul. & notat.in c.fin.de in integr.resti. intellexerũt Domini in vna Oueten coram D.Vestano ge-
1 neraliter † procedere in quacumque noua pro batione etiam super læsione,sicut exemplificãt glos.Salyc.& alij in l.fin. C.si sæp.in integrum rest. post.& Abb.& Imol.in d.c.final. Et prop-
2 terea dixerunt reijciendã esse † doctrinam Angel.in l.1.eo.tit.C. dum post Bart.& Bal.in l.final. C. si minor se mai. dix.restringebat ad id tantum, quando ageretur de nouis probationibus circa ætatem,& Paul. de Castr. in d.l. fin. truffatur de illa opinione.vel ego dicebã,quòd poterat seruari doctrina Bar. sine nouis probationibus,sed cum antiquis.

EPITOME.

MAiori lapso quadriennio, nec etiam ex noua causa datur restitutio in integrum.

SVMMAE.

1 *Maiori non datur restitutio etiam ex noua causa, lapso quadriennio.*
2 *Maiores de iure non restituuntur, quamuis interdum ex gratia Principis.*

86. DECISIO. VIII.

IN eadem tenuerunt Domini, quòd in maiore, in quo restitutio datur ex mera gratia
1 Principis, nec etiam † ex noua causa debet dari aliquo pacto restitutio, vt aliquis sit litium finis. Et iura supra allegata loquuntur, vel in minore, vel in ecclesia. Et ita tenuerunt, quãdo esset lapsum quadriennium. Quia tunc nec etiam restitutio ex causa noua. & ita referebant tentũ aliàs fuisse in vna Astoricen. coram Marcoantonio, & in vna Cæsaraugustana de Thonalũa coram Thoma de Thanais.Et hoc est,quòd restitutio quandoque committi-
2 tur,prout de iure: nam non † reperitur, quòd de iure maiores restituantur.

EPITOME.

REstitutio in integrũ post publicatas attestationes, non datur etiã ecclesiæ,nisi doceatur summariè, quòd habet nouas probationes.

SVMMA.

1 *Restitutio in integrum post publicatas attestationes, quando detur?*

87. DECISIO. IX.

REstitutionem in integrum post publicatas
1 attestationes noluerunt † Domini dare in vna Burgen.decimarum corã domino Ant. Aug.etiam ecclesiæ, nisi doceretur aliquo pacto summariè, quòd haberet nouas probationes, cum tamen prius probasset, licèt minus sufficienter. & habuerunt pro magis communi dictum Innoc. in cap. auditis, quem inibi sequuntur Abb. Card. & Imol. ext. de in integr. restit.licèt Hostien. Aegid. & Io. Andr. ibidem videantur dubitare. Tamen eorum ratio visa fuit nimis generalis, & opinionem Innoc. tenet Felin. in c. fraternitatis.col. 4. vers.facit tamen.1.ext. de testi. & idẽ dicit Marian. ibi sub num.31.& est communis opinio Legistarum in l.ait prætor. §. si minor. de iureiur.idem dixerunt fuisse tentum aliàs in vna Toletana coram domino Vorstrio.

EPITOME.

REstitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, propter quod perdiderat ius ad beneficium.

SVMMAE.

1 *Restitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, ob quem perdiderat ius ad beneficium.*
2 *Restitutio negatur minori in beneficialibus.*
3 *Publicationis ex defectu regula annullat actum in odium non publicantis.*
4 *Minor non est læsus,qui non facit actum in tempore.*
5 *Dilationes legales currunt minoribus.*

88. DECISIO. X.

1 REstitutionem minori denegarunt † Domini de anno 1550. in vna Compostellana de Terla coram Reomano aduersus lapsum tẽporis, propter quod ex non publicatione perdiderat ius ad beneficium.Tum quia generali-
2 ter in beneficialibus † dicebant Rotã de anno 1543.in vna Fulginaten.coram Puteo denegatam fuisse restitutionem.ad not. per Abb. in c.

ex

ex parte.num.14.de restit.spoliat. 2. glos.in l. ait prætor.in principio.de minor.& Mil.in ver. Minor.Tum etiam quia est auferre lucrũ; quia
3 regula † in odiũ non publicantis annullat actũ, & sic vult ex actu nihil acquiri.faciunt not.in l. nam & postea.§.si minor.de iureiur. quòd mi-
4 nor † non est læsus,qui non facit actum tempo
5 re præfixo,& dilationes † legales currunt minoribus. Bar.in l.si sine.§.fin.de minor.

Libri Secundi Decretalium.

DE IVDICIIS.

EPITOME.

STylus Rotæ,quòd curator datus ad litem non caueat,procedit non solùm in summarijs,sed etiam in ordinarijs.

SVMMAE.

1 *Curator ad litem de stylo Rotæ non cauet,nec in summarijs neque in ordinarijs.*
2 *Curator debet cautius dari in summarijs.*
3 *Curator ad lites numquid cauere debeat in profanis,vel inter Romanos,stante statuto vrbis?*

89. DECISIO. I.

1 STylus † Rotæ,quòd curator datus ad litem non caueat,qui stylus fundatur in opin.Spe cul.in tit.de curat.§.vt autem. Et propterea di cit Bertran.consf.281. vol.3.in nou. se nunquã vidisse seruari in parlamentis, quòd curator da tus liti, caueat, fuit declaratus procedere, siue simus in summarijs, siue simus in ordinarijs.Et fuit dictum,quòd eadem ratione,qua acceptauerat Rota in summarijs,eadem ratione accep tasset in ordinarijs,si casus euenisset, quia non solùm erat minor ratio,imò maior:quia in sum
2 marijs † debet cautiùs dari curator.

Et quamuis curator ad lites dari soleat sine cautione,vt seruat Rota per prædicta; tamen dubitarunt Domini in vna Romana hæreditatis coram d. Puteo de anno 1548. quòd esset,
3 quando † essemus in profanis,vel inter Romanos,stante statuto vrbis?Et licèt tunc nihil resolutum fuerit:tamẽ tunc Domini magis inclinabant,quòd non valeret sine cautione.

EPITOME.

TErmini simpliciter tenti per assertum procuratorem, sunt bene seruati, si ante sententiam docetur de mandato, idem si tenti fuerũt nomine eorum,quorum mandata producta postea sunt;tenti autem nomine aliorum etiam coniunctorum non item.

SVMMA.

1 *Termini per assertum procuratorem seruati an, & quando sint validi?*

90. DECISIO. II.

1 TErmini † per assertum procuratorem seruati dũmodo ante sentẽtiam producatur mandatum,sunt bene seruati,vt per Cassad.decis.8.de rescr. quod declararunt Domini in vna Pampilonen.coram me procedere, quando termini essent tenti simpliciter, vel nomine eorum,quorum mandata producuntur;secus si nomine aliorum etiam coniunctorum,quia tũc illi termini non possunt validari,etiam producto mandato ante sententiam.

EPITOME.

SVspenso petitorio in prima instantia, si termini sunt seruati in secunda,in qua erat commissa causa appellationis à sententia lata in possessorio vnà cum negocio principali, prout in prima, videlicèt ad articulandum ad 12.& in citatione erat dictum in causa monasterij,& postea vigore illorum fuerat processum ad sententiam super petitorio, sententia est valida.

SVMMA.

1 *Petitorio suspenso in prima instantia,an, & quando valeat sententia secundæ instantiæ super dicto petitorio seruatis terminis lata?*

91. DECISIO. III.

TErmini in vna Britonorien. coram Puteo
1 fuerant seruati in secũda instãtia,in qua † erat commissa causa appellationis à sententia lata in possessorio vnà cum negotio principali,prout in prima,videlicet ad articulandum ad 12.& in citatione erat dictum in causa monasterij, & postea vigore illorum fuerat proces-

sum ad sententiam super petitorio. Fuit dubitatum, quia in prima instantia erat suspensum petitorium, an sententia esset nulla? Et Domini inclinarunt, quòd non, quia stante decis. 250. Rotæ in nou. quòd ex coniectura libelli, & articulorum receditur à suspensione, erat credédum ex supradicta obseruatione terminorum esse recessum ab illa suspensione.

EPITOME.

Tertius veniens longè post ad causam, licèt non teneatur seruare terminos, tutius tamen est, vt illos seruet.

SVMMA.

1 *Termini tutius est vt etiam seruentur per tertium longè post venientem ad causam.*

92. DECISIO. IV.

IN eadem causa fuit dictum, quòd licèt ter-
1 tius † longè post veniens non teneretur seruare terminos, quia illi primi sufficiebant. Felin. in c. cum super. col. penult. de re iud. secundum opinionem æquiorem, de qua per Rot. decis. 256. in fin. in nou.

Tutius tamen est non ponere se in istis angustijs.

EPITOME.

Tertius veniens ad causam an nō nisi contra actorem, qui commisit causā, possit prosequi litem, non autem contra reum ab illo conuentum, hic traditur.

SVMMAE.

1 *Tertius veniens ad causam, quando litem prosequi valet vel contra actorem, vel reum? & num. 4.*
2 *Innocent. in c. veniens. de sponsal. declaratur.*
3 *Connexitas causæ quid operetur? & num. 4.*
5 *Tertius veniens potest prosequi causam contra reum, actore mortuo.*
6 *Reus potest prosequi litem contra interesse putantes, & è contra.*
7 *Decis. Rota 171. in nou. intellectus.*

93. DECISIO. V.

1 TErtius comparens ad causam, non † potest prosequi litem, nisi contra actorem, qui commisit causam, non autem contra reum ab illo conuentum: quia non adest tali in casu iurisdictio, vt sentiebant Domini in vna Zamoren. parochialis de Villalar coram me, & allegabatur decis. 103. & 171. in nou. & notat. per
2 Abb. in c. cum super. de re iudic. Et ita † declarabatur dictū Innocent. in c. veniēs. de sponsal.

Ego tamen multum dubitabam per dicta à Felin. in c. veniens. num. 16. de testi. vbi licèt
3 desit iurisdictio, vult tamen, quòd ratione † connexitatis possit procedi.

Tamen Domini stabant in supradictis. Ego tamen, quia causa poterat decidi ex alio capite, non curaui multùm replicare. Et pro opinione mea multùm stringit Dec. d. decis. 103. dum distinguit primum casum à secundo, & in secundo non curat defectum iurisdictionis.

Et cum alia vice de hoc dubitaretur in vna
4 Britonorien. coram Puteo, tenuerunt † opinionem meam ratione connexitatis, quæ etiam visa est verior Dominis ex decis. 456. circa medium in nou. licèt Collect. ibi velit esse tutius obtinere nouam commissionem.

In eadem per supradicta voluerunt Domi-
5 ni, quòd licèt † mortuus esset actor; tamen tertius veniens posset prosequi causam contra reum, licèt aliqui dubitarent per decis. Aegid. 156. quam tamen Domini non tenēt quo
6 ad istum effectum: quia reus † potest prosequi litem contra interesse putantes, ità & illi interesse putantes debent posse prosequi contra
7 ipsum. Et decis. † 171. in nou. intelligebant in mandato, non autem in commissione propter æqualitatem, & connexionem.

DE DILATIONIBVS.

EPITOME.

Dilationes ad partes datæ fuerunt per Rotam, etiā quòd quis fuisset citatus, & per 27. menses nihil fuisset in causa factum, dummodo non esset seruatus terminus ad articulandum.

SVMMA.

1 *Dilationes ad partes dantur, etiam si post citationem per 27. menses fuerit in causa supersessum. & quare? nu. 2.*

94. DECISIO. I.

1 DIlationes † ad partes voluerunt Domini in vna Salamātina, quòd ego darem, etiam quòd quis fuisset citatus, & per viginti septem menses

mẽnses nihil fuisset in causa factum, dummodo non esset seruatus terminus ad articulandum:
2 quia†non erat quid imputaretur reo, si interim non petierat dilationes. & hoc de anno 1548.

EPITOME.

Dilationes ad partes dantur illi, qui commiserat causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes, si tertius veniret vigore illius clausulæ.

SVMMAE.

1 *Dilationes ad partes an dentur illi, qui commisit causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes?*
2 *Reus voluntarius quis dicatur?*
3 *Clausula, omnes sua interesse putantes, quid operetur?*

95. DECISIO. II.

1 Dilationes †ad partes voluerunt Domini in vna Salamantina coram domino Ant. Aug. quòd darentur illi, qui commiserat causam contra Titium, & omnes sua interesse putantes, si tertius veniret vigore illius clausulæ. iux. decis. Cassad. 1. de exception. licèt ego mul
2 tum dubitarem, quia ille † tertius erat reus volũtarius, & sic loco actoris. iux. cumulata per Ias. in l. de pupillo. §. si seruo. de nou. oper. nunciat. Et actor respectu istius nõ mouit causam, & sic respectu ipsius non venit ad causam instructus.

Tamen Domini voluerunt, quòd ex quo il-
3 la clausula, † omnes sua interesse putantes, excitabat omnes, actor debuerat venire instructus contra omnes, quod mihi visum est durũ.

EPITOME.

Dilationes in summarijs esse debent, prout in beneficialibus.

SVMMA.

1 *Summarijs in causis dilationes esse debent perinde, ac in beneficialibus.*

96. DECISIO. III.

1 Dilationes in summarijs †voluerunt Domini esse debere perinde, àc in beneficialibus. Et propterea in illis procedere decis. Rotę 170. aliàs 25. de iudic. in ant. In vna Toletan. coram Puteo, & maximè stãte mora iux. c. pastoralis. de exceptio.

EPITOME.

Remissoria non datur sine obligatione de stando vnicæ, etiam quòd eam petens habuisset vnã sententiam, & aduersarius aliam, & possideret.

SVMMAE.

1 *Remißoria quando non datur sine obligatione de stando vnica sententia?*
2 *Argumentum de remissoria ad sequestrum an valeat?*

97. DECISIO. IV.

1 Remissoriam † sine obligatione de stando vnicæ, noluerunt Domini, quòd ego darẽ etiam, quòd is, qui peteret remissoriam, habuisset vnam sententiam, & aduersarius habuis
2 set aliam, & possideret. Et noluerunt † valere argumentum de remissoria ad sequestrum, de quo loquitur Card. clem. 1. 4. q. de sequestr. poss. & fruct. in vna Mediolanen. capellaniæ coram me de anno 1548.

EPITOME.

Remissoria obtinenti datur dilatio decem, vel quindecim dierum ad plus ad eã accipiendã.

SVMMA.

1 *Dilatio 10. vel 15. dierum ad plus datur ad accipiendam remissoriam.*

98. DECISIO. V.

1 Remissoria obtenta datur tempus †decem, vel quindecim dierum ad plus eam accipiendi, & expediẽdi in vna Toletan. Parochialis de Alameda coram de anno 1548.

EPITOME.

Remissoria in causa priuationis regressus propter non solutam pẽsionẽ, datur sub obligatione de stando vnicæ.

SVMMA.

1 *Remissoria datur sub obligatione de stando vnica, in causa priuationis regressus, propter non solutionem pensionis.*

99. DE-

99. DECISIO. VI.

Remissoriam in causa priuationis regressus propter non solutionem pensionis volue runt Domini dari sub obligatione de stãdo vnicæ in vna Toletana de Velenã. de anno 1551. quia erat causa beneficialis, de quo etiam vide in decisione, quam facio in huiusmodi causa sub tit. de pension.

DE FERIIS.

EPITOME.

Possessorij causa potest agitari, ferijs non obstantibus.

SVMMA.

1 *Feriæ non impediunt, quin causa possessorij expediri possit.*

100. DECISIO. vnic.

1 IN possessorio,† ferijs non obstantibus, dixerunt Domini procedi posse. per decis. Aegid. 665.

Et licèt aliqui Domini dicerent illam decisionem non esse in vsu; tamen dixerunt id esse: quia Domini fugiunt labores, non autem, quin possit procedi in possessorio tempore feriarũ. quod dixerunt esse notandum, si haberet quis iudicem amicum.

DE CAVSA POSSESSIONIS & proprietatis.

EPITOME.

Possessio capta per annulum, vel per modicum terræ, ex quo intus erant aliqui non animo possidendi, sed causa, puta custodiæ, est restituibilis.

SVMMAE.

1 *Possessio capta per annulum, vel per modicum terræ, quando est restituibilis?*

2 *Possessio ad hoc vt dicatur plena, requiritur, vt appareat aliquem intus esse animo possidendi.*

101. DECISIO. I.

1 Possessio† capta per annulum, vel per modicum terræ, cum quis non potuit ingredi, ex eo quia intus essent aliqui, quos tamen non constaret esse animo possidendi, quia poterant esse causa custodiæ, & sic nos esse in casu, quo possessio capitur per aspectum, vel per annulũ, parte obstante impedimento, est restituibilis. Et ita tenuerunt Domini in vna Vlixbonen. parochialis coram Domino Fabio per decis. Bisignel. 8. de rest. spoliat. & in ant. decis. 152. & 302. quæ fuerunt de mente Socin. cons. 131. col. 3. in vers. amplius. & per Ripam in tract. de
1 peste. num. 190. in 2. part. Felin. c. cum aliqui-
2 bus. num. 5. & 6. de iureiur. ad hoc enim, † vt plena dicatur possessio, requiritur, vt appareat aliquem intus esse animo possidendi.

EPITOME.

Possessio capellæ transfertur etiam per executorem per bireti impositionem.

SVMMAE.

1 *Possessio capellæ etiam per executorem dicitur translata per bireti impositionem, amplia prout num. 6.*

2 *Possessio non potest tradi, nisi per habentem potestatem conferendi.*

3 *Possessio habetur pro tradita per constitutum in re ipsa.*

4 *Possessionis tradendæ non est præcisè specificatus modus in re ipsa.*

5 *Fel. doctrina in c. cum aliquibus. de rescrip. limitatur.*

102. DECISIO. II.

1 Possessionem † voluerunt Domini etiã per executorem esse translatã, per bireti impositionẽ in capella, de cuius possessione age-
2 batur. Quia licèt per aspectum† non possit tradi, nisi per habentem potestatem conferendi;
3 tamen, quando † esset constitutus in re ipsa, voluerũt Domini per bireti impositionem habe-
4 ri pro tradita possessione: quia † in re ipsa non est præcisè specificatus modus tradendę possessionis, vt per Innocent. in c. in literis. de restit. spoliat.
5 Et ita limitarunt † doctrinã Felin. in c. cum
6 aliquibus. de rescript. licèt † intelligerent idem etiam esse in executore constituto in dignitate ecclesiastica, qui haberet potestatẽ conferẽdi. & ita tenuerunt Domini in vna Fauentina capellanię S. Laurentij corã me de anno 1548.

EPITOME.

Possessio per annulum dicitur etiã quæsita, si nuncius, vel subexecutor eum non tradidisset, sed eo pręsente pars illam accepisset.

SVM-

SVMMAE.

1 *Possessio per annulum dicitur capta per partem nuntio, seu subexecutore præsente, licèt non tradente.*
2 *Præsentia, & patientia Nuntij quando pro traditione habeatur?*

103. DECISIO. III.

1 POssessionem † per annulum, de qua supra in 1. decis. huius tit. dixerunt Domini in eadem in alia instantia coram d. Nouato etiã esse quæsitã, si Nuntius, vel subexecutor non tradidisset, sed eo pręsente pars accepisset:
2 quia præsentia, † & patiẽtia subexecutoris pro traditione habetur. ad l. 2. ff. de acquir. poss.

EPITOME.

POssessio, quæ habetur ex vna causa, mutatur superueniente alia noua causa, etiam quòd non exeat quis de possessione.

SVMMAE.

1 *Possessio ex vna causa, quando ex noua causa superueniente mutetur?*
2 *Cons. Socin. 131. lib. 3. confutatur.*

104. DECISIO. IV.

1 POssessio, † quæ habetur ex vna causa, superueniente alia noua causa, etiam quòd non exeat quis de possessione, dixerunt Domini in vna Burgen. præstimoniorum coram Fabio de anno 1548. quod mutatur, contra opin. Fulgos. & aliorum in l. qui bona. §. fin. de acquir. posses. quia videtur contrariari illi tex. & tex. in l. quòd vulgo. ff. de vsucapio. & in l. 3. §. genera. de acquir. poss. ad fauorem opin. Soc. in l. 3. §. ex pluribus. illo tit.

2 Licèt secundùm aliquos alia opinio videatur communior, & dixerunt Domini † reprobari cons. Socin. 131. lib. 3.

Ego tamen multùm dubitabã, quia est etiam contra mentem Cassad. decis. 4. de restit. spol. & refert Sarn. q. 46. de trien.

Dixerunt tamen Domini semper primã opinionem esse seruatam tamquam magis ęquã, & consonam iuribus supradictis.

EPITOME.

QVasi possessio in incorporalibus non transfertur in hæredem sine apprehensione.

SVMMAE.

1 *Quasi possessio incorporalium an transferatur in hæredem absque apprehensione?*
2 *Lamber. de iur. patron. in 1. part. 2. lib. art. 22. improbatur. & num. 5.*
3 *Præsentãdi in quasi possessione licèt defunctus reperiatur, ea tamen non transit in hæredem absque apprehensione.*
4 *Incorporalium quasi possessio non transfertur per constitutum.*
6 *Possessio iuris vniuersalis non transfertur sine hæreditatis aditione.*
7 *Patroni cæteri non præsumuntur priuati per præsentationem aliorum patronorum.*
8 *Castrum, & sic persona ficta conseruat possessionem.*

105. DECISIO. V.

FVit dubitatum in vna Cremonen. capellanię corã domino Decano, de anno 1548. an verum esset dictum Lambertin. in tract. de
1 iure patro. in 1. par. 2. lib. artic. 22. quòd in † incorporalibus quasi possessio transferatur in hęredem sine apprehensione?
2 Et fuit tentum contra † ipsum Lambertinũ, quòd imò necessarius esset actus apprehensio-
3 nis. Et propterea licèt † defunctus esset in quasi possessione præsentandi, fuit dictum illam quasi possessionem non transire in hæredem sine apprehensione.

Et primo id erat contra generalitatem l. cum hęredes. de acq. poss. quia à fortiori procedit in incorporalibus, in quibus est difficilior translatio. quãuis hæc ratio fiat dubia ex dictis per Ti
4 raquellum infra allegandum. & ideo † non transfertur per cõstitutum Bart. in l. quod meo. ver. quid si concedo. de acq. poss. & Bal. in rubr. de præscriptio. col. 2. ver. sed pone vsumfructum. ante nu. 10. Boer. in. verbo possessio. singul. 2. Aretin. in d. l. quod meo. col. penult. vers. super quo adde. & ibi Alex. col. penult. vers. quærit Bart. Ant. de Butr. in c. cum venisset. col. 3. in fin. vers. hæc procedunt. & in c. fin. col. 14. vers. sed est dubiũ. de caus. poss. & propr.
5 Et allegata † per Lãber. nihil faciunt. Primo enim dictum Bal. in l. in suis. ff. de lib. & posth. si intelligatur generaliter de possessione omniũ bonorũ, habet contra se coẽm opinionẽ, & loquitur in filio, non in alijs. Si verò intelligamus
6 de possessione † iuris vniuersalis, vt videtur sentire Bal. & tunc requiritur actus facti, videlicet aditio hæreditatis. Dictum Federici etiam nihil facit, quia loquitur tantum de conseruatio-
7 ne iuris, quod habebat, quo nõ pręsumitur † priuatus

uatus per presentationem aliorum patronorũ. decis. Rotæ 141. in nou. quam ipse allegat pro
8 se, facit in contrarium, quia ibi † aderat Castrũ, & sic persona ficta, per quam possessio conseruabatur.

Postquam ego hæc omnia dixissem, fuit relatum, quod aliàs Rota ita tenuit, & allegabatur Tiraquell. ita tenere in tract. le mort. saisit le-vif. in 4. par. in 7. declaratione, & in pręf. d. trac. 3.4.5.6.& 7. declaratione, & quidã Iacobus Venent. Bonon. in tract. de ann. pręstat.

DE RESTITVTIONE Spoliat.

EPITOME.

BEneficium triplex habens, non dicitur habere titulum coloratum ad obtinendam restitutionem.

SVMMA.

1 *Titulum coloratum ad obtinendam restitutionem non dicitur habere is, qui habet triplex beneficium, contra c. 1. de consuet. in 6.*

106. DECISIO. I.

1 TItulus † coloratus ad obtinendum restitutionem non est in habente triplex beneficium, contra c. 1. de cons. in 6. quia habet decretum irritans. Et ita fuit tentum in vna Maioricen. beneficij coram Domino Fabio de anno 1548. & ex deductis maximè Imol. in c. cum nostris de conc. pręb.

EPITOME.

TItulum coloratum dicitur quis habere ad obtinendam restitutionem possessionis, per nouã prouisionem superuenientem etiam post spolium.

SVMMAE.

1 *Noua prouisio etiam superueniens post spolium, affert titulum coloratum ad obtinendam restitutionem.*
2 *Vitiosus ingressus consideratur tempore restitutionis possessionis.*
3 *Possessor qui non est, non potest sibi mutare causam possessionis.*

107. DECISIO. II.

TItulatus coloratus ad obtinẽda restitutionem possessionis, fuit habitus in vna Maioricen. coram d. Fabio de anno 1548. per nouam prouisionem etiam superueniente post spolium: quia non propterea dabatur viciosus
2 ingressus, qui † iuxta decis. 4. Cassad. de restit. spoliat. intelligitur tempore restitutionis possessionis, licèt dubitaretur ex eo, quia tempore, quo habet nouam prouisionem, non est possessor, & sic non potest mutare sibi causam possessionis. iux. not. per Sarnen. quæst. 46. in reg. de trien.

EPITOME.

REctor scolarium, licèt consueuerit recurrere ad abbatem pro executione eius sententiarum, & carceratione scolarium, non per hoc dat abbati spolij actionem, si rector nouos carceres erigat.

SVMMAE.

1 *Spolium non competit abbati contra rectorem hodie exequentem eius sententias contra scolares, quas prius exequi faciebat per abbatem, & num 3.*
2 *Iurisdictio etiam in criminalibus est penes rectorem.*
4 *Restitutio non datur in iurisdictionalibus, nisi docto de titulo.*
5 *Faciens aliquid pro conseruando iure suo, dicitur facere per modum facultatis.*
6 *Facultatis per modum in his, quæ fiunt, non datur possessio restituibilis.*

108. DECISIO. III.

QVidam rector solebat recurrere ad Abbatem pro executione suarum sententiarũ, vt incarceraret scolares, & puniret: post certum tempus erexit carceres proprios. Ab-
1 bas dicebat † se esse spoliatum, & petebat resti
2 tui. Domini tenuerunt, quia † iurisdictio etiam in criminalibus erat penes rectorem, vt in c. significasti. in fi. de offic. deleg. & per Abb. in c. 1. de elect. allegabatur Rebuff. in auct. ha-
3 bita. C. ne filius pro patre. quòd non † esset restituendus, in vna Palentina iurisdictionis pro rectore, coram domino Ant. August. Itẽ quia
4 in † istis iurisdictionalibus non dabatur restitutio, nisi docto de titulo, ad decis. Cassad. 1. nu. 10. eod. tit. Item quia fuit dictum ex not. per Balb. & alios, quos allegat in tract. de pręscrip. in 4. par. 2. partis princip. q. 1. nu. 3. post Bar.
5 quòd † quotiescumque aliquid fit pro conseruando iure suo, dicitur esse per modum facultatis, & in ijs, quæ fiunt per modum facultatis, nõ datur possessio restituibilis. ad not. per Bal. in

in l. prima C. de seruit. & aq. & in l. qui iure familiaritatis. de acquir. possess.

EPITOME.

Titulus coloratus dicitur per expectatiuā reuocatam, etiam si multæ essent reuocationes, idque ampliatur adhuc in priuilegio reuocato.

SVMMAE.

1 *Expectatiua licèt sæpius reuocata, non causat titulum coloratum. amplia etiam in priuilegio reuocato. num. 2.*
3 *Titulus habitus vigore priuilegiorum conclauistarum est coloratus, non obstante eorum reuocatione.*

109. DECISIO. IV.

1 Titulus † coloratus per expectatiuam reuocatam fuit iudicatus, etiam si multæ essēt reuocationes in vna Tholetan. coram domino Prospero: quia semper militant rationes cōsideratę in decisionibus vulgaribus, quod am-
2 pliarunt † Domini in vna Cęsaraugust. de Villel. coram d. Puteo etiam in priuilegio reuocato. in quo dabatur magno Magistro potestas conferēdi beneficia apud sedem, licèt quidam dubitarent, quia videbatur esse defectus in cōferente. Nam idem defectus est expectatiua reuocata, in qua executor non habet potestatē, & semper militat ratio prǽsumptæ reualidationis. Et propterea dicebant coram Oxomen. tē-
3 tum † fuisse in vna Cartaginen. beneficiorum, quòd titulus habitus vigore priuilegiorum conclauistarum erat coloratus, non obstante reuocatione.

EPITOME.

Restitutio in iurisdictionalibus absque titulo colorato non datur agenti contra ordinarium, secus contra non ordinarium.

SVMMAE.

1 *Titulus coloratus requiritur, si quis vult restitui in iurisdictionalibus contra ordinarium, alioqui non item. Ratio est, quia præsumitur ab ordinario precario possidere. numer. 2.*

110. DECISIO. V.

1 Restitutionem † in iurisdictionalibus absq. titulo colorato, tunc demū negarunt Domini iux. decis. Casad. primam. hoc tit. si quis
2 ageret contra ordinarium: quia † prǽsumebant ab eo precario possidere, secus autem, si agatur contra illum, qui non est ordinarius, quia tūc absque coloratione tituli restitueretur? Et ita tenuerunt Domini in vna Palentina iurisdictionis coram d. Ant. August. in qua d. Puteus dicebat idem fuisse tentum coram eo in vna Parmen. iurisdictionis de casalibus, allegādo Aegid. decis. 433. Bal. in l. 2. C. de seruit. & aqu. q. 9. Inn. in c. bonę. el 2. de postul. prælat. Salyc. in l. vis eius. C. de probat. & l. solēnibus. C. de fid. instru. Et fuit allegatus Balb. in tract. de prǽscr. col. 4. 2. not.

EPITOME.

Restitutio competit etiam illi, qui vigore expectatiuæ bis, vel ter reuocatæ instrumentalem tantùm habebat possessionem, & non constabat de continuatione 20. annos, & vltra.

SVMMAE.

1 *Restitutio an ei competat, qui expectatiuæ sæpius reuocatæ vigore instrumentalem tantùm habebat possessionem, & non constabat de continuatione post 20. annos.*
2 *Restitutio non datur spoliato ex sua negligentia.*
3 *Negligentia est probanda per eam asserentem.*
4 *Possessionem semel probatā præsumitur quis ea continuasse vsque ad tempus spolij.*

111. DECISIO. VI.

Restitutionem voluerūt Domini in vna Toletana parochialis ciuitatis Regalis corā
1 domino Prospero, cōpetere etiam illi, † quem vigore expectatiuæ bis, vel ter reuocatę instrumentalem tantùm apparebat accepisse possessionem, & nō constabat de continuatione post viginti annos, & vltra ex duabus decisionibus simul iunctis, quæ tenetur. Prima, quę restituit ad statum. Secunda, quæ dat perpetuò reintegrationem.
2 Et licèt aliqui dicerent, quòd non † daretur restitutio illi, qui spoliatus esset sua negligētia, vt per Socin. & alios in l. rem quę nobis. in 2. q. de acquir. possess. & tradit Ruyn. cons. 32. 1. vol. cum concord. quæ ego posui in l. rē quæ nobis. Et propterea videbatur, quòd ille, qui steterat post instrumentalem per decennium negligentia sua amisisse possessionem, vt per illa iura tenent doctores in l. si de eo. §. fin. & in

l. peregrè. de acquir. possess. & in l. furtum. §. 1. de vsucap.

3 Tamen fuit dictum, quòd illi † incumbebat onus probandi negligentiã, qui asserebat, prout expressè dicit Socin. in d. l. rem quæ nobis. in 4 7. q. Tum quia probatã † semel possessionẽ pręsumitur quis continuasse vsque ad tempus spoliationis, vt per Abb. in c. cum ad sedem. num. 17. de restit. spoliat. & etiã quia opus erat probare illum stetisse negligentem per decẽnium, & possessionem vacantem.

Et licèt quidam vellent limitare tantùm decisionem, vt procederet, quando esset plena possessio, vt tunc perpetuò duraret; ego tamẽ dicebam verum non esse, quia l. si de eo. §. fin. etiam loquitur in plena possessione.

Ad quędam, quę allegabantur in contrariũ, quòd non præsumeretur continuata possessio à tanto tempore, vltra quòd dicebant non esse necessarium, respondebatur ex not. per Balb. post Bar. in l. Celsus. de vsucapio. & Alciat. 21. pręsump. in 2. reg. per totũ, maximè nu. 12.

EPITOME.

Coadiutoria tertij non obstat ad discolorandum titulum spoliato, qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat.

SVMMAE.

1 *Spoliato, qui vigore suę expectatiuæ acceptauerat, non obstat coadiutoria tertij ad discolorandum eius titulum.*
2 *Constare quando debeat de consensu tertij?*
3 *Decis. Rota 439. in nou. declaratur.*

112. DECISIO. VII.

1 Spoliato, † qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat, non obstare ad discolorandum titulum coadiutoriam tertij voluerunt Domini in vna Toletan. prętensi spolij de Baraias corã D. Puteo, licèt illa coadiutoria esset expedita.

2 Et propterea voluerunt constare † debere de consensu tertij, iux. decis. Cassad. 3. de procurat. & Sarnen. q. 38. in reg. de trien. quia dicebant, cum constaret de titulo colorato, non discolorari titulum, nec infici possessionem: quia non clarè constabat, quòd ille voluisset vti decreto in sua coadiutoria respectu possessionis; & pro decisione allegabatur Cassa. decis. 4. hoc titulo.

3 Et decis. 439. † in nou. in qua dabatur de iure tertij, fuit declarata procedere, quando constabat clarè de nõ possessione spoliati, quia erat penes 3. Et eo magis hoc voluerunt Domini procedere: quia ille, de cuius coadiutoria dabatur, erat mortuus, spoliato etiam existente in possessione, qui adhuc possederat diu, antequam spoliaretur.

EPITOME.

Vnitum beneficium etiam regulare causat titulum coloratum.

SVMMAE.

1 *Titulum coloratum facit vnio beneficij etiam regularis.*
2 *Regularis potest possidere beneficium seculare.*
3 *Præsumitur mutatio status beneficij per 40. annos.*
4 *Decretum in regulis cancellar. appositum inficere possessionem numquam Rota voluit resoluere.*

113. DECISIO. VIII.

1 Titulum † coloratum voluerunt Domini esse vnionem beneficij, non obstante quòd opponeretur, quòd beneficium vnitum esset 2 regulare: quia dicebant, quòd poterat † regularis possidere beneficium seculare: patet quia 3 per † 40. annos præscribitur mutatio status, & sic de necessitate est, quòd possideatur per secularem, vt tradit Felin. in c. in nostra. col. penult. vers. 6. conclusio. de rescr. & in c. cum dilecta. in ante pen. col. vers. nota bene eod. tit. & sic secularis potest possidere regularem.

Nec obstabat etiam allegare reuocationem vnionis si quæ haberet decretum irritans: quia 4 Domini † noluerunt vnquam resoluere, quòd decretum in regulis inficiat possessionem in vna Albarazinen. parochialis coram d. Rosanen. de anno 1549.

EPITOME.

Titulus coloratus est in seculari, qui habuerat beneficiũ regulare ex ordinatione Imperatoris.

SVMMAE.

1 *Regulare beneficium habens ab imperatore, dicitur habere titulum coloratum.*
2 *Facultas concessa Imperatori conferendi beneficia secularia, & regularia, intelligitur, vt secularia secularibus, & regularia regularibus conferat.*
3 *Dispensatio interdum præsumitur.*
4 *Defectus facultatis in conferendo declaratur, quando quis est omnino incapax.*

114. DE-

114. DECISIO. IX.

1 TItulum † coloratum voluerunt Domini in vna Leodien. prioratus corā d. Reomano de anno 1549. esse in seculari, qui habuerat beneficium regulare ex ordinatione Impera-
2 toris: quia licèt † potestas concessa Imperatori conferendi secularia, & regularia, debeat intelligi, vt secularia secularibus, & regularia regularibus conferre deberet, & sic quodammodo videatur defectus in conferente; tamē quia
3 non erat omnino defectus, cum potuerit † esse dispensatus secularis ad regularia, iux. decis. in antiquis. 113. quam tenet Felin. in c. nostra. 40. corellario. vers. sexto. de rescrip. & doctri-
4 nam † communis in c. cum in nostris. de cōcess. preben. de defectu facultatis in conferendo declarabatur, quando quis erat omnino incapax.

EPITOME.

REnuncians in fauorē tertiæ personæ, si postea remanens in possessione fuerit spoliatus, etiam quòd is, in cuius fauorem renunciatum est, acceptasset renunciationem, restituitur.

SVMMAE.

1 *Restitutio conceditur renuncianti in fauorem tertiæ personæ, si postea is in possessione remanens fuerit spoliatus, amplia, vt hic.*
2 *Calder. cons. 4. de renunciat. confutatur.*
3 *Renuncians post renunciationem perdit naturalem possessionem contra Calderin. cons. 4. de renunc.*
4 *Renuncians in fauorē tertij spoliatus restituitur, antequàm possessio deueniat ad resignatarium.*
5 *Abiuratio est resignatio facta cum iureiurando.*
6 *Renunciatione facta tertio, non est facienda differentia illa, an scilicet resignans incubuerit possessioni post renunciationem, quia siue in continenti, siue ex interuallo, semper debet restitui.*
7 *Innoc. Opinio in c. super hoc. de renunc. quo ad generalem renunciationem reprobatur.*

115. DECISIO. X.

1 REnuncians † in fauorem tertiæ personæ, etiam quòd is, in cuius fauorem renunciatum esset, acceptasset renunciationem, nihilominus, si postea remanens in possessione fuerit spoliatus, voluerūt Domini in vna Burgen. prestimonij corā d. Fabio de anno 1549. quòd restitueretur, licèt duo in contrarium maximè clamarent, inter quos ego eram.

Et mouebar considerando, quòd Abb. in c. solicitæ. in 3. col. vbi etiam Imol. eo. tit. Et Card. 3. q. 1. c. 1. num. 41. & latissimè Cassad. decis. 4. discutientes plenissimè articulū, tenebant cōtra opinionem Imol. in c. super hoc. in 3. col. de renūciatio. & cōtra dec. Rotę 1. aliàs 158. de ren. in nou. & maximè propter generalitatē c. accepta. eo. tit. quia est notorius defectus in vera renunciatione, vt post multos latè tradit Paris. cons. 10. nu. 68. lib. 1. & maximè quia Innoc. in d. c. super hoc. dum vult restitui renunciantē, loquitur, quando post renunciationem de nouo incepisset possidere. Et decis. illa 158. non
2 fuerat facta super hoc principaliter. Minus † quoque erat in consideratione consil. Calderini 4. quia mouetur malo fundamento, cum di-
3 cat † renunciantem post renunciationem non perdere naturalem, quod est contra communiter dicta in d. c. accepta. & in c. solicitè. & in d. c. super hoc. & latissimè per Cassad. decis. 4. qui plenè tenet contra illam decisionem, quæ decis. quam ipse recitat in principio, remanet sine fundamento.

Predictis tamen non obstantibus antiquiores Domini dixerunt semper obseruatum fuis-
4 se, vt renuncians † in fauorem tertij spoliatus restitueretur, antequā possessio beneficij deuenerit ad resignatarium. Considerantes primo rationem. l. nec vtilem. ff. ex quibus caus. maior. quòd qui vult tranferre rem in tertium, antequam tertius acquirat, non amittitur? Item quia non est omnino incoloratus titulus, cum multa possint occcurrere, quò minus resignatio valeat: possunt enim esse multæ inhabilitates resignatarij, quę in casu restitutionis non sunt examinandæ, & fuit ponderatum, quòd omnes decis. ex aduerso allegatæ loquuntur in simplici renunciatione, quæ non erat in fauorē tertij: quia tunc omnino remanet sine titulo, & rem habet pro derelicta, & hoc modo loquitur tex. in d. c. accepta. qui vltra quòd loquitur in
5 simplici renunciatione, loquitur in † abiuratione, quæ est resignatio cum iuramēto. Et ex his cessant ferè omnia deducta per Cassad. & iste casuus non habet contradictorem, & sic remanent sine contradictione.

Et ego ex hoc inferebā vnum nouiter, quod
6 Domini admiserunt, quòd in † renunciatione facta tertio non debet fieri differentia illa, an incubuerit possessioni post renunciationem resignans, vt frustra cōsideratur per Innocent. in d. c. super hoc. & per Auditores relatos à Cassad. in d. decis. 4. de restit. spol. quia siue incontinētī, siue ex interuallo, semper debet restitui.

7 Verum est, quòd in renunciatione† generali placebat Dominis opinio contra Innocent. tamquam quòd Doctores supra allegati sint plures, & meliùs disputantes articulum, ex quibus posset fieri plena distinctio in hac materia.
8 Considerandum tandem esset, quòd citra † controuersiam esset res, si daretur aliquis fumus de inhabilitate resignatarij, vel si per literas haberet dubitabiliorem titulum.

EPITOME.

RESignatione facta tertio, etiam post spoliationem, in qua quis dicebat se ideo resignare, quia sciebat suum spoliatorem eum traxisse ad curiam, quia sciebat eum senem, & non posse diu viuere, & venire ad litigādum, & ideo renūciare, datur restitutio.

SVMMAE.

1 Resignans tertio ob ostensum ei animum à spoliatore de illum iniustè in curia vexādo, restituitio nihilominus competit.
2 Cap. solicitè de restit. spoliat. limitatur, prout & n. 3. & 4.

116. DECISIO. XI.

1 RESignatione† facta etiam post spoliationē, in qua quis dicebat se ideo resignare, quia sciebat suum spoliatorem eum traxisse ad curiam, quia sciebat eum senem, & non posse diu viuere, & venire ad litigandum, et ideo renunciare tertio, voluerunt Domini, quòd restitueretur, & non† esse locum. c. solicitè. de rest. spol.
2
3 Tamen quia illa † resignatio erat facta in manibus superioris: quo casu nō procedit illud. c. vt dicit Abb. tum etiam quia apparebat alia causa renunciationis, vt ibi de inimicitijs, dicūt Abb. Imol. & Ant. de Butr. in vers. ideoque, &
4 tanto magis, quia tertio resignauerat † ius litis: quo casu non est locus d. c. solicitè. vt per Rot. in antiquis decis. 68. & 216. & in nouis decis. 306. & 401.

EPITOME.

REgula, de qua supra, quòd restitutio detur ad fauorem spoliati, qui resignauerat in fauorem tertij, nō procedit, quando spolians fuisset subrogatus in locum resignatarij.

SVMMAE.

1 Regula, de qua in praecedenti decisione, limitatur, quando spolians fuisset subrogatus in locum resignatarij. nu. 2.
3 Spoliare sicut potest resignatarius, ita & tertius subrogatus quoad possessionem, & omne quodcumque ius.
4 Resignans in fauorem tertij potest multa opponere de inhabilitatibus tertij.
5 Opponi multa possunt contra subrogationem.

117. DECISIO. XII.

1 REgula supra facta, quòd restitutio † detur cōtra spoliatum, qui resignauerat in fauo-
2 rem tertij, fuit limitata † non procedere, quando spoliās fuisset subrogatus in locum resignatarij: quia non esset merè tertius. Et quia sicut
3 resignatarius† potest spoliare, ita & tertius subrogatus, quoad possessionē, & omne, & quodcumque ius, ad tradita per Aegid. decis. 351. & Rot. in ant. decis. 385. Bonifat. in clem. 1. 6. col. vers. 9. conclusio. vt lit. pend. Faciunt tradita per Sarnen. q. 11. reg. de trien. licèt ego multùm clamarē propter dicta supra in ratio-
4 ne d. regulae: tum quia resignans † in fauorem tertij potest multa opponere de inhabilitati-
5 bus tertij, tum etiam quia multa † contra subrogationem possunt opponi.

EPITOME.

DEcretum irritans regularum, nō est simile decreto c. 2. de praeben. in 6. ad discolorandum titulum, prout hic.

SVMMA.

1 Decretum irritans regularum an sit simile decreto c. 2. de praeb. in 6.

118. DECISIO. XIII.

DEcretum irritans regularum tenuerūt Domini in vna praeceptoriae de Villel. coram
1 Puteo, non † esse simile decreto c. 2. de praeb. in 6. ad discolorandum titulum etiam de illo, quòd insurgeret per extrauag. ad regimen. etiam renouatam à Pontifice, quia est temporalis: licèt autem non sit simile, & videatur decisum esse in decis. 1. de restit. spoliat. tamen maturius dixerunt Domini cogitandum, cum alia vice causa proponeretur.

EPI-

EPITOME.

Decretum in resignatione facta, vel manus appositio Papæ quãuis operentur, quòd nullus inferior posit ex eadem vacatione conferre; non tamen inficit prouisionem per obitum.

SVMMA.

1 *Decretum, vel manus appositio Papæ in resignatione, non inficit prouisionem per obitum. ratio num. 2.*

119. DECISIO. XIV.

1 Decretum † in resignatione facta, vel manus appositio Papæ in eadem, licèt operẽtur, quòd nullus inferior posit ex eadem vacatione conferre; tamẽ non inficit prouisionem per obitum, vt tenuerunt in eadem, argumẽto not. per Rot. decis. 239. in antiq. Aeneas de Falco-
2 nib. tract. de reseruat. 16. effectu, & quia † resignatio potest esse non bona, & donec disputaretur de ea, non impediret restitutionem.

EPITOME.

Remedium c. reintegranda. non competit ei, qui ex contractu inutili possessionem transtulisset. quod limita, vt hic.

SVMMAE.

1 *Possessionem transferenti ex contractu inutili non datur remedium c. reintegranda. ratio num. 2.*
3 *Alex. consi. 1. col. fin. lib. 4. improbatur.*
4 *Possessio transfertur ex contractu inutili ex defectu solemnitatum limitata, prout num. 5.*

120. DECISIO. XV.

Remediũ c. reintegranda. † tenuerunt Domini non esse dandum illi, qui ex contractu inutili possessionem trãstulisset, vt latè per Socin. cons. 266. & Ruyn. cons. 32. num. 8. vol. 1. & fuit de mente eiusdem Socin. in l. rem quę nobis. in illa quęstione, quibus competat. de
2 acq. poss. & pro ratione † erat considerandum illud, vltra quòd esset nimis extendere remedia possessoria, ista quæstio inutilitatis, vel inualiditatis contractus erat discutiẽda iuxta for
3 mam petitorij, & ex hoc Alexander † inaduertenter erat locutus in cons. 1. col. fin. vol. 4. Be-
4 nefacit, quia ex † contractu inutili ex defectu solemnitatum tranfertur possessio, vt declarat Ias. in l. 1. §. si vir. col. fin. de acquir. possess. & Ruyn. cons. 137. col. fin. 1. vol.
5 Quod tamen limitabatur † non procedere, quando contractus esset nullus ex defectu consensus: quia tunc non transfertur possessio, & ita intelligebant cons. Alex. 69. in 3. col. 4. vol. & post Bal. in l. non dubium. in decima oppositione. C. de leg. ita tradit Curt. Iun. consil. 131. columna finali.

EPITOME.

Negotiorum gestor quamuis acquirat detentationem, vel etiã corporalem possessionem post ratificationem principalis; tamen id nõ procedit ex eo solo, quòd eo absente, alius esset ingressus possessionem, & quare.

SVMMAE.

1 *Negotiorum gestor acquirit detentationem, item et corporalem possessionem post ratificationem principalis, limita, prout. num. 2.*
3 *Decis. Rotæ 150. in nou. seu. 9 de restit. spoliat. canonizatur*

121. DECISIO. XVI.

1 Negociorum gestor † licèt acquirat detentationem, vel corporalem possessionem acquirendam postmodum ratificante principale, per decis. 290. in nou. & tradita per Franc. in c. si tibi absenti. num. 9. de præb. in 6. quod videtur tenere Alex. in cons. 88. vol. 5. in vers. ex quo apparet. & inferius ad id allegat l. 1. & l. si colonis. de acquir. poss.
Voluerunt tamen Domini in vna Oxomen.
2 coram domino Fabio id † procedere ex eo solo, quòd eo absente alius esset ingressus possessionem: quia ille nõ poterat detinere animo id,
3 quod non fuisset facti actus spoliatiui: quia id † esset contra decis. Rotę 150. incip. licèt amicus. in nou.

EPITOME.

Spolians per procuratorem generalem, si statim cedat, & velit procedere in petitorio, auditur, nisi spoliatus incontinenti probet ratificationẽ spolij.

SVM-

SVMMAE.

1 *Spoliator non est audiendus, nisi prius restitutis omnibus fructibus, & expensis.*

2 *Spoliator per procuratorem generalem, quando audiatur in petitorio non restitutis fructibus, neque expensis?*

3 *Cessio in continenti facta quando sufficiat?*

122. DECISIO. XVII.

1 Tritissimum est spoliatorem † non debere audiri, nisi restitutis prius omnibus fructibus, & expensis.

Fuit tamen dubitatũ in vna Abulen. de Pas-
2 sares coram me, quid si is, † qui asserebatur spoliasse per procuratorem generalem, statim cederet, & vellet procedere in petitorio. Dixerũt Domini, quòd nisi spoliatus in continenti probaret ratificationem spolij, non deberet audiri, retardando petitorium, vt per Aegid. decis.
3 551. sufficit † enim illa cessio in cõtinenti facta.

EPITOME.

Constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius posside re, non transtulit adeo possessionem, vt spoliatus posit postea ratificare.

SVMMA.

1 *Possessio non dicitur translata, adeo vt spoliatus posit postea ratificare constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius posidere.*

123. DECISIO. XVIII.

1 Constitutum † factum mulieri absẽti ab illo, qui cõstituit se post mortem alicuius posidere, non transtulit possessionem, vt spoliatus posit postea ratificare. per latè tradita per Socin. in l. §. si iusserim. de acq. poss. post multos allegatos per Crot. in l. si is qui pro emptore. n. 56. & 57. de vsucap. cum concordat. per Tiraquell. in tract. constitut. in 3. par. in 2. limita. Ex quibus in vna Romana spolij de Gaddis coram Domino Vestano de anno 1550. negarunt illustri d. Claudiæ de Sabellis, quę post mortẽ mariti fuerat spoliata, & volebat ratificare restitutionem castri Ariani.

EPITOME.

Spoliator debet soluere fructus etiam consumptos in loco rei, in quo fuit commissum spolium, amplia, etiam quòd essent soluendæ pecuniæ pro ipsis fructibus.

SVMMAE.

1 *Fructus tenetur soluere spoliator in loco rei, amplia etiam, quòd sint consumpti, amplia secundo, dato quòd pecunia essent soluenda pro ipsis fructibus. num. 2.*

3 *Fructus veniunt accessoriè ad rem.*

4 *Doli ratione an spoliator teneri debeat vbique?*

5 *Spoliator licèt dolum committat spoliando, secus tamen fructus consumendo.*

6 *Spoliatorem esse dolosum non procedit in c. reintegranda.*

7 *Roma est territorium commune, fallit vt hic.*

124. DECISIO. XIX.

1 Fructus † soluendi à spoliatore, etiam quòd sint consumpti, sunt soluendi in loco rei, in quo fuit commissum spolium. quod est maximè vtile propter vsuras, & cambia, & recambia,
2 etiam † quòd pecuniæ esset soluendæ pro fructibus consumptis. Et ita tenuerunt Domini in vna Cartaginen. coram domino Ant. August. de anno 1548. dicentes ita aliàs fuisse resolutum in alia, per doctrinam Bar. in l. item illa. 2. col. de constit. pecun. cuius opinionem approbatam esse communiter dicit Alex. in l. cũ filiusfamil. §. fin. ff. de verb. oblig. & videatur Dec. in 5. not. & Curt. col. 3. versic. sed hic etiã cadit. in l. vinum. ff. si cert. pet.

3 Considerarũt etiam Domini, quòd fructus † veniunt accessoriè ad rem, quòdque precium est soluendum pro fructibus in genere perceptis, quod succedit loco ipsorum fructuum, Et omnia, quæ allegabantur in contrarium, quòd
4 ratione doli † videbatur, quòd spoliator deberet teneri vbique. per not. in l. videamus. de in lit. iur. & in l. cum rem. de legat. 1. fuit dictum, quòd nullus erat dolus respectu consumptio-
5 nis fructuum: quia licèt † esset dolus in spoliando, non erat dolus in consumendo. Facit quod dicitur de culpa non ordinata ad casum.

Item illud, quod dicitur spoliatorem esse dolosum ex Rota decis. 11. aliàs 3. de restit. spo-
6 liat. in antiquis. non † procedit in c. reintegranda. Alex. cons. 6. col. 2. 3. lib. Dec. cons. 136. col. fin. Rota in antiq. decis. 83. Capell. Tholos. decis. 466. Facit etiam pro decis. l. si verò malefidei. & in l. si res. de rei vend. & c. fin. de foro. compet.

7 Quòd Roma † sit territorium commune, respõdebatur, quòd fallit, vt per Ias. in l. alio loconum.

n.6.& 7.de eo quod cer.loc.& in l.qui Romæ nu.12.cum seq. de verb.obl. & ita fuit tentum coram Vestano in vna Toletan.de Galapagar de anno 1553.

EPITOME.

Fructus percepti etiam ij dicuntur, quos percepit tertius à spoliante, tamē ex eius cessione post inhibitionem illi factam.

SVMMAE.

1 *Fructus percepti qui dicantur?*
2 *Dolo desinens possidere, habetur pro possessore.*
3 *Fructus qui percipi potuerunt, quo pacto hæc verba intelligantur?*
4 *Condemnatus in fructibus perceptis, non semper probatur eos ad condemnatum peruenisse, sed quòd percepti sunt.*

125. DECISIO. XX.

Fructus perceptos in eo, qui condemnatus erat ad fructus perceptos, licèt omissum esset condemnare ad fructus, qui percipi potuisset, tenuerunt Domini in vna Perusin. attentatorum coram domino Puteo de anno 1548.
1 eos † etiam dici, quos percepit tertius à spoliāte; tamen ex eius cessione post inhibitionem illi
2 li factam, quia † dolo desierat possidere, & habebatur pro possessore, vt in l. is qui dolo. de rei vendic.
3 Illa autem verba, † qui percipi potuerunt, intellexerunt Domini, quia non fuerunt percepti ab ipso, nec à tertio verè ex negligētia, vel ex alia causa non essent percepti ab aliquo. Et licèt vnus de primis maximè clamaret; ego tn̄ dicebā, quòd in casu nostro nō erat differētia, prout ipse credebat inter fructus perceptos, & non perceptos; sed cum essent percepti, solùm erat differentia, an ab ipso, an à tertio: sed quia tertius ab eo habens causam, idem erat. Quod
4 etiam comprobatur, quia non † semper, quando quis est cōdemnatus in fructibus perceptis, probatur illos ad cōdemnatum peruenisse, sed quòd percepti sunt.

EPITOME.

Condemnatus ad fructus perceptos intelligitur propriè de his, qui per se perceperant, non autem de his fructibus, quos perceperat tertius, in quem post litem motam condemnatus alienauerat.

SVMMAE.

1 *Condemnatus ad fructus perceptos quo pacto intelligatur?*
2 *Possessor fictus, qui dolo desiit possidere, non venit in statutis.*
3 *Sententiæ verba sunt stricti iuris.*
4 *Alienans ex iusta causa post litem motam, excusatur ex probabili causa à fructibus, quos verè non percepit.*

126. DECISIO. XXI.

Fructus perceptos, in quibus condemnatus
1 quis erat in sententia, intellexerunt † Domini propriè de his, qui per se perceperat, nō autem de ijs, quos perceperat tertius, in quem post litem motam cōdemnatus alienauerat, & hoc argum. not. per Bal. in l. cogi. col. fin. C. de petit.hæred. prout sequitur Aretin. in
2 rubr. de acquiren.possess.in fin. vbi fictum † possessorem, qui dolo desijt possidere, dicit non venire in statutis. Et sumus in sententia, cuius ver
3 ba † sunt stricti iuris.
Et maximè etiam fuit consideratum, quòd
4 ex iusta † causa quis post litem motam alienauerat: quo casu ex probabili causa excusatur quis à fructibus, quos verè non percepit, vt est decis. 25. circa finem in nou.

EPITOME.

Fructuum perceptorum probatio sufficiens est, si testes dicant ita solitum esse percipi.

SVMMAE.

1 *Probatio sufficiens est, si testes dicant ita solitum esse fructus percipi.*
2 *Fructuum perceptorum, & qui percipi potuerunt quæ differentia sit?*
3 *Bal. in l. 1. C. de fruct. & lit. exp. declaratur.*

127. DECISIO. XXII.

1 Fructuum perceptorum probationem † sufficientem esse dixerunt Domini coram me in vna Tyburti. melioramentorum, si testes di-
2 cant ita solitum esse percipi. Et differentia † ab illis, qui percipi potuerunt, consistit, quando clarè constaret non fuisse perceptos, alioquin probando, quòd consueuerunt percipi, præsumitur & eum percepisse, alioqui difficillima esset probatio fructuum perceptorum longo tē-
3 pore. vide tamen Bal. † in l. 1. C. de fruct. & lit. expen. Cui respōdebatur, quòd procedit, quātum

tum ad hoc, vt debeat constare verè de perceptione; sed si dubitetur de quantitate, tunc sufficit probare à consuetis.

EPITOME.

Declaratoria non debet facere mẽtionem fructuum perceptorum post sententiam, quæ transiuit in rem iudicatam. Idemque est quoad expensas.

SVMMA.

1 *Fructuum perceptorum post sententiam, quæ transiuit in iudicatum, an fieri debeat mentio in declaratoria?*

128. DECISIO. XXIII.

1 FRuctuum † post sententiã, quæ transiuit in rem iudicatam, perceptorum non debet fieri mentio in declaratoria. Idem de expensis, quę tantùm debent considerari, quatenus erat condemnatus, & etiam in dicta declaratoria.

EPITOME.

SVccessor in beneficio ad effectum, vt per titulum ab intestato debeãt illi tamquam debiti ecclesiæ restitui fructus à tertio inuasore, is est, qui, reperitur in possessione beneficij, licèt nondum esset discussum de iure suo.

SVMMAE.

1 *Successor in beneficio quoad hunc effectum quis dicatur? & ratio num. 3.*
2 *Decis. Rotæ 541. in ant. canonizatur.*
4 *Fructus debiti ecclesiæ sunt tradendi ei, cui administratio, rerumq. ecclesiæ possessio auctore prætore, conceditur.*

129. DECISIO. XXIV.

1 SVccessorẽ † in beneficio, quo ad hoc, vt per titulum ab intestato debeant illi tanquam debiti ecclesiæ restitui fructus à tertio inuasore, licèt etiam ille prætenderet ius competere in beneficio, tenuerunt Domini in vna Cartaginen. coram d. Ant. Aug. de anno 1548. esse illũ, qui esset in possessione beneficij, licèt nondũ esset discussum de iure eius. per not. ab Innocent. in c. extransmissa. de electio. vers. si verò. & in c. nihil. col. 2. vers. si autem sit. eod. tit. Et ab codẽ in c. constitutus. col. 3. vers. illud autem non sufficeret, de appell. quæ tenebant ve
2 ram † decisionem cõtra Collectorem ibi decis. 541. in antiq. Et allegabatur etiam cons. Cardi
3 nal. 110. Et considerabatur ratio, † quia administratio illorum fructuum debebat esse possesso-
4 ris. Fructus † enim, qui debentur ecclesiæ, debent tradi ei, cui administratio, rerumque ecclesiæ possessio, auctore prætore, conceditur.

EPITOME.

SVbrogatus in omni iure, & ad omne ius, quod alteri competebat, non censetur subrogatus quoad actionem spolij, seu ad interdictum, vnde vi, nisi saltem in narratiua fieret mentio de spolio.

SVMMAE.

1 *Subrogatus quoad omne ius, quod alteri competebat, an censeatur subrogatus quoad actionem spolij, declara, pro ut num. 2.*

130. DECISIO. XXV.

DIE 1. Decembris 1542. in vna Caurien. parochialis de las Maidas corã d. Aquẽ.
1 fuit dictum, quòd subrogatus † in omni iure, & ad omne ius, quod alteri competebat, non censeretur esse subrogatus quoad actionem spolij, seu ad interdictũ vnde vi, nisi saltem in narratiua fieret mẽtio de spolio, per decis. Aegid. 351. Et dictum fuit, quòd aliàs ita tentum fuerat coram Marsicano pro Alphonso Diaz.
2 Declara † tamen hæc omnia ex traditis per Sarnen. q. 11. de trien. & q. 9. de subrog. litig.

DE DOLO, ET CONTVMACIA.

EPITOME.

COntumax verus, adhoc vt sententia sit valida, & mereatur executionem, dicitur is, quis citatus personaliter, constituit procuratorem, qui procurator substituit aliũ, quo procuratore substituto recedente docto de absentia, processum fuit per contradictas.

SVMMAE.

1 *Contumax verus quis dicatur?*
2 *Bonifac. de Vitalin. in clem. si quando. num. 47. de dol. & cont. reprobatur.*

131. DE-

131. DECISIO. I.

COntumacē verum licèt durum videretur, in vna Leodien.canonicatus coram domino Rossanen. domini esse voluerunt eum,qui
1 citatus †personaliter constituit procuratorem, qui procurator substituit alium, quo procuratore substituto recedente, docto de absentia, processū fuit per contradictas, ad hoc vt sententia sit valida,& mittenda sit executioni. Et
2 dixerunt sæpius † reprobatam fuisse doctrinā Bonifac.de Vital.in Clement. si quando.num. 47.de dol. & cont.

Et alias doctrinas allegatas de negligentia procuratoris quoad alios effectus procedere dixerunt asserentes aliàs semper ita seruatum esse.

EPITOME.

ABsolutus à condemnatione in contumaciam illata, & incursu in pœnas etiam comminatæ priuationis in monitorio contentas, debet recuperare suum beneficium.

SVMMAE.

1 *Absolutus à condemnatione priuationis in contumaciam lata debet recuperare suum beneficium.*
2 *Sententia continens quem incidisse in pœnas priuationis, non bene priuat.*
3 *Declaratione facta aliquem incidisse in pœnas contentas in monitorio cancellari deberet illa pœna priuationis.*

132. DECISIO. II.

1 ABsolutus fuit quidam, qui † propter contumaciam fuerat condemnatus in incidisse in pœnas in monitorio cōtentas,& id in monitorio erat comminata pœna priuationis: et post sententiam condemnatoriā impetratum fuerat beneficium.

Dixerunt Domini in vna Barchinonen. coram domino Nouato de anno 1548. quod talis absolutus debebat recuperare suum bene-
2 ficium. Tum quia sententia † continens quem incidisse in pœnam priuationis, non bene priuat, vt per Felin. in c.inquisitionis.num. 2. de accusat.& Bisignet. decis. vltim. de re iudicat. Item quia talis absolutio declarauerat omnia esse nulla.

Dixerunt etiam Domini esse multùm aduer-
3 tendum, quòd licèt † quandoque declaremus aliquem incidisse in pœnas contentas in monitorio, deberemus tamen cancellare illam pœnam priuationis.

EPITOME.

CItatio de pupillo etiam sine tutore quantùm ad effectum regulæ de triennali, vt desinat esse pacificus,valet,& tenet.

SVMMAE.

1 *Citatio de pupillo etiam sine tutore, interdum valet, & quare? num. 2.*
3 *Pupillus sine tutore validè citatus in casu damni infecti.*
4 *Minor citatus sine curatore,ad constituendum eum in mala fide.*
5 *Citatio,vel interpellatio,quando fit ex causa necessaria respectu citantis,& ad eius ius conseruandum,potest fieri contra pupillos,sine auctoritate tutoris.*
6 *Pupillus prope 13.annum est doli capax.*
7 *Citatio pupilli sine tutore,generatim est nulla ex communiori.*

133. DECISIO. III.

1 CItatio de pupillo † etiam sine tutore.quātum ad effectum regulæ triennalis,vt desinat esse pacificus,valet,& tenet. Et ita firmauit maior pars Dominorum in vna Segobien. archipresbyteratus, coram domino Anto.Aug.
2 de anno 1548. quia † pupillus quodammodo agit de lucro,& non requiritur contumacia,& sic non sumus in casu. l.contra pupillum. ff. de re iudic.

Pro qua decisione ego adducebam id,quod dicit ibi Alex.in prin.in casu damni infecti, vbi
3 voluit etiam Alex.pupillum † sine tutore citari posse.Item Socin.in l. 1.§. item acquirimus.
4 de acquir. possess. vbi dicit, quòd ad † constituendum in mala fide minor citatur. Itē quod dicit Salycet. in repetit. l.si ex legati causa. 2.
5 col.de verb.oblig. quòd quando citatio, † vel interpellatio fit ex causa necessaria respectu citantis, & ad eius ius conseruandum, potest etiam fieri contra pupillos sine auctoritate tutoris.argum. tex.in l.si dictum. §.pupillo. ff.de euictio.Ad quod bene facit, quod tradit Barbat. in addit. ad Bar. in l. 1. §.sufficit.ff. de administr. tut.dum facit differētiam inter magnū præiudicium,& paruum, inter primam citationem,& secundam.

Considerabam etiam, quòd iste pupillus [illegible] beret beneficium, & esset prope [illegible]
6 ideo † non potest negari, quin [illegible] quo casu sumus in doctrina Ias. [illegible] l.neque.ff. de in ius voc.

Veruntamen est, quòd generaliter in pupillo verior videtur opinio, & communior, quòd
7 citatio † de ipso sine tutore nulla, vt tradunt Areti. post alios in l. si ex legati causa. ff. de ver. oblig. Paul. de Castr. in l. 2. idem Paul. Imol. & Alex. in d. l. contra pupillum. Alex. & Ias. vbi etiam Angel. in l. neq. tutores. de in ius voc.

EPITOME.

Citationis defectus est insanabilis per commissionem in citatione deuolutiua dumtaxat.

SVMMA.

1 *Citationis defectus quando dicatur insanabilis per commissionem?*

134. DECISIO. IV.

1 Citationis defectus, † qui est insanabilis per commissionem, fuit declaratus in citatione deuolutiua tantùm, referendo Domini de anno 1548. quòd aliàs ita fuerat tentum, & tunc non fuit disputatum aliter.

EPITOME.

Citatio per proclama est necessaria, ad hoc vt sententia præiudicet illi, de cuius interesse secundariò agitur.

SVMMAE.

1 *Citatio per proclama est necessaria in hoc casu.*
2 *Scientia sola quando sufficiat, & æquipolleat citationi per proclama? & num. 3.*
4 *Remissoria ad probãdam scientiã minoris quãdo denegatur.*

135. DECISIO. V.

1 Citationem † per proclama necessariam esse, ad hoc vt sententia præiudicet illi, de cuius interesse secundariò agitur, iux. doctrinã Alex. in l. de vnoquoque. ff. de re iudic. quã secuta est Rota in vna Nouarien. tenuerunt Domini coram domino Rossanen. de anno 1549.
2 Et licèt credant, quòd in casu illo scientia † sola sufficiat, & æquipolleat citationi per proclama, iux. dictum Alex. in l. sæpe. nu. 82. de re iud. & Aegid. cons. 3. & latè Paris. cons. 28. vol.
3 1. tamen intellexerunt † Domini procedere in scientia maioris, non autem pupilli, quæ nõ æquipollet citationi per proclama, per quam vicini coniuncti, & alij, qui pupillum defendere tenentur, sciunt causam agi etiam contra ip-
4 sos, & ideo fuit † denegata remissoria ad probandam scientiam minoris, imò etiam ad probandam scientiam pupilli specialiter citati; cũ tamẽ citationis contra ipsum nullam notitiam habere potuerint coniuncti, & alij, qui eum defendere tenentur.

Dubitatum tamen fuit in eadem, an citatio per proclama afficeret minorem, maximè ad effectum sententiæ? & fuit dictum, vt aliàs proponeretur.

EPITOME.

Citatio per proclama alioqui necessaria, vt alicui in interesse secundariò præiudicet, non sufficit contra minorem, & quare?

SVMMAE.

1 *Citatio per proclama non sufficit contra minorem, vt præiudicet in interesse secundariò, ratio num. 2.*
2 *Proclama idem operatur, quod citatio particularis.*
3 *Citatio peculiaris in minore ad effectum sententiæ, requirit aliquid post se, hoc est deputationem curatoris.*

136. DECISIO. VI.

1 Citationem per proclama † necessariam, ad hoc vt alicui in interesse secundariò præiudicetur, vt in præcedenti decisione noluerũt, vt ibi dixi, postquam sæpius causa esset propo-
2 sita, sufficere contra minorem: quia † idẽ, quod operatur citatio particularis, idem debet operari proclama: sed quando in maiore sola citatio specialis sufficit, ita & proclama quando se-
3 cundariò. At in minore † citatio specialis ad effectum sententiæ requiritur aliquid post se, idest deputationem curatoris, ideo etiam proclama solùm non debet sufficere.

EPITOME.

Citatio præsumpta scilicet ex missione procuratoris, vel eiusdem comparitione, non habet locum primò in pœna censurarum, secundò in actu, ex quo necessariò infertur scientia.

SVMMAE.

1 *Citatio præsumpta inducitur, vel quando quis mittit procuratorem, vel eius procurator comparet.*

Contu-

2 Contumacia præsumpta non sufficit ad pœnam censurarum.
3 Citatio præsumpta non sufficit in actu, ex quo necessariò infertur talis scientia, prout quando esset constitutus procurator post citationem in illa causa, & aliquid fecisset, secus in casu, de quo hic.

137. DECISIO. VII.

1 CItationem † præsumptam ex eo, quia quis mittat procuratorem, vel compareat procurator. ad decis. 271. aliàs 11. & 402. seu 17. de dol. & contum, in nou. & Aegid. decis. 364. & 530. cum traditis per Sarnen. in reg. de annal. q. 65. & 76. limitarunt Domini dupliciter in vna Barchinonen. coram D. Nouato de anno 1548.

2 Primo in pœna † censurarum, in qua non sufficit præsumpta cõtumacia. ad decis. Cassad. 12. in fin. de rescrip. vide tamen Felin. in c. cum contingat. num. 9. de rescr. qui videtur facere differentias inter censuras, & priuationem.

3 Secundo in actu, † ex quo necessario infertur talis scientia, vt quando esset constitutus procurator post citationem in illa causa, & aliquid fecisset, secus si procurator ante constitutus generaliter fortè aliunde habens notitiam, fecisset aliquem actum. Felin. in d. c. cũ contingat. qui loquitur, quãdo citatus misit procuratorẽ.

EPITOME.

SEntentiam contra hæredem exequi non posse contra legatarium intelligitur, quando vel legatarius, vel tertius, dum lis agebatur, erant in possessione rei, super qua litigabatur.

SVMMAE.

1 Sententia lata contra hæredem, an & quando exequi possit contra legatarium? & num. 2.
3 Sententia lata contra debitorem, vel hæredem, an præiudicet in validitate legati, vel crediti, legatario, vel creditori?
4 Citari semper debere illum, de cuius interesse secundariò agitur, est maximus rigor. nam doctores dicunt valere hoc casu sententiam, sed tertio eam non præiudicare.

138. DECISIO. VIII.

QVòd fuit supra dictum citationem non esse necessariam, nisi per proclama in his, de quorum præiudicio secundariò ageretur, &
1 propterea Domini voluerunt sententiam † cõ
tra hæredem non posse exequi contra lega-
2 tarium; fuit tamen dictum illud † procedere,
quando vel legatarius, vel tertius, dum lis agebatur, esset in possessione rei, super qua litigabatur: quòd si hæres etiam tempore tertiæ sententię, vel eius sententię, quæ transisset in rem iudicatam, fuisset in possessione, & demum tẽpore executionis alius reperiretur, ego inclinabam, & Domini non repugnabant, licèt nihil fuisset decisum, quãdo ex alio capite causa resolueretur, quòd posset fieri executio contra legatarium. Et primo, quia doctrina tam Alex. in l. de vnoquoque. de rei iudic. quàm Ias. in l. decem. de verb. oblig. & Capic. decis. 107. semper videntur loqui, quando ille tertius vel esset in possessione, vel dicunt sententiam quidẽ valere, sed illi tertio non citato non præiudicare respectu iuris, quod tũc habebat, quando li-
3 tigabatur. Et propterea licèt † in validitate legati, vel crediti non præiudicetur creditori, vel legatario per sententiã latam cõtra debitorẽ, vel hęredem tam respectu possessionis, quam nec creditor, nec legatarius habebant, quibus nõ poterat plenè pręiudicare: & maximè quia non videbamus, quare post tres sententias legatarius deberet habere possessionem: & quia quodãmodo victor succedebat loco hæredis, & propterea equius erat, quòd ipse haberet possessionem, & quod legatarius, vel creditor peteret, eo magis, quia si esset facta executio contra hæredem, non posset reuocari à legatario: & quia esset in potestate hęredis, vel debitoris eludere sententias, dando possessionem creditori, vel legatario; & secundùm hæc mitigatur ille maximus rigor, qui videbatur
4 esse in illa decisione facta, quòd deberet † semper citari saltem per proclama is, de cuius interesse secundariò ageretur: quia Doctores dicunt valere sententiam, sed non pręiudicare tertio, quod est iustissimum. Ideo semper difficultas erit in iudicando, in quo consistat præiudicium.

EPITOME.

CItatio non arctat, neque deuoluit, nisi vel legatur, vel saltem eius exemplum etiam non petenti offeratur. modo hic præscripto.

SVMMAE.

1 Citatio est legenda, vel saltem eius exemplum etiam non petenti est offerendum, vt arctet.
2 Citationis primę exemplum est dandum expensis citantis, aliæ verò citationes debent, vel legi, vel earum exem-

plum offerri expensis citati, alioqui non arctant, neque deuoluunt.

139. DECISIO. IX.

1 Citatio † non arctat citatum, nisi vel legatur, vel saltem eius copia etiam non pe
2 tenti offeratur. Et in prima † citatione intelligitur expensis citantis; in alijs verò citationibus post primã debet vel legi, vel offerri copia expensis tamen citati: alioqui vltra quòd non arctat citatio; causa non diceretur deuoluta. Et ita referebant Domini sępius fuisse conclusum in alijs causis in vna Giennen. cantoriæ coram domino Archiepiscopo Rossanen. de anno 1549.

EPITOME.

Citatorium debere continere insertam commissionem non est de iure decisum, sed in hoc est magis communis opinio Doctorum, quę potest variari spacio decem annorum.

SVMMAE.

1 *Citatio prima, quòd debeat continere insertam commissionem, est magis communis, quamuis id non sit de iure decisum.*
2 *Communis Doctorum opinio potest variari.*
3 *Consuetudo interpretatiua potest induci per 10. annos in aliquo loco, quòd commissio non inferatur in prima citatione.*
4 *Consuetudo potest certo in casu interpretari communem opinionem Doctorum.*

140. DECISIO. X.

1 Citatorium † continere insertam commissionem secundùm opinionem magis commu nem in c. cum in iure. de offic. deleg. quia non est in iure decisum, sed est communis opinio,
2 quæ † potest variari, voluerunt Domini in vna Cæsaraugustana de Helanibus coram Fa-
3 bio, quòd posset † in aliquo loco, introduci per 10. annos: quia non est cõtra ius, sed est magis interpretatiuè. iux. l. si de interpreta-
4 tione. ff. de leg. quia potest consuetudo † interpretari in certo casu communem Doctorum opinionem.

EPITOME.

Citatio est bona, si notarius dixit se legisse, non aliter dato, nec petito exemplo,

SVMMA.

1 *Citatio lecta per notarium, non aliter data, nec petita illius copia, est bona.*

141. DECISIO. XI.

1 Citatio, † quam dixit notarius se legisse, non aliter data, ne petita copia, tenuerunt Domini, quòd esset bona coram me in vna Syluana de anno 1549.

EPITOME.

Citatio publicata, & affixa ex relatione notarij est bona.

SVMMA.

1 *Citatio, quam notarius asserit se publicasse, & affixisse, est bona.*

142. DECISIO. XII.

1 Citatio, † quam notarius asserit se publicasse, & affixisse, tenuerunt Domini, quòd esset bona coram me in vna Astoricen. Canonicatus, & pręben. de anno 1549.

EPITOME.

Citatio noua requiritur, si appellatus nõ aliter producto processu appellationis, & nullitatis, qui pendebat, obtinet committi causam negocij principalis, cum narratiua, quòd sua non interest saluare sententias de partibus.

SVMMA.

1 *Citatio noua quando requiratur?*

143. DECISIO. XIII.

1 Citatio noua † requiritur, quando erat primo cõmissa causa appellationis, & nullitatis, absque commissione negocij principalis, cuius vigore erat emanata citatio, & seruati termini per contradictas, si postea pars appellata, non aliter producto processu appellationis obtineat committi causam negocij principalis cum narratiua, quòd sua non interest saluare sententias de partibus, & ideo non curat eam proferre, & nisi vigore huius nouæ commissionis de nouo pars citetur, sentẽtia esset nulla, prout tenuerunt

nuerunt Domini in vna Syluan. matrimonij coram me de anno 1549.

EPITOME.

Citatio tantùm affixa, & non lecta, non dicitur bene executa, quando forma citationis diceret, affigendã, publicandam, & exequendam.

SVMMAE.

1 *Citatio non dicitur bene executa, si fuit tantùm affixa, & nõ lecta, si eius forma mãdaret, quòd etiã publicaretur.*
2 *Citatio malè executa, potest de nouo exequi.*

144. DECISIO. XIV.

1 Citationem † non bene esse executam voluerunt Domini, si tantùm affixa fuisset, & nõ lecta, quando forma citationis esset data per hęc tria videlicet, affigendam, publicandam, & exequendam: quia tunc non eramus propriè in terminis antiquorum, & verior videbatur decis. 4. hoc tit. Cassad. ita fuit per Dominos tentum coram me in vna Ausculana. Et ideo feci
2 de † nouo exequi citationem in valuis ecclesię parochialis, licèt esset bene executa in ecclesia cathedrali, & in vrbe.

EPITOME.

Citatio ob non tutum accessum ad ciuitatem Beneuentanam, sufficit, quòd sit facta in ciuitate Veliterna.

SVMMAE.

1 *Citationis executio facta ob non tutum accessum ad ciuitatem Beneuentanam, sat est, vt fuerit facta ad ciuitatē Veliternam.*
2 *Citatio ob non tutum accessum, sat est, vt fiat in loco vicino, licèt non in viciniori.*

145. DECISIO. XV.

Citationis executionem propter nõ tutum accessum ad ciuitatem Beneuentanã factã in ciuitate Veliterna, tenuerũt Domini coram
2 me esse bonam: quia sufficit † esse factam in loco vicino, licèt non in viciniori, ita intelligẽtes decis. Cassad. 6. hoc eod. tit.

EPITOME.

Citatio, quamuis nulla sanatur, si procurator generalis etiam longè ante constitutus comparuisset cum certis protestationibus.

SVMMAE.

1 *Citationis nullitas quando non curetur?*
2 *Iudicium potest incboari à procuratore generali.*

146. DECISIO. XVI.

1 Citatio † licèt fortè esset nulla, voluerunt tamen Domini valere iudicium coram me in vna Placentina abbatiæ, si procurator generalis etiam longè ante constitutus comparuis-
2 set cum ceris protestationibus: quia à † procuratore generali potest inchoari iudicium, vt per Cassad. decis. 1. de dilat.

EPITOME.

Citatio ad domum tantùm facta valet, quando notarius in citatione omisit eam fieri etiam debere in parochiali.

SVMMAE.

1 *Citatio ad domum tantùm quando valeat.*
2 *Citationem fieri in domo citandi, si eius persona non reperitur, est de iure.*
3 *Clem. causam. de electio. procedit solùm in beneficialibus.*

147. DECISIO. XVII.

1 Citationem † pro bona habuerunt Domini in vna Perusin. coram Archiepisc. Baren. quę erat facta ad domum tantùm: quia in decreto notarius scripserat, quòd si non in persona, ad domum habitationis, non addito in pa-
2 rochiali: quia vltra † quòd est de iure. ad Bar. in l. 4. §. prætor ait. de dam. inf. fortè id ser-
3 uant, tenentes, quòd clem. † causam procedat in beneficialibus, & ista causa erat profana.

EPITOME.

Citatio est bona, si nuncius retulit se citasse personaliter, & quia citatus petijt exemplum, quod nũcius secum non habebat, fecit fidem se illud transmisisse cuidam eius amico, qui respondit illud citato consignasse, & habuisse ab eo quatuor iulios.

SVM-

SVMMAE.

1 *Citatio est bona facta personaliter, etiam non dato eius exẽplo petito, dummodo concurrant hic narrata, & quare. num. 2.*
3 *Expensa etiam modica quid operetur?*

148. DECISIO. XVIII.

Citatio fuit iudicata bene executa in vna Pa
1 cen. coram Puteo, in qua nuncius † dicebat se citasse personaliter, & quia citatus petierat copiam, quam nuncius secum nõ habebat. fecit fidem se transmisisse cuidam amico, qui respondit se dedisse illam copiam citato, qui pro illa ei dedit quatuor iulios, quos transmit-
2 tebat. quia † vltra cognitionem citationis, quã
3 habuerat citatus, aderat etiam illa † expensa, licèt modica. ad notat. in l. cum seruus. de verb. obligat.

EPITOME.

Citatio decreta in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniori, si in loco parochiali est executa in cathedrali, est bona?

SVMMA.

1 *Citatio executa in cathedrali est bona, quamuis decretum diceret exequendam esse in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniori. & quid si constaret de intrusione in parochiali tempore citationis? num. 2.*

149. DECISIO. XIX.

1 Citationem, quæ † decreta erat in parochiali, super qua litigabatur, & in parochiali viciniori inclinabant Domini esse bonam, si loco parochialis vicinioris esset executa in cathedrali: quia videbatur pinguius impleta, & quia habetur loco domicilij, & quodammodo seruata est forma iuris, prout declarat ferè in terminis Rota decis. 82. aliàs 10. de appellat. in nou. & est de mente tex. in clement. causam. de electio. & glos. in clement. 1. de iudic.

Dicebant tamen aduertendum esse, an con-
2 staret de intrusione † in parochiali tempore citationis, quia aliàs citatio non potuisset venisse ad sui notitiam. Et ita tenuerunt Domini in vna Tholetan. coram Capizucco.

VT LITE PENDENTE.

EPITOME.

Lis prout non dicitur finita per sententiam, donec non fuerit etiam tradita possessio, ita nec per cessionem adhuc ad impediendum cursum regulæ triennalis.

SVMMAE.

1 *Lis dicitur finita, quando etiam possessio est tradita.*
2 *Cessio non extinguit litem, nisi secuta possessione etiam ad impediendum cursum triennalis.*

150. DECISIO. I.

1 Lis † sicut non dicitur finita per sententiam, donec secuta non fuerit possessio; ita nec
2 per † cessionem, nisi secuta possessione, etiam ad impediendum cursum regulæ triennalis. & ita tenuerunt Domini in vna Gerunden. beneficij coram d. Reomano de anno 1548. iux. dictum Io. Fabr. in l. 2. C. de litig. quod etiam sæpius aliàs tenuerunt.

EPITOME.

Lis dicitur legitimè introducta, tertio veniẽte ad causam vigore cõmissionis cõtra interesse putãtes.

SVMMA.

1 *Lis quando dicatur legitimè introducta à tertio veniente ad causam?*

151. DECISIO. II.

1 Litem † introductam legitimè dixerunt tertio veniente ad causam, stante cõmissione contra interesse putantes in vna Hyspalen. coram d. Fabio de anno 1548.

EPITOME.

Lis censetur extincta per desertionem etiam spatio decem annorum, si ex actis constet de non iure ad effectum, vt ordinarius valeat illud beneficium conferre tamquam non litigiosum.

SVMMAE.

1 *Lis censetur extincta per desertionem.*
2 *Decem anni sufficiunt, quòd quis non sit prosecutus litem, ad effectum vt ordinarius possit illud beneficium conferre vti litigiosum.*

152. DECISIO. III.

DEcisiones Cassad. 5. vt lit. pend. & 7. de dolo, & cont. quòd lis † censeatur extincta per
1 desertionem, ampliarunt Domini in vna Palétina capellaniæ coram domino Prospero, & in alia Ispalen. canonicatus coram d. Fabio,
2 vt † sufficiant decem anni, quibus quis non sit prosecutus litem, & ex actis constet de non iure, adhoc vt ordinarius possit conferre illud beneficium tamquam non litigiosum. Et ita intelligebant decis. 2. Bisig. de rerum. permut. ratio est, quia præsumitur dereliquisse litem cóscius de non iure. vide infra decis. 7.

EPITOME.

LIS dicitur esse cum particulari de capitulo prouiso, si intimatio collationis factę per executorem, qui contulerat beneficium, esset facta capitulo, in quo fuisset præsens is, qui fuerat prouisus à capitulo de beneficio, si capitulum appellaret ab illa collatione executoris.

SVMMAE.

1 *Lis inter capitulum cum alio non dicitur singularium personarum de capitulo, fallit, prout num. 2.*
3 *Coniunctio inter particularem, & capitulum interdum consideratur.*
4 *Consentire quando dicatur præsens, & tacens, præsertim in capitulo existens?*
5 *Interesse tacentis, cuius principaliter agitur, consideratur.*
6 *Possessionis petitio est facti, & debet dari à singulis, non ab vniuersis de capitulo.*
7 *Actus capturæ possessionis in capitulo tangit omnes, & singulos de capitulo propter inobedientiam.*

153. DECISIO. IV.

1 LIs † inter capitulum cum alio quamuis nó dicatur singularium personarum de capitulo, vt per Cornę. conf. 293. lib. 2. & allegabatur
2 Socin. conf. 95. in 3. vol. tamen, si intimatio † collationis factæ per executorem, qui contulerat beneficium, esset facta capitulo, in quo esset præsens is, qui fuerat prouisus à capitulo de beneficio, & capitulum appellaret ab illa collatione executoris, inclinarunt Domini in vna Palentina canonicatus coram D. Reomano de anno 1548. quòd etiã diceretur lis cum particulari illo prouiso.
3 Et primo ratione cõiunctionis, † quę est inter
4 illam particularem personam, & capitulũ, quę † erat præsens, & tacens, quæ propterea videbatur consentire, vt per Ias. in l. quæ dotis. num. 72. solut. matrim. & particulariter in eo, qui est in capitulo. Abb. in c. l. 2. de his quæ fiũt à prę̃l.
5 Item quia principaliter † agebatur de interesse eius, quo casu intrant dicta per Socin. cõs. 111. lib. 3. & Paris. conf. 76. lib. 4.

Considerabam etiam ego, quòd iste actus erat de spectantibus ad singulos, quia collatione pręcedẽte, & prouisione facta de beneficio, si petatur tantùm executio possessionis à capi-
6 tulo, quia † est facti, ideo debet fieri à singulis, non vt vniuersis, vt per Felin. in c. eam te. vers. mandatum. num. 13. de rescrip. & per eundem in c. cum omnes. num. 27. de constit.
7 Allegabatur etiam, quòd iste † actus tangit omnes, vt singulos propter inobedientiam, vt per Franc. in c. Romana. §. vniuersitatem. de sent. excom. lib. 6. & eo magis, quia intimatio erat facta omnibus, vt singulis.

EPITOME.

LIS numquid dicatur taliter esse super beneficio, vt sit locus regulæ de subrogando? hic traditur.

SVMMAE.

1 *Lis quando dicatur esse taliter super beneficio, vt sit locus regulæ de subrogando?*
2 *Executionis petitio quando videtur quodammodo concernere petitorium?*
3 *Domic. in c. 2. num 6. vt lit. pend. in 6. declaratur.*
4 *Executor cum clausula, amoto quolibet detentore, habet cognoscere de colore tituli.*

154. DECISIO. V.

1 IN eadem dubitabatur, nunquid † diceretur esse lis taliter super beneficio, vt esset locus regulæ de subrogando. & nihil fuit resolutum. Tamen videbatur, quando iam præcesserat col-
2 latio, quia † tunc petitio executionis concernebat quodammodo petitorium, quòd videtur de mente Dominorum in decis. 56. in addit. in nou. & sentit Bal. in l. 1. C. com. diuid. per quæ

3 quæ † respondebatur ad doctrinam Dominici in c.2. num.6. vt lit. pend. in 6. quia loquitur, quando peteretur etiam collatio beneficij. Fa-
4 ciebat, quia † executor cum clausula, amoto quolibet detentore, habet cognoscere de colore tituli, vt per Abb. in c. de cætero. vbi Felin. col. 3. vers. ad illud. de re iudic. & Sthaphil. fol. 98. de lit. grat. & iust.

EPITOME.

LIS pendere non dicitur super iure percipiēdi fructus propria auctoritate, lite pendente super beneficio, & iure regrediendi propter resignationem, vel aliam similem causam, & ideo talis non attentat.

SVMMAE.

1 *Lite pendente super beneficio, & iure regrediendi, non dicitur pendere lis super iure percipiendi fructus propria auctoritate, iccirco talis percipiens non attentat. nu. 4.*
2 *Ius formale distans à possessione, & proprietate, quod dicatur?*
3 *Fructuum perceptionem esse partē, quo pacto intelligatur.*

155. DECISIO. VI.

LITE pendente super beneficio, & iure regrediendi propter resignationem, vel aliā
1 similem causam, non † dicitur pendere lis super iure percipiendi fructus propria auctoritate:
2 quia † illud est ius formale, quod distat à possessione, & proprietate, iux. l. permisceri. de acquir. possess. & l. vsusfructus. solut. matrimon. Et quod dicebatur ex aduerso, quòd perce-
3 ptio † fructuum est pars, ad not. in l. qui vsumfructum. de verborum obligat. procedit in perceptione formali, & non causali. facit decis. 141. aliàs 1. de iur. patron. in nou. & alio argu. decis. 193. etiam in nou. Et ideo in vna Corduben. pensionis coram d. Fabio fuit tentum penden-
4 te † lite super dicto iure regrediendi, & beneficio, quem non attentasse propria auctoritate percipiendo fructus.

EPITOME.

DEcis. Cassad. 5. vt lite pendente, declaratur procedere, quando nihil esset actum per longum tempus, & nihil penitus constaret de aliquo iure mouentis litem, vel aliquo modo constaret de calumnia ab initio.

SVMMAE.

1 *Cassad. decis. 5. vt lit. pend. declaratur.*
2 *Dolus coniecturatur ex vnico actu non prosecutionis.*
3 *Instantia de iure canonico duratur saltem vsque ad 30. annos.*
4 *Negligentia nihil differt à cursu temporis.*
5 *Deserta an censeatur lis, si hodie probetur de non iure? & tres casus distinguuntur num. 7.*
6 *Bisignet. decis. 2. de rerum permut. declaratur.*
8 *Præsumitur animus durare etiam post longum tempus.*
9 *Præsumitur neminem ius suum derelinquere.*
10 *Præsumitur quemlibet scire ius suum durare.*

156. DECISIO. VII.

1 DEcis. Cassado. 5. vt lit. pendent. fuit † corā me in vna Ispalen. canonicatus de anno 1549. declarata procedere, quando nihil esset actum per longum tempus, & nihil penitus cōstaret de aliquo iure mouētis litem, vel aliquo modo constaret de calumnia ab initio: quia
2 tunc bene intrat ratio Cassad. quòd ex † vnico actu non prosecutionis coniecturatur dolus. l. dolū. C. de dolo. quod etiam post paucos dies Domini firmaruut in vna Zamoren. de Vilar. 27. Martij 1549.

At vbi cōstaret de aliquo iure, & dubio probabili à principio, tunc dixerunt magis standū esse decisionibus antiquis, quæ volebant nullo
3 tempore finiri litem, quia instantia † de iure canonico durat saltem vsque ad 30. annos. Et pro iure probabili in illa causa habuerunt istas coniecturas:

Prima quòd tacens per tantum tempus, qui mouerat litem, habebat gratiam expectatiuam in arce s. Angeli concessam. & licèt dubitaretur, an esset reuocata in totū, vel in parte, quia in bulla reuocationis videntur reuocari tantū expectatiuę ad reseruata, vel ad menses ordinariorum, & sic in parte tantùm. iux. magis cōm. opin. de qua per Dec. in auct. qui rem. C. de sac. sanc. eccl. col. fi. satis, erat dubi.

Item quia ipse litem non mouerat, sed venerat ad eā motam ab alijs, & sic non erat calumniosus, & instruxerat litem producendo acceptationem, & expectatiuæ processum.

Considerabatur etiam, quòd idem habebāt gratiam nouæ prouisionis, in cuius ventre narrabatur lis aliorum, & dubitabile ius eorum, & quòd ipsi se concordauerant, & sic non fuit omnino canonizatum eorum ius, nec ita [illegible] est

Secundum

videndum de bono iure illius, sicut si ageretur de canonizatione.

Considerabatur, etiam, quòd omnia, quę poterant facere illum credere habere dubitationem iuris sui, erant producta, quando ipse venit ad causam, & protestatus fuerat nihil fieri, eo non citato, & post illud nihil erat factum.

Et ita tenuerunt quinque ex Dominis, & alius etiam tenuit esse probabile dubium, licèt ex alijs coniecturis vellet dicere litem desertam. Alius verò volebat disputari, an hodie constaret de nō iure, quia tunc, si constaret, volebat ex retro colligere animum: tamen in veritate id esset recedere à dicta decisione.

In eadem alia vice post multas altercatiótiones idem tenuerunt Domini, cōsiderantes, quòd omnes coniecturę, quæ allegantur, consi-
4 stunt in negligentia, quæ † nihil differt à cursu temporis, & sic coniecturæ in solo cursu temporis non sufficiunt ad negligentiam, secus si adesset factum aliquod positiuum, & notitia nō iuris, & hoc quantum ad inducēdam desertionem: quia requiritur actus positiuus, quia est articulus regulatus à calumnia, vt in decisione.

5 An autem, si hodie † probaretur non ius, lis habeatur pro deserta, maxima fuit altercatio super verbis Bisign. decis. 2. de rerum perm. & Cap. quem referunt Dominic. & Franc. in c. 1. vt lit. pen. & reseruata disputatione ad effectū impediendi Ordinarium in aliud tempus, an lis sit calūniosa? Quoad effectum desertionis maior pars Dominorum inclinabat, quòd etiam
6 Bisignet. † intelligeretur, quando ex post facto constaret de non iure, quia præsumitur calumnia ex retro. Et quia ab initio non potest constare de calumnia non dum factis probationibus, & hoc intelligebant, quando posset coniecturari vehemens opinio negligentis, iux. consil. Petr. de Ancar. allegatum in d. decis. Cassad. 7. de dolo & cōtum. At in casu nostro, quia vltimus actus positiuus fuerat protestatio nihil fieri nisi eo citato, & sic illo tempore non habebat vehementem opinionem, & post illud tempus nihil erat factum, & sic dato quòd hodie probaretur veritas, tamen non est, vbi fundemus talem vehementem opinionem.

7 Tres, † ergo erant casus distinguendi. Primus, quando ab initio nō constaret de iure probabili, & tunc solus cursus temporis facit præsumi desertionem. Secundus casus est, quando ab initio constat de iure probabili, & nōndum constat de iniustitia illius iuris, & tunc ex cursu temporis solo non finitur lis, nec deseritur. Tertius casus est, quando hodie ex retro constaret de iniustitia illius iuris dubitabilis ab initio, & tunc aut ad effectum desertionis pręsumendæ, aut ad impediendum Ordinarium, seu calumniam præsumendam. Et primo casu, si potest considerari aliqua coniectura positiua, ex qua possit dari vehemens opinio negligētis de sua iniustitia, & tunc concurrente veritate, erit locus consilio Petr. de Ancar. vt ex retro præsumamus. Aut verò non datur, nisi negligentię,
8 & cursus temporis, & tunc animus † durare etiā post lōgum tempus præsumitur. l. sancimus de testam. per Ias. Et voluntas non mutari. l. cum
9 actum. de probat. nec quem ius † suum derelin-
10 quere, & quemlibet scire † ius suum durare. l. sicut. §. superuacuum quib. mod. pigni. vel hypothec. solu. & quia etiā Milis in repertor. ver. litis pendentia, vult dari aliquas coniecturas, per quas inducatur renunciatio tacita, vel expressa litis. Quo verò ad impediendum Ordinarium erit alterius speculationis.

EPITOME.

Lis non dicitur finita per mortem actoris, adhoc vt reus incipiat esse triennalis, nisi per aliquos actus constaret ipsum cessisse illi iudicio, vel reuocasse omnes suos procuratores.

SVMMAE.

1 *Lis dicitur finita mortuo actore, intelligi, nisi reus prosequatur num. 2.*
3 *Reus mortuo actore non iudicatur pacificus isto in casu.*

157. DECISIO. VIII.

1 Mortuo † actore, licèt Aegid. decis. 156. vt etiā per Cassad. decis. 1. de re iudic. dicat
2 litem esse finitam; tamen, quia illud † intelligitur, nisi reus prosequatur, Domini in vna Za-
3 moren. coram me de anno 1549. dixerunt nō † dici finitam, ad hoc vt reus incipiat esse triennalis, nisi per aliquos actus constaret ipsum cessisse illi iudicio, vel reuocasse omnes suos procuratores: alioquin, cum sit in potestate eius litem prosequi, vel non prosequi, non est iudicādus pacificus.

EPITOME.

Probari semper potest etiam post collationem Ordinarij litem esse

 extin-

extinctam, vel calumniosam, vel generaliter talem, quæ non afficiat beneficium, quò minus Ordinarius disponere possit.

SVMMAE.

1 *Lis extincta, vel calumniosa, vel simil. semper probari potest, etiam post collationem Ordinarij.*

2 *Prouisus à Papa sicut potest dare de lite, ita prouisus ab Ordinario potest dare de non lite.*

158. DECISIO. IX.

1 LItē extinctam, † vel calumniosam, vel generaliter talem, quæ non afficiat beneficium, quo minus Ordinarius disponere possit, semper probari posse etiam post collationem Ordinarij tenuerūt Domini in d. Ispalen. corā
2 me: quia sicut † prouisus à Papa, potest dare de lite, ita prouisus ab Ordinario potest dare de non lite.

EPITOME.

LItis desertio multùm differt à litis cessatione, & in quo? & quid hoc operetur?

SVMMAE.

1 *Litis desertio satis multùm differt à litis cessatione.*

2 *Litis desertio nocet illi, qui etiam haberet bonum ius, vel dubitabile, vt tollat effectus litis, & quando cum coniecturis, vel sine finiatur?*

3 *Cessatio, vel non prosecutio inducitur etiam sine coniecturis.*

4 *Desertio licèt non adsit in causa: tamen potest esse cessatio per decennium.*

5 *Cessatio principalis quando non fuit à Rota saluata?*

6 *Verisimile non est, quòd procurator diligentissimus non fecerit sibi incumbentia.*

7 *Cassador. decis. 1. vt lit. pend. obiurgatur.*

159. DECISIO. X.

1 LItis desertio differt † multùm à litis cessa-
2 tione. Nam litis desertio † nocet illi, qui etiā haberet bonum ius, vel dubitabile, vt tollat effectus litis. Et propterea ex solo cursu tēporis sine coniecturis, nisi per 30. annos de iure canonico finitur, vt in decisionibus allegatis supra in decisione septima: vel si minori tempore, & tunc requirunt coniecturæ, prout declarat Mil. in repertor. ver. lis. supra in d. decis. 7. allegat.

3 Cessatio † verò, quę secundùm aliquos differre in lite appellabatur. l. destitisse. de iudic. vel non prosecutio, vt in l. non ignorat. C. de fruct. & lit. exp. & ista inducitur etiam sine coniecturis, etiam dato quòd adesset animus prosequēdi, & ista per cursum decennij offenderet tantùm calumniosum litigantem. Et propterea maior pars Dominorum in d. Ispalen. coram
4 me inclinabat, quòd licèt † desertio non ades-
5 set; tamē aderat cessatio per decennium. Nec † saluabāt Domini ab huiusmodi cessatione eū, qui transmisisset mandatum generale, cum esset in partibus, intra decennium: cum procurator nec produxisset in actis, nec aliquid in causa fecisset: tū quia principalis ante discessum à curia erat protestatus nihil fieri nisi eo citato, & sic non constabat de animo eius prosequendi, sed tantùm expectandi, & sic verisimiliter procurator ipse debebat expectare.

Tum etiam quia aut transmiserat tantùm mandatum generale, & nihil dixerat de causa, & tunc cessatio eius, & procuratoris adest.

Aut scripserat de causa, quòd non prosequeretur, & est cessare. Aut vult dicere, quòd scripserat de causa, & quòd procederetur, & tunc
6 qui dicit, probat, maximè quia † non est verisimile, quòd procurator diligentissimus aliquid non fecisset.

7 Et ex his apparet, quòd † Cassa. decis. 1. vt lit. pend. ad declarationem clem. 1. in ver. prosequatur. hoc tit. inculcat hos duos terminos, & se inuoluit, dum conatur respōdere ad decisiones, quæ dicunt, quòd finis litis in curia est 30. annorū: quia hoc est, quando constaret de iure, vel probabili dubio nō prosequentis; alioquin ad effectum calumnię, vel diffidentiæ coniecturandæ ex non iure, tunc cessatio per 10. annos est in consideratione, & decis. antiq. non obst.

DE CONFESSIS.

EPITOME.

COnfessio mulieris, vel minoris requirens ex forma statuti certas solemnitates, procedit in cōfessione simplici, in confessione autem habente aliquas præsumptiones pro se, non item.

SVMMAE.

1 *Confessio minoris, vel mulieris requirens aliquas solemnitates ex vi statuti quomodo procedat?*

2 *Præsumptio fragilitatis, & facilitatis tollitur per alias præsumptiones potentiores.*

3 *Præsumptio receptionis contra mulierem insurgit ex testibus*

ſtibus probantibus ſegetes fuiſſe ſolutas factoribus ipſius mulieris, quæ confeſſa erat eas recepiſſe.
4 *Iudex ex varijs animi motibus ſe informat.*

160. DECISIO. I.

Confeſſio mulieris, & minoris, quæ requi-
rit certas ſolemnitates ex forma ſtatuti,
1 fuit declarata † in vna Romana caſalis coram
domino Puteo de anno 1548. procedere in cõ
feſſione ſimplici, quę non eſset adminiculata
alijs veriſimilitudinibus; ſecus autem ſi habe-
ret aliquas pręſumptiones pro ſe. Et fuit adiun
ctus Modern. Tiraquel. qui omnes cumulat, in
l. ſi vnquam. in ver. donatione largitus. nu. 100.
de donat. int. vir. & vxor.
Pro quo ego faciebam rationem, quia prę-
2 ſumptio † fragilitatis, & facilitatis tollitur
per alias præſumptiones potentiores. ad c. lite
ras. de reſtit. ſpolia. & in l. diuus. de reſtit. in in-
3 tegr. Inter quas præſumptiones † erat, quia te-
ſtes probabant ſegetes, quas confeſsa erat mu
lier recepiſse, fuiſse ſolutas factoribus. arg. nor.
per Bar. in l. ſi quis vxori §. apud labeonem. de
furt. facit doctrin. Alex. in apoſtill. ad Bart. ſu-
per 2. lectur. tit. de excuſat. tutor. & in l. excu-
4 ſantur: quòd iudex † ex varijs animi motibus
ſe informat.

EPITOME.

Confeſsio tacita, quæ oritur ex productione inſtrumenti, non præiudicat in alio iudicio.

SVMMAE.

1 *Confeſsio reſultans ex productione inſtrumenti, dicitur tacita: & in alio iudicio non præiudicat. num. 2.*
3 *Confeſsio oriens ex impugnatione eſt tacita, & ideo ei non obſtat in alio iudicio.*
4 *Decius in l. 2. C. de eden. declaratur.*
5 *Falſam ſcripturam producens, ſatis punitur, nam vltra pœnam falſi habetur pro confeſso.*
6 *Pœnarum nimia extenſio eſt vitanda.*
7 *Teſtium dicta ſemper poſſunt impugnari, non ita in inſtrumento producto.*

161. DECISIO. II.

Confeſſionem, quę reſultat ex productione
1 inſtrumenti, ideo quia † tacita eſt, vt per
Doctores in c. cum venerabilis. de exceptio.
2 noluerunt † Domini in vna Florentina pecu-
niaria coram d. Anton. Auguſt. de anno 1550.
pręiudicare in alio iudicio, vt tradit Dec. col.
fin. in l. 2. C. de ede.
Ad quod faciebat in ſpecie, quod tradit Ant.
de Butr. in c. cũ olim. col. 5. de cenſ. vbi loqui-
3 tur in impugnante: quia confeſſio † oriens ex
impugnatione, eſt tacita, & ideo ei non obſtat
in alio iudicio, vt tradit Felin. in c. capitulum.
col. 8. verſ. hanc ſecundam limit. de reſcrip. &
ex hoc ego tollebam vnam rationem, quæ fa-
4 ciebat in contrarium, quòd illa doctrinæ † De-
cij in d. l. 2. procedebat in confeſſione ficta ex
contumacia, & ſic quia nullum habebat implici
tum actum expreſsum, ſed ſolã taciturnitatem:
quia imò in illis locis aderat ex impugnatione
confeſſio, & hoc dictum dicebam etiam ego
procedere in eo, qui ſcienter produxerat ſcrip
5 turam falſam: quia ſatis † punitur, quia in iudi-
cio, in quo producit, vltra pœnam falſi, habe-
tur pro confitente, & non reperitur, quòd etiã
in alio iudicio habeatur pro confitente, quia
6 eſset † nimia extenſio pœnarum. Et ex hoc
tollebantur multa in contrarium, maximè quia
illud inſtrumentum erat falſum. ad not. in l. ſi
quis. de falſ.
Teſtibus reſpondebatur, quòd erat diuerſa
7 ratio in teſtibus: quia ſemper † poterat eorum
dictum impugnari, ſecus autem in inſtrumen-
to. quod dato pro vero eſt nimis magnum prę-
iudicium.

EPITOME.

Coadiutoris confeſsio non præiudicat coadiuto.

SVMMA.

1 *Confeſsio coadiutoris præiudicium haud affert coadiuto.*

162. DECISIO. III.

1 Confeſſionem † coadiutoris non præiudi-
care coadiuto reſolutum fuiſse per Do-
minos in vna Iſpalen. portionis de anno 1551.
coram Ant. Aug. idem teſtatur, & ita etiam fuit
tentum coram me in vna Tholetana Naual-
carnero.

EPITOME.

Confeſsio rectoris vnius eccleſiæ continens eam eſſe membrum alterius eccleſię, facta ad effectũ, vt ſe defenderet ab actione ſpolij contra eum intentata, non præiudicat confiteti effecto rectori illius alterius eccleſię.

SVMMAE.

1 *Confessio rectoris vnius ecclesiæ quoad vnionem, an ei præiudicet effecto rectori illius alterius ecclesiæ?*
2 *Confessio ab vno facta, alteri non præiudicat.*
3 *Confessio condemnata non nocet.*
4 *Confessio rectoris in fauorem eius ecclesiæ non debet sibi prodesse in odium alterius ecclesiæ.*
5 *Confessio de rebus, quæ sunt in potestate confitentis, puta de vnione ecclesiæ, non præiudicat.*

163. DECISIO. IV.

Confessio erat facta per Victorem de casarubios, qui etiam possidebat ecclesiam de Naualcarnero, vt se defenderet ab actione spolij, qua conueniebatur super ecclesia de Naualcarnero, illã de Naualcarnero esse membrũ illius de Casarubios: postmodum quia succubuit in illa lite, & consecutus fuit illam de Naualcarnero ab aduersario cum onere certę pensionis, dum postea conueniretur à beneficiatis dictæ ecclesiæ de Casarubios dicentibus illas ecclesias esse vnitas, qui volebant se fundare in confessionibus eius, & quia ipse obtinuerat coadiutorem cum futura successione.

1 Fuit dubitatum coram me, an † illæ confessiones prçiudicarent illi coadiutori, & ecclesię? Et Domini tenuerunt, quòd non, tribus rationibus, in vna Tholetana de Naualcarnero corã me de anno 1551. Et primo considerarunt, quòd quando ille confitebatur, erat rector de Casarubios, nunc est rector de Naualcarnero. Et sic licèt cõfessio illi prięudicaret, tamquã rectori illius ecclesiæ, nõ præiudicaret ipsi rectori alterius ecclesiæ, sicut nec alteri, considerando dicta per Rotã decis. 415. aliàs 34. de procurat. in nou. & decis. 854. aliàs 4. de confess. in
2 antiq. quia confessio † ab vno facta alteri non prçiudicat. l. certum §. sed an ipsos. de confess. Aretin. cons. si videtur dicendum. col. 2. nu. 3. & in cõs. 12. viso diligenter themate col. 4. nu. 9. in vers. de confessione est aduertendum. Ancaran. in cons. 24. num. 2. & in cons. 52. pro clariori decisione dubiorũ. præsertim in fine. Alia
3 ratio, & fortior, quia erat confessio † condemnata. iux. tradita per Felin. in c. capitulum. num.
4 13. de rescript. Item etiam ille † rector de Casarubios confitebatur in fauorem suæ ecclesiæ, quę non debet prodesse sibi in odium alterius ecclesiæ. Item quia tunc temporis non erat prçlatus super ecclesia de Naualcarnero, multo minus præiudicabit nec ecclesiæ, nec coadiu-
5 tori: maximè quia est † de rebus, quę sunt in potestate confitentis, puta de vnione ecclesiæ.

EPITOME.

Confessio facta ab vno tamquam procuratore ei non nocet effecto principali.

SVMMA.

1 *Confessio, quam aliquis fecit tamquam procurator, an ei noceat vti principali?*

164. DECISIO. V.

1 Confessio † ab vno facta tamquam procuratore, non prçiudicat illi tanquam principali. Rota decis. 854. aliàs 4. de confess. in antiq. Tamen fuit dubitatum de ipsa decisione corã me in vna Tholetana de Naualcarnero, per notat. à Purpurat. in l. 2. vers. 4. C. de ede. & Grat. cons. 141. vol. 2.

DE PROBATIONIBVS.

EPITOME.

Vitam alicuius probare debens pro fundamento suæ intentionis, plenè eam probare tenetur.

SVMMAE.

1 *Vita alicuius quando sit plenè probanda?*
2 *Decius in l. 2. C. de eden. confutatur.*

165. DECISIO. I.

1 Doctrina † communis, quòd quis prçsumatur viuere vsque ad centum annos, non suffragatur illi, qui tenetur probare pro fundamento intentionis suæ aliquem viuere: quia tunc necesse est plenè probare vitam. Et ita tenuerunt Domini in vna Constantien. coram Nouato de anno 1548. post Alex. cons. 27. vol.
2 7. qui optimas doctrinas allegat, quicquid † dixerit Dec. in l. 2. C. de eden. Et fuit dictũ, quòd ita etiam aliàs fuerat tentum in vna Anagnin. castri Scruccule coram domino Decano.

EPITOME.

Prouisus tenetur probare se esse intra numerum beneficiorum cõferendorum.

SVM-

SVMMAE.

1 *Probare quis teneatur se esse intra numerũ beneficiatorũ?*
2 *Narratiua potestatis collatoris facta in collatione, est probanda per prouisum.*
3 *Gratiæ pars est iustificanda per prouisum.*

166. DECISIO. II.

DVbitatum fuit in vna Leodien. coram Puteo, quis † teneatur probare esse infra nu-
1 merum, quia quidam poterat conferre beneficia spectantia ad collatores, qui haberent vltra sex beneficia ad collationem, an ille, qui erat prouisus, vel ille, qui impugnabat prouisionẽ? Et tenuerunt Domini, quòd prouisus, secuti regulam vulg. Io. Andr. quam refert Felin.
2 in c. constitutus. de rescr. quia † narrabatur in collatione potestas collatoris, & sic erat
3 pars † gratiæ, quæ per prouisũ debet iustificari.

EPITOME.

DEcretum in alienationibus minorum requirit scripturam.

SVMMAE.

1 *Decretum in alienationibus minorum requirit magnã causæ cognitionem, & ideo requirit scripturam. num. 2. sed si in aliquo deficeret scriptura, suppletur per testes. n. 4.*
3 *Decretum in alienationibus minorum aßimilatur sententiæ diffinitiuæ.*
5 *Sententia suppletur per testes in his, quæ probari non possunt ex scriptura.*

167. DECISIO. III.

1 DEcretum † in alienationibus minorũ, quia magnam requiritur causæ cognitionem,
2 iccirco † requiritur ad eius probationem scriptura. Guid. Papa decis. 582. & sentit Rota decis. 91. aliàs 5. de sent. & re iudic. in ant. quod secuti fuerunt Domini in vna Romana fructuũ domus coram domino Fabio de anno 1548. &
3 ex illa decis. 91. assimilatur † sententiæ diffinitiuæ. Idcirco magis communiter tenuerũt Do
4 mini, quòd si † in aliquo deficeret scriptura,
5 possit suppleri per testes, sicut † sententia, vt per Felin. in c. quoniam contra falsam. col. penult. vers. ad iura allegata. de probat. & quę tradit Rota decis. 372. aliàs 22. de test. in nou.

Fuit tamen dictum, quòd aduerteretur, quid probarent testes, & quomodo ex eorum dictis probaretur interuenisse causæ cognitionem.

EPITOME.

FAmiliaritas ad effectum expediendi gratis sufficienter probatur per cedulam vicecancellarij.

SVMMAE.

1 *Familiaritas quando probetur per cedulam Cardinalis vicecancellarij?*
2 *Intellect. ad Sarnen. q. 13. num. 6. reg. de impetran. per obitum famil. Cardinal.*

168. DECISIO. IV.

FAmiliaritas ad effectum expediendi gratis
1 sufficienter † fuisse probatam tenuerũt Domini in vna Arboren. coram domino Peregrino de anno 1548. per cedulam Reuendissimi
2 Vicecancellarij. Et illud, quod dicit Sarnen. † q. 13. nu. 6. reg. de impetr. per obit. famil. Card. nisi opponatur, intellectum fuit tempore expeditionis, vel ab expeditoribus. Satis enim est, quòd ipsi expeditores non sint fraudati, qui cõtentati fuerunt. dicta cedula.

EPITOME.

HAbilitates auctoris sat est, vt probentur per communem reputationem.

SVMMAE.

1 *Habilitates auctoris probantur per communem reputationem.*
2 *Intellect. ad decis. Rotæ 1. de præsumpt. & 12. de probatio. in antiq.*
3 *Intellect. ad decis. Aegid. 594. & Cassad. 2. de caus. poss. & propr.*

169. DECISIO. V.

1 HAbilitates † auctoris tenuerunt Domini sufficere, quòd probentur per communẽ reputationem in Oueten. de Villauitiosa corã d. Ant. Aug. de anno 1548. per decis. Aegid. 112. & 645.
2 Ad † decis. Rotæ 343. aliàs 1. de præsump. in antiq. & decis. 312. aliàs 12. de probat. etiam in antiq. respondebant Domini, quòd loquuntur in habilitatibus proprijs, non sui auctoris,
3 & † decisiones Aegid. 594. & Cassador. 2. de caus. poss. & propr. intelligebant loqui in titulo sui prędecessoris.

Quid

Quid si non sint negatę, vide per Aegid. decis. 134. & decis. 76.

EPITOME.

Literis Episcopi dispensantis super defectu natalium, etiam si essent sine loco, plenè creditur.

SVMMAE.

1 *Episcopi literis etiam sine loco, quando plenè credatur?*
2 *Loci defectus non reddit nullam probationem, sed eam semiplenam facit.*
3 *Probatio semiplena quando iungatur?*
4 *Decis. Rotæ 573. in antiq. intellectus.*

170. DECISIO. VI.

1 Literis † Episcopi etiam sine loco, in quibus dispēsabat super defectu natalium, voluerunt Domini dari plenam fidem in vna Leodien. coram me de anno 1549. per notata ab Alex. in l. de pupillo. §. qui nunciat. vers. vtrum autem. num. 9. de nou. oper. nunciat. Tum quia suppletur locus Episcopatus: tum etiam quia considerabatur pro decisione, quòd defe-
2 ctus † loci non reddit nullā probationem, sed semiplenam facit, vt ex multis tenet Ruin. cōs.
3 134. num. 3. vol. 5. Et propterea illa † semiplena probatio iūgebatur cum literis Vicarij, qui post decem dies à data dispensationis in promotione ad clericatum narrabat sufficientem dispensationem Episcopi, licèt pars aduersa multum clamaret citando decis. Rotæ 573. in
4 antiq. vbi enumeratur locus, quia illa † loquitur in executore non Episcopo. Item loquitur, vbi non adesset præsumptio dispensationis ex assertione Vicarij.

EPITOME.

Literis Ordinarijs Ordinarij nō creditur, dato quòd esset Cardinalis legatus de latere.

SVMMAE.

1 *Ordinarij literis ordinarijs, seu epistolis non creditur, amplia, vt num. 2. 3. & 5.*
4 *Iure à communi minus, quàm fieri potest, debemus recedere.*

171. DECISIO. VII.

1 Literis † Ordinarij non credi iux. stylum decisionum nostrarum 22. incip. fuit dubitatum, vtrum credatur: in nou. & 397. in antiq. Aegid. decis. 321. & 326. Aymo cons. 171. nu. 7. Rip. in l. admonendi. num. 141. de iureiur. Io. de Silua in tract. benefic. par. 1. 3. q. 33. cū alijs notatis in c. post cessionem. de prob. tenuerūt Domini in vna Maioricen. beneficij coram me de anno 1550. idque dupliciter extenderunt,
2 primo etiam ad Cardinales † legatos de latere, secundo non solùm in antidatione, sed etiam
3 in clausula, † in qua adesset aliqua suspicio, & quæ auferret beneficium apostolico: Nam reperiebantur literæ, in quibus conferebatur simpliciter beneficium, nulla facta mentione de obstan. aliorum beneficiorum, & postmodum reperiebatur supplicatio, in qua erat clausula, non obstantiarum etiam beneficialium oratoris. Et quia non aderant testes Domini, dixerunt non facere fidem.

Volebant tamen, quòd ego viderem, an esset stylus, quòd ille legatus non conficeret literas sine supplicatione, & si sic attento quòd non dabatur alia supplicatio, ex qua essent extractæ aliæ literæ, nisi ista, tunc p̄sumeretur pro
4 ea tāquàm adiuuata pręsumptione, vt minus † recedamus à iure communi

5 Limitatur † etiam, vt per Pauin. in tract. de post. capit. sed. vac. in 3. q. 1. part. in fin. Et alio modo, vt per Geminian. cons. 34. aliàs 44.

EPITOME.

Literis Ordinarij non creditur, etiā quòd in eis essent nominati testes, & adesset sigillum ipsius Ordinarij, si secretarius nō est notarius, vel testes non sunt subscripti.

SVMMA.

1 *Literis Ordinarij non credi, amplia, vt num. 2. & limitata, prout num. 3.*

172. DECISIO. VIII.

1 Qvòd literis † Ordinarij non credatur, ampliatū fuit in vna Vrgellen. corā Reomano de anno 1550. & dicebatur ita aliàs semper tentū fuisse in quadam prouisione Re-
2 uerendiss. Cardinalis Contarini, etiam quòd † in eis essent nominati testes, & adesset sigillum ipsius Ordinarij, si secretarius non esset notarius, vel si testes non essent subscripti.
3 Limitabatur † tamen in vna Vlixbonen. corā Capizucco, si post primas literas, postmodum

dum

dum ille, cui erat prouisum, resignasset, & de consensu resignationis constabat per duos testes, quia ob id cessabat omnis timor antidatationis.

EPITOME.

Literis Ordinarij statur narrantis partes fuisse præsentes, & resignationem coram ipso fuisse factã.

SVMMÆ.

1 *Literis Ordinarij creditur isto in casu.*
2 *Literis executoris narrantis acceptationem, numquid creditur?*

173. DECISIO. IX.

1 Literis † Ordinarij narrantis partes præsentes, & resignationem coram ipso factam, voluerunt Domini, quòd crederetur, iux. decis. 22.& 423.in nou.& 397.in antiq.

2 Bene facit quòd † de literis executoris narrantis acceptationem, tradit Rota decis. 573. in antiq.& ita tenuerunt Domini in vna Cameracen.canonicatus, & præbendæ coram Capizucco de anno 1550.

EPITOME.

Motui proprio creditur, etiam quòd in eo narratur vel factum alienum, vel in eo sint verba, cum sicut accepimus.

SVMMÆ.

1 *Motui proprio quando credatur? & quando non? num. 4.*
2 *Curt. cons. 67. num. 13. improbatur.*
3 *Distinctio, quæ fit inter verba narrata à parte in motu proprio, vel ne, procedit, quando fit ad instantiã partis.*

174. DECISIO. X.

1 Motui proprio, † etiam quòd in eo narretur vel factum alienum, vel in eo sint verba, cum sicut accepimus, tenuerũt Domini in vna Constantien. vnionis canonicatus coram Nouato de anno 1548. quòd credatur. per opinionem Lap. quæ visa fuit communior, contra Bonifac. de Vitali. in clem. 1. de probat. vt ibi dicitur per Card. & Imol.

Quod dicebam ego sequi Gaban. in tract. clausularũ in clausula, de verb. enunciat. in priuileg. 2. col. ad quod etiam allegabantur cons. Socin. 266. num. 27. 2. vol. & cons. 87. in 5. dub.
2 in 3. vol. quicquid inaduertenter † dicat Curt.
3 cons. 67. nu. 13. Et in veritate distinctio, † quæ fit inter verba narrata à parte, vel nõ, procedit, quando fit ad instantia partis.
4 Quod tamen limitarunt † Domini in vna Segobien. beneficiorum coram d. Ant. Aug. procedere, quòd licèt Papa in his, quę asserit motu proprio, prȩsumatur informatus, vt tollatur obreptio, & subreptio, vel vt releuet quem ab onere probandi; tamen non ita habetur pro veritate, vt indistinctè ad instantiam omniũ possit pro probatione allegari à tertio.

EPITOME.

Professio probatur ex mandato ad resignandum illud beneficium, quod requirit professionem.

SVMMA.

1 *Professio quo pacto probetur?*

175. DECISIO. XI.

1 Professionem † crediderunt Domini in vna Calaguritana canonicatus, coram d. Romano probari ex mandato ad resignandum beneficium, quod quis dicebat se obtinere, si beneficium illud requirebat professionem, post Aegid. decis. 76.

EPITOME.

Qualitas, se natum fuisse ex soluto & soluta, & dispensatum etiam expressa in gratia beneficij, pro cuius canonizatione instatur, est probãda, quamuis ex dispensationis narratiuą probetur.

SVMMÆ.

1 *Qualitas, se natum ex soluto & soluta, & dispensatum, est probanda, & quomodo probetur? num. 2.*
3 *Impugnans dispensationem obtentam, probare debet, nam pro ea præsumitur.*
4 *Qualitas soluti, & solutæ est qualitas, pro qua status naturalis adest, prout quòd quis præsumatur laicus, num. 5.*
6 *Præsumitur pro dispensatione & num. 3.*

176. DECISIO. XII.

1 Qualitas, † se natum fuisse ex soluto & soluta, & dispẽsatum, etiam expressa in gratia beneficij, quam quis petit canonizari, est

2 ri, est probanda. Sed satis† fuit habita pro probata in vna Licien. coram me de anno 1548. si quis producat dispensationem, in qua narrando se esse natum ex soluto, & soluta fuerat dispensatus.

Et qui vult dicere nunc se eum non fuisse natũ ex tali coniunctione, debet probare, quia
3 venit † impugnando dispensationem obtentã, pro qua præsumitur, licèt altera vice in eadem fuisset variatum.
4 Benefaciebat etiam, quia qualitas † soluti, & & solutæ, est qualitas, pro qua status naturalis adest, ad l. fin. solut. matrim. Bar. in cons. 42. vi
5 sa inquisitione. vol. 1. prout quòd quis † præsu
6 matur laicus, ex Dec. cõs. 125. Satis tamẽ est, † quòd adesset dispensatio, pro qua præsumebatur.

EPITOME.

SVpplicatio sola sufficit in constitutionem vicarij, vel cuiuscumq. iudicis etiam à sede apostolica deputati.

SVMMAE.

1 *Supplicatio sola an, & quando in constitutione vicarij, vel cuiuscumque iudicis sufficiat?*
2 *Intellect. ad decis. Rotæ 459. in nou. & Sarnen. in 11. q. reg. de non iudicando.*

177. DECISIO. XIII.

1 SVpplicationem solam † sufficere voluerunt Domini in constitutionem vicarij, vel cuiuscumque iudicis, etiam à sede apostolica deputati in vna Lunen. Sarzanen. coram Domino Peregrino de anno 1549.

Et licèt allegarentur multæ decis. maximè 459. in nou. & Sarnen. in 11. q. reg. de non iudi
2 cando. tamen dixerunt Domini illa † procedere in executore non nominato à Pontifice, sed nominando postmodum à parte; secus autem est in iudicibus nominatis à Pontifice. quod fuit de mente Cassad. decis. 8. de restit. spoliat.

EPITOME.

TItulum antecessoris, qui obijt in pacifica possessione, non tenetur iustificare successor.

SVMMAE.

1 *Successor non tenetur iustificare titulum antecessoris, qui obijt in pacifica possessione.*
2 *Docere quis non tenetur de dispensatione sui antecessoris, qui obijt possessor pacificus triennalis.*
3 *Triennalis possessor per regulam est tutus aduersus omnes ex titulo suo.*
4 *Succedens in iure alterius non debet magis grauari, quàm grauaretur prædecessor, si viueret.*
5 *Lap. allegat. 89. declaratur.*

178. DECISIO. XIV.

1 TItulum † antecessoris, qui obijt in pacifica possessione, non tenetur iustificare successor, iux. allegat. Lap. 89. & deci. 109. aliàs 4. de rerũ permut. in nou. Et 10. in antiq. quę loquuntur in eo, qui habuit à resignante, quas allegat Roman. cons. 465. & est consil. Ancaran.
2 117. Et vt quis † non teneatur docere de dispensatione sui antecessoris, qui obijt possessor pacificus. fuit in vna Spoletana archidiaconatus coram Simonetta conclusum, quodque sufficeret, quòd antecessor esset triennalis possessor pacificus. iux. reg. de trien.

Nec enim maius tempus est requirendum,
3 ex quo triennalis † possessor per regulam aduersus omnes est tutus titulo suo, & sicut ille
4 non tenebatur iustificare, ita nec successor, ne † magis grauetur, qui succedit in ius alterius, cõtra reg. qui in alterius. de reg. iur. quàm grauaretur prædecessor, si viueret.
5 Nec obstat, quòd † Lap. videtur dicere qui diu possederit, quia illud dictũ Lap. processit ante reg. de triennali, quæ à concilio Basilien. processit, & est sumpta ex Clem. 1. de sequestr. poss. & fruct.

Pręterea illud diu ita intelligit Rot. & ita dicebatur per Dominos seniores, quòd fuerat sẽper obseruatum, vide tamen Aegid. decis. 112. & Cassad. deci. 2. de caus. possess. & propriet. hæc est decisio D. Iacobi Simonettę.

EPITOME.

TItulus coloratus non est in mandato de prouidendo, in quo erat præfixus terminus ad acceptandum, & beneficium erat acceptatum extra terminum.

SVMMAE.

1 *Titulum coloratum quando domini noluerunt esse in mandato de prouidendo?*
2 *Defectus apparens ex lectura, potens est.*

179. DECISIO. XV.

1 Titulum coloratum noluerunt † Domini esse in mandato de prouidendo, in quo erat præfixus terminus ad acceptandum, & beneficium erat acceptatum extra terminum, quia
2 defectus † apparebat ex lectura. iux. not. per Bart. in l. 1. §. & parui, quod vi aut clam. inferētes ex hoc haberi differentiam ad illud, quod dicebatur de expectatiua reuocata: quia est vicium extra expectatiuam. Ad quod faciunt tradita de vitio visibili in l. 1. C. edict. diu. Adr. tollen. Et ita tenuerunt Domini coram domino Pellegrino in vna Toletan. de Galapagar, referētes ita fuisse aliàs decisū de anno 1543. coram Thoma, prout fidē faciebat d. Decanus.

EPITOME.

Titulum coloratum inducit prouisio facta à vicario archidiaconi, dummodo probetur per publicā vocem, & famam collationem ad archidiaconum, & vicarium pertinere.

SVMMA.

1 *Titulus coloratus quando emanet à prouisione facta à vicario archidiaconi?*

180. DECISIO. XVI.

1 Titulum † coloratum voluerunt Domini esse prouisionem factam à vicario archidiaconi, dummodo probaretur per publicam vocē, & famam collationem ad archidiaconum, & vicarium pertinere corā me in vna Cōpostellan. de Oroso de anno 1550. confert Felin. in c. cū super. col. pen. de iudic. post Aegid. decis. 50.

EPITOME.

Titulum suum non tenetur iustificare ille, qui resignauerat, & reseruauerat sibi regressum, mortuo resignatario, si habens regressum esset in possessione.

SVMMA.

1 *Titulum suum quando quis iustificare teneatur?*

181. DECISIO. XVII.

1 Titulum suum, † idest illius, qui resignauerat, & reseruauerat sibi regressum, mortuo resignatario, si habens regressum esset in possessione, nō teneri aliàs iustificare, voluerunt Domini in vna Cameracen. coram D. Capizucco, si agēs etiam veniret per obitum resignatarij.

EPITOME.

Titulum coloratum facit prouisio legati facta, non obstante clausula, de qua hic in eius prouisione.

SVMMAE.

1 *Coloratum titulum facit legati prouisio facta, non obstante clausula, de qua hic in prouisione.*
2 *Conditio quando non dicatur?*
3 *Sarnen. in reg. de trien. q. 27. & 33. atque in reg. de non tollen. iur. quæsit. q. 1. in fine declaratur.*
4 *Spolij restitutio per quæ non retardetur?*

182. DECISIO. XVIII.

1 Titulum coloratum † voluerunt Domini in vna Rauēnaten. vallium, coram d. Capizucco de anno 1550. esse prouisionem legati factam, non obstante clausula in prouisione sine præiudicio indulti Cardinalis Rauennaten. nō obstante, quòd quidam vellent illa verba esse conditionalia, ad notat. per Aymon. cons. 93. Et ideo prouisionem conditionalem non præstare titulum Sarnen. in reg. de trien. poss. q. 27. & 33.

2 Nam considerabant duo. Primo quòd † non esset conditio, ad tradita per Sarnen. q. 1. in fin. in reg. de non toll. iur. quæs. maximè quia est de præterito, vel de præsenti. l. cum præsens. ff. si cert. pet. alioquin diceremus omnes prouisiones Pontificis conditionales, quibus vti solet, dummodo tempore datæ non sit alteri ius quæsitum: quia sufficiūt magis ad præseruandum quàm ad suspendendum.

3 Præterea illud, quod dicebatur per Sarnen. † in supradictis locis, procedebat, quia poterat ostendi conditionem non esse purificatam ex ventre ipsius prouisionis.

At in casu nostro, licèt quis vellet ostendere indultum Cardinalis: quia tamen poterat esse, quòd non esset bonum, quòd non intelligeretur de absentibus, & alia multa, quæ cum ex-
4 tarent extrinseca discussione, noluerūt per ea † retardari restitutionem in spolio.

EPITOME.

Successorem non teneri iustificare titulum

tulum prædecessoris, an procedat aduersus illum, qui habebat regressum, quique passus fuerat post mortem eius, per quem erat locus regressui, successorem stare in possessione per tresdecim annos, & post eius obitum molestabat possessorem biennalem, qui per obitum beneficium possederat? Et an habens regressum, si permitteret alium possidere per triennium, & vltra, postquam esset locus regressui, etiam quòd non sciuisset, sibi præiudicasset, hic traditur?

SVMMAE.

1 *Successor quòd non teneatur iustificare titulum, an procedat isto in casu?*
2 *Regressum habens, si permitteret alium possidere per trienniũ, & vltra, postquam esset locus regressui, etiã quòd non sciuisset, an sibi præiudicauerit?*
3 *Imputatur illi, qui longo tempore tacuit.*
4 *Lapi allegationi 89 an sit locus, si non adest aliqua scientia, & negligentia?*
5 *Titulum quando probare sufficiat iuris præsumptione?*
6 *Triennalis putatiuus mortuus præsumitur habere meliorẽ titulum habente verum, ne cogatur successor probare titulum sui prædecessoris.*
7 *Triennalis regul. est debilior, & odiosior allegatione Lapi.*
8 *Lapi allegatio tuetur successorẽ, ne teneatur probare factũ alienum sui prædecessoris.*
9 *Regressum quis intentare non potest, donec illi locus fiat.*

183. DECISIO. XIX.

ILlud, quod supra in decis. 14. dicitur de titulo prædecessoris, vt successor non teneatur illum iustificare, fecit dubitare in vna Eugubina præpositura coram Guidobono die 29. Octobris 1553. inter reuerendiss. Cardinalem sanctę crucis, & reuerendissimum Cardinalem de Saluiatis, de cuius obitu nuncius die sequẽ-
1 ti applicuit Romę, an † procederet aduersus illum, qui habebat regressum, quique passus fuerat post mortem eius, per quem erat locus regressui, successorẽ stare in possessione per tresdecim annos, & post eius obitum molestabat possessorem biennalem, qui per obitum beneficium possederat? Et dum materia esset propo-
2 sita, fuit dubitatum, an † habẽs regressum, si permitteret alium possidere per triennium, & vltra, postquam esset locus regressui, etiam, quòd non sciuisset, sibi præiudicasset? ponderantes decis. 5. Cassad. de caus. possess. & prop. & quæ dicit Sarnen. q. 59. circa finem in reg. de trien. vbi semper ponderat scientiam, & considerabant etiam, quòd allegatio Lapi non procedit ad excludendum ius alterius.

Ego autem dicebam duo. Primo ex narratis in themate non posse bene dici adesse omnino ignorantiam: & quatenus illa adesset, saltem adesse negligentiam, & crassam ignorantiam, quæ sufficeret: quia vltra longitudinem temporis, eramus in secundo successore. Et tunc seruiebat dictum Sarnen. de crassa ignorantia in d. q. 49. Et considerabam, quòd de necessitate erat fiendum præiudicium alteri ex partibus, vel habenti regressum, vt illud amitteret, nec tamen sciret ignorans locum factum esse regressui. Vel quia poterat esse, quod esset cassatus regressus, vel quòd prædecessor haberet bonum titulum, vel meliorem, vt in alleg. Lap. & decis. Cassad. 3. & 4. de caus. possess. & propr. Et iste successor non poterit ostendere, & sic grauabatur in probando id, quod de facili suus prædecessor potuisset probare. Et fortè habẽs regressum tacuisset tanto tempore, vt non posset probari contra ipsum, vel cassatio regressus, vel melius ius. Et ideo æquius erat tueri possessorem, qui sine culpa sua non poterit fortè probare non ius habentis regressum propter ma-
3 ximam eius negligentiam: quia est, † quod imputetur illi, qui tanto tempore tacuit.

Verùm quia dubium erat datum simplici-
4 ter, an † sine aliqua scientia, & etiam negligentia esset locus allegationi Lapi, tres ex senioribus dicebant allegationem Lapi procedere nullo pacto considerata scientia, vel negligentia, sed tantùm ex eo, quia successor non tenebatur iustificare titulum sui prędecessoris, qui steterat diu in possessione gratia publicæ vtilitatis: quia aliàs in infinitum esset probandus
5 titulus, vel fortè satis † est probare titulum præsumptione iuris. Et ius præsumebat illum habere meliorem titulum quocumque alio habente anterius ius, patet in decis. 3. Cassad. su-
6 pra allegata, vbi vult putatiuum † triennalem mortuum præsumi habere meliorem titulum habente verum, ne cogatur successor probare titulum sui prædecessoris. Ex quo tollebatur vnum argumentum recentiorum dicentium allegationem Lapi non procedere ad exclusionem iuris alterius, quia in d. decis. excluditur verus titulatus.

Ad secundum argumentum recentiorum, quòd requireretur scientia, ex dictis per Sarnen. respondebatur, quòd Sarnen. loquebatur
7 in regul. de triennali, quę † est debilior, & odiosior, quia illa tuetur possessorem met, qui potest

8 test docere de suo titulo. At allegatio † Lapi tuetur successorem, ne teneatur probare factū alienum sui prędecessoris.

Ad decis. 5. Casad. dicebant, quòd ita tulerat casus, & non negabant idem in ignorante. Præterea in illa non eramus in secundo successore.

Ego tamen dubitabam in casu nostro, quia licèt aliàs illud sit verum regulariter in omnibus alijs iuribus, & titulis, quos aliquis pretendens posset in continenti mittere in executionem, & petere possessionē illorum beneficio-
9 rum; tamen in regressu, † quem quis intentare nō potest, donec illi locus fiat. Et habet rationem, quare distulerit, ideo durum videbatur, quòd non data scientia illi locum factum esse, ius illud amittatur.

Tamen aliqui ex Dominis dicebant quoad secundum successorem, regressum posse dici verum titulum, quem quia non exercuisset aduersus illum effectum triennalem, ideo excludendum esse, & posse exemplificari id, quod de vero titulato dicit Casad. d. decis. 3.

Replicabam ego materiam non esse sine difficultate, quia in alijs titulatis, aut titulus erat anterior, & aderat, quid esset imputandum illi, qui passus fuisset illum esse triennalem: aut erat posterior, & diuersam posse considerari rationem in regressu ex supradictis.

Nihil tamen fuit decisum, sed dictum, quòd daretur dubium cum pleno facto: quia ex illo de facili ostenderetur vel scientia præsumpta, vel crassa ignorantia, vel saltem aliqua negligētia. Quod tamen dubium non fuit datum propter superuenientem mortem reuerendiss. Cardinalis de Saluiatis, & reuerendiss. Cardinalis de sancta cruce obtinuit subrogationem, qui tandem post biennium fuit assumptus ad Pontificatum.

EPITOME.

Negligentia non consideratur in impetrante post triennalē possessionem.

SVMMAE.

1 *Negligentia non consideratur isto in casu.*
2 *Lapi allegationi est locus etiam in beneficijs exemptis.*

184. DECISIO. XX.

1 QVòd tamen non † consideraretur negligētia, inclinabant Domini in vna Vrgellen. coram Fantutio 4. Martij 1555. puta in impetrāte post triennalem possessionem, in qua etiā
2 multis rationibus fuit tentum, quòd etiam † in beneficijs exēptis esset locus allegationi Lapi.

EPITOME.

Tertius, qui reperitur in possessione post executoriales decretas contra eum, qui est probatus possessor per testes, & veras probationes, non autem per confessionē, vel inditia tenetur probare se fuisse in possessione ante litem motam, & quare?

SVMMAE.

1 *Tertius existens in possessione post executoriales decretas, quando teneatur probare se fuisse in possessione ante litem motam?*
2 *Posidere duo insolidum eodem tempore non possunt.*
3 *Probatio per vnum testem quando non sufficiat?*

185. DECISIO. XXI.

1 TErtius, † qui reperitur in possessione post executoriales decretas cōtra eum, qui est probatus possessor per testes, & per veras probationes, nō autē per confessiones, vel inditia, tenetur probare se fuisse in possessione ante litem motam: quia probationes factæ, quòd ille, contra quem erāt decretæ executoriales, esset in possessione tempore iudicij, probatur necessariò illum tunc temporis non potuisse possidere:
2 re: quia eodem tempore † essent duo insolidū. cōtra l. 3. §. ex cōtrario. de acq. poss. Et ideo esse intrusū lite pēdente. ad deci. 479. aliàs 427 in nou. Aegid. decis. 710. Felin. in c. cum super. col. fin. de re iud. Nec est onerandus nouis probationibus contra tertium.

Item esset dare occasionem, vt nūquam posset fieri executio, cum condemnatus traderet tertio, & sic in infinitum. Et ita tenuetunt Domini in vna Oxomen. de Cabecon coram Domino Fabio de anno 1548.

Dicebant tamen esse aduertendum, quòd oportebat illas probationes esse bonas, & ideo
3 per † vnum testem probari non sufficere tenuerunt Domi in vna Aquinaten. coram Fabio. & ad prętcrita vide Aegid. decis. 709. & Felin. in c. cum super. col. fin. de re iud.

EPITOME.

TVtus accessus probatur per vnum

testem dicentem non posse exequi sine literis Viceregis,& alium testem dicentē se perquisiuisse,& non inuenisse, quia id videtur contra libertatem ecclesiasticam,& aliter,prout hic.

S V M M AE.

1 *Tutus accessus quomodo probetur? & num. 3.*
2 *Ecclesiasticam contra libertatem quid dicatur?*

186. DECISIO. XXII.

1 TVtum accessum † esse satis probatum voluerunt Domini in vna Beneuentan. corā me per vnum testem dicentem non posse exequi sine literis Viceregis, & alium dicentem se
2 perquisiuisse, & inuenisse: quia id † videtur cō tra libertatem ecclesiasticam, vt per Felin. in c. quæ in ecclesiarum. de constitut.
3 Idem dixerunt per testes † dicentes se crede re, quòd impossibile, vel nō tutum sit illos personaliter, vel in domo citare, & quod ipsi nollent: quia sufficit hæc informatio iux. formam signaturæ, vt per Staphil. de commiss. lit. iust. n. 19. fol. 123. & fol. 168. ita etiam fuit tentum co ram me in vna Cordubensi de anno 1550.

EPITOME.

VAlorem verum duplicatum sufficit probare, quando agitur de probando valore secundùm taxam decimæ in expectatiua expresso, præsertim si constat non adesse taxam.

S V M M AE.

1 *Valor secundùm taxam decimæ expressus in expectatiua quo pacto probetur? & num. 2.*
3 *Taxam non adesse quis probare debeat?*

187. DECISIO. XXIII.

1 VAlor † secundùm taxam decimę expressus in expectatiua, quicquid dubitarent Io. Andr. in rubr. de concess. præben. col. 4. versic. tractatur quæstio. & Oldrad. cons. 235. Et Cassado. decis. 19. super reg. cancell. tamē Rota seruat, quòd sufficiat probare verum valorē duplicatum. iux. extrauagan. Io. 22. suscepti. §. in illis. Belenz. de charit. subsid. q. 84. num. 3. & decis. Rotæ 74. in final. verbis in anti. Collecta. in c. super. de decim. in fin.

Quod tenuerunt Domini coram me in vna Calaguritana archidiaconatus de anno 1550.
2 quod est † verum sine dubio, quando constat non adesse taxam.
3 Dubitabatur tamen, ad quem spectaret † onus probandi taxam non adesse? In quo Domini erant varij, tamen inclinabant, quòd probato vero valore esset probata taxa, quantum sufficeret, nisi in contrarium probaretur, tunc tamen non habuerunt decisionem de hoc.

EPITOME.

VAlor probandus est per quinque annos ante, & quinq. post. quod limita dupliciter, vt hic.

S V M M AE.

1 *Valor probatur per quinque annos ante, & quinque post, limita, prout num. 2. & 3.*

188. DECISIO. XXIV.

1 VAlor † secundùm Sarnen. & communem stylum Rotę debet probari per quinque annos ante, & quinque annos post; tamē in vna Giennen. de Pliego coram d. Anton. Aug. de
2 anno 1550. fuit † limitatum dupliciter. Et primo quòd illud non procedit, quando non daretur quinquennium post vacationem beneficij, sed in continenti moueretur lis: quia tunc sufficiunt decem anni ante, ad notat. in l. precia rerum. ad l. falcid.
3 Secundo † limitabatur, quando adesset aliquod augmentum extrinsecum: quia tunc sufficiebat, quòd tempore vacationis probaretur. ad trad. per Oldrad. cons. 58. 178. & 229. col. 2. vers. ad quartum. latè Felin. in c. ante col. penult. vers. fallit 5. de rescrip. Pac. in tract. de mādati. apost. 4. par. num. 23. & 45.

DE TESTIBVS.

EPITOME.

TEstes examinati parte non citata, sicut non probant contra, ita non probant pro non citato.

S V M M AE.

1 *Testes examinati parte non citata, neque probant pro non citato.*

Testi-

2 *Testibus examinatis in causa, in qua non erat procurator, non creditur, amplia etiam in ijs, quæ dixerunt super interrogatorijs partis aduersæ. num. 3.*

189. DECISIO. I.

1 Testes † parte non citata examinati, sicut nõ probant contra, ita non probat pro non citato. Bonif. de Vital. in clem. 2. num. 91. de testib. quod dictum fuisse tentum per Dominos retulit Decanus coram me in vna Astoric. de anno 1548.

Et ex hoc in alia Conchen. iurisdictionis coram me de anno 1550. voluerũt Domini, quòd
2 non † crederetur testibus examinatis in causa,
3 in qua non erat procurator, etiam † in ijs, quę dicta fuissent super interrogatorijs partis aduersę: quia sicut non poterant facere contra illum, qui non habebat procuratorem, ita nec pro illo.

EPITOME.

Testium contra se inductorum personas opponens, & tandem examinatorũ saluis exceptionibus, atque cũ interrogatorijs ipsius opponẽtis, potest nihilominus pro se allegare dicta ipsorum testium; secus tamen si à iudice fuissent reiecti.

SVMMAE.

1 *Testium contra personas opponens, potest nihilominus iuuari eorum dictis, nisi dicta ob impugnationem fuissent à iudice reiecti. num. 5.*
2 *Positione impugnata, quis potest vti probationibus factis super ea.*
3 *Testibus examinãdis non opponens crimen, sed tantũ quòd erant per partem informati, potest illis vti.*
4 *Interrogatoria dans, videtur profiteri se velle posse vti dictis testium, non tamẽ de crimine per eum impugnatorũ.*

190. DECISIO. II.

Opposuerat in causa Meliuetan. præeminentiarum coram Nouato Episcopus Melinitan. contra personas testium examinatorum pro parte prioris, qui testes saluis exceptionibus, fuerũt examinati cum interrogatorijs domini Episcopi.

1 Fuit dubitatum, an † Episcopus stante sua impugnatione, posset pro se allegare dicta ipsorũ testium impugnatorum? Et Domini inclinaue-
2 runt, quòd sic: quia impugnata † positione quis potest vti probationibus factis super ea. Franc. c. 1. & fin. de confess. lib. 6. Aretin. in l. 1. §. si quis simpliciter. de verb. obli. cum concordãt. per Alex. cons. 183. col 1. vol. 5.
3 Quoad oppositiones † in personas, quia nõ opponebat crimen; sed tantùm quòd erãt per
4 partem informati: & quia dederat † interrogatoria, quæ videbatur profiteri velle posse vti dictis testium super illis, vt per Felin. post alios in c. præsentium. de test. fuit dictum, quòd bene poterat illis vti.
5 Dicebatur tamen esse † aduertendum, quòd si cõstaret propter impugnationem testes fuisse reiectos à iudice, & sic quòd impugnatio habuisset locum, quòd tunc secus esset.

EPITOME.

Testi dicenti se possessionem accepisse nomine alterius, non creditur, nec talis dicitur testis in facto proprio.

SVMMAE.

1 *Testi vnico dicenti se cepisse possessionem nomine alterius, non statur, neque dicitur testis in facto proprio. num. 3.*
2 *Testi vnico deponenti in facto proprio an credatur? & n. 4.*
5 *Paul. de Castr. hic redarguitur de contrarietate.*
6 *Testis in eo, quod dicit se possedisse, est in facto proprio, sed in eo, quod dicit se possedisse nomine alterius, est in facto alieno.*
7 *Notarius dicens se scripsisse cum solemnitatibus, in primo dicto est de facto proprio, in secundo nequaquam.*

191. DECISIO. III.

1 Testis vnus dicebat † se accepisse possessionem nomine alterius, dicebant quidam,
2 quòd tamquam testis non deponenti † in facto proprio creditur, ad notat. per Paul. de Castr. in l. quicumque. de seru. fugit. & Salycet. in l. si quis decurio. in 4. expositio. C. de fals. cum cõcord. per Matth. de Afflict. decis. 369. & Dec. cons. 650. num. 9.
3 Contrarium † tamen fuit tentum in vna Cremonen. coram Capizucco contra reuerendissimum Cardinalem Cornelium de anno 1550. & dicebatur per aliquos ex Dominis illam do-
4 ctrinam † Paul. de Castr. semper fuisse reprobatãm per Rotam: quia contra communem, vt per Alex. cons. 192. num. 13. lib. 6. & Ias. in l. admonendi. fol. penult. vers. vltra alia scripta. de
5 iureiur. pro qua est etiam Castren. † sibi contrarius in cons. 337. incip. primo quęritur. col. 2. vers. item non obstat, quòd hęc confessio. lib. 1.

Ego

Ego tamen, vt fugerem illam difficultatem,
6 dicebam in eo, quod testis † dicebat se possedisse, deponebat de facto proprio, in quantum autem dicebat nomine Cardinalis, erat de facto alieno, prout optimè declarat glos. in d. si quis
7 decurio. in fin. de notario † dicente se scripsisse cum solemnitatibus, vt dicamus vltimum non esse de facto proprio.

DE FIDE INSTRVMENTORVM.

EPITOME.

OMissio comparitionis cum constitutione procuratorum facta à notario tam in manuali, quàm in regestro, licèt eas posuerit in suo Bloriardo, numquid faciat non litem? hic habetur.

SVMMAE.

1 *Notarius si omittat ponere in regestro comparitionem cũ constitutione procuratorum, an inducat non litem? & num. 6.*

2 *Procuratoris constitutio facta à parte coram solo notario, dicitur esse apud acta, non autem de actis. & dicitur extraiudicialis, ac eget testibus. num. 3. secus si coram iudice facta esset. num. 4. & vide in num. 7.*

5 *Mandati reuocatio est intimanda parti.*

7 *Procuratoris constitutio fit in manibus solius notarij causæ, ad effectum vt eam ponat in actis, & si notarius id omittat, parti nocere non debet.*

192. DECISIO. I.

OMiserat Notarius tam in manuali, quàm in regestro ponere quandam comparitionẽ cum constitutione procuratorum, quam tamẽ posuerat in suo Bloriardo, seu bastardello, quæ postmodum particula à notarijs fuit iudicata, quòd posset poni in regestro. Tamen quia is, qui comparuerat, fuerat absens per triennium, possessor fecit à iudice, qui non vidit in regestro talem comparitionem, pronunciari beneficium non esse litigiosum, & sic postea veniente illo, qui abfuerat ad prosecutionem suę causę, dabat alius de non lite, & quòd ipse effectus fuerat triennalis, replicabat iste de sua comparitione.

Fuit dubitatum in vna Vlixbonen. de Penã-
1 farin. corã d. Ant. Aug. an † omissio notarij talis constitutionis procuratorum faceret, quòd non esset lis.

Et considerabant quidam, quòd talis consti-
2 tutio † facta à parte coram solo notario, dicebatur esse apud acta, & non de actis, vt in allegat. Lapi 81. & tradita per Dec. in c. quoniam contra. col. 9. vers. retenta tamen communi opinione. num. 19. de probat. Et propterea tenuerunt Domini coram Io. Paulo de anno 1550.
3 talẽ constitutionem esse † extraiudicialem, &
4 egere testibus, secus † si facta esset coram iudice. Et videbatur facere, quòd solet dici de re-
5 uocatione † mandati, quod debet intimari, vt per Felin. in c. ex parte decani. 12. col. vers. 5. regula. de rescrip.
6 Fuit tandem tentum contrarium, † quia cum
7 iste esset notarius causæ, talis constitutio † procuratorum erat facta ad effectum, vt poneretur in actis. Et propterea illa omissio notarij non debebat nocere illi, qui comparuerat, qui tractabat de damno vitando, ne amitteret ius suũ per regulam de triennali, sed potius debebat nocere volenti se tueri præscriptione regulæ de triennali, quia agebat de lucro.

EPITOME.

REgestro antiquo recognito simpliciter per testes, qui licèt non viderint scribi, tamẽ habent notam manum notarij, vel illam recognoscunt per comparationem, præstatur fides, alijs præcipuè concurrentibus.

SVMMAE.

1 *Recognitio Regestri antiqui facta per testes habentes notam manum notarij, vel recognoscentes eam per comparationem, est valida, & eo magis concurrentibus his, de quibus in num. 3.*

2 *Apoca priuata non dicitur bene recognita, nisi testes dicant eam vidisse scribere.*

193. DECISIO. II.

1 QVicquid sit in apoca, voluerunt † tamen Domini dare fidem cuidam regestro antiquo in vna Romana pecuniarum corã Vestano de anno 1550. quod erat recognitum simpliciter per testes, qui licèt nõ viderint scribi, tamen habent notam manum notarij, vel illam recognoscunt per comparitionem, vt tradit Saly. in l. cõparationẽ. col. fin. C. de fid. instrum. Socin. cons. 41. col. 1. vers. Sed ad hoc respondetur lib. 3. & Ruin. cons. 70. col. 2. vol. 4. Angel. Rafa. Imol. in l. nuda ratio. ff. de donat. Socin. post alios in l. si ita scripsero. ff. de cõdit. & demon.

Notata

Notata verò per Felin.in c.2.in 7.limit. extra eo.& per Alex. conſ. 123.col.2. verſ. tunc eſt neceſſe.lib. 1. cum concordant. per Pariſ. conſ.19.num.43.vol.3.quòd requiratur nota-
2 rium † vidiſſe ſcribere, procedunt in apoca priuata.

3 Faciebat etiam pro deciſione, quòd erat † regeſtrum integrum, in quo non ita de facili falſitas fieri poterat. Vltra quòd etiam probabatur eum, qui rubricauerat, fuiſſe notarius Cardinalis Anamitani.

EPITOME.

INſtrumentum antiquum enuncians mandatum, illud probat.

SVMMAE.

1 *Inſtrumentum enuncians mandatum, illud probat in antiquis. Intellige prout num. 2.*

3 *Inſtrumentum ſolùm enuncians de per ſe quādo non poteſt aliquid operari?*

194. DECISIO. III.

1 INſtrumentum † antiquum enuncians mandatum, fuit tentum, quòd illud probaret: quia communis opinio eſt contra Bal. vt vltra Caſſador.deciſ.3.de procurat.tenēt Dec. conſ.36. Boer.deciſ.281.Sarnen.in compend. vtriuſque ſigna.fol.85.col.4.Aym.de antiq.temp.2.par. num.3. Balb. de præſcript. in 3. par. princ. q. 10. num.205.Goffred.conſ.20.

2 Fuit tamen dictum illa † omnia procedere, ſi vel in iudicialibus, vt per Caſſad. vel ſi ſumus in extraiudicialibus, & ſumus in tempore 30. vel 40.annorū.tamen tunc requiritur vel ſcientia, vel patientia illorum, de quorum præiudicio agitur, vel aliquis actus adminiculatiuus:
3 quia † ſolùm inſtrumentum enuncians de per ſe non poteſt operari. quod tenuerunt Domini in vna Maioricen.pecuniaria.coram d.Peregrino de anno 1550.

EPITOME.

SPolium non probatur ex inſtrumento, in quo notarius narrabat ſe fuiſſe præſentem in partibus, quando ille, qui dicebat ſpoliaſſe, obtinuit a curia regia auferri fructus à ſpoliato, & dari ſibi.

SVMMAE.

1 *Spolium non probatur ex aſſertione notarij in eius inſtrumento.*

2 *Notarius non debet rogari niſi de his, quæ ipſe fecit, vel pars, quæ rogabat, vel ambæ partes.*

3 *Notarius non poteſt dare fidem de his, quæ tertius agit.*

4 *Inſtrumentum non probat delictum.*

5 *Notario non eſt credendum, quando in inſtrumento dicit ſe fuiſſe præſentem, quando Titius commiſit aliquod delictum, & quare? num.6.*

195. DECISIO. IV.

1 NOluerunt Domini † probatum eſſe ſpolium in vna Segobien. de Aldeo coram Capizucco, ex inſtrumēto, in quo notarius narrabat ſe fuiſſe præſentem in partibus, quando ille, qui dicebatur ſpoliaſſe, petijt, & obtinuit à curia regia auferri fructus à ſpoliato, & dari ſi-
2 bi: quia dicebant Domini notarium † nō debuiſſe rogari, niſi de his, quę ipſe faciebat, vel pars,
3 quæ rogabat, vel ambæ partes. Nec † enim notarius poteſt dare fidē de his: quæ tertius agit,
4 & hoc eſt, quod dicitur, quòd † inſtrumenta nō
5 probant delictum. Nec † enim eſt credendum notario, quando in inſtrumēto dicit ſe eſſe pręſentem, quādo ego committebam aliquod de-
6 lictum: quia † non eſt de concernētibus officiū ſuū, vel de his, de quibus ſit rogatus à partibus.

EPITOME.

INſtrumentum quantumcumque antiquum non probat, niſi reperiantur plura inſtrumenta eiuſdem notarij, vel ſaltem illud repertum ſit in aliquo archiuio auctentico.

SVMMA.

1 *Inſtrumentum quantumcumque antiquiſſimum vt probet, quid requiratur?*

196. DECISIO. V.

1 INſtrumentum † quantumcumque antiquiſſimum tenuerunt Domini in vna Meliuitana coram domino Proſpero de anno 1548. non probare, niſi vel reperiantur plura inſtrumenta eiuſdem notarij, vel ſaltem illud repertum fuerit in aliquo archiuio auctentico. iux. not. per Felin.in c.cauſam quæ.el ſecondo.circa finem.de teſt.

DE PRAESVMPTIONIBVS.

EPITOME.

DIspensatio præsumitur ex communi reputatione cũ cursu decem, vel viginti annorum.

SVMMAE.

1 *Dispensatio an præsumatur ex communi reputatione?*
2 *Imol. in c. dilecto. col. 5. vers. tertio oppono. de præb. declaratur.*

197. DECISIO. I.

1 DIspensationem † voluerunt Domini præsumendam esse ex communi reputatione, cum cursu decem, vel viginti annorum in vna Gadicen. coram domino Rossanen. de anno 1548. & dixerunt esse communem, vt per Sarnen. q. 10. & q. 26. in reg. de trien. & probat tex. in c. illud. vbi Felin. not. col. penult. de præsũp.
2 Et ad † doctrinam Imol. in c. dilecto. col. 5. vers. 3. oppono. de pręben. responsum fuit, quòd nõ loquatur, vbi adesset longum tempus.

EPITOME.

DIuisio præsumitur ex cursu longi temporis, quando constat ambas partes aliquid possidere, si autem vnus tantùm possideret, non itẽ.

SVMMAE.

1 *Diuisio præsumitur ex cursu longi temporis, intellige, quando constat ambas partes aliquid possidere. num. 2. quid autem si vnus tantùm possidere comperiatur? num. 3. et quid quando esset inæqualitas? num. 4.*

198. DECISIO. II.

1 DIuisionẽ, quæ † præsumitur ex cursu longi temporis, ad glos. communiter approba-
2 tam in l. penult. C. comm. diuid. eo † casu veram tenuerunt Domini coram Fabio de anno 1548. quo constaret ambas partes aliquid pos-
3 sidere. Sed † si vnus tantùm haberet rem longo tempore possessam, tũc non potest consi-
4 derari diuisio, licèt † quando esset inæqualitas, noluerint determinare: quia opiniones sunt cõtrariæ inter Bal. & Salyc. in d. l. penult.

EPITOME.

DEcreti in alienationibus minorũ causæ cognitio præsumitur, quando probaretur consuetudo loci, quòd actus fieret in continenti cum decreto.

SVMMAE.

1 *Causæ cognitio non præsumitur ex breuitate temporis in alienationibus minorum, amplia, vt neque ex attestatio-*
2 *ne notarij probetur, num. 2. limita, quando probaretur consuetudo loci, quòd actus fieret in continẽti vnà cum decreto. num. 3.*
4 *Solemnitates in decreto alienationum minorum non præsumuntur, vbi non sunt enunciatæ, præsertim solemnitas subhastationis.*

199. DECISIO. III.

1 DEcreti in † alienationibus minorum licèt ex breuitate temporis non præsumatur causę cognitio, vt per Bal. in l. omnes. vers. quęro an. C. ad Tertull. Curt. sen. cons. 46. col. 3. n.
2 13. ita vt † neque ex attestatione notarij talis causæ cognitio probetur. Paris. cons. 12. num.
3 60. vol. 2. Tenuerunt tamen Domini id non † procedere, quando probaretur consuetudo loci, quòd actus fieret in continenti vnà cum decreto in vna Romana Casalis de la Botachia, coram domino Puteo de anno 1548.

Item dixerunt domini in eadem communẽ
4 opinionem esse, quòd vbi † non sunt enunciatæ solemnitates, eas non præsumi, vt per Felin. in c. quoniam contra. num. 37. de probat. Al-
5 ciat. de pręsumptio. 10. regul. 4. quod † maximè dicebant in solemnitate subhastationis: quæ quia à tempore celebrati actus intelligi nõ potest, non pręsumitur, ad not. in l. 1. C. de fide instrum. & iur. hast. fiscal. lib. 10.

EPITOME.

DEcretum in contractu minorum interpositum, in quo per statutum requiritur interuẽtus duorum proximiorum, facit ita præsumi adhibitos in eo fuisse proximiores, vel si non sint adhibiti, id euenisse, quia non extabant, vt reijciat contrarij probationem in aduersarium.

SVMMA.

1 *Decreti interpositio cum interuentu proximiorũ ex vigore statuti operatur, vt ij dicantur proximiores, qui fuerunt in instrumento adhibiti, & qui vult dicere contrarium, debet probare.*

200. DE-

200. DECISIO. IV.

DEcretum in contractu minoris interpositum, in quo per statutum requiritur solē-
1 nitas duorum proximiorum, facit ita † præsumi eos, qui tunc interuenerunt in contractu, esse proximiores, vel si non adfuerunt, facit præsumi eos nō adesse, vt qui vult dicere contrariū, debeat probare alios proximiores fuisse præsentes, & habiles, sed non adhibitos esse. Et ita tenuerunt Domini in vna Romana hæreditatis bonorum corā d. Fabio Decano per Alex. in addit. incip. aliter dicerem. ad Bar. in l. si tertius. de aqu. plu. uarcen. Corne. consf. 241. nu. 7. vol. 2. & cons. 316. col. 5. in 3. dub. vol. 1. Aymo. cons. 80. num. 14. Marsil. in rubr. de probat. num. 353. Felin. in c. super his. de collatio.

DE IVREIVRANDO.

EPITOME.

PEriurus non amittit regressum.

SVMMAE.

1 *Periurus ob non seruatam fidem est infamis, & etiam inhabilis ad beneficia, num. 2. quamuis non priuetur obtentis. num. 3.*
4 *Periurus regressum non amittit.*
5 *Pœna priuationis non habet locum, nisi in casibus expressis.*

201. DECISIO. I.

1 PEriurus † ob non seruatam fidem, qui † secundùm omnes est infamis. Felin. in c. te-
2 stimonium. hoc tit. & ideo † inhabilis est ad beneficia. c. tua nos. de iureiur. Felin. in c. querelā.
3 eod. tit. Dec. inc. 2. de rescr. tamē † non priuatur beneficijs obtentis, vt in dictis locis.

Et propterea dubitarūt Domini in vna Gerunden. coram me priuationis regressus de an-
4 no 1550. an † amitteret regressum? & tenuerūt quòd non, considerando quòd, vt inquit Cassador. in 1. eius decis. de pact. habet causam de prȩterito, & ideo non amittit. facit, quòd pœ-
5 na † priuationis non habet locum, nisi in casibus expressis, vt per Felin. & Dec. vbi supra.

EPITOME.

IVramentum perhorrescentiæ semper potest præstari, etiam post executionē, vsque ad brachium seculare. & an, & quando sententia sit nulla, eo nō præstito, hic ponitur.

SVMMAE.

1 *Iuramentum perhorrescentiæ semper potest præstari vsque ad brachium seculare. num. 2. & quare? num. 3.*
4 *Sententia an sit nulla, non præstito iuramento perhorrescentiæ? distingue prout hic.*

202. DECISIO. II.

1 IVramentum † perhorrescentiæ, quod po-
2 test † semper præstari, vt in 1. decis. de iureiur. not. Cassador.

Tenuerunt Domini semper posse præstari etiam post executionem vsque ad brachium se-
3 culare: quia † lis semper durat. in vna Oscen. coram Capizucco de anno 1550.
4 In eadem dixerunt sententiam † non esse nullam, eo non præstito, si in commissione diceretur, prout iurare paratus exicit: quia id intelligitur, parte ex aduerso petente. ad not. in l. vniuersa. C. de precib. imp. offer. secus tamen si in vim conditionis diceretur, prȩstito perhorrescentiæ iuramento. quia tunc adesset defectus iurisdictionis.

DE EXCEPTIONIBVS.

EPITOME.

PRocessus factus per iudicem recusatum parte non appellante, est validus de stylo Rotæ.

SVMMAE.

1 *Processus per iudicem recusatum parte non appellante factus, in rota habetur pro valido.*
2 *Recusari iudex non nisi ex noua causa potest post primum actum, qui haberet effectum litis contestationis in summarijs, & quis sit talis actus? num. 3.*

203. DECISIO. I.

1 PRocessus † per iudicem recusatum parte non appellante factus in Rota passim habetur pro valido, & tenetur opinio Innocent. quȩ est, quòd de iure canonico valeat, in c. cum specialis. de appellat. vbi post multos Dec. sequitur, & Franc. communem appellat. Omissa pro nunc longa disputatione Iuristarum in l. quod poterat. ad Trebellian. & ita in duabus causis coram Ioanne Paulo referebat tentum

 d. Pu-

d. Puteus Decanus, & coram eo d. Fabius, & ideo etiam tenuerunt in vna Meleuitan. præeminētiarum coram d. Rossanen. de anno 1548. In qua etiam dixerunt esse aduertendum, si à principio non fuerat opposita hæc exceptio:
2 quia † post primum actum, qui † haberet effe-
3 ctum litis cōtestationis in summarijs. iux. l. nulla. per Bart. de procurat. non nisi ex noua causa posset recusari.

EPITOME.

PRocessus factus per iudicem non recusatum simul cum recusato, valet, quamuis ambo insolidum sint dati.

SVMMAE.

1 *Processus valet quamuis factus à iudice non recusato simul cum recusato insolidum constituto. amplia prout in num. 3.*

2 *Recusatus iudex ignorans coniudicis recusationem validè procedit.*

204. DECISIO. II.

QVando sunt duo iudices, quorum alter est recusatus suspectus, etiam quòd eis sit data iurisdictio insolidum, & sic vnus solus possit procedere, si procedat simul non recusatus cū
1 recusato; tamen valet † processus, vt per Abb. in c. cum super. vbi Felin. col. 2. Dec. col. 3. de re iudi. & hoc tenuerunt Domini in vna Meliuetan. prçeminētiarum coram d. Rossanen. de
2 anno 1548. Et facit, quia potuit † non recusatus ignorare recusationem alterius.

Supradictam declarationem in eadem causa
3 ad c. cum super declararūt † Domini à fortiori procedere, quando iudex non recusatus esset ita insolidum datus cum alio, vt insolidum posset procedere, etiam non expectato alio, vel non impedito: quo casu dicebant esse similem his, quę dicuntur de vero tutore procedente cum falso in d. c. cum super.

EPITOME.

PRocessus factus per iudicem recusatum post appellationem per recusantem interpositam, est nullus, dato quòd non fuerit appellationem prosecutus.

SVMMA.

1 *Nullus est processus factus per iudicē recusatum post interpositam à recusante appellationem, dato quòd appellationem ipse non prosequatur.*

205. DECISIO. III.

1 PRocessum coram iudice recusato post † appellationem etiam per recusantem interpositā adeo tenuerunt nullū Domini, vt etiam quòd recusans non fuerit prosecutus appellationem, processus nihil valeat ex capite nullitatis. iux. tradita per Lap. allegat. 1. & quæ de differentia, an procedatur per viam attentatorū, an per viam nullitatis, tradit Franc. in c. non solùm. §. illa verò. num. 5. circa finem. de appellat. in 6.

EPITOME.

EXceptiones, quæ possunt opponi post sententiam contra executionem, cessant post datum terminum ad opponendum omnes exceptiones peremptorias, dilatorias, & anomalas.

SVMMAE.

1 *Exceptiones, quæ possunt contra executionem sententiæ opponi, quando cessent? & num. 2. & 3.*

206. DECISIO. IV.

1 EXceptiones, quę † possunt opponi post sententiam contra executionem, non opponūtur, quando esset appositus terminus opponendi exceptiones peremptorias, dilatorias, & anomalas, vt per Bal. in l. ab executore. col. fin. C. quorum appel. non recip. Ias. in l. 1. nūm. 19. C. de iur. & facti igno. quod extenderunt Domini in vna Fulginaten. fideicommissi corā
2 d. Ant. August. quando † esset datus terminus post sententiam ad opponendum, & quicquid &c. vt executio fieri non deberet, & cum ter-
3 minus † esset datus in vim commissionis, & sic ex causa iusta non est locus notat. in c. pastoralis. de exceptio.

EPITOME.

TErtius potest sine noua commissione semper comparere in causa eiusdem beneficij, etiam coram delegato, idemque est in causa appellationis.

S V M M AE.

1 *Tertius ſine noua commiſsione poteſt ſemper comparere in cauſa beneficiali etiam coram delegato adhuc in cauſa appellationis.num.2.*

3 *Appellationis iudex idem facit, quod iudex primę inſtãtiæ.*

207. DECISIO. V.

1 TErtius † poteſt in cauſa beneficiali, & coram delegato ſemper comparere non obſtante quòd allegaretur tex.in c.cum p.& g.de teſtib. quia vltra quod ibi eſt omnino tertius diuerſus, eſt omnino cauſa diuerſa, ſecus autem eſt, quando ſuper eodem beneficio tertius cõpareret: quia ſine noua commiſſione poteſt tertius comparere ex limit. Felin.2.in d.c.p. & g. & eiuſdem in c. veniens. num. 16. de teſti. vbi Abb.num 8.& Innocent. in c.veniens . de ſponſal.& deciſ.Rot. 103.in nou.

Et licèt ego clamarem, quòd tertius tantũ poſſit comparere ad aſſiſtendum, & defendendum litem, & impediendum executionem tantum, non autem ad petendum canonizari ius ſuum, quia hoc erat ſeparatum, & ita mihi videbatur, quòd loqueretur Innoc.in d.c. veniens.

Tamen Domini noluerunt contrarium, & dixerunt ita ſemper fuiſse ſeruatum, & connexitatem dicebant, quia tertius inſtabat declarari ius, alterius contra ſuum ius.

2 Idem in eadem dixerunt † Domini de anno 1548.eſse in cauſa appellationis, vt firmat Felin.in c.cum ſuper.in 3.col.verſ.etiam ſi princi-
3 palis.de appellat.quia iudex † appellationis idẽ facit, quod iudex primæ inſtantiæ. Alex. conſ. 164.col.2.vol.6.

DE PRAESCRIPTIONIBVS.

EPITOME.

PRæſcriptio ſtatutaria aduerſus nõ petẽtem debitum, non procedit, ſi fideiuſſor ſoluerit, & habuerit ceſsionem actionum, etiam quòd non intimauerit principali debitori.

S V M M AE.

1 *Præſcriptio ſtatutaria non procedit contra fideiuſſorẽ, qui ſoluit, & habet ceſsionem actionum, amplia, vt hic.*

2 *L. 2. C. de noual.non habet locum in ceſsionarib, qui ſoluit, idq. habet locum in quolibet ſoluente pro tertio.*

208. DECISIO. I.

1 PRæſcriptio ſtatutaria † aduerſus non petentem debitum, non procedit, ſi fideiuſſor ſoluerit, & eidem fideiuſsori ceſſæ ſint actiones, etiam quòd de ſolutione non fuerit facta
2 intimatio debitori. Quia l. † 2. C. de nouatio. non habet locum in neceſsario, qui ſoluit & ſic ex cauſa oneroſa.iux.doctr. communem Alex. & Iaſ.in l.ſi emptor.ff.de pact.& quę tradit Bal. in l.1.col.final.C.quand.prouoc.non eſt neceſ.
3 Quod † etiam habet locum in quolibet ſoluente pro tertio, vt tertius non poſſit contra creditorem principalem, cui ſolutum fuit, allegarem præſumptam ſolutionem ex forma ſtatuti. Et ita fuit tẽtum in vna Lucana pecuniaria coram Domino Fabio de anno 1548.

EPITOME.

PRæſcribere poteſt communitas, mortuis omnibus.

S V M M A.

1 *Præſcriptio procedit ad fauorem communitatis, etiam mortuis omnibus de eadem.*

209. DECISIO. II.

1 PRæſcribere † poſſe communitatem mortuis omnibus, contra dicta per Corne.cõſ. 22.1.vol.col.penult.& Pariſ.conſ.27.nu.106. vol.1.& 104.num.133.vol.2.tenuerunt Domini in vna Rodien. & Maioricen. pro religione Hieroſolymit.coram domino Nouato die 28. Maij.1548.Quia contraria eſt communior, & verior opinio, vt per Innoc. Anto. Io. Andr. & Cardin.in c.cura.de iure pat. per tex.qui optimè probat in c.dudum.de decim.Bart.& Cuman.in l.poteſt.ff. de vſucapio. Balb. qui allegat Socin.in tract.præſcript.3. part.princip.2. requiſito 17.q.& tradit Capic.deciſ.4.num.15.

EPITOME.

FIlius poteſt præſcribere contra patrem.

S V M M AE.

1 *Filius contra patrem præſcribere poteſt.*

2 *Aduentitia poſſunt cadere in obligationem inter patrem, & filium.*

3 *Pater mouere poteſt actionem contra filium, vbi agitur inter eos de dominio.*

5 *Præſcriptio an poſsit per filium perfici mortuo patre, cum filius confeciſſet inuentarium?*

6 *Hæres, penes quem ſunt ſcripturæ hæreditariæ, non eſt c eſ:rendus.*

210. DECISIO. III.

1 Filium posse † præscribere contra patrem multis rationibus tenuerunt Domini in vna Romana castri Filacciani coram d. Puteo.
2 Primo quia† in aducticijs poterat cadere obligatio inter patrem, & filium, vt tradit Socin. in cons. 162. num. 8. vol. 2. & sentit Ias. in l. frater à fratre. num. 37. de condic. indeb. Tum etiam,
3 quia vbi agitur de dominio † inter patrem, & filium, pater potest mouere actionem, vt tradit Bal. in l. fin. C. quod cum eo &c.

Considerabatur etiam, quòd dato quòd dicta opinio Bart. in l. frater à fratre. possit esse vera, quòd non daretur actio inter patrem, & fi-
4 lium in aduentitijs, saltem quando † aderat manus regia, in qua exercēda pater erat negligēs, vel in implorando officio iudicis, vtique debebat dari præscriptio filio contra patrem.

5 In eadem etiam dubitabatur, numquid† mortuo patre, ante perfectam præscriptionem, cū filius confecisset inuentarium, an posset perficere præscriptionem? Et quidam dicebant, quòd posset perficere præscriptionem. ad tradit. per Dec. in l. debitori. C. de pact. & notata per omnes, maximè Bal. in l. fin. §. in computatione. vers. quærit vlterius. glos. quid si statutum. C. de iure deliber. vbi Ias. in 2. not.

Alij verò, inter quos ego eram, tenebant cōtrarium duplici ratione. Tum quia §. & si præfatam. & priuilegium inuentarij videbantur tātum se extēdere, ne hęres damnum pateretur; non autem, vt lucrum ex pręscriptione sentiat.
6 Item quia hæres, † penes quem sunt scripturæ hæreditarię, non est deferendus. vt latè habetur per omnes in §. duo fratres. l. qui Romę. de verb. obligat. in principalibus quæstion. & propterea non potest negari, quin habeat malam fidem.

Articulus tamen non fuit discussus: quia inclinabant Domini omnino posse restitui hæreditatem aduersus hæredem volentem pręscribere illa iacente: quia carebat defensore, si is, qui defendere debebat, contra illam pręscribere vellet, iuxta ea, quæ fuerunt tradita per doctores in c. 1. de restit. in integr. dum volūt ex pręscriptione auferri tempus vitę rectoris male alienantis.

EPITOME.

Præscriptio interrupta dicitur, & amissa possessio ciuilis, si monachi timore militum dereliquerūt ecclesiam vacantem, quæ postea à filijs patrimonialibus fuerat occupata.

SVMMAE.

1 *Præscriptio quando dicatur interrupta, & amissa possessio ciuilis?*
2 *Intellect. ad l. licèt. C. de acquir. possess.*
3 *Paris cons. 24. col. 1. lib. 1. declaratur.*

211. DECISIO. IV.

1 Præscriptionem † voluerūt Dñi in vna Calaguritan. de Tanguel coram Nouato de anno 1552. esse interruptam, & amissā fuisse possessionem ciuilem: quia monachi timore militum dereliquerant ecclesiā vacantem, quæ postea à filijs patrimonialibus fuerat occupata. per l. non solùm. §. si dominus. de vsur. & l. 1. §. si quis autem. & l. 3. §. item labeo. de vi & vi ar-
2 mat. & l. licèt † C. de acquir. possess. Domini intelligebant alio non ingrediente, vt ibi vi-
3 debatur sentire. Salyc. & dicta † latè per Paris. cons. 24. col. 1. vol. 1. declarabant alio non occupante, alioqui si semper penes ecclesiam remaneret ciuilis, nunquam contra illam curreret præscriptio.

EPITOME.

Præscriptio 30. annorum quamuis obstet executioni sententiæ, fallit in executione cæpta.

SVMMAE.

1 *Præscribitur spacio 30. annorum executioni sententiæ. limita, vt num. 2.*
3 *Lis numquam finitur in curia.*
4 *Instantia est perpetua in curia.*

212. DECISIO. V.

1 Executioni sentetię † pręscribitur spatio 30. annorum ex Bal. in rubr. de præscript. col. fin. Felin. in c. cum inter monasterium. in 16. limit. de re iudicat. Bal. de pręscript. 4. par. princ. q. 31. & nō potest obijci de mala fide, prout notanter declarat Abb. in c. fin. num. 30. de præscriptio.
2 Istud tamen limitarunt † Domini, si esset cæpta executio, & non finita; maximè si post declaratoriam ante brachium seculare præterierunt 30. anni: quia illud officium iudicis, vel illa actio in factum, quę datur pro executione erit

erit effecta litigiosa, & pendente lite, non cur-
3 rit præscriptio: quę lis † numquam finitur in cu
4 ria, & instantia † est perpetua, allegabatur etiã pro hoc, quod dicit Abb. in c. illud. de pręscrip. col. 3. vbi Felin. in 3. declarat. & allegabantur notata in l. 1. C. de long. temp. præscript. in vna Asculan. gauellarum coram Guidobono de anno. 1551.

DE SENTENT. ET REIVDICATA.

EPITOME.

SEntentia contra regul. cancellar. nõ est nulla, sed tantùm est contra ius partis.

SVMMA.

1 *Sententia lata contra regul. cancellariæ non est nulla. & quare?*

213. DECISIO. I.

1 SEntentiam † contra reg. cancella. de trien. non esse nullam dixerunt Domini, licèt esset datum de ipsa regul. triẽnali, & probatus esset posseßor: quia magis erat cõtra ius partis. Et poterat esse, quòd iudex fuisset alia ratione motus, & quòd nõ esset locus regulę, pro quo ego adducebã not. per Felin. in c. 1. in 1. limit. de re iudic. & Abb. in c. pastoralis. col. 2. vers. item & fortius. de except. & ita tenuerunt Domini coram me in vna Vlixbonen. parochialis de anno 1548.

EPITOME.

CLement. vt calumnijs. de re iudic. non procedit, si daretur de nullitate post tres sentẽtias cõformes.

SVMMA.

1 *Clemẽt. vt calumnijs. de re iudicat. limitatur, si daretur de nullitate post tres sententias conformes. & quare? nu. 2.*

214. DECISIO. II.

1 CLementinam † vt calumnijs. de re iudica. nõ procedere, si daretur de nullitate post tres sententias, dixerunt Domini coram me in
2 vna Vlixbonen. de anno 1548. ex eo † quia essẽt latæ in causa restitutionis post lapsum quadriennij, quia est defectus iurisdictionis: vel quia latæ post inhibitionem, quia sunt attentatę, dummodo constaret ex eisdem actis. vel nõ daretur aliqua releuans exceptio contra prędictas nullitates, per notat. in d. clement. vt calumnijs. per Cardinal. & omnes maximè Rip. in l. 4. §. condemnatum. de re iud.

EPITOME.

SEntentia lata contra hæredem non præiudicat fideicommissario non citato, saltem citatione generali.

SVMMAE.

1 *Sententia lata contra hæredẽ quando non præiudicet fideicommissario?*
2 *Citatio particularis quando non requiritur?*
3 *Intellect. ad l. si patroni. §. fin. ad trebell. et l. ex contractu. de re iudic. & num. 4.*

215. DECISIO. III.

1 SEntentia † lata contra hęredem non pręiudicat fideicommissario non citato saltem citatione generali: quia citatio † particularis nõ
2 requiritur, licèt in se valida sit. Et canonizarunt Domini in vna Nouarien. coram domino Puteo decano illã doctrinam communem, quã tenet Bar. in l. 1. de pignor. Alex. in l. de vnoquoque. circa finem. de re iudic. Ias. in l. decẽ. de verb. oblig. & per Crot. num. 37. & Ioa. de Loaz nu. 126. & alios in 8. Diui. l. filiusfam. de leg. 1. & secutus est Cap. dec. Neap. 107.

Imò dixerunt aliqui ex Dominis istam opinionem non habere contradictorem, licèt mul
3 tũ videretur obstare † l. si patroni. §. fin. ad trebell. & l. ex cõtractu. de re iudic. Ad quas tamẽ ego respondebam, quòd ibi non erat dubium circa citationem, nec ne, sed tantùm dubitabatur, an sententia lata contra hęredẽ, qui se abstinuit, teneret, vt ibi declarat Alex. in 4. not.
4 vel & secundo quòd illa † prima lex loquitur in substituto pupillari directo, qui habet minus ius, quàm fideicommissarius, & qui dicitur esse hæres non primi testatoris, sed illius, cuius est substitutus. & placuit in vna Romana coram Vestano.

EPITOME.

SEntentiam confirmans primam etiã nullam ex capite iurisdictionis, est valida, & transit in rem iudicatam.

SVMMAE.

1 *Sententia est valida, & transit in rem iudicatam, quippè quæ*

quæ confirmat primam etiam nullam ex capite iurisdictionis.

2 *Distinctio illa Cardinal. cons. 71. & sequacium inter vitium remissibile per partem, vel non, est falsa.*

216. DECISIO. IV.

1 SEntentia † confirmans primam etiam nullã ex capite iurisdictionis, nihilominus est valida, & transit in rem iudicatam. Et fuit canonizatũ consil. Alex. 111. vol. 5. & quæ tradit Ias. in l. 3. §. cõdemnatum. de re iud. & fuit dictum,
2 quòd doctrina † Cardi. in cons. 71. & Dec. in c. 1. in fine de confirmat. vtil. vel inutil. distinguẽtium inter vitium remissibile per partem, vel non: quia contra prędictas doctrinas nõ est bona. Et ita tenuerũt coram me in vna Dertusen. pensionis.

EPITOME.

SEntentia in causa status, puta declarans beneficium esse patrimoniale, vel non, facit fidem inter omnes, quia facit ius. 1

SVMMA.

1 *Sententia quando fidem faciat inter omnes, & faciat ius?*

217. DECISIO. V.

1 SEntentia † beneficium esse patrimoniale, vel nõ, quia dicitur esse lata in causa status, idcirco facit fidem inter omnes, quoniam facit ius in vna causa Burgen. corã d. Rossanen. fuit tentum argument. not. in l. ingenuum. de stat. hom. & in l. sæpe. de re iudic. eadem ratione id fuit tentum in testibus, & actis.

EPITOME.

SEntentia, quæ tertio scienti præiudicat in possessione, intelligitur, quantum ad hoc, vt ille non possit impedire executionem, quæ deberet fieri contra tertium, vel de possessione vacante, secus autem, si ille tertius sciens possideret, quia non priuaretur sua possessione. 1

SVMMA.

1 *Sententia, quæ tertio scienti præiudicat in possessione, quo pacto intelligatur per Rotam?*

218. DECISIO. VI.

1 SEntentia, † quæ tertio scienti pręiudicat in possessione, fuit dictum in vna Romana spolij coram Nouato, quòd intelligebatur, quantum ad hoc, vt ille nõ impediret executionem, quæ deberet fieri contra tertium, vel de possessione vacante, secus autem si ille tertius sciens possideret; quia non priuaretur sua possessione. Et allegabatur Felin. in c. cũ super. col. fin. qui dicebat per Rotã tempore suo determinauit hoc contra Aegid. de quo ipse in c. cum super. col. 5. vers. & adde. mentionem fecerat.

Allegabatur etiam dictum Alex. de re iud. in l. sæpe. num. 118. vers. quęro aliquis. & quia alii qui dubitabant, ego dicebam alias ita fuisse tentum de anno 1545. coram domino Pighino, coram quo ego allegaui decis. Rotæ 478. in nou. post Innoc. in c. quamuis. de re iudic.

EPITOME.

SEntentia est valida, nõ obstante, quòd esset commissa causa appellationis in curia, & non producta sententia, iudex in negocio principali sententiaue- rat etiam non constito in actis de iure obtinentis, est tamen in executione iustificanda. 1

SVMMA.

1 *Sententia an, & quando dicatur valida, non producta prima sententia?*

219. DECISIO. VII.

1 SEntentiam † validam esse voluerunt Domini, non obstante quòd esset commissa causa appellationis à curia, & non producta sententia, iudex in negocio principali protulerat sententiam. iux. addit. ad decis. 11. Rotæ in nou.

Et nõ obstante, quòd diceretur non constare in actis de iure eius, qui obtinuerat sẽtẽtiam: quia cum non esset expressa relatio ad acta, poterat semper iustificari. Voluerunt tamen Domini, quòd in executione deberet iustificari.

EPITOME.

OBtinens tres senten tias contra vsufructuarium, si in executione earum proprietarius se opponit, obti-

obtinens etiam præstita cautione. iux. l. is à quo. de rei uend. non potest consequi rem petitam.

SVMMAE.

1 *Sententias tres obtinens contra vsufructuarium, quando etiam præstita cautione non consequitur rem petitam? amplia. vt num. 5.*
2 *Proprietarius ciuiliter possidet.*
3 *L. is à quo. de rei uend. limitatur.*
4 *Proprietarij interest rem remanere apud vsumfructuariū.*

220. DECISIO. VIII.

FVerant latæ tres sententiæ contra vsufructuarium, & dum peteretur executio illarum in partibus, proprietarius se opponit. Is, qui obtinuerat sententias, volebat præstita cautione in iux. l. is à quo. de rei uendic. sibi tradi rē petitam, quia sententię erant super spolio.

1 Contrarium † tenuerunt Domini in vna Esina attentatorum coram domino Ant. August.
2 Tum quia proprietarius † ciuiliter possidet. ad not. in l. naturaliter. de acqu. pos. & d. l. is à quo.
3 non † habet locum, quando tertius se opponens est possessor. Itē quia eramus in casu, quo erat prçiudicium proprietario, cui fieret damnum ex sententia contra vsumfructuarium. ad tradita per Alex. in l. sæpe. col. 40. nu. 106. vers. quęro an sententia. de re iud. quia interest † proprie-
4 tarij rem remanere apud vsumfructuarium tū propter cōsolidationem finito vsufructu, tum etiam quia faciliorem habet executionem proprietarius contra fructuarium. Quod à fortiori tenuerunt Domini, quia is, qui obtinuerat sententias, eas obtinuerat contra vsumfructuarium, & sic sciebat alium contradictorem, quē
5 poterat citasse. ex quo inferebāt idem † etiam esse, si proprietarius sciuisset causam agi: quia data scientia, in vtroque erit, quid magis imputari posset agenti contra non citatum, quàm scienti causam super re sua agi: quia tractat de damno vitando, & iure suo conseruando.

EPITOME.

SEntentia lata per contradictas contra citatum per edictum, quæ transiuit in iudicatum, non mittitur executioni. & quare?

SVMMAE.

1 *Sententia lata per contradictas quando non mereatur executionem? & num. 2.*
3 *Absoluendum est capitulum citatum per edictum, & condemnatum per contradictas non appellans à die notitiæ, non aliter antea refectis expensis.*

221. DECISIO. IX.

1 SEntentia † lata per contradictas contra citatum per edictum, quę trāsiuit in rem iudicatam, non mittitur executioni, vt post Dec.
2 cons. 364. in nou. tenet Staph. fol. 162. quod † quidam intelligebant, data appellatione à die notitiæ, alioqui sibi præiudicasset.

Tamen voluerunt Domini in vna Beneuen-
3 tana sancti Festi, quòd ego † absoluerem, nō aliter antea refectis expensis, capitulum citatum per edictum, & condemnatum per cōtradictas, nec appellantem à die notitiæ, sed committerē causam restitutionis, quia erat persona priuilegiata.

EPITOME.

SEntentia lata contra proprietarium non præiudicat vsufructuario ignoranti.

SVMMAE.

1 *Sententia contra proprietarium lata an præiudicet proprietario ignoranti, & an scienti? num. 2.*
3 *Feudalia iura non sunt ad aliam materiam extendenda.*
4 *Intellect. ad cap. 1. de controuers. inter vas. ll & alium. & ad c. 1. §. si vasallus. el 3. si de feud. fuer. controuers. inter Dom. & Agnat.*

222. DECISIO. X.

1 SEntentia † lata contra proprietarium non præiudicat vsufructuario ignoranti, ita tenuerunt Domini in vna Romana domus corā R. P. D. Baren. de anno 1550. quia ita loquitur Imol. in l. sępe. de re iud. col. 14. vers. extra glos.
2 & ibidem Alex. col. 41. num. 107. & ita etiam † in sciente tradit Matthe. de Afflict. decis. 194.

Et licèt vnus ex Dominis dubitaret per tex. in c. 1. de contr. inter vasall. & alium. & in c. 1. §. si vasallus 3. si de feud. fuer. contr. inter dom. & agn. retinēdo intellectum Andr. de Iser. & Aluer. & ibidem.

Tamen ego tripliciter respondebam, Primo quia habemus opinionem pro nobis claram, à qua non debemus recedere per iura feudalia,
3 quę † non debent extendi ad aliam materiam. Secundo per dicta Alberic. in d. §. si vasallus. col. pen. vers. & prędicta. Loquitur enim, quando vasallus non possideret: at in casu nostro, & fructua-

fructuarius, & proprietaribus possidebāt; vnus ciuiliter, alius verò naturaliter. Tertio Doctores
4 res † in dictis in locis dicunt illud procedere, quando sententia esset lata contra vasallum, & dominus post mortem vasalli vellet venire tāquam aperta via per mortem, tunc sententia præiudicaret domino, & defensio principaliter spectat ad vasallum. At in casu nostro fructuarius ante sententiam, imò ante iudicium motū contra proprietarium habebat vsumfructum constitutum, cuius defensio nullatenus spectabat ad proprietarium, igitur, &c.

Idē per omnia post longas disputationes tenuerūt Domini in vna Tyburtina castri S. Angeli coram domino Capizucco, in qua vltra supradicta adduxerūt deci. Neap. 20. in 2. dub. in nou. & Goffred. consl. 10. col. 5. Abb. in cōsil. 89. col. penul. ver. secundum dubium est nunc. vol. primo.

EPITOME.

Sententia lata contra Præceptorem religionis, & in iudicatum transacta exequitur, non obstante impedimento Magnimagistri.

SVMMAE.

1 *Magnusmagister religionis non impedit executionem sententiæ latæ contra Præceptorem.*
2 *Religio videtur habere non solùm possessionem ciuilem, prout habent proprietarius, & dominus directus, sed etiam dominium.*
3 *Præceptor religionis est manualis.*
4 *Præceptor religionis est procurator, & legitimus administrator ecclesiæ, etiam si non sit constitutus in dignitate propter administrationem.*
5 *Religio quando possit venire per viam restitutionis in integrum.*
6 *Emphitheotæ, feudatario, & domino directo quando respectu possessionis ciuilis nulla competat defensio?*

223. DECISIO. XI.

Sententia fuerat lata contra quendam Præceptorem, quę transiuerat in rem iudicatā, & dum instaretur pro illius executione, Ma-
1 gnusmagister, † & alij de religione veniebant, & volebant impedire executionem, moti per rationes primæ decisionis de vasallo, & alterius 3. decis. supra hoc tit. ante istam de vsufructuario. Imò arguendo à fortiori, quia non solū
2 penes † religionem videtur esse possessio ciuilis, vt in proprietario, & domino directo, sed
3 etiam dominium. Imò quod est plus, isti † Præceptores sūt manuales. Rota in antiquis decis. 1. & decis. 393. Felin. in c. per tuas. vel fin. de maior. & obed. Rebuff. in tract. de pacifi. possess. fol. 47. vers. 6. limita. & aliqui ex Dominis transibant cum ista opinione.

Tamen contraria opinio mihi placuit, in quā postea omnes Domini inclinarunt. Nam considerabam ego, quòd erat diuersa ratio: quia isti
4 Præceptores † sunt procuratores, vt legitimi defensores ecclesiarum, etiam si non sint constituti in dignitate propter administrationem, vt declarat Cardinal. in clement. religiosis. col. 1. de procurat. per c. cum deputati. de iud. & facit decis. Bisignet. 1. eod. tit. in tantum quòd Felin. in d. c. cum deputati. dubitat, quis præferatur, quia isti sunt procuratores speciales, alij verò superiores sunt quodammodo generales, & sic sententia lata debet mitti executioni tan-
5 quam contra legitimum defensorem, sed † potest religio venire per viam restitutionis in in-
6 tegrū: emphitheotę † verò, & domino directo respectu illius possessionis ciuilis nulla competit defensio, prout nec feudatario.

EPITOME.

Sententia lata vigore processus facti per cōtradictas modo hic expresso, & in iudicatum transacta meretur executionem.

SVMMAE.

1 *Processus per contradictas quando bonus?*
2 *Commissio non faciens mentionem de re iudicata est subreptitia.*
3 *Committens causam appellationis cum toto negocio principali, potest petere executionem suæ sententiæ.*
4 *Citatio noua non requiritur, quando tota causa est deuoluta ad curiam.*
5 *Exequitur res iudicata de partibus, constito de eius iustitia, etiam citato aduersario per contradictas.*
6 *Executionem suæ rei iudicatæ petens in curia, quando sibi præiudicauit in partibus?*

224. DECISIO. XII.

1 Processus per contradictas † bonum tenuerunt Domini in vna Gerunden. causæ piæ coram domino Fabio de anno 1549. si quis cō misisset causam appellationis cum toto negocio principali ab vna sententia contra se lata in partibus reuocatoria suarū, licèt dum discuteretur causa appellatiōis, aduersarius obtinuisset causam illius appellationis auocari, & commit-

ti in partibus, & postea omnes procuratores eius abessēt. Quia ille, qui commiserat causam appellationis, postmodum meliùs considerans inuenit duas sententias primas transiuisse in rē iudicatam, ex quo duo inferebat.

2 Primum quòd commissio † auocatoria aduersarij erat subreptitia, non facta mentione de re iudicata. iux. primam decis. Cass. de resc.

3 Secundum cum commisisset † causam appellationis cum toto negocio principali, poterat petere executionem suæ sententiæ: & propterea

4 † cum tota causa esset deuoluta in curia, nō requirebatur noua citatio.

5 Et ideo tenuerunt Domini, quòd posset † procedi ad executionem rei iudicatę, constito de ea, & de eius iustitia, etiam citato ipso per contradictas.

6 Aduertendum tamen dicebant, an † iste petens executionem suę rei iudicatæ sibi præiudicasset permittendo procedi in partibus, & postea appellando, & committendo causam.

EPITOME.

Cessio bonorum facta non præiudicat creditoribus conditionalibus.

SVMMAE.

1 *Cessione bonorum non affertur præiudicium creditoribus conditionalibus, amplia, vt num. 2.*

3 *Cessio quæ sit prohibita?*

4 *Intellect ad Alberic. in l. cum oportet. §. cum autem. C. de bon quæ lib. & l. patrem. ff. de his quæ in fraud. credit.*

225. DECISIO. XIII.

1 Cessio † bonorum facta nōn præiudicat creditoribus conditionalibus, & in hoc fuit tenta opinio Bal. Salyc. & Fulgos. & fuit etiam antiquorum, contra Petr. Cyn. & Alb. in l. ex contractu. C. de bon. auct. iud. possid. in vna Romana cessionis coram d. Iacobo Puteo de anno 1548.

2 Quæ decisio in eadem fuit ampliata † ad hypothecam vsusfructus, quę intelligitur de commoditate, ad plenè tradita per Negusa. in tract.

3 de pignor. membr. 3. 2. part. col. 2. quia talis † cessio est prohibita per d. l. ex contractu. prop-

4 ter quod euitabatur † doctrina Alb. in l. cū oportet. §. cum autem. C. de bon. quæ lib. & in l. patrem. ff. de his quæ in fraud. credit. vt intelligatur in illo actu permisso.

EPITOME.

Ecclesia, vel collegium petens se restitui in integrum etiam aduersus aliam ecclesiam, debet soluere expensas.

SVMMAE.

1 *Restitutionem petens ecclesia, vel collegium etiam aduersus aliam ecclesiam, soluere debet expensas.*

2 *Ecclesia intra biennium non soluens canonem alteri ecclesiæ, cadit.*

226. DECISIO. XIV.

1 Expensæ † debent solui ab ecclesia, vel collegio, etiam quòd petat se restitui in integrū aduersus aliam ecclesiam. Et ita tenuerunt Domini in vna Barchinonen. coram domino Fabio decano de anno 1550. argum. notat. per Dec. & alios in aucten. qui rem. C. de sacr.

2 sanct. eccles. vbi ecclesia † intra biennium non soluens alteri ecclesiæ, cadit: quia est lędēs contra lædentem: & quia non reperiebatur priuilegiata ecclesia, quominus soluat expensas. Et propterea Cassad. 1. decis. de restit. in integr. licèt dubitet de restitutione quoad negocium principale; tamen quo ad expensas nihil dicit.

DE APPELLATIONIBVS.

EPITOME.

Appellationi, quatenus contra, etiā commissa causa, non potest adhęrere appellatus, si pro appellante in omnibus est pronunciatum.

SVMMAE.

1 *Succumbens non potest adhærere appellationi factæ ex aduerso, quatenus contra, si pro appellante in omnibus est pronunciatum.*

227. DECISIO. I.

Appellationi, quatenus contra, etiam si desuper sit secuta commissio causæ, non † potest adhęrere is, contra quem est pronunciatū, si pro apppellante in omnibus fuerit pronunciatum. Ita post Franc. & alios in c. si duobus. in 1. & 2. q. de appellat. & Abb. Felin. & Parif. in c. significauerunt. num. 20. de exceptio. tenuerunt

runt domini in vna Venetiarum matrimonij ram Nouato de anno 1548.

EPITOME.

Appellatio sine scriptis si non fiat, in continenti à diffinitiua, non valet, etiam si illi per iudicem fuerit delatum. & quid in interlocutoria? hic traditur.

SVMMAE.

1 *Appellatio sine scriptis à diffinitiua debet fieri incontinenti, alioqui non valet, etiam si illi per iudicem fuerit delatum, quid autem in interlocutoria? num. 2.*

3 *Bal. in l. appellatione. 3. col. vers. præterea decem dies. C. de appellat. declaratur.*

228. DECISIO. II.

Appellatio sine scriptis si non fiat inconti-
1 nenti, non valet † à diffinitiua, etiam si illi per iudicem fuerit delatũ. Et decis. Rot. 385. in nou. aliàs 54. de appell. & dicta per Franc. in c. vt debitus. col. 2. eod. tit. fuerunt declarata procedere in appellatione ab interlocutoria: quia in ea cadit illa delatio, quæ facit deuolui negocium, secus autem est in appellatione à diffinitiua, in qua non delatio, sed appellatio deuoluit, & ideo delatio non tantùm operatur, & dicta per Bal. † in l. appellatione. 3. col. vers. præterea decem dies. C. de appellat. procedunt, quando vtraque appellatio esset intra tempus, & ita tenuerunt Domini in vna Gerunden. coram d. Rossanen. de anno 1548.

EPITOME.

Appellatio extraiudicialis etiam intimata, dummodo causa non sit commissa, ad effectum regulæ de subrogando, non inducit litem.

SVMMAE.

1 *Appellatio extraiudicialis quando ad effectum regulæ de subrogan. non inducat litem?*

2 *Iudicium constituunt tres personæ.*

3 *Ordinarius potest conferre pendente hac appellatione.*

4 *Decis. Aegid. 749. reprobatur.*

5 *Lis facilius pendet ad damnum partis appellantis.*

6 *Sarnen. q. 54. de trien. declaratur.*

229. DECISIO. III.

Appellatio extraiudicialis etiam intimata, dummodo causa non sit commissa, ad effe-
1 ctum regulæ de subrogan. non † inducit litem: & ita tenuerunt Domini in vna Palentina canonicatus pro d. Simone Acciaiolo coram Domino Reomano. Et canonizarũt opinioné glossatoris super illa regula, & quod dicit Sarnen. in d. reg. q. 12. qui licèt se remittat; tamen quantum ad istam regulã hoc firmat. & decis. 1. Cassad. hoc eod. tit. in fine loquitur de intimata: & vult, quòd non faciat litem. Quia licèt sæpius fuerit dubitatum; tamen semper magis communiter id tenuerunt Domini, vt in decis. 764. aliàs 69. de appellat. in ant. quæ reddit rationem, quia non adest iudex. & sic non potest
2 esse iudicium, in quo † tres requirunt. c. forus. de verb. signif. ex quo tollitur, quod ex aduerso dicebatur, quòd adest Papa: quia illud est respectu deuolutionis, & tantùm de ea loquitur tex. in clem. causam. de electio.

Eandem opinionem tenet Rota decis. 310. seu 267. quæ est 36. de appellat. in nou. aliàs decis. 309. quę est 38. eod. tit. in nou. quæ assignat rationem facientem in casu nostro: quia
3 pendente tali † appellatione, ordinarius potest conferre, quod etiam tradit post Io. Andr. & alios Pręposi. in c. bonæ. num. 32. vers. succedit quęstio. eo. tit. Et sic quando adest lis, quia impeditur Ordinarius, Papa vult subrogare, quod non est in casu nostro, & ex ista decisione
4 tollitur decis. † Aegid. 749. quę ex aduerso allegabatur, quia loquitur in eodem casu, quo illa decisio, vt de eo in ea fit mentio, dum allegat verba Aegid. quæ sunt in illa decisione, & est idem casus, & reprobatur, præterea nihil allegat.

Tertio loquitur respectu partis appellantis,
5 ad damnum cuius † faciliùs pendet lis, vt notatur in clem. 2. vt lit. pend. & non requiritur citatio, vt in clem. 2. vt lit. penden. At respectu conuenti requiritur citatio. vt in clem. 2. vt lit. pend. quę hic non fuit. Et in citatione est diuersa ratio, quia adest iudex decernens citationem, qui est necessarius ad constituendum iudicium, & eodem modo respectu alterius effectus loquitur Felin. in c. super literis. de resc. col. 8. vers. & adde.

6 Ad dicta per Sarnen. † in q. 54. in regul. de trie. fuit dictũ, quod vltra quòd illa clausula nõ requiritur litem, sed tantũ molestiam, quę tollat pacificam possessionem, quòd ideo iudicabatur lis, quia cessabat regula, & reduceba-

tur ad ius commune. At in casu nostro si dicamus nō esse litem, cessabit regula de subrogan. & reducemus ad ius commune.

Consideratum etiam fuit, quòd daretur materia fraudibus interponēdo appellationes extraiudiciales ad effectum obtinendi subrogationes.

EPITOME.

Procurator in prima instantia potest post sententiam substituere procuratorem ad appellandum, non ad prosequendum, etiam si esset Dominus litis.

SVMMAE.

1 Appellatio est de appenditijs primæ instantiæ.
2 Regestrum primæ instantiæ continet in se appellationem.
3 Procurator in prima instantia potest post sententiam substituere procuratorem ad appellandum, non ad prosequendum.
4 Substitutio procuratoris facta coram notario primæ instantiæ tenet.

230. DECISIO. IV.

1 Appellatio est † de appenditijs primę instātię, vt declarat Ias. in l. inuitus. num. 3. C. de proc. & ex dictis per Bal. in l. dominus. C. de appellat.

2 Hinc videmus in curia, quòd regestrum † primę causę continet in se appellationem. Et propterea tenuerunt Domini in vna Aquen. corā
3 domino Rossanen. quòd procurator † in prima instantia potest post sententiam etiam substituere procuratorem ad appellandum, nō ad prosequēdum, etiam si esset dominus litis, post Oldrad. cons. 317. & Franc. in c. 1. §. 1. 2. col. de procur. in 7. & vtrumque fuisse tentum in vna Bononien. coram Marescotto de anno 1542. retulit d. Decanus. Et coram me in vna Tholetana voluerūt, quòd coram notario primæ in-
4 stantiæ substitutio † teneret.

EPITOME.

Appellatio extraiudicialis iuxta clem. causam quæ. declarationē deuoluit, & habet vim citationis, limitatur tamen, vt infra.

SVMMAE.

1 Appellatio extraiudicialis iux. clement. causam quæ. habet vim citationis, & deuoluit, limita, prout nu. 2. & 3.

231. DECISIO. V.

1 Appellatio extraiudicialis † iux. clem. causā quę. de electio. deuoluit, & habet vim
2 citationis. limitatur, † vt per Oldrad. cons. 275. 2. argumento. vt non procedat, quando is, contra quem appellatur, erat pacificus possessor. Quod fuit dictum procedere, quādo scilicet ab electione, vel postulatione appellatur: quia post possessionem esset magis accusare.
3 Si autem quis appellaret † à possessione, vel appellatione denegata; tunc Domini in vna Abulen. corā Puteo tenuerūt non procedere. Et fuit per me dubitatum, quia videtur tantū, quòd in casibus specialibus habeat vim citationis, vt per glos. & ibi Dec. num. 29. in c. cum sit. de appell. & omnes decisiones, prout 38. in nou. aliàs. 36. de appellat. quæ volunt operari istum effectum, semper allegant clement. causam. cum simil.

Multi tamen ex Dominis dicebant esse generaliter in quacumque causa beneficiali. sed nil fuit decisum tūc die 4. Iunij 1548. videt decis. 753. in antiq. & Bonifac. in d. clem. causam quæ. de electio.

EPITOME.

Appellatio dicitur friuola, si est interposita à sententia arbitrorū laudantium contra recusantem iudicem.

SVMMA.

1 Appellatio quæ dicatur friuola?

232. DECISIO. VI.

1 Appellationem friuolam † iudicarunt Domini ad effectum c. 2. de dol. & contum. in 6. coram me in vna Calaguritana præeminētiarum, si à sententia arbitrorum laudantium contra recusantem iudicem interponatur.

EPITOME.

Appellans, & committens appellationem cum clausula, quam & quas, si deserta appellatione, vigore illius clausulæ prosequatur aliquā litem, dicitur in ea actor, & quare?

I 2 SVM-

S V M M A.

1 *Appellans committens causam appellationis, cum clausula, quam & quas, quando in causa prosequuta dicatur actor?*

233. DECISIO. VII.

Appellans committens causam appellationis cum clausula, nec non quam & quas,
1 deserta appellatione, si † vigore illius clausulæ prosequatur aliquã litem, licèt connexam cum prima; tamen quia iam prima erat deserta, & non poterat in ea procedere, procedendo fuit iudicatus in ea causa actor: licèt originariè in principali causa esset reus in vna Tholetana iurispatronatus coram Nouato, in qua ille condemnatus erat omisso articulo appellationis, super re nouiter deducta.

EPITOME.

Aegidiana prohibet appellari, dato quòd ante subscriptã sententiam obtinens appellauerit, quatenus contra, nam ob id causa non dicitur facta appellabilis.

S V M M Æ.

1 *Appellatio prohibetur vigore Aegidianæ, dato quòd postea obtinens appellauerit, quatenus contra.*
2 *Appellare licet in Aegidiana, si de partis consensus causa est effecta appellabilis.*
3 *Consensus appellandi non inducitur per appellationem simpliciter interpositam.*

234. DECISIO. VIII.

Appellauerant quidam in vna castri Filacciani coram me à sententia A. C. quatenus cõtra, & quia eramus in possessorio, pars, contra quam postea fuit subscripta sententia,
1 volebat † appellare, non obstante Aegidiana.
2 Et allegabatur, quòd † de consensu alterius partis causa erat effecta appellabilis. iuxta not. per Dec. in l. 1. col. 2. C. de bon. poss. secundùm tab. cum concord. adductis per Ant. Nicellum in tract. de concordant. glos. in 8. col. 2. fallent. ad regulã l. 1. C. si de momen. possess. 1. tom. tract.
Fuit dictum per Dominos, quòd appellatio poterat verificari in expensis. & propterea per
3 appellationem simpliciter interpositam non † inferebatur consensus permittendæ appellationis ad totam causam.

EPITOME.

Appellatio procuratoris requirit intimationem vnà cum mandato.

S V M M Æ.

1 *Procuratoris appellatio quid requirat ad eius validitatem, & num. 2.*
3 *Intellect. ad decis. Rotæ 129. in nou.*

235. DECISIO. IX.

1 Appellatio procuratoris requirit † intimationem vnà cum mandato. Aegid. decis. 58. & Fastol. dub. 35. quicquid dicatur in decis. 129. in nou. aliàs 19. de appellat. & idem dicitur in decis. 3. de appellat. in ant.
2 Quæ tamen fuit † intellecta in vna Gerunden. coram d. Ant. Augustino quoad effectum deuolutionis, non autem quoad effectum attẽ-
3 tatorum. Vel dicas, quòd illa † decis. loquitur in intimatione, quę potest fieri per quemcumque, dummodo appareat appellationem fuisse interpositam per procuratorem, vt in decis. 12. in ant. & latè per Felin. in c. cum cõtingat. col. penul. de rescr. post Cardinal. & Domin. in c. si quis præpostera. 50. distinct. Imol. in clem. causam. col. 6. vers. sed iuxta pręterita. de electio.

EPITOME.

Appellatio procuratoris asserentis se appellare vigore mãdati, quod non est bonum, non valet, quamuis ostenderet postea bonum.

S V M M A.

1 *Procurator appellans virtute vnius mandati non boni, nil agit, quamuis postea producat bonum.*

236. DECISIO. X.

1 Appellatio † procuratoris asserentis se appellare vigore mandati, quod non est bonum, non valet, etiam si haberet postmodum bonum. Et ista fuit visa communior opinio Dominorum in vna Melitẽ. coram domino Fabio, ex notatis per Roman. cons. 496. & quę not. per Felin. in c. cum ex officio. de præscriptio. quamuis in veritate in illa causa tunc nihil fuerit decisum; tamen alia vice illud tenuerũt Domini in eadem, & in multis alijs causis.

EPI-

EPITOME.

DEserta causa dicitur, si in primo anno sit causa tantùm commissa, & nihil factum: sed si emanauerint citatio, & inhibitio, non nisi per biennium deseritur.

SVMMA.

1 *Desertio quando per annum, & quando per biennium inducatur.*

237. DECISIO. XI.

1 DVbium †Fastol. 37. quòd censeatur causa deserta, si in primo anno causa tantùm sit commissa, intellexerunt Domini, quando causa in primo anno esset commissa tantùm: sed si deuentum esset etiam ad citationem, & ad inhibitionem, tunc Domini tenuerunt causam non esse desertam, nisi per biennium.

EPITOME.

APpellatio est de ordinatorijs iudicij, & propterea circa eam seruatur forus, in quo litigatur.

SVMMAE.

1 *Apellatio concernit ordinatoria iudicij, & seruatur iudicij forus in ea.*
2 *Iudicij locus attenditur in ordinatorijs.*

238. DECISIO. XII.

1 Appellationem esse † de ordinatorijs iudidicij, & propterea in ea seruãdum esse forum, in quo litigatur, tenuerũt Domini in vna Romana vineæ, seu nullitatis coram d. Ant. Augustino anno superiori 1547. & hoc anno 1548. Fuit tentum in vna Parme. villarum coram d. Pelegrino per notata à Mariano in c. quòd clericis. de for. compet. Dec. in c. ecclesia S. Mariæ. num. 42. de constit. & expresè Ias. in l. cunctos populos. dum tractat, quòd in † ordina-
2 torijs attadatur locus iudicij. C. de summ. trin. & fid. cath.

EPITOME.

APpellans à secunda sententia, & ab executorialium relaxatione ita facit dictam secundam sententiam suam, vt sequens sententia contra eum ferenda, sit tertia.

SVMMA.

1 *Appellans à secunda sententia facit, vt sequens sententia contra eum ferenda sit tertia, & mereatur executionẽ.*

239. DECISIO. XIII.

APpellans à secunda sententia, & ab intimatione executorialium, ita facit illam secũdam sententiam suam, vt sequens sententia ferenda contra ipsum sit tertia. ita post Felin. in c. cum super. col. fin. de re iudic. voluerunt Domini, quòd ego subscriberẽ sententiam pro tertia in vna Tholetana de Sancho el Rey pro Roderico Baeza contra Io. Moram.

EPITOME.

PRocessus habitus per contradictas ad instantiam. A. qui petierat à capitulo possesionem canonicatus vacantis vigore regressus. B. existente in possesione vigore prouisionis Ordinarij, & B. protestante se non molestari, alioqui appellante, & A. pariter appellante, & veniente ad curiam, ac B. non citato, obtinente sententiam per cõtradictas, an sit validus, hic traditur.

SVMMAE.

1 *Processus habitus per contradictas, an & quando sit validus.*
2 *Appellatio extraiudicialis habet vim citationis.*
3 *Appellatio conditionalis nil ponit in esse, nisi adueniente grauamine.*
4 *Appellatus non nisi à die illati grauaminis potest præcurrere. & num. 8.*
5 *Aegid. decis. 520. declaratur.*
6 *Appellans, quatenus possessio daretur eius aduersario, si non fuit data, non habet conquerendi causam.*
7 *Dictio, ex nunc prout ex tunc, semper intelligitur secuto grauamine.*

240. DECISIO. XIV.

PEtebat Io. Solano à capitulo possessionem canonicatus vacantis vigore regressus, existẽte Gabriele in possessione per prouisionem Ordinarij: Gabriel protestabatur non molestari, & quatenus contrarium fieret, appellabat: Io. vero Solano etiam ipse supplicauit, & appel

lauit

lauit:deinde venit ad curiã,& aliter non citato Gabriele, obtinuit sententiã per contradictas.

1 dubitabatur † de validitate processus, & plura dubia fuerunt excitata.

Primum, an vigore appellationis conditionalis per Gabrielem interpositæ potuerit Gabriel procedere.

Secundo, an vigore suę supplicationis?

Tertio, an vigore suæ appellationis?

Circa primum dicebatur per aliquẽ, quòd vigore appellationis extraiudicialis per Gabrielem interpositæ posset procedi etiam illo

2 non citato,& inuito: quia † appellatio extraiudicialis habet vim citationis. vt per Rotam decis.38.in nou. Aegid.749.Pręposit. in c.bonæ. ver. vndecimus effectus. de appellat. vbi etiam Perusin.in 13.quæstione.

Quibus non obstantibus cõtrarium fuit de-

3 cisum. Primo quia † appellatio illa Gabrielis fuerat conditionalis, quæ nihil ponit in esse, nisi adueniente grauamine; at Gabriel appellauerat, quatenus auferretur ei possessio, quę non fuerat ablata.

4 Considerabatur etiam, quia ante † illatum grauamẽ,& nisi à die illati grauaminis non poterat præcurrere appellatus. per clem. sicut. de appellat. & quæ ponit Abb. in c. bonæ. col. 2. vers.4.noto.& ver.6.differentia. de appellat.& notatur per Rotam in ant. decis. 376. aliàs 32. de appellat. Et Aegid. decis. 520. declara-

5 batur † procedere, quando essemus in appellatione extraiudiciali, quæ haberet secum annexum negocium principale.

Considerabatur etiam, quòd Gabriel, qui ap-

6 pellauerat, † quatenus possessio daretur aduersario eius, si non daretur, non habebat, de quo conquereretur de capitulo, & propterea non erat opus deuenire ad curiam.

Dubitabant etiam aliqui, an appellatio à grauamine futuro conditionaliter aliquid operari

7 possit actu non facto? Nec obstabat dictio, † ex nunc prout ex tunc: quia semper intelligitur secuto grauamine,& considerarunt etiam Do-

8 mini, ꝙ appellatus † nimis ante aliquod grauamen illatum appellanti pręcurrerat. ad not. per Abbat. in c. cum nobis. col.3. de electio. per dictam clem. sicut. Ex quo inferebatur superfluũ esse dubium, nunquid si possessio fuisset tradita Io. Solano, esset attentata. Quia posito quòd sic, iam secutum erat grauamen, & verificata appellatio, & tunc Io. potuerat prosequi appellationem Gabrielis, ante verò non per supradicta.

EPITOME.

SVpplicatio facta in capitulo nõ deuoluit absq. alia citatione, sed postquam est porrecta principi.

SVMMAE.

1 *Supplicatio facta in capitulo, an deuoluat causam absque citatione? & num.2.*

3 *Supplicatio facta in capitulo licèt fortè operaretur deuolutionem, non tamen habet effectum citationis, vt procedi possit per contradictas.*

241. DECISIO. XV.

DVbitabatur etiam in eadem, an supplica-

1 tio, † quæ fuerat facta in capitulo, deuolueret causam absque aliqua alia citatione? Et licèt quidam diceret, quòd sic, per glos. in clem. 1. in ver. appellationem.& ibi Cardi. in 6.q. de caus. poss.& propriet.& querela,& supplicatio est idem, iux. not. in l. si ab arbitro. ff. qui satisd. cog.

2 Tamen tenuerunt † Domini, quòd huiusmodi supplicationes non deuoluerent, nisi postquam essent porrectæ principi, vt plenè traditur in Auct. quæ supplicatio. C. de prec. imp. offer. Imol. Io. Andr. & omnes in c. ex literis. de restit. in integr. Afflict. deci. 231. & 261.& Corneus cons. 312. col.4. vers.& prout. vol.1.

3 Item voluerunt Domini dictam † supplicationem licèt fortè operaretur deuolutionem; non tamen habere effectum citationis, & propterea non posse procedi per contradictas.

EPITOME.

APpellatio interposita ab aliquo coram capitulo, in quo erat suus aduersarius, sufficit.

SVMMAE.

1 *Appellatio coram capitulo interposita, in quo appellantis aduersarius aderat, sufficit.*

2 *Notitia quomodocumque habeatur appellationis, sufficit in terminis clem. causam quæ. de electio.*

3 *Singulari de capitulo nocent facta in capitulo, cum agitur de interesse singularis personæ.*

4 *Capitulo quando fit requisitio, quæ consistit in facto, omnes considerantur vt singuli.*

242. DECISIO. XVI.

1 TAndem cum Domini dubitarẽt, an appellatio † interposita per Io. Solano coram capitu-

capitulo, in quo erat suus aduersarius, an, inquam, huiusmodi appellatio sufficeret? Voluerunt Domini, quòd sic ex duplici capite. Primo quia forma clem. causam. de election. potest optimè verificari, quando aduersarius esset in capitulo, & ille appellaret à capitulo: quia suffi-
2 cit,† quomodocunque notitia habeatur per d. clem. causam. Item etiam, quia cum agatur de
3 interesse † singularis personæ, facta in capitulo nocent singulari. Socin. in cons. 115. lib. 3. &
4 quia quando † fit requisitio in capitulo, quæ consistit in facto, omnes considerantur, vt singuli. Abb. in c. eam te. num. 12. de rescr. ex quibus tollitur, quod dicebatur appellationem esse factam contra capitulum, non contra particulares.

Idem aliàs tenuerunt Domini in vna Placentina coram Rcomano, vt infra in ver. lis. nu. 5.

EPITOME.

INtimatio mādati, quādo alternatiuè requirit vel lectionē, vel porrectionem, non sufficit, si facta fuit per procuratorem comparentem in capitulo, & ostendentem regressum sui principalis, cum d. mandato, in quo capitulo erat G. qui tūc nullum habebat in eo interesse.

SVMMAE.

1 *Mandati intimatio est pars appellationis, & pariter debet intimari.*
2 *Mandati intimatio per procuratorem quādo non sufficiat?*
3 *Notitia sufficiens mandati procuratoris quando dicatur habita.*
4 *Appellans procurator dicitur in culpa, non intimando mandatum.*
5 *Culpa appellantis quando præponderat culpæ appellati?*
6 *Intimatio est defensio.*

243. DECISIO. XVII.

IN eadem etiam fuit dubitatum, quia man-
1 datum †appellantis est pars appellationis, & eodē modo debet intimari, vt post Aegid. decis. 58. Felin. in c. cū contingat. col. penul. de re
2 script. An † satis fuisset intimatum, quando alternatiuè requiritur, nō copulatiuè lectio, vel porrectio: quia ante quàm vacaret beneficiū, procurator in capitulo comparuit, ostendens regressum sui principalis, cum mandato, & in capitulo erat Gabriel, sed quia tunc non habebat interesse, fuit dictum illā intimationem nō sufficere.

3 Verùm fuit dubitatum, an †saltem habuisset notitiam sufficientem, ad §. intimatio. in d. clement. causam. Et fuit dictū, quòd nō, quia Gabriel cum non haberet interesse, non debebat videre mādatum, vel si vidisset, non tenebatur perlegere. Nam quantum attinebat ad illum actum, non erat opus videre facultatem ad appellandum, cum longè post fuisset interposita. Et si diceretur, fuit in culpa tempore appellationis, quia non iuit ad perlegendum manda-
4 tum, quia & appellans † fuerat in culpa non in-
5 timando mandatum. & ideo ad † effectum deuolutionis, vt sentētia lata contra indefensum non transierit in rem iudicatam, sua culpa præponderabat appellati. l. item si obstetrix. cum
6 vulg. ad l. Aquil. maximè quia intimatio†est defensio ad Tiraquell. de retract. lignag. §. 2. nu. 28. cum seq.

EPITOME.

APpellante aliquo, ne traderetur possessio aduersario, neque tradi potest ipsi appellanti.

SVMMAE.

1 *Appellationis extraiudicialis effectus est limitatus, vt nihil fiat contra appellationem.*
2 *Appellanti ne possessio daretur aduersario, neque ei tradi debet possessio.*
3 *Abb. in c. cum nobis. de electiōn. declaratur.*

244. DECISIO. XVIII.

1 EFfectus † appellationis extraiudicialis, de quo per Præpos. Alexand. in c. bonæ. in 2. effectu. de appell. post Abb. in c. cum nobis. de electio. volentem quòd sit limitatus, vt nihil fiat contra appellationem.

Aliqui propter hoc in vna Segobien. coram
2 d. Ant. Aug. dubitabant, numquid,† si quis appellaret, ne traderetur possessio aduersario, an posset tradi appellanti? & aliqui inclinabant, quòd sic. quia illud non erat cōtra opinionem. Fuit tamen dictum, ne inæqualis sit conditio, quod neutri poterat tradi: quia vterque ligaba-
3 tur, & illud dictum† Abbat. declarabatur in alio actu, puta appellantibus aliquibus, ne electio fieret per compromissum, poterant tamen eligentes procedere per scrutinium.

EPITOME.

APpellationi renunciauit appellans, qui post appellationem cōparuerat

paruerat coram iudice à quo, petendo reuocari grauamen per interlocutoriã, & acceptauerat dilationes cum monitionibus.

SVMMAE.

1 *Appellationi quando censeatur renunciasse appellans?*
2 *Iurisdictionis actus qui sunt?*

245. DECISIO. XIX.

1 Appellationi † renunciatum esse inclinarũt Domini in vna Lucana charitatiui subsidij coram d. Prospero de anno 1551. eo quia post appellationem appellans comparuerat coram iudice à quo petendo, vt reuocaret grauamen per interlocutoriam, & acceptauit dilationes
2 cũ monitionibus: quia sunt actus, † qui nõ possunt fieri sine iurisdictione, prout vult Felin. post Rotam decis. 63. de appell. in nou. aliàs 746. in c. gratum. col. 3. vers. sed ego credo. de offic. delegat.

EPITOME.

Possessorij in causa non appellatur, etiam quòd esset possessoriũ iurisdictionis, in quo est colorandus titulus.

SVMMAE.

1 *Appellatio in possessorio etiam iurisdictionis prohibetur.*
2 *Titulus est colorandus in possessorio iurisdictionis.*
3 *Appellationi est locus in possessorio habente admixtam causam proprietatis.*
4 *Titulus quando allegatur pro colore tantùm, ita vt praeiudicium sit reparabile in petitorio, non appellatur.*
5 *Possessorium remedium absque colore competit, quando agitur super possessorio adipiscendae possessionis castri inter duos priuatos, dummodo apertè non constet de non iure.*

246. DECISIO. XX.

1 Appellationi in possessorio † non esse locũ, etiam quòd esset possessorium iurisdictionis, tenuerunt domini in vna Tyburtina castri S. Angeli, non obstante, quòd diceretur, quòd essemus in possessorio iurisdictionis, in quo †
2 debet colorari titulus. iux. decis. Cassador. 18. de restit. spoliat. ex notat. per Innocent. in c. bonę. el secondo. col. 3. vers. dicunt quidam. de post. praelat. Bal. in l. 2. q. 9. C. de seruit. Io. Baptis. de santo Seuerin. in l. imperium. num. 45. de iurisd. omn. iud. quo casu videtur intrare,
3 quod dicitur, quòd in † habentibus admixtam causam proprietatis est locus appellationi.

Pro responsione dicebantur duo esse aliàs per Dños seruata. Primum ꝙ quotiescunque ti
4 tulus † allegatur pro colore tantùm, ita quòd praeiudicium non est irreparabile in petitorio, non appellatur, vt latè declarant omnes in l. 1. vbi Dec. C. de bo. poss. secũd. tab. & Ias. in cõs. 187. in 2. vol. quod non est in illis casibus, qui passim allegantur. Et si rectè inspiciatur glos. in l. 2. §. quaedam. de interdict. in exemplis ibi positis, petitorio fit praeiudicium. eodem modo doctrin. Bar. in l. 1. col. final. vers. sed si reus. C. si de moment. poss. sententia pareret praeiudicium in petitorio. Ita etiam l. si quis in tãtam. C. vnde vi. praeiudicat in vtroque, nimirũ si illis casibus appellatur.

Secundũ erat, quòd hic agebatur inter duos priuatos super possessorio adipiscendi castri:
5 quo casu † verius erat competere remedium possessorium absque colore, dummodo non cõstaret apertè de notorio non iure, vt post Iser. in c. 1. §. illud quoque. 3. col. de prohib. feud. alien. Paul. in l. si de vi. col. 2. ff. de iudi. Afflict. decis. 361. num. 40. conferunt notata per Dec. in cons. 497. col. 2. & cons. 498.

EPITOME.

Appellationi non dicitur renunciatum, quando aliquis, postquã iudex eum grauauit, appellauit, & quia iudex eum citauit ad videndum se aggrauari, & reaggrauari, appellans petijt prorogari terminum, & quare.

SVMMAE.

1 *Appellationi quando non dicatur renunciatum?*
2 *Appellationi renunciare non dicitur, qui facit actum metu censurarum. & quare? num. 3.*
3 *Appellationi renunciare non dicitur, faciens actum tendẽtem ad remouendum grauamen.*

247. DECISIO. XXI.

1 Appellationi † renunciatum esse noluerũt Domini de anno 1551. in vna Lucana charitatiui subsidij corã Fabio decano, in qua, postquam iudex grauauit, pars appellauit, & quia iudex citauit appellantem ad videndum se aggrauari, & reaggrauari, appellans petijt prorogari terminum.

2 Primo quia cum id † fecerit metu censurarum,

rum, non censetur renuncians se appellationi.
3 Nam †propter timorem, & non animo renunciandi, appellationi renunciasse præsumitur. vt per Innocent.in c. cum olim.el 3.ad finem. de restit.spol. & tradit Dec. in gratum. de of-
4 fic. de legat. Et facit, quia iste † actus tendit ad remouendum grauamen, vt per Dec.in d.c. gratum.post omnes in 2.limit.& idem in c. cũ teneamur. de appellat. in 3. not. & Gozadin. conf.18.num.9.

EPITOME.

Actor posſidens si committit causam appellationis, cũ clausula, nec non quã, & quas, & nõ producta appellatione, per dictam clausulam petit absolutoriam, est sibi danda.

SVMMAE.

1 *Actori possessori committenti causam appellationis cum clausula, quam & quas, an sit danda absolutoria?*
2 *Clausulæ, quam & quas, virtus, & energia.*
3 *Cautus sit reus, vt nihil producat, & nihil alleget contra titulum actoris, sed tantùm petat se absolui.*

248. DECISIO. XXII.

Actor erat possessor, & commiserat causam appellationis, cum clausula, necnon quã & quas, & non producta appellatione per d.
1 clausulam, nec non quam & quas petebat † absolutoriarum. Duo ex Dominis dicebãt, quòd non poterat sibi dari, quia non erat commissa causa molestationis.

Ego tamen dixi cõtrarium, quia sub illis ver-
2 bis, † quam & quas, actor poterat specificare causam, quam volebat: maximè concurrentibus quibusdam, ex quibus cognoscebatur reũ conuentum molestare, puta quia producebat suũ titulum, vel obijciebat contra titulũ actoris. Quæ opinio postea placuit domino Fabio, qui erat vnus ex duobus, & dicebat pro dicto meo esse decis.1.de re iudi.in nou.& propterea
3 cautus † esse debet reus, vt nihil producat, & nihil alleget contra titulũ actoris, sed tantùm petat se absolui.

EPITOME.

Attentata sat est, vt purgentur per cesſionem in iudicio factam.

SVMMAE.

1 *Attentata sunt purganda, & sufficit per cesſionem in iudicio factam.*
2 *Processus in causa non est retardandus per purgationẽ attentatorum faciendam in partibus.*

249. DECISIO. XXIII.

1 Attentata † licèt debeant purgari; tamen sufficit, quòd purgentur per cesſionem in iudicio factam, non autem expectari, vtea-
2 tur in partibus pro capiẽda possessione: quia † non debet retardari processus in causa, vt per Aegid.decis.551.quod tenuerunt Domini coram me in vna florentina hospitalis de anno 1548.

EPITOME.

Attentata nõ dicuntur, si quis obtinuisset ab A. C. monitorium in causa beneficiali.

SVMMAE.

1 *Attentatum non facit impetratio monitorij in beneficialibus ab A. C.*
2 *Auditor Cam.non habet iurisdictionem in beneficialibus.*

250. DECISIO. XXIV.

1 Attentata † tenuerunt Domini non esse, si quis ab Auditore Cameræ absq. commissione obtinuisset monitorium in causa beneficiali, secus è conuerso. in vna Valentin. paro-
2 chialis coram me, quia A.C.non† habet iurisdictionem in his beneficialibus.

EPITOME.

Attentata reuocantur etiam instãte eo, qui non habet coloratum titulum.

SVMMA:

1 *Titulum coloratum adhuc non habens, obtinet reuocationem attentatorum.*

251. DECSIO. XXV.

1 Attentata † reuocantur etiam instante eo, qui non habet coloratum titulum, vt per Cassad.decis.3.de restit. spoliat. quam tenuerunt Domini coram me in vna Valentina parochialis del Pego de anno 1548.

EPITOME.

Compensationi non est locus, in causa attentatorum, & quare?

m SVM-

SVMMAE.

1 *Attentatorum causa est magis fauorabilis, quàm causa pensionis, etiam vbi adesset clausula, sine retardatione. & num. 6.*
2 *Compensationi non datur locus in attentatorum causa.*
3 *Pensio sapit naturam causæ alimentorum.*
4 *Attentãs non est dignus priuilegio principis, quem attentando contempsit.*
5 *Spoliator non potest opponere spoliato exceptionem compensationis.*

252. DECISIO. XXVI.

1 ATtentatorum causa † fuit iudicata in vna Taruisina pensionis coram d. Prospero de anno 1548. magis fauorabilis, quàm causa pensionis, etiam vbi adesset clausula, sine retar-
2 datione. Et ideo noluerunt † Domini esse locũ
3 compensationi, quamuis pensio † sapiat naturã causæ alimentorum, vt per Gigant. de pensio.
4 q. 83. Tum quia attentans, † tanquam qui contempsit maiestatem principis, non est dignus
5 eius priuilegio: tum quia spoliator † non potest opponere spoliato exceptionem compensationis. Ias. in §. bonę fidei. col. 5. Inst. de actio.
6 Et tamen iudicium † attentatorum est fauorabilius iudicio spolij. vt per Rotã in nou. decis. 14. aliàs 2. de restit. spol. & Innocent. in c. dilecti. de maior. & obed.

EPITOME.

ATtentata dicuntur facta post citationem obtenta ab asserto procuratore cum cautione de rato admisso. & quare?

SVMMAE.

1 *Attentata an dicantur facta post citationem obtenta ab asserto procuratore? & num. 4.*
2 *Iurisdictio quando dicatur acquisita.*
3 *Ratificari quandocumque potest à principale citatio obtenta eius nomine per assertum procuratorem cum cautione rati.*
4 *Procuratore asserto cum clausula rati, per iudicem admisso, iudicium dicitur bene firmatum, & propterea citatus debet comparere.*
5 *Procuratorem, quem non esse, semper opponi posse quomodo intelligatur?*

253. DECISIO. XXVII.

1 ATtentata † voluerunt Domini esse in vna causa Taruisina pensionis coram d. Vestano de anno 1548. post citationem obtẽtam ab asserto procuratore cum cautione de rato
2 admisso: quia omnino † erat acquisita iurisdi-
3 ctio, & potest † quandocunque ratificari. vt in decis. Rotę 13. aliàs 1. de procurat. in antiq. & quæ ponit Felin. in c. nonnulli. §. sunt & alij. num. 40. de resc. & quæ tradunt in d. decis. 13. in antiquis. Et pro hoc allegabatur decis. Aegid. 592. pro qua ego faciebam talem rationẽ.
4 Cum enim † esset admissus procurator assertus à iudice, & propterea iudicium erat bene firmatum, vt per Doctores in l. inter quos. §. qui alienum. de dan. infect. & per omnes in l. licèt. C. de procurat. debuit citatus credere aliqua bona ratione motum iudicẽ, & venire ad opponendum, & in dubio obtemperare citationi, & quę traduntur per Bar. Bal. & alios in d. l. licèt.
5 quod semper † potest quis etiam post admissionem opponere, tu non es procurator, procedunt ad hoc, vt possit venire, & opponere, alioquin semper pendet lis.

Faciunt notat. in l. 1. si quis ius dic. non obtemp. & in c. 1. & c. cum personæ. de priuileg. in 6. Innocent. & alij in c. cũ venerabili. de censib.

EPITOME.

ATtentata non sunt purganda, quãdo facta forent per tertium.

SVMMAE.

1 *Attentata per tertium an sint purganda?*
2 *Tertij respectu nec attentatur. neque attentat.*
3 *Attentatum quamuis esset contra patronum, non potest præsentatus agens postea causam super beneficio petere reuocari talia attentata.*
4 *Lis quando dicatur super beneficio, & quando super iure patronatus?*

254. DECISIO. XXVIII.

1 ATtentata † noluerunt Domini vnquam purganda esse, quando forẽt facta per tertiũ,
2 quia respectu † tertij nec attentatur, nec attentat in vna Conchen. capellaniæ coram d. Reomano de anno 1548. per decisio. Rotę 411. aliàs 10. vt lit. pend. in nou. Sarnen. in regul. de trien. q. 41. Felin. in c. exceptionem. col. 7. vers. quinto fallit. de rescr.
3 Et ideo licèt † attentatum fuisset contra patronũ: non potest præsentatus agens postea causam super beneficio petere reuocari illa attentata, tum etiam quia † non erat lis super be-
4 neficio, sed super iure patronatus.

EPI-

EPITOME.

Attentata ex stylo Rotæ sunt omnia facta post inhibitionem, idque ampliatur.

SVMMAE.

1 *Inhibitionem post Rotalem facta omnia sunt attentata, amplia, vt num. 2.3.& 4. ratio? num. 5.*

6 *Attentata ideo sunt omnia post inhibitionem, quia si sumus in curia, facilè ad principem recurri potest: si sumus in partibus, tunc non est aperienda via inferioribus iudicādi de superiorum inhibitionibus.*

255. DECISIO. XXIX.

1 Attentata † ex stylo Rotę voluerunt Domini in vna Valētina de la Pobla coram me
2 esse omnia facta post inhibitionem, etiā† quòd inhibitio emanasset virtute commissionis, in qua non essent narratę tres sententię latæ, licèt dictum fuisset de litibus motis. Et non obstan-
3 te, † quòd appellatio non fuisset iustificata, licèt contrarium esset de iure communi. c. non solùm. in ver. canonicè. de appell. in 6. & quod tradit Rota decis. 412. aliàs 58. de appel. in nou.
4 Item † non obstante, quòd latæ essent tres sententiæ, & instaretur pro executione earum.
5 Et ratio† styli est, quia si sumus †in curia, faci-
6 le est adire Principem pro remedio: si verò essemus in partibus, tūnc non esset aperienda via inferioribus iudicandi super inhibitionibus superiorum, quia facilè negligerentur.

EPITOME.

Attentata non reuocātur post sententiam interlocutoriam, vel grauamen extraiudiciale intra tempus appellandi, vel post appellationem à falso procuratore interpositam, nisi post talem appellationē iustificatā.

SVMMAE.

1 *Attentata quando non reuocentur? & num. 2.*

256. DECISIO. XXX.

1 Atentata † post sententiam interlocutoriā, vel grauamē extraiudiciale infra tempus appellandi, vel post appellationem à falso procuratore interpositam non reuocari tenuerunt Domini in vna Gerunden. coram d. Ant. August. post decis. 344. aliàs 44. de appellat. in nou. & quæ tradit Franc. c. bonæ. 10. col de ap
2 pellat. nisi† post iustificatam talē appellationē.

EPITOME.

Attentata esse reuocanda dicitur sententia interlocutoria.

SVMMAE.

1 *Interlocutoria est pronunciare attentata esse reuocanda.*

2 *Interlocutoriæ multæ habentes vim diffinitiuæ possunt reuocari.*

3 *Sententia super reuocatione attentatorum, etiam quoad iudicem transit in rem iudicatā, et non potest reuocari.*

257. DECISIO. XXXI.

1 Attentata † reuocanda esse pronunciatio est interlocutoria, vt habetur in deci. 85. aliàs 11. de appellat. in nou. & 29. aliàs 2. de pręben. in ant.
2 Et licèt multę † interlocutoriæ habentes vim diffinitiuę non transeant in rem iudicatam quoad iudicem, & reuocari possint, & in antiq. decis. 454. & 525. aliàs 8. & 42. de appellat. ta-
3 men sententia † super reuocatione attentatorum etiām quoad iudicem transit in rem iudicatam, ita vt non possit reuocari. & ita inclinarunt Domini in vna Gerunden. conuocationis capituli coram d. Ant. August. ex deductis per Abb. & Franc. col. 4. in c. cum cessante. de appella. & hoc est, quod dicitur in decis. 214. aliàs 10. de re iudic. in antiq. difficiliùs eā reuocari.

EPITOME.

Attentata sunt omnia illa facta post appellationem extraiudicialem, quę tangunt articulum, à quo est appellatum, etiam ante inhibitionem.

SVMMAE.

1 *Attentata sunt omnia gesta post appellationem extraiudicialem, etiam ante inhibitionem.*

2 *Attentatum dicitur, si post interpositam appellationem à iudice, coram quo quis se opposuisset ad beneficium iuris patronatus, & iudex contulisset alteri, si post appellationem iudex abstulisset possessionem ab appellante etiam ante inhibitionem.*

3 *Innocent. in c. ad dissoluendum. de desponsat. impub. reprobatur.*

4 *Possessio non est alicui non citato auferenda.*

m 2 258. DE-

258. DECISIO. XXXII.

1 ATtentata † voluerunt Domini in vna Cōchen.de Veluenta coram domino Vestano de anno 1549. esse omnia illa facta post appellationem extraiudicialem, quæ tangunt articulum, à quo est appellatum etiam ante inhibitionē. iux. notat. per Imol. post Ant. de Butr. in c. dilectus filius. el secondo. col. penult. de rescript. & declarat Alex. cons. 89. col. final. lib. 1.

2 Et propterea dixerunt, si † post appellationem interpositam à iudice, coram quo quis se opposuisset ad beneficium iurispatronatus, & iudex contulisset alteri, si post appellationem iudex abstulisset possessionem ab appellante etiam ante inhibitionem, voluerunt esse attentatum, quod erat vtile appellato, quia non tenebatur colorare titulum.

3 Nec prędictis obstabat doctrina † Innocent. in c. ad dissoluēdum. de desponsat. impub. quia Domini dicebant magis communiter eum reprobari: quia in casu nostro aderat appellatio, & etiam habito pro vero eo dicto, nihilominus possessio erat nulliter capta, & attentata. Quod
4 ex alio etiam dicebant esse nullum: quia iudex † parte non citata non debuerat procedere ad auferendam possessionem.

EPITOME.

ATtentata nō sunt facta per iudicē post inhibitionē emanatam post latam sententiā, stante commissione, quòd quatenus causa non esset instructa, citaret, & inhiberet.

SVMMA.

1 *Attentata non sunt, facta contra inhibitionem emanatam contra formam commissionis signaturæ.*

259. DECISIO. XXXIII.

1 ATtentata † noluerunt esse Domini in vna Algaren. corā Fabio de anno 1550. quæ erant facta per iudicem non obstante inhibitione: quia causa erat commissa, quatenus non esset instructa, & iam sententia erat lata in partibus, & in signatura dicebatur, quatenus causa non sit instructa, citet, & inhibeat, & sic post latam sententiam non poterat inhibere, & facta non valuit, & sic iudex in partibus non contrafecit voluntati iudicis. & quia quodammodo erat notorium, & ita respondebatur ad dicta supra decis. 27.

EPITOME.

ATtentatum dicitur, quando quis appellauerat, ne traderetur possessio extraiudicialiter eius aduersario, si post talem appellationem ei fuit tradita.

SVMMAE.

1 *Attentata dicitur possessio tradita extraiudicialiter aduersario post appellationem de hoc à parte interpositam.*
2 *Appellatio extraiudicialis, quòd non deuoluat, nisi id, quod fieret contra appellationem, quo pacto intelligatur?*
3 *Dicta in c. cum nobis. de rescrip. quomodo procedunt? & limitantur. num. 4.*
5 *Attentata non nisi iustificata appellatione esse reuocanda, quo pacto procedat?*
6 *Appellās nō potest dare de iniustitia propriæ appellationis.*

260. DECISIO. XXXIV.

1 ATtentata voluerunt † esse Domini in vna Segobien. coram domino Antonio August. de anno 1551. in qua quis appellauerat, ne traderetur possessio extraiudicialiter eius aduersario, si postea ipsi aduersario data fuisset; licèt quidā dubitarent per doctrinā Abb. in c. cum nobis. per illū tex. de rescript. & Paul. de Castr. in cons. 216. vol. 2. & quæ ponunt per omnes, & maximè Dec. in 12. differentia. num.
2 18. in c. bonæ. de appellat. quòd appellatio † extraiudicialis non deuoluit, nisi id, quod fieret contra appellationem. Quia respōdebatur, quòd illud intelligitur contra appellationem factam, quando actus, à quo appellatur, non remanet totus sub protectione iudicis ad quem. Nam si traderetur possessio appellāti, fieret prę iudicium iudici ad quem, qui habebit iudicare circa traditionem possessionis, & tota traditio possessionis est posita sub protectione eius, & esset iniquum, quòd non posset tradi illi, & posset
3 tradi isti. Et dicta † in c. cum nobis. procedunt, quando vnus articulus esset separatus ab alio articulo, & non haberet connexionem.
4 In eadem etiam causa fuit data alia limitatio † ad illud, quod dicitur in d. c. cū nobis. per Abb. col. 3. & doctores in d. c. bonæ. & Fastol. in causa 2. dub. 2. quod est dubiū habito respectu ad
5 omnia dubia, quòd scilicèt non nisi † iustificata appellatione, sunt reuocanda attentata: quia illud procedit in fauorem appellati, sed in fauorem appellantis non est verum, quia semper etiam ante iustificationem causæ appellationis
6 extraiudicialis cum ligat, quia † non potest dare de

re de iniustitia appellatiõis propriæ. quod fuit dictum singulare Innocen.in c.2.de rescr.

EPITOME.

Attentata non sunt, si obtinẽs tres conformes, & executoriales, vel eius subrogatus ingressus fuerat possessionem, nec apparebat de intimatione executorialium, vel de seruatione terminorum contra intrusum, & tertius dabat de attentatis, & quare?

SVMMAE.

1 *Attentata non dicuntur isto in casu.*
2 *Possessoris per 20. annos ad fauorem omnia præsumuntur solemniter acta.*

261. DECISIO. XXXV.

1 Attentata † dixerunt Domini nõ esse in vna Calaguritan. coram d. Guidobono, in qua is, qui obtinuerat tres sententias, & executoriales, vel eius subrogatus ingressus fuerat possessionem, & non apparebat intimatio executorialium, nec seruatio aliquorum terminorum contra intrusum, & tertius dabat de attentatis. Tũ quia dicebant verisimile esse intrusum recessisse post sententias, & dimisisse possessionem vacantem, tum etiam quia dicebant non constare, quod essent intimatæ executoriales, & cętera
2 solemnia: quia† tamen steterat per 20. annos in possessione, præsumebantur omnia solemniter acta. ad limitat. decis. Rotæ. 411. aliàs 10. vt lit. pend. in nou.

EPITOME.

Attentasse non dicitur, qui post inhibitionem Rotalem iuit ad cõsilium regium pro manutẽtione possessionis suæ.

SVMMA.

1 *Attentasse non dicitur, qui habita inhibitione à Rota, iuit ad consiliũ regium pro manutentione vrbaniùs agendo.*

262. DECISIO. XXXVI.

1 Attentasse illum noluerunt † Domini in vna Eluen. coram d. Prospero, qui post inhibitionem à Rota iuit ad consilium Regium pro manutentione possessionis suę, quam poterat propria auctoritate defendere: quia vrbaniùs egit, per plura, quę ponit Paris. cons. vltimo vol. 4.

EPITOME.

Inhibitio præsumitur subsecuta, si appareat eodem die facta, & quare?

SVMMAE.

1 *Inhibitio præsumitur eodem die subsecuta, tum ob actus validitatem. num. 2. tum etiam ad uitandum delictum. n. 3.*

263. DECISIO. XXXVII.

1 Inhibitionem † subsecutam esse, non autem
2 pręcessisse eadem die, tum propter † validitatem actus, ad not. per Ias. in l. 1. solut. matr.
3 tum † etiam ad euitandum delictum, tenuerunt Domini in vna Mediolanen. coram d. Fabio de anno 1548.

Libri Tertij Decretalium.

DE PRAEBEN. ET DIGNIT.

EPITOME.

Beneficij prouisio facta per nunciũ apostolicum, tamquam vacantis de mense Pontificis non capit beneficium, quod vacasset alio mense Ordinarij, etiam si adesset clausula, quouis modo.

SVMMAE.

1 *Beneficium collatum per nuncium apostolicum tamquam vacans in mense apostolico, an capiat beneficium vacãs in mense Ordinarij?*
2 *Clausula, quouis modo, restringitur, ne contradicat expressis, & non capit vacationem per aliam personam.*
3 *Tempus quando est adiectum causa taxationis.*
4 *Pontifex, & Nuncius apostolicus facilius prouident de beneficijs in suis mensibus, quàm quod velint grauare Ordinarios collatores.*

264. DECISIO. I.

1 Prouisio † beneficij per Nuncium apostolicum facta de beneficio tamquam vacante de mense Pontificis, non capit beneficium, quod vacasset alio mẽse Ordinarij, etiã si adesset clausula, quouis modo. Tum quia illa clau-
2 sula † restringitur, ne contradicat expressis, & non

non capit vacationem per aliam personam, vt post Bisignet. tradit glos. reg. cancell. 18. Facit, quod dicit Felin. in c. super literis. in 4. ampliat. de rescript. arguēdo de persona ad tēpus.

3 Item quia tempus † est adiectum causa taxationis, vt per Oldrad. cons. 330.

4 Consideratum etiam fuit, quòd faciliùs † Pontifex, & Nuncius prouident de beneficijs in suis mensibus, quàm quòd velint grauare Ordinarios collatores. Et ita fuit tētum in vna Palentina coram domino Reomano, de anno 1548.

EPITOME.

NOua prouisio cum clausulis, super infecto titulo, præstat titulū coloratum in possessorio, etiam non facta in ea mentione intrusionis, & malæ fructuum perceptionis.

SVMMAE.

1 *Titulum coloratum in possessorio præstat noua prouisio cū clausulis, super in fecto titulo, amplia vt num. 2. & quid in proprietate? num. 3.*

265. DECISIO. II.

1 NOua prouisio † cum clausulis, super infecto titulo, prçstat titulum coloratum in
2 possessorio, etiam † si in ea non fuerit facta mētio de intrusione, & mala fructuum perceptio-
3 ne, licèt † quoad proprietatem multę sint diffi cultates, iux. decis. 7. Cassad. de præben. post Felin. in c. postulasti. col. penult. & fin. de rescr.

EPITOME.

EPiscopus potest acceptare alternatiuam in præiudicium mensium tributorum Ordinarijs collatoribus, etiam inuito capitulo, præsertim in beneficijs spectantibus ad collationem Episcopi ad nominationem capituli.

SVMMAE.

1 *Collatio beneficiorum spectans ad Episcopum, & capitulū, regulariter tribuitur Episcopo tamquam digniori, & iudicatur tamquam actus communis spectans digniorem. num. 2.*

3 *Alternatiuam potest acceptare Episcopus, in præiudiciū mensium tributorum Ordinarijs collatoribus, etiam inuito capitulo.*

4 *Calderin. cons. 22. de præben. declaratur.*

266. DECISIO. III.

1 COllatio beneficiorum † spectans ad Episcopum, & capitulum, quia regulariter attribuitur Episcopo tanquam digniori, iux. c. 1. ne sed. vaca. lib. 6. & quæ tradit Pauin. passim in suo tract. de potest. capit. sed. vacan. iudica-
2 tur † tamquam actus communis spectans ad digniorem. Et propterea in vna Tirasonen. corā domino Prospero fuit tentum, quòd Episco-
3 pus † possit acceptare alternatiuas in præiudicium mensium tributorum Ordinarijs collatoribus, etiam inuito capitulo. Quod ego dicebā esse sine dubitatione in beneficijs spectantibus ad collationem Episcopi ad nominationem tamen capituli: quia actus attribuitur Episcopo, & disponitur tanquam de beneficio spectante ad collationem Episcopi etiam in odiosis, vt est decis. Bisignet. 10. de pręben. & 2. de concess. præben. quæ allegat c. 1. ne sed. vacant.
4 lib. 6. & secundùm hæc † declaratur cons. 22. Calderin. de præb. & c. cum illis. in §. si verò. de pręben. in 6.

EPITOME.

POssessionis traditio facta per capitulum prouiso ab Episcopo, an habeat vim collationis, ita vt de ea sit facienda mentio in noua prouisione. Et numquid collatio separatim facta ab Episcopo, & capitulo nullitatis vitio subsit? hic traditur.

SVMMAE.

1 *Possessio tradita per capitulum an habeat vim collationis?*
2 *Titulo existente nullo, possessio nihil potest operari.*
3 *Collatio vbi apparet nulla, traditio possessionis habet vim collationis, intellige, prout num. 4.*
5 *Collatio Episcopi est inualida sine consensu capituli.*
6 *Consequens qui vult, vult etiam suum necessarium antecedens.*
7 *Collationem eius requiri in aliquo actu sciens, si tradit possessionem illi, cui per alium iam est facta collatio, conferre videtur.*
8 *Obedientia interdum aufert præiudicium.*
9 *Collatio separatim facta ab Episcopo, & capitulo tamquam duo collegia, est valida. & num. 10.*
11 *Collatio tacita, puta per traditionem possessionis, facta à capitulo, an sit ita valida, vt de ea sit facienda mentio in noua prouisione? vel sit reseruata per illa verba, dummodo non sit alteri ius quæsitum? & num. 17.*
12 *Collatio deuoluitur ad Episcopum, si canonici eius debentes conferre intra sex menses, non conferunt.*
13 *Actus diuiduus ab vno tantùm fieri potest.*

Patrono

14 *Patrono vno in tempore præsentante, lapso tempore alij videntur consentire.*
15 *Possessionis traditio facta à capitulo, habet vim gratificationis.*
16 *Dicta per Doctores in rubr. de iure patronat. declarant. procedere in diuersis collationibus.*

267. DECISIO. IV.

ARchiepiscopus Toletan. contulerat Canonicatũ vni, qui fuerat immissus per capitulum in possessionẽ cum istis verbis. Cum enim petita fuisset possessio à capitulo, capitulum petijt dilationem, postquam contulit possessionem, dicens velle obedire mandatis, & facere, quòd iustitia mediante tenebatur cum plenitudine iuris canonicalis.

Alius, qui in curia obtinuerat reseruationẽ, obtinuit nouam prouisionem cũ clausula, dummodo alteri non sit ius quęsitum: veruntamen aderant multę aliæ derogationes, non obstante, quòd aliquis esset creatus, & acceptatus in canonicum, & aliæ similes. Et præsupponebatur tam de iure, quàm ex consuetudine dictæ ecclesię collationem dictorum canonicatuum communem esse Episcopo, & capitulo.

Multæ dubitationes ortæ sunt coram d. Puteo in vna Tolet. canonicatus de anno 1548.

1 Prima dubitatio fuit, an illa † traditio possessionis facta per capitulum habeat vim collationis, iux. tradita per Dominos decis. 441. in nou. Roman. cõs. 143. & Staphil. fol. 95. de quo videnda est decis. 226. Aegid. & per rationem,
2 quòd stante † titulo nullo, possessio nihil possit operari. Rot. in nou. decis. 257. Felin. c. eam te. vers. actus. de rescrip. Et postquàm istud dubium fuisset ter propositum, fuimus quatuor pro vtraque parte. Et licèt dominus ponẽs inclinaret pro parte nostra affirmatiua; tamen nihil fuit decisum.

Quòd haberet autem vim collationis, rationes potentiores erant: quia ratio decisionis,
3 quòd vbi nulla † præcedebat collatio, traditio possessionis haberet vim collationis, fuit intel-
4 lecta † non solùm, si nulla, sed etiam si aliqua esset, & inualida. iux. l. 4. §. condemnatum. de
5 re iudic. Et absque † consensu capituli inualida fuisset collatio Archiepiscopi. Accedebat, quia rationes illius decis. militabant, quia pręsumebatur capitulum voluisse conferre po
6 tius, quàm actum nullum facere: & quia qui † vult consequens, vult antecedẽs necessarium, etiam quòd cõmodiùs actus fieri potest, vt est verior opinio, de qua per Dec. & alios in l. 2. ff. de iurisd. omn. iud. Faciebãt etiam, quia habuerant canonici tẽpus cogitandi, & contradicẽdi.
7 Cum ergo scirent † actum requirere eorum collationem, credendum erat illos eam fecisse. Idem suadebant illa verba, cum plenitudine iuris canonicalis.

Alij, qui tenebant contrariam partem, mouebantur: quia totus actus canonicorum diri-
8 gebatur ad obedientiam, † & nihil apparebat, quòd vellent conferre.

Secunda dubitatio exoriebatur, quia dubiũ
9 erat, an † collatio separatim facta ab Episcopo, & capitulo esset nulla? Fuit tamen ab omnibus
10 resolutum, quòd etiam † separatim facta valeret, videlicet ab Archiepiscopo, & à capitulo, quia erat materia, quę spectabat ad duo collegia, & declarata fuere latè dicta per Syluam in 2. par. in tract. de benefic. q. 17.

11 Tertium dubium erat, an esset ita valida ista collatio, vt dato quòd esset imperfecta, saltem deberet fieri mentio de ea in noua prouisione, vel fuerit reseruata per illa verba, dummodo alteri non sit ius quęsitum? & communiter Domini concluserunt, quòd sic. Primo quia valida
12 erat ex multis rationibus. Tum quia post † sex menses canonicis nihil dicentibus, deuoluebatur potestas ad Archiepiscopum, qui prouide-
13 rat. c. 2. de pręben. Tum etiam, quia erat † actus diuiduus, qui ab vno fieri poterat, sicut dicitur de iure patronatus. c. 1. & 3. de iure patron. &
14 vno præstante † lapso tempore alij videntur consentire. ad not. per Cardinal. in clem. 2. de supplen. neglig. prælat. Facit quod tradit Abb. post alios in c. 2. de his quę fiunt à prælat. Itẽ etiam fuit cõsideratum, quòd sicut poterat capitulum expressè gratificare, ita etiam poterat
15 tacitè. Et sic illa † traditio possessionis habet vim gratificationis: ex quo sequebatur, quòd
16 fuerat præseruatum, & dicta † in rubr. de iure patron. fuerunt declarata in diuersis collationibus.

Dicebam ego frustratoriam fuisse hanc decisionẽ: quia etiam quòd imperfecta fuisset collatio Episcopi, & aliquid expectaret post se: ta-
17 men quia erat pura, & non conditionalis, ideo † de ea fieri debebat mentio, & cessabant omnia ex aduerso adducta, quę poterãt intelligi, quãdo ius esset conditionale, ex traditis per Sarnen. q. 13. reg. de publ. & Cassad. decis. 23. super reg. cancell.

EPITOME.

EXpectatiua ad duos canonicatus non comprehendit duos canonicatus

nicatus sub eodem tecto, etiam quòd nō contradiceret Ordinarius, & etiam quòd quis prius vnum obtinuisset, & illum dimisisset.

SVMMAE.

1 *Expectatiua ad duos canonicatus an capiat duos existentes sub eodem tecto?*

2 *Incompatibilitas quando dicatur non adesse?*

3 *Gratia intelligitur quòd possit à principio verificari, & vtrumque simul capi.*

268. DECISIO. V.

1 EXpectatiuam, † per quam dabatur gratia ad duos canonicatus, noluerunt Domini, postquam causa fuerat bis posita, & multùm altercatum, quòd comprehenderet duos canonicatus sub eodem tecto, etiam quòd non contradiceret Ordinarius. Et etiam quòd quis obtinuisset prius vnum canonicatum, & illum dimisisset, licèt tres ex nouem multùm reclamassent, eo quia nulla † adest incompatibilitas, sicut dicitur in 2.decis. Cassad.de præben. Ordinario non contradicente, &c.
2

Tamen in vna Legionen.canonicatus coram Pighino dicebant Domini vltra non verisimilitudinem, quòd Papa de tali acquirente, & dimittente canonicatum sensisset, considerabāt,
3 quòd gratia † intelligitur, vt possit à principio verificari, & vtrumque simul capi, & allegabatur etiam clement. gratiæ.de rescrip.

EPITOME.

DIgnitas sine præbenda cum canonicatu est incompatibilis.

SVMMAE.

1 *Incompatibilis est dignitas sine præbenda cum canonicatu, sed non ipso iure, num.3.*

2 *Dispensatio saltem Episcopi requiritur, vt quis valeat obtinere dignitatem sine præbenda cum canonicatu, sufficit etiam consuetudo.*

4 *Regressum habens ad canonicatum per quamcumque dimissionem, non potest propria auctoritate regredi ad beneficium, eo quia canonicus acceptasset dignitatem.*

269. DECISIO. VI.

1 DIgnitatem † sine præbenda cum canonicatu incompatibilem esse tenuerunt Domini in vna Calciatē. canonicatus corā d.Fabio. licèt quidam dubitarent. Tum quia tex. in c. si super eo.de præb. eo. tit. in 6.videtur simpliciter dicere, quòd non obuiat. Et quia tex.in c.i. de consuetud.in 6.loquitur in tribus incompatibilibus.& c. literas. de concess.præben.& clē. fin.eo.tit. loquuntur in duabus præbendis.

Tamen in cōtrarium est communis opinio,
2 quia requiritur saltem † dispensatio Episcopi, vel consuetudo, vt tenet glos.in d.c.si super eo. & in d. c. 1 .de consuet. vbi hoc tenēt Domini, & Franc.& Abb.in c.extirpādæ.§.quia verò.n. 41.de præben. & tradit Imol. in d.c.literas. in 3.col.& Gomes.in tract.expectatiu. n.53.cum seq.in quibus locis etiam dicunt post Innocēt. in c.cum nostris.3.col.de cōcess.prębẽn.quòd
3 potest † cogi quis per subtractionem fructuum ad dimittendum alterum, & sic non sunt incompatibilia ipso iure.

Ex quo inferebatur in vna Valentin.portio-
4 nis coram d.Reomano, quòd habens † regressum ad canonicatum per quamcunque dimissionem non posset propria auctoritate regredi ad beneficium, eo quia canonicus acceptasset dignitatem.

EPITOME.

NOua prouisio, in qua sunt clausulæ obstantiæ annullatiuæ, & infectiuæ, comprehendit quamcumque nullitatem, etiam in qua requireretur dispensatio, vel in qua esse defectus substantiæ.

SVMMAE.

1 *Nullitates quaslibet, etiam in quibus requiritur dispensatio, vel in quibus est defectus substantiæ, comprehendit noua prouisio cum clausulis, de quibus hic.*

2 *Felin.in c.2.num.50.de rescrip.declaratur.*

3 *Nouæ prouisionis ex clausulis quando omnia extendi possint?*

4 *Nullitates multæ non supplentur in confirmatione.*

270. DECISIO. VII.

1 NOuam prouisionem, † in qua essent clausulæ obstantię, & clausulæ annullatiuę, & infectiuę, de quibus in decis. Cassad.6.de preb. voluerunt Domini comprehendere quacumque nullitatem, etiam in qua requireretur dispensatio, vel in qua essent defectus substantię, quia doctrina Felin.in c.2.num.50.de rescrip.
2 fuit declarata † procedere in confirmatione, nō autem in noua prouisione, in qua intrant omnia dicta per Sarnen. q. 19. in regul.de subrogan.

gan. Et attentis clausulis nouæ prouisionis,
3 in qua † possunt latissimè extendi omnia, iux. decis. Casad. 38. super regul. cancell. Felin. in c. nonnulli. de rescript. col. 12.

4 Et considerabatur, quòd in confirmatione multæ nullitates non supplentur, quia esset implicare contradictionem in eodem actu, in quo deficerent substantialia: secus est in noua prouisione, in qua apparet Principem tantùm considerare actum ita de facto præcessisse.

Et decis. 472. in nou. & alia in contrariũ declarabantur procedere, vel quãdo posset imputari aliqua subreptio, vel quando posset negade facto prius non esse prouisum.

EPITOME.

BEneficium manuale, & præsertim regulare non venit appellatione dependentis in rescripto.

SVMMA.

1 *Manuale beneficium, & præcipuè regulare non venit dependentis appellatione in rescripto.*

271. DECISIO. VIII.

1 BEneficium manuale † non venire appellatione dependentis in rescripto. iux. cons. Aret. 63. quicquid de generalitate verbi dependentis allegaretur. ad not. per glos. & Abb. in c. eam te. de ætat. & qualitat. & maximè quia eramus in regulari. ex dictis per Cassador. decis. 12. num. 6. & 10. de præben. tenuerunt Domini coram me in vna Florẽtina hospitalis die 4. Maij. 1548.

EPITOME.

PRæceptoria sancti Io. Hierosolymitani non venit in generali reseruatione, de qua in c. 2. de præben. in 6.

SVMMAE.

1 *Beneficia manualia non veniunt sub generali affectione, vel reseruatione.*

2 *Præceptoriæ Sancti Io. Hierosolymitani an sint beneficia manualia.*

3 *Præceptoriæ Sancti Io. non sunt electiua, nec curata, sed regularia.*

4 *Præceptoriæ Sancti Io. non comprehenduntur sub generali reseruatione.*

5 *Beneficia manualia licèt vltima vice à Papa commendata, non tamen remanent ita affecta, quin veniente vacatione, possit Ordinarius de eis prouidere.*

6 *Commenda cessante, cessat affectio.*

7 *Commẽdatio Papæ de manuali non alterat statũ beneficij, imò præsumitur contulisse secundùm naturam, & statũ, quibus erat ante.*

8 *Manuale beneficium per Papam commendatum, quamuis pro illa vice efficiatur perpetuum, tamen cum postea vacat, redit ad manualitatem.*

9 *Affectio peculiaris super beneficio manuali cadit, data scientia in Pontifice, quòd beneficium posset remanere affectũ pro illa vice, vt Ordinarius prouidere non possit.*

272. DECISIO. IX.

1 LIcèt beneficia manualia, † quæ non veniũt sub generali affectione, vel reseruatione, vt per Calder. cons. 26. de præben. & Aeneam de Falcon. in tract. reseruat. 3. q. princ. num. 15. & propterea præceptorias Sancti Io. Hieroso-
2 lymitani, quæ sunt † manualia, vt magis inclinabant, licèt hoc non resoluerint Domini: ex eo
3 quia nec † sunt electiua, nec curata, & sunt regularia. ad not. in c. porrecta. per Abb. & Dec. & c. ad nostram. de confirmat. vtil. vel inutil. Io. de Silua in tract. de benefic. in 3. par. q. 68. & 69. Rebuff. de pacif. possess. in 6. limitat. nu. 8. 272. & in decis. Cassador. 4. & 12. de præben.
4 non † venire in generali reseruatione. c. 2. de præben. in 6. tenuerunt Domini in vna Calagu ritana præceptoriæ de Villel. coram domino Puteo de anno 1548. Et propterea etiam aliàs coram d. Peregrino tenuerunt in vna Viennẽ.
5 præpositurae de Talar, quòd beneficia † manualia licèt vltima vice fuerint commendata à Papa; tamen non remanent ita affecta, quin adueniente vacatione possint Abbas, vel Ordina-
6 rius de eis prouidere: tum quia cessante † commenda, cessat affectio. Franc. col. 3. post Domin. in cap. nemo. de electio. in 6. tum quia
7 non † cẽsetur alteratus status, quia Papa præsumitur contulisse secundùm eum statum, in quo erat, & secundùm naturam suam, vt per Felin. in c. constitutus. vers. & ad hoc. de rescrip. & in c. per tuas. col. 3. & seq. de cõfirmat. vtil. vel
8 inut. Et dato quòd pro illa vice † efficiatur perpetuum; tamen cum postea vacat, reddit ad manualitatem. Lap. Alleg. 9. & allegat. 27. circa finẽ. ac 33. & ponitur per Mil. in repert. ver. beneficium manuale. circa finem.

9 Tamen in eadem corã d. Puteo tenuerunt † Domini affectionem specialem super illo beneficio cadere datæ scientia in Pontifices, quòd beneficium posset remanere affectum pro illa vice, vt Ordinarius prouidere non possit, licèt aliqui vellent trahere d. octauam decisionem

coram me, in qua Papa nesciuit, & secundam coram d. Peregrino, in qua non tractabatur de illa vacatione, quam Papa fecerat, sed sequente, ad istum casum.

EPITOME.

Collegiata non dicitur ecclesia, etiam probatis omnibus coniecturis hic enarratis.

SVMMAE.

1 Collegiatam ecclesiam quæ coniecturæ non efficiant?
2 Sigillum commune, vel aliqua significãtia communionem, vt vniuersos adhuc requiritur ad efficiendã collegiatã.
3 Famæ probatio nihil prodest ad probationem collegiatæ ecclesiæ.

273. DECISIO. X.

1 Collegium † noluerunt domini esse in vna Bisignatẽ. archipresbyteratus coram me de anno 1549. ex omnibus coniecturis, quæ erant in puncto, quem dederam, qui erat talis, videlicet. An per testes deponentes audiuisse ab omnibus archipresbyteris, clericis, & nobilibus de ciuitate, & ita communiter reputari, & teneri, & quòd plures viderunt congregari ad effectum visitandi ecclesiam, creandi hominẽ, qui exigeret massam communem, aliquando pro diuidenda massa, aliquando pro faciendo munus Episcopo, & quod archipresbyter tenetur, & reputatur pro capite, & quòd Ouidius archipresbyter defunctus noluit sepeliri corpus cuiusdam, qui ecclesiæ aliquid reliquęrat, nisi prius cũ suis presbyteris cęlebrato officio, dicatur constare, quòd ecclesia sit collegiata, vt non cõprehendatur sub expectatiua domini Cæsaris Logio.

Moti sunt Domini ex not. per Archid. in c. monasterium. 16. q. 7. & per omnes, vbi etiam Henric. Boich. in c. postulasti. de iur. pat. Felin. in c. in nostra. in 24. correlar. & Federic. de sen. cons. 61. vbi ponũt multas cõiecturas, & Alex. cons. 75. lib. 4. qui allegabatur pro parte aduersa, quia considerabatur instrumentum esse factum sub nomine vel capituli, vel canonicorũ. Et ita dicebant aliàs fuisse tentum in vna Cre-
2 monensi. Et requirebant † Domini, etiã quòd adesset sigillum commune, vel aliqua significantia communionem, vt ad vniuersos: nã hábere tractatus communes, massam communẽ, potest esse de his, quę spectant ad omnes, vt singulos, non ad omnes, vt vniuersos. l. maiorem esse partem. de pact. & quæ notantur in c. cum omnis. de constitut.

3 Probationem etiam famę † dicebant nihil facere ad istam materiã, quę habebat certas probationes, vt per Aymo. tract. de antiq. temp. fol. 308. Suadebatur hęc opinio, quia probatur aliquoties beneficium fuisse collatũ per Episcopum, aliàs enim si † fuisset ecclesia collegiata, esset electiua, ad not. in c. 1. de ęlection. & Cassado. decis. 22. de pręb.

EPITOME.

Episcopus Meliuetan. an debeat sedere post priorem, hic traditur.

SVMMAE.

1 Dignitas in materia præcedentiæ in aliquo collegio conside ratur, si in eo collegio ea dignitas est alicuius considerationis, & effectus.
2 Episcopus Meleuitan. an sedere debeat post priorem? ratio num. 3. & contrarium num. 6.
3 Abb. in c. postulastis. de concess. præben. declaratur.
4 Roman. in l si verò. §. de viro. num. 87. vers. nono defertur. ff. solut. matr. declaratur.

274. DECISIO. XI.

1 Dignitas † in materia præcedẽtiæ in aliquo collegio cõsideratur, si in eo collegio ea dignitas est alicuius cõsiderationis, & effectus, alioquin magna etiam dignitas non consideratur, quia ibi &c. Et propterea resolutum fuit
2 Episcopũ † Meleuitan. debere sedere post priorem in vna Meleuitan. præeminenti coram d.
3 Prospero, quia † prior dictæ religionis præcedebat omnes alios, & habebat in dicto loco dignitatem cum administratione, & pro hoc fuit allegata magis communis opinio, de qua per Felin. in c. 3. incip. ex literis. in princ. de probat. per glos. in c. à collatione. de appellat. in 6. & doctrina Abb. in c. postulastis. de cõcess. pręben. declarata † fuit procedere in loco, in quo
4 Episcopus esset Episcopus, & canonicus: quia tunc immediatè post caput collegij deberet sedere, & ita fuit allegata doctrina Cassanei de glor. mundi in 4. par. 45. considerat. qui etiam considerat, quòd est Episcopus eius loci. & est de mente eiusdem Felin. in rubr. de maior. & obed.

5 Eodem modo fuit † declarata doctrina Roman. in l. si verò. §. de viro. num. 87. vers. 9. defertur. ff. solut. matrim. quòd procedat, quando nulla alia esset ratio præcedentiæ, nisi antiquitatis.

tatis. at in casu nostro prior præcedebat alios priores non ratione antiquitatis, sed alia ratione, & in hac opinione fuimus quinque ex nobis, tribus reclamantibus.

Dum alijs vicibus etiam causa hæc propo
6 neretur, & Rota esset mutata, contrarium † fuit decisum, ita vt non debeat fieri vis in hac decisione, & vide in materia præeminentiæ. Dec. cons. 161.

EPITOME.

Distributiones quotidianæ sūt, etiā quòd aliquid dietim non soluatur, sed post longum tempus, cū tamen in solutione habeatur respectus ad singulas horas.

SVMMAE.

1 *Distributiones quotidianæ an dicantur, si nihil dietim soluitur, sed post longum tempus?*
2 *Intellect. ad tex. in extrau. cum nonnullæ. §. preterea. de præben.*
3 *Calderin. conf. 21. de præben. & Dec. cōs. 280. declaratur.*
4 *Paris. conf. 32. vol. 4. declaratur.*

275. DECISIO. XII.

1 Distributiones † quotidianas voluerunt Domini esse in vna Messanen. coram domino Rossanen. de anno 1549. etiam quòd nihil solueretur dietim, sed post per longum tempus, cum tamen in solutione habebatur respectus ad singulas horas.

Ratio est, quia vtrumque verbum verificatur. primum distributio, quæ non tantùm fit soluendo, sed etiam promittendo. Secundū quotidianę, quia non solùm quotidie, sed etiā vnaquaque hora aliquid soluitur. Ex quo respon-
2 detur ad tex. † in extrauag. cum nonnullæ. §. præterea. de præben. quia ibi non fiebat quotidie distributio, sed per menses, vel per hebdomadas.
3 Eodem modo patet responsio † ad notata per Calderin. cons. 21. de prēb. & Dec. cons. 280. Et licèt Dec. ibidem in 2. col. ad illud, quod dicitur, paria sunt dare, vel promittere. l. fin. C. ad l. Falcid. respondeat, & ostendat diuersam rationem in casu illo, nè videlicet illa promissio faciat, quòd distributiones vnius anni grauare possent fructus sequentes; tamen quantùm ad actum distributionis nulla est differentia.

Et ad vim verbi, & ad cons. Paris. 32. vol. 4.
4 fuit † responsum, quòd loquuntur in longè diuersis terminis, nec ibi apparebat distributio dierum. Ad reliqua videri potest Prob. in c. 1. col. fin. de cleric. non resid. in 6.

EPITOME.

Familiaritas non desijt ex discessu è ciuitate Romana.

SVMMAE.

1 *Absentia à ciuitate Romana non probat quem non esse amplius familiarem.*
2 *Discessus solus non probat, quòd quandoque quis non sit reuersus.*
3 *Familiaritas est species societatis, quæ nō nisi cōtrario dissensu dissoluitur.*
4 *Consensus Cardinalis quid operetur circa familiaritatem.*
5 *Absens quando quis stat tanto tempore, & non seruit, dicitur desinere esse familiaris.*

276. DECISIO. XIII.

1 Familiaritatem † non desijsse tenuerunt Domini ex eo, quia solùm probaretur quem abijsse à ciuitate Romana, in vna Fulginaten. prioratus coram d. Vestano de anno 1549. Tū
2 quia ex solo † discessu non probatur, quòd quādoque non reuersus fuerit. Secundo quia cum
3 familiaritas † sit species societatis, ea non nisi contrario dissensu debet dissolui. vt per Sarnen. in reg. de impetr. benef. per obit. famil. Card. q. 13. nu. 3. & 9. post Ancaran. cons. 398.
4 Tum etiam quia apparebat de consensu † Cardinalis, quo casu dicebant Domini cessare doctrinam Frāchi in c. sicut. de verb. significat. in 6. quia intelligebatur, vel quoniam non apparebat de consensu, vel quia ibi erat quædam species familiaritatis, quę requirebat certū ser
5 uitium: quo casu quando † quis stat tāto tempore absens, & non seruit, dicitur desinere esse in familiaritate, secus autem in familiaribus sine aliquo seruitio.

EPITOME.

Gratia, si neutri, non est subreptitia, si in ea impetrans non narrauit se ideo prima gratia priuatum, quia narrauerat se familiarem, & expediuerat gratis.

SVMMAE.

1 *Gratia, si neutri, quando non sit subreptitia?*
2 *Beneficium obtinens per gratiam, si neutri, non tamen li-*

beratur ab eo, quod tenetur soluere officialibus.
3 *Clausula, quòd possint exprimi qualitates infectiuæ, quid operetur?*
4 *Clausula illa gratiæ, si neutri, teque à quibusuis excommunicationibus &c. quid operetur? & num. 5.*

277. DECISIO. XIV.

1 Gratiam, si neutri,† iudicarunt Domini non esse subreptitiam in vna arborcn. coram domino Peregrino Fabio de anno 1548. ex eo quia in ea non narrasset impetrans se ideo prima gratia priuatum, quia narrauerat se familiarem, & expediuerat gratis, quo casu annullabatur, iux. constitutionem Alex. vt per Cassador. decis. 10. de præben. & hoc duplici ratione.

2 Prima est, quia licèt † per gratiam, si neutri, quis obtineat beneficium; tamen nõ liberatur ab eo, quia tenetur soluere officialibus, & propterea gratia non annullatur, ex deductis per Felin. in c. postulasti. col. fin. de rescrip.

3 Secunda, quia aderant clausulę, † quòd possèt exprimere qualitates infectiuas, vt per Cassad. decis. 6. num. 7. de rescript.

Et ad excommunicationem, quam incurrebat, à qua non potest absolui, nisi à Pontifice,
4 respondebant Domini sufficere † clausulam illam, teque à quibusuis excommunicationibus, &c. vt per Staphil. fol. 82. de liter. grat. & iust. quę clausula sufficit quantum ad effectum illarum literarum, licèt quoad alia duret excommunicatus, donec soluat.

EPITOME.

Gratiam primam habens, expectãtem consensum Conseruatorum vrbis, si ante talẽ cõsensum alius obtineat gratiam, si neutri, & postea consensus Conseruatorum vrbis sequatur, consensus est bonus. & vide tamen in seq. decisione.

SVMMAE.

1 *Gratia, si neutri, continet impropriã conditionẽ, & quare?*
2 *Consensus superueniens quando dicatur bonus?*
3 *Gratia, si neutri, secundo concessa est conditionalis. & quare?*
4 *Verba, si neutri, ius competere constiterit, quo pacto intelligantur.*
5 *Intentio Pontificis per gratiam, si neutri, qualis sit?*
6 *C. si pro te. de rescript. in 6. non habet locum in gratia ad certum corpus beneficij, & quare?*

278. DECISIO. XV.

1 Gratia, si neutri, † licèt secundùm aliquos sit conditionalis, vt per Geminian. in cõs. 79. tamen intellexerunt Domini illam esse impropriam conditionem: quia est de præsenti, vel de præterito tempore datæ, licèt expectet postea sentẽtiam declaratoriam. Et propterea dubitabatur in vna vrbis capellanię. coram d.
2 Ant. August. in qua Nicolaus † habuerat gratiã primã, quæ expectabat secum consensum Conseruatorum vrbis, & ante illum Guido obtinuit gratiam, si neutri, & postmodum Nicolaus habuit suum consensum. Dubitatum fuit, an esset bonus? Et inclinarunt Domini, quòd sic, non obstante quod notat. in c. si pro te. de rescript. in 6. cum traditis per Cardinal. in clem. 1. col. fin. de concess. præben. Paris. cons. 11. vol. 1. & cons. 82. vol. 4. latè Marian. Iun. in cons. 94. in 2. vol.

3 Primo quia gratia, † si neutri, secundo concessa est conditionalis. Secũdo quia cum in gratia, si neutri, Guidonis nõ fiat mentio, de prima gratia Nicolai expectantis post cõsensum, non est credendum, quòd per gratiam, si neutri, Papa voluerit auferre talem potestatem illi: tum
4 quia illa verba, si neutri † ius competere constiterit, siue intelligamus in futurum vsque ad sententiam, non habent impedire consensum ante sententiam: siue intelligamus, si nulli constiterit ius competere, habito respectu ad tempus datæ, intelligo ego nullo pacto, nec etiam conditionaliter. Item quòd non competat ius alia ratione, quàm quòd per gratiam, si neutri, impediatur.

5 Non enim est † intentionis Pontificis per gratiam, si neutri, auferre ius Nicolai, videlicet petendi consensum, sed si non competat, sibi tradere intelligitur.

Considerabam ego aliam rationem, quòd d.
6 c. si pro te. † de rescrip. in 6. non habeat locum in gratia ad certum corpus beneficij. quia secunda gratia etiam pura non faciens mentionem de prima, non aufert primam. prout tradit Geminian. cons. 107. & Marian. in d. cons. 94. num. 23. pro quo benefacit d. c. si pro te. in principio, quod semper loquitur, quando prima gratia habet ad incertum, secunda ad certum. Et ratio differentiæ est: quia vno casu non differtur, sed aufertur, secus est, quãdo tantùm differtur, ad vulgatas decisiones.

EPI-

EPITOME.

Consensus tertij requisitus in gratia beneficij habita, an possit obtineri post gratiam, si neutri, alteri primo concessam hic dicitur.

SVMMAE.

1 *Consensus tertij quando valeat obtineri post gratiã, si neutri, alteri concessam? & num. 15.*
2 *C. si pro te. de rescrip. in 6. an habeat locum ad certum corpus beneficij?*
3 *Gratia secunda pura ad certum corpus beneficij non faciens mentionem de conditionali, est subreptitia.*
4 *Differentia quæ est inter ius ex acceptatione expectantis & ius electi, seu præsentati?*
5 *Præbenda tamquam filia sequitur canonicatum.*
6 *Cardinal. in c. clem. 1. in princ. q. 9. de concess. præben. declaratur.*
7 *Marian. conf. 94. num. 23. in 2. vol. declaratur.*
8 *Aequitas non patitur, vt in beneficialibus propter ambitionem fingamus conditionem retrotrahi.*
9 *Paris. conf. 11. num. 73. vol. 1. intellect.*
10 *Dispositio quæ est in vltimis voluntatibus, si est etiam in beneficialibus, an retrotrahatur?*
11 *Argumentum de vltima voluntate ad gratiam an valeat?*
12 *Testatoris secunda dispositio tollit primam.*
13 *Gratia secunda Principis an tollat primam.*
14 *Gratia, si neutri, an sit conditionalis? & quid importet?*
16 *C. si pro te. de rescript. in 6. intell. & num. 17.*
18 *Dominic. conf. 79. communiter reprobatur.*
19 *Ius merè pendens à voluntate tertij nullam spem probabilem tribuit.*

279. DECISIO. XVI.

Gratia, si neutri, erat concessa Guidoni, & gratia eiusdem beneficij concessa erat Nicolao sub conditione, si consensus Conserua
1 torum interueniret. Fuit dubitatũ, an † post gratiam, si neutri, Nicolaus posset obtinere consensum, non obstante gratia, si neutri? & an gratia, si neutri, tãquam pura tolleret primam gratiã conditionalem. per c. si pro te. de rescript.

Et orta fuerunt duo dubia, primum, an d. c. si
2 pro te. † habeat locum ad certum corpus beneficij? Et mihi placuit opinio Domin. conf. 107. per suas rationes. Prima quia secundùm ipsum
3 secunda gratia † pura ad certum corpus beneficij non faciens mentionem de conditionali est subreptitia. per c. cum olim. de senten. & re iud. & ratio differentiæ, vt per ipsum Domin. est, quia aliàs per secundam gratiam prima omnino tolleretur, vt in c. si pro te. nõ tollitur, sed differtur. Pro quo ego allegabam dicta per Felin. in c. in nostra. 28. corell. de rescript. & quæ tradit Cassador. decis. 18. de prǽb. dum volunt de illo iure ad rem faciendã esse mentionem, alioqui tolleretur; secus dicitur, si differretur.
4 Et hęc est † differentia inter ius ex acceptatione expectantis, & ius electi, seu prǽsentati.

Pro quo etiam considerabam, quòd tex. in d. c. si pro te. respectu canonicatus per secundã gratiam non fit præiudicium primo. quia nondum eius conditio erat purificata, nimirum si non dum illi debebatur canonicatus, sed tantũ fit præiudicium in prębenda, quod etiam præiudicij est tantùm dilationis. Et ratio est, quia
5 præbenda † tamquam filia sequitur canonicatum, ideo primo debetur. Ex quibus ego respondebam ad ea, quæ in contrarium allegabantur.
6 Et primo ad auctoritatem Cardinal. † in clem. 1. in princ. q. 9. de cõcess. præb. quia vltra quòd non loquitur specificè, prout Dominicus, & nõ ita benè examinat, imò si rectè inspiciatur, loquitur in expectatiua, & alia gratia generali.
7 Eodem modo Marian. † d. conf. 94. num. 23. in 2. vol. non persistit, seu figit pedes, sed dubitanter loquitur, & eius rationes nihil obstant. Prima ratio erat, quia etiam in d. c. si pro te. habito respectu ad finem, gratia potest dici ad certum corpus: quia satis patet differentia, postquam tantùm differtur, & non aufertur, prout esset in casu nostro. Secunda ratio erat, quia
8 sumus in beneficialibus, & ideo non est † æquitas propter ambitionem, vt fingamus conditionem retrotrahi, prout dicunt Archidiac. & alij in d. c. si pro te. quia nos nõ agimus hic, vt gratia Nicolai per consensum postea secutum retrotrahatur, sed dicimus valere, vt ex tũc, cum adest consensus, nec impeditur per gratiam intermediam, si neutri: quia de ea non meminit, & propterea non tollit. Alioqui enim si tolleret, tãquam subreptitia non valeret: sensus ergo est valere istam gratiam, vt ex nunc, cum ac-
9 cedit consensus, non ex tunc. Paris. † etiam in conf. 11. num. 73. non videtur firmare se. Eodẽ modo respondebatur ad illud, quod dicebant
10 quidam, quòd quandò † dispositio, quæ est in vltimis voluntatibus, est etiam in beneficialibus, vt sentit Archidiac. in c. si pro te. & Paris. d. conf. 11. num. 76. vol. 1. non retrotrahitur, vt per Bar. in l. si filiusfamil. de verb. oblig. & quę habentur in l. 1. §. serui appellatione. ff. ad Syllanian. quia vltra quòd nõ est opus retrotractio-
11 ne dico. quod † argumentum de vltima voluntate ad gratiam hoc casu nõ valet ratione sub-
12 reptionis: quia per secundam dispositionem † testatoris tollitur prima, de qua non meminit,

quia

281. DECISIO. XVIII.

1 LIteras † etiam debere remitti ad corrigendum voluerunt Domini coram me in vna Abulen. de Paſſares anno 1550. licèt concordarent cum ſupplicatione in corpore; tamen quia in clauſulis continebatur id, quod erat in mandatis, & ſecũdùm illas clauſulas literis expeditis, actus valebat, & procuratores mandati fines non exceſſerāt: at attento corpore ſupplicationis, ſi eo modo literę expediebantur, procuratores exceſſerant fines.

Pro ratione hoc erat, quia poteſt ſupplicatio multa continere, à qua poſtea debent extra hi literæ concordantes cum mandatis. Et er-
2 ror † fuerat notarij, qui debuerat extendere cō ſenſum iux. formam mandatorum, non iux. formam ſupplicationis, ad trad. per Felin. in rubr. de conſtitut. col. 4. verſ. & hinc eſt. Nam mandata continebant, quòd reſeruaretur regreſſus Roderico per ceſſum Valeriani in euentum, in quem ceſſionarij poſſeſſionem nō accepiſſent, & ſupplicatio continebat ſimpliciter etiam regreſſum etiam per ceſſum; in clauſulis verò ſupplicationis erant verba, & de regreſſu in euentum, in quem ceſſionarij Valeriani poſſeſſionē non accepiſsent: literæ fuerunt expeditæ ſimpliciter: notarius extenderat conſenſum iux. formam ſupplicationis, dicebatur actus nullus.
3 Fuit dictum corrigi † debere errorem notarij, vt conſenſus non iuxta ſupplicationis, ſed mandatorum formam extenderet? Et ex clauſulis vel nouæ literæ conficerentur, vel primæ corrigerentur.

DE CONCESS. PRAEBEND.

EPITOME.

COllatione canonicatus facta Titio per Epiſcopum habentem turnũ cum capitulo, Datario, nihilominus habente expectatiuam capiē tem talem canonicatum: Titius ſpoliatus dicto canonicatu pro ſuæ poſſeſsionis recuperatione obtinuit iurium Datarij ceſsionē, ob quam ad d. canonicatum fuit reintegratus, atque obtinuit canonizari illud ius ceſſum. ſi poſtea vacet aliud beneficium, & capitulum velit illud in ſuo turno conferre, idque etiam Epiſcopus prætendat ex ratione, quia eius collatio non habuit effectum, quid iuris ſit, hic habetur.

SVMMAE.

1 *Concordatio in beneficialibus an ſit licita, non expectata ſententia, quinimo nec iudicio?*
2 *Euictionis actio non niſi poſt ſententiam datur.*
3 *Emptor poteſt agnoſcere bonam fidem, dummodo poſtea probet notorium non ius venditoris ex magis cõmuni.*
4 *Componens cum aliquo in beneficialibus, & ſic remanens in poſſeſsione beneficij, quando ſit in cauſa, vt collatio dicatur habuiſſe effectum?*
5 *Decretum irritans in gratia contentum, diſcolorat alterius titulum.*
6 *Declaratio non iuris alterius etiam hodie fieri poteſt.*

282. DECISIO. I.

EPiſcopus, qui habebat turnum cum capitulo cōferendi canonicatus alternis vicibus, contulerat beneficiũ Titio: ante Datarius habebat expectatiuam cum pinguiſſimis clauſulis, quæ capiebat tale beneficium: Titius prouiſus ab Epiſcopo fuit ſpoliatus: pro reuocatione ſuę poſſeſſionis concordauit ſe cum Datario, qui ei ceſſit ſuum ius: quo iure mediante Titius obtinuit recuperationem beneficij, & fecit canonizari illud ius: poſtea vacauit aliud beneficium, capitulum vult conferre, Epiſcopus dicit ſuum turnum non fuiſſe conſumptum: quia ſua collatio non habuit effectum: oriebantur duæ difficultates.

1 Prima quia ille † non expectauerat ſententiam, imò nec iudicium, an potuerit ſe concordare, & concordando dicitur amiſiſſe ſuam primam gratiam. Et faciebat dubium, quod dici-
2 tur non poſſe † agi de euictione, niſi poſt ſentētiam. l. emptore. de euict. & quòd ſaltem debebat Titius mouere litem, vel facere ſibi moueri à Datario, iux. l. at qui natura. §. ſi cũ me abſente. ff. de neg. geſt.

Contrarium tamen concluſum fuit, quia licitum erat bonam fidem agnoſcere, vt propriè notāt doctores de illo, qui malè acceptauerat, vbi Dominic. in c. cum in multis. circa finem. de reſcrip. in 6. & quod tradit Oldrad. cōſ. 304. col. 2. & quia magis communis. opin. eſt, quòd
3 dummodo † poſtea emptor probet notorium non ius venditoris, potuit agnoſcere bonam fidem, vt per Paul. de Caſtr. in d. l. at qui natura. Imol. poſt alios, not. etiam Ant. de Butr. in c. fin. de empt. & vendit. Alex. in l. non ſolùm. §. morte. col. fin. de nou. oper. nunciat. vbi etiam Modern. Alex. num. 453. & latiſſimè per Socin. in l. 2. §. voluntate. ſolut. matrim. quod eſt maximè

maximè consonum iuri canonico. Quod eo magis dicebã ego, quia in casu nostro non erat fienda aliqua denunciatio, & sic omnino eramus extra difficultatem leg. emptore. & pro decis. fuit allegatus tex. in l. si rem quam. de euictio.

4 Secunda † difficultas erat, nunquid ex eo, quia ille composuerat, & sic remanserat in possessione beneficij, saltē videretur habuisse effectum collatio? Et videbatur quòd sic, ex dictis per Sarnen. in c. cum in multis. in fine. de præben. post Romanum, & decisiones, quas allegat. Et allegabatur quod dicitur de illo, qui acceptauit, licèt nulliter vigore expectatiuæ.

Tamen contrarium fuit decisum, quia primo illa non procedunt, quando notoriè constaret de nõ iure, sed esset aliquod dubium. Item etiã quando remaneret in possessione vigore primæ gratiæ, sed in casu nostro iam ille erat spoliatus, & non poterat recuperare, quia illi ob-
5 stabat decretum† irritans in gratia Datarij con tentum, quod discolorabat titulum, & propterea mediante gratia eiusdem Datarij obtinuerat & in possessione.

Et in eadem demum tennerunt Domini,
6 quòd hodie † posset declarari de non iure.

EPITOME.

Collatio, ad cuius validitatem debebat ex forma statuti adesse, vel Episcopus, vel eius Vicarius, est bona, quamuis Vicarius interuenerit vti canonicus, licèt ad id non fuerit vocatus, neque aliquid dixerit.

SVMMA.

1 *Collatio est bona, si facta est cum sola præsentia Vicarij Episcopi, stante statuto, de quo hic.*

283. DECISIO. II.

1 Collationem, † in qua interuenerant Vicarius Episcopi tamquam canonicus, & ex forma statuti debebat etiam adesse vel Episcopus, vel eius Vicarius. Voluerunt Domini, in vna Borgen canonicatus, coram d. Reomano de anno 1549. esse bonã. etiam quòd Vicarius nihil dixisset, nec esset vocatus: quia satis erat, quia interuenerat Vicarius effectualiter, & poterat vtrumque actum eodem tempore exercere. Imò verisimiliter non poterat sine nouo mandato dare diuersum votum, & fuit declarata doctrina Abb. in c. cũ inter vniuersas. de electio. & Felin. in c. ex literis. col. 4. de prob

EPITOME.

Dispensatio ad beneficium se extendit etiam ad beneficium iuris patronatus.

SVMMAE.

1 *Dispensatus ad beneficium simpliciter potest obtinere ius patronatus. & quare? num. 2.*
3 *Aegid. Decis. 472. & 474 declarantur.*
4 *Felin. in c. postulasti. 10. col. vers. regula est, quòd in generalibus. de rescript. declaratur.*

284. DECISIO. II.

1 Dispensatio † ad beneficiũ se extendit etiã
2 ad beneficium iuris patronatus: quia † per eam non præiudicatur patronis, sed tantùm is habilitatur, de quo per Lambertin. de iur. patr. in 11. artic. 7. quęst. princ. 1. part. 2. lib. num. 16.

Non obstat, quod dicebatur post Aegid. de-
3 cis. 472. & 474. quia illa † loquuntur in prouisione beneficij, in qua præiudicatur patronis.
4 Et secundùm hęc declarantur † tradita per Felin. in c. postulasti. 10. col. vers. regula est, quòd in generalibus. de rescript. quia procedunt, quando fieret præiudicium, & ita tenuerunt Domini in vna Burgen. beneficij de Lãteno coram Domino Nouato de anno 1548.

EPITOME.

Illegitimus dispensatus ad archidiaconatum, dignitates, & beneficia se inuicem compatientia nõ potest acceptare beneficium, quod vellet retinere dimittendo primum ex natura dispẽsationis.

SVMMAE.

1 *Dispẽsatus si est illegitimus ad beneficia se inuicem compatientia, an possit acceptare beneficium, quod esset capax acceptationis, quamuis non retentionis?*
2 *Verba, & retinere, intelliguntur copulatiuè.*

285. DECISIO. IV.

Dispensatus erat illegitimus ad archidiaconatum, & dignitates, & beneficia se inuicem compatientia, vt ea percipere posset, & re
1 tinere. Fuit dubitatum, an † posset percipere beneficium

neficium, quod eſſet capax acceptationis, licèt
1 non retentionis? & dixerunt Domini illa † ver
ba, & retinere, intelligi debere copulatiuè, &
ſic nō poſſe aliquo pacto acceptare beneficiū,
quod vellet retinere dimittendo primū ex natura diſpenſationis. ex dictis per Dominic. in c. fin. §. 1. de fil. presb. in 6. & ita tenuerunt in vna Calciaten. coram Fabio de anno 1549.

EPITOME.

DEcretum irritans appoſitum in regreſſu, non operatur effectū, niſi conſtet de expreſſa, vel tacita acceptatione.

SVMMAE.

1 *Decretum irritans appoſitum in regreſſu, quando non operatur effectum?*
2 *Felin. in c. cum acceßiſſent. de conſtitutio. intellect.*
3 *Caſſad. deciſ. 5. de præb. declaratur.*

286. DECISIO. V.

1 DEcretum irritans † appoſitum in regreſſu, noluerunt Domini operari effectum, niſi conſtaret de expreſſa, vel tacita acceptatione. iux. deciſ. Rotæ 422. aliàs 21. de conceſſ. pręb. in ant. poſtquam cauſa bis eſſet poſita, in vna Burgen. pręſtimoniorum coram d. Fabio de anno 1549.
2 Et notat † per Felin. in c. cū acceſſiſſent. de conſtit. intelligebant Domini in decreto ſtatuti, vel legis, vt per Felin. in c. cum ex officij. col.
3 fin. de præſcript. & Caſſad. † deciſ. 2. de præben. loquitur in expectatiua propter adiectionem menſis. quod tamen limitarunt etiam in expectatiua nō procedere perfecta gratia. Staſile. de lit. grat. fol. 5. Et etiam id tenuerunt in vna Paduan. coram d. Anton. Auguſt.

EPITOME.

GRatiæ expectatiuæ vigore habentis, quòd quis poſsit capere vnum, vel plura beneficia ſummā 300. ducatorum non exceden. quis capere poteſt quot vult dictam ſummā conficientia.

SVMMAE.

1 *Plura beneficia ad aliquam certam ſummam aſcendentia, qui capere poteſt vigore eius expectatiuæ, quot beneficia capiet?*
2 *Plura, dictio quot capiat?*

287. DECISIO. VI.

GRatia expectatiua erat cōceſſa, vt quis poſſet capere vnū, duo, tria, quatuor, vel plura beneficia ſumma 300. ducatorum non exceden. Fuit dubitatum coram domino Proſpero
1 in vna Zamoren. de anno 1550. quot † beneficia poſſet comprehendere virtute illius verbi, plura? Et licèt quibuſdam videretur, quòd tantū duo, ꝑ dicta Bal. in cōſ. 342. vol. 2. vt reſtringeretur gratia odioſa, & euitaretur infinitas.
Tamen contraria opinio viſa eſt verior: quia dictio, plura, erat apta comprehendere multa,
2 & tunc † reſtringebatur ad numerum duorum, quando non haberemus alium modum interpretandi illam pluritatem, vt tradit Alberic. in dictionar. in ver. plura. At quando adſunt illa verba, non excedentia valorem vſque ad illam taxam, poterat, quot vellet comprehēdere, ad dicta per Imol. in c. cum dilecti. prope medium verſ. ſi autem alicui ſcriptum eſſet. de iure patron. & tradit Archidiac. in c. quamuis. vbi etiā allegat Compoſtel. de præb. in 6. num. 2.

EPITOME.

GRatia expectatiua capit etiam præſtimonia.

SVMMAE.

1 *Gratia expectatiua ad largam quamuis non ſoleat capere præſtimonia, fallit hodie. num. 3.*
2 *Præſtimonia an ſint beneficia? & num. 4.*
4 *Præſtimonia ſunt beneficia, quæ dantur clericis in titulum.*

288. DECISIO. VII.

1 GRatia expectatiua † ad largam licèt non ſo
2 leret capere præſtimonia: quia † non ſunt propriè beneficia, vt per Abb. conſ. 47. vol. 2. Felin. c. poſtulaſti. num. 7. de reſcript. Staſil. de liter. grat. fol. 16. Sarnen. tract. expectatiu. num. 42.
Tamen Domini in vna Toletana de Vriē.
3 coram me inclinarunt hodie † in contrarium,
4 quia hodie præſtimonia † ſunt beneficia, quæ dantur clericis, vt ſentit Caſſador. deciſ. 3. in fine de pręb. Voluerunt tamen Domini, quòd ego darem articulos ad probandum, quòd hodie ſunt beneficia, quæ dantur clericis in titulum.

EPITOME.

Variatio admittitur post primam electionem, quæ non habuit effectum, quando gratia continet verba, ad primum, secundum, vel tertium, cui fructus applicabuntur.

SVMMAE.

1 *Variatio quando admittatur post primam electionem, quæ non habuit effectum?*
2 *Canonicatui omnino sunt applicandi fructus.*
3 *Acceptatio præbendæ nulla non impedit aliam acceptationem. & num. 4.*
5 *Electionem consumi per primam perperam factam intelligitur, quando quis scienter, & dolosè malè elegisset.*
6 *Citationis sola omissio non inducit nec scientiam, nec dolū.*

289. DECISIO. VIII.

1 Variationē admiserunt† Domini in vna Placentina canonicatus coram d. Reomano post primam electionem, quæ non habuerat effectum, quando gratia non erat simpliciter ad primum vacaturum, sed in ea erāt verba, ad primum, secundum, vel tertium, cui fructus applicabunt: quia tunc nō est locus doctrinę Io. Monachi. Io. Andr. Franc. & Geminia. in c. nec aptandæ, de conceſſ. pręb. & in c. 2. & in c. gratia. de rescrip. in 6. vt declarat Domin. in cons. 108.
2 & etiam non habet locum in canonicatu, cui †
3 omnino debēt applicari fructus, & propterea† acceptatio pręb endę nullius nō impedit aliam acceptationem,

Quod & tertio etiam suadebatur, quia li-
4 cèt † quis acceptet primo nulliter, tamen non consumit electionem regulariter, vt in dictis locis, & tradit Bar. in l. 2. de optio. lega. ad quę, & testamenta Doctores arguunt.

Et Doctores, qui volunt consumi electionē, tam in c. 2. de rescrip. quàm in d. c. nec aptan-
5 dæ. loquuntur, quando † quis scienter, & dolo-
6 sè malè elegisset, & sola omissio† citationis non inducit nec scientiā, nec dolum, quicquid vnus ex Dn̄is vellet, si rectè inspiciantur Doctores.

DE HIS, QVAE FIVNT A maior. par. capit.

EPITOME.

Vocem in capitulo habere, & stallum in choro intelligitur citra commodum pecuniarium, vbi est certus canonicorum numerus.

SVMMAE.

1 *Vocem habere in capitulo, & stallum in choro, quomodo hæc verba intelligantur?*
2 *Canonici non admittūtur vltra certū præfixum numerum, nisi de eo mentio fiat.*
3 *Consiliarios multos interest ecclesiæ habere, illique de intellectu.*

290. DECISIO. I.

1 Vocem in capitulo, † & stallum in choro habere intelligi citra commodū pecuniarū tenuerunt Domini in vna Placentina canonicatuum nouiter erectorum coram domino Deca-
2 no de anno 1548. quia vbi † certus est numerus, nō admittuntur canonici, nisi de eo mētio fiat, vt per Doctores in c. cum M. de constitut. & quia rationes consideratæ per Innocent. & Compostel. in verb. prosequi. & in c. mandatū. de rescript. & in c. fin. de cleric. non resident.
3 quòd scilicet interest † ecclesiæ habere multos consiliarios, &c. c. prudentiam. de offic. deleg. cum alijs, sunt nimis generales. quia licèt omnes possint præfigi cōsiliarij, sunt dumtaxat intelligendæ dictæ rationes in casibus suis, vel ad effugiendas discordias, vt in c. mandatum. vel propter odium priuationis, vt in d. c. fin. de cleric. non resid.

EPITOME.

Procuratoris constitutio præsertim ad tradendam possessionem facta à capitulo in tali capella cō gregato, pluribus canonicis numeratis, valet, quamuis non fuerit dictum eos capitulariter congregatos fuisse, & nomine capituli factam esse.

SVMMAE.

1 *Capituli mandatum est validum, licèt in eo non dicatur capitulariter canonicos fuisse congregatos, & capitulari nomine procuratorem constituisse, si tamen cætera hic contenta sint seruata.*
2 *Capitulariter congregatum capitulum procuratorem constituisse subintelligitur, quamuis in mandato id non exprimatur.*
3 *Capituli duas partes fuisse præsentes in constitutione procuratoris præsumitur, nam est credendum eas fuisse vocatas, & non venisse, quamuis probari possit contrariū.*
4 *Differentia illa, an scilicet in mandato dicatur canonici, an capitulum, vel conuentus, & eodem modo de monialibus, quod discrimen affera. & relatiuè.*

Decis.

5 *Decis. Rotæ 132. alioqui 9. de procurat. in antiquis declaratur.*

291. DECISIO. II.

CApitulum enumeratis pluribus canonicis, postea dicebatur congregatum in tali capella constituisse procuratorem &c. Tenuerũt Domini, licèt non fuisset dictum, capitulariter
1 congregati, nec nomine capituli; tamen esse † bonam constitutionem procuratoris tam coram me in vna Corduben. decimarum de anno 1549. quàm coram d. Antonio Augustino in vna Siluen. cantoriæ, maximè ad effectum tradendę possessionis. & hoc per doctrinam Oldrad. in cons. 100. quæ est magis communis, vt per Abb. & Imol. in c. quanto. de his quę fiunt à maior. par. cap. cum alijs per Felin. in c. cum omnes. num. 28. vers. 3. declaratio. Barb. cons. 17. vol. 3. in 1. dub. Bal. cons. 93. aliàs 291. in 2. dub. vol. 3.
2 Et licèt † non fuerit dictum, capitulariter cõgregatos illum cõstituisse; tamen illud subin
3 telligitur. Et licèt † probaretur, quòd ibi nõ fuerint præsentes duæ partes capituli, est credendum, quòd fuerint vocatę, & non venerint, licèt dicerent Domini, quòd posset probari cõtrarium. quod sequitur Staphile. fol. 169. ostē-
4 dens † differentiam, an in mandato dicatur, canonici an capitulum, vel conuentus, & eodem modo de monialibus. Vide tamen decis. Rotæ
5 132. aliàs 9. de procurat. in ant. quæ † per supradicta est declaranda, secundùm quę declarantur etiam dicta per Aymon. cons. 33. nu. 3.

DE REB. ECCLES. NON ALIEN.

EPITOME.

COadiutor non potest dismembrare ecclesiam vnitam, & in ea erigere ius patronatus.

SVMMAE.

1 *Coadiutor caret facultate dismembrandi ecclesiam vnitam, & in ea erigendi ius patronatus, & quare. num. 2.*
3 *Coadiutor quos actus facere non possit sine consensu Prælati relatiuè.*
4 *Dismembratio est alienatio.*

292. DECISIO. Vnic.

1 COadiutorẽ † tenuerunt Domini in vna Bergomen. coram Fabio de anno 1549. non potuisse dismembrare ecclesiam vnitam, & in
2 ea erigere ius patronatus: quia † sapit aliena-
3 tionem, & est † de illis actibus, quos dicunt Doctores in c. 1. de cleric. ęgrot. in 6. non posse fieri per coadiutorem sine cõsensu prelati, & ma-
4 ximè quia dismẽbratio † est alienatio, prout dicunt decisiones nostrę.

DE EMPTIONE, ET VENditione.

EPITOME.

COnstitutum habetur pro vera traditione ad effectum, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem esse factam in cõtractu nominato.

SVMMAE.

1 *Constitutum quando habeatur pro vera traditione?*
2 *Constitutum habetur pro vera traditione, etiam in pœnali constitutione.*
3 *Pænitentiæ non est locus, stante constituto apposito in contractu nominato, licèt nondum esset traditum precium, quamuis postea in executione sit cogendus ad dandum precium. num. 5.*
4 *Aymoni cons. 192. num. 22. respondetur.*

293. DECISIO. I.

1 COnstitutum † haberi pro vera traditione ad effectum, vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem factam in contractu nominato tenuerũt Domini in vna Romana casalis de la Bottracchia coram Puteo de anno 1550. ex plenè cumulatis per Tiraq. in tractat. constitut. in 3. par. limit. 26. num. 5. &
2 6. vbi vult etiam † in pœnali constitutione haberi pro vera traditione, & ideo esse locum doctrinę Alex. & Decij in l. cum proponas. la 2. in 3. fallent. C. de pact.
Et propterea voluerunt Domini, quòd li-
3 cèt † nondum esset traditum precium, nihilominus stante constituto, non esset locus pœnitentię, per tradit. in d. l. cum proponas. & l. filiæ
4 licèt. C. de collat. per quę † respondebatur ad dicta per Aymon. in cons. 192. num. 22. quam-
5 uis postea † in executione esset cogẽdus ad dãdum precium, & vide ad decis. cons. Decij 289.

EPITOME.

EVictionis in materia agnosci potest bona fides; vbi notoriè con-

stat de non iure. & intimare sufficit etiã in secunda instantia.

SVMMAE.

1 *Bona fides agnosci potest, vbi notoriè constat de non iure, in materia euictionis.*
2 *Intimare sufficit etiam in secunda instantia.*
3 *Resignante cũ pensione Alphonso reseruata, si Alphonsus cõuentus à Martino in secunda instantia intimauerat litem, & post secundam sententiam succubuerat, nec appellauerat, si tandem venit primus resignans, & opponat illum debuisse appellare, cognoscendum est de potioritate iuris Martini, potius quàm illius, qui resignauerat.*

294. DECISIO. II.

IN materia euictionis duæ regulę tenentur per Dominos. Prima quæ fuit tenta in vna Salamantina coram Puteo, & postea coram me in vna Tarētasien. & vltimo coram Guidobono in vna Calciaten. pensionis, quòd quan-
1 do † notoriè constat de non iure, potest agnosci bona fides. decis. nostra 141. in antiquis. Domin. post multos in c. cum in multis. col. penul. de rescrip. Rip. in l. 2. §. Volumus solut. matri. post Oldrad. vbi per cum.
2 Secundo tenuerunt, † quòd etiam in 2. instãtia sufficit intimare. l. si rẽ. ff. de euictio. Et propterea cum in illa Calciaten. veniret quidam,
3 qui † resignauerat Alphonso reseruata pensione, & Alphonsus conuentus à Martino Romano in secunda instãtia intimauerat litẽ, & post secundam sententiam succubuerat, & non appellauerat, demum post multos annos venit ille primus, qui reseruauerat pensionem, & dicebat illum debuisse appellare, & si prius intimasset, Dixerunt Domini cognoscendum de potioritate iuris Martini Romani, quàm illius, qui resignauerat: quia in illum euentum potuerat ille agnoscere bonam fidem.

DE LOCATO, ET CONDVCTO.

EPITOME.

LIte iniustè mota durante, si nouæ causæ caducitatis eo medio tempore superuenerũt, potest is, qui nouam super his caducitatibus commissionẽ impetrauit, nihilominus obtinere.

SVMMAE.

1 *Caducitas lite pendente superueniens nocet.*
2 *Capic. decis. 6. col. 2. in fin. defenditur, & num. 4. sed nu. 9. renocatur in dubium.*
3 *Caducitas incipit ex lapsu biennij.*
5 *Litem mouens iniustè dicitur facere contra contractum, et sic non debet frui eius commodo.*
6 *Contractus ratione qui vult stare in possessione, debet offerre iuxta formam ipsius contractus.*
7 *Tex. in l. si rem. §. fin. de pigno. actio. intellectus.*
8 *Reus partem tantùm debens, numquid ei petenti totũ, possit totum negare?*
10 *Iniustam ob litem si secutum est spolium, vel aliqua alia damna sint passa, ob quæ is, qui lite pendente cecidit, prætendere posset aliquam compensationem, vel excusationem, quare non soluit, audiri debet.*
11 *Iniustè agens soluere debet expensas, & dãna iniustæ eius petitionis.*

295. DECISIO. I.

FVit dubitatum in vna Bononiẽ locationis, corã d. Ant. August. die 4. Nouẽbris 1551. inter illos de Peregrinis, contra Bentiuolios. Numquid lite mota iniustè, ita enim sine veri præiudicio prę supponebatur per Bentiuolios, quasi quòd Peregrini tam propter non solutionem, quàm pacta non seruata cecidissent, quorum tamen neutrum tempore litis motæ erat verum. Tamẽ, quia lis per multum tempus durauerat, nã cucurrerant tres, vel quatuor anni, & sic causæ nouę caducitatis superuenerant, an possent Bentiuolij, qui obtinuerant nouam cõmissionem super caducitate, obtinere, non obstante illa lite mota?

Et post varias altercationes fuit resolutum, quòd sic. per decis. Capic. 16. in 2. col. circa finẽ
2 sub num. 6. ibi. sed quoniam. Et licèt duę † ad illam decisionem accõmodarentur responsiones; tamen reijciebantur. Prima quòd erat distinguendum, an esset cępta caducitas, licèt nõ perfecta, puta quia esset lapsus vnus annus ante litem, & alius post, vt vidētur innuere verba decisionis: quia illa erat magis secundùm contingentiam facti, quàm quòd haberet saporẽ iuris. Tum quia vnus annus nihil facit ad cadu-
3 citatem, quæ incipit ex lapsu † biennij, vt in l. 2. C. de iur. emphit. & c. potuit. extr. eod. tum etiã quia rationem. l. si rem. & aliarum allegatarum in decis. semper militant.
4 Alia † erat responsio, quòd in d. l. si rem. defectus erat ex parte agentis, qui poterat scire se adimpleturum: secus autem in casu nostro, in quo egerat ad caducitatem, antequam esset incursa, & sic nõ poterat diuinare arg. l. si Titius. & ibi Ias. col. fin. ff. de verb. oblig. Nam ista respõsio est cõtra tex. allegatum in d. decis. in l. si tibi, vt à Titio. ff. mandat. vbi defectus erat ex parte

parte rei, qui postmodum lite pendente super-uenit, & cōtra l. si autem. in 2. resp. de rei ven dicat. per quem tex. facit ad decisionem causæ nostræ decis. Tholosan. 30. circa finem.

Nec obstat, quòd contra decisionem dicebāt,
5 quòd mouens † litem iniustè dicit facere contra contractum, & sic non debet vti commodo eius. l. si quis maior. C. de transact. & l. quæro. §. inter locatorem. vbi Paul. de castr. ff. locati. quia vltra quòd est dubitabile, quia imò magis, qui agit ad caducitatem propter non seruatas conditiones, dicitur stare pro executione contractus.

Tamen respondebatur clariùs, quòd cum
6 ipsi Peregrini vellent † stare in possessione ratione contractus, & sic diceretur seruari cōtractum, debebant offerre iuxta formam contractus, vt est tex. in l. 2. §. fin. C. de iur. emphit. & l. cum te. rectè intuenti. C. de pact. int. empt. & vendit.

7 Ex quibus tollebatur tertia responsio, quę † dabatur ad d. l. si rem. videlicet, quòd ibi agēs pignoratitia, statim quòd soluebat id, ad quod tenebatur, vltra quòd seruabat cōtractum, & in nullo contrafaciebat, erat etiam in causa, quòd creditor habens pignus, nullam haberet excusationem, quare illud non restitueret.

At in casu nostro stans pro caducitate iniusta, debebat cedere liti, alioqui antequam cederet, cum prætenderet esse locum caducitati, volebat pensiones, & sic reus conuentus habebat iustam causam non soluendi illis: quia hoc est contra illa duo iura, per quæ cum ipse staret pro obseruatione contractus, debebat offerendo seruare cōtractum, & quia non habebat causam non offerendi pensiones, quas certò sciebat se debere, nisi fortè prętenderet, quę reseruabātur in fine decisionis. Et hoc modo
8 etiā respōdebatur ad aliud argum. quòd reus, † qui partē debet, potest negare omne id, quod petitur totum petenti. ad Bar. & Paul. de Cast. in l. qui solidum. de legat. 2. cum alijs per Abb. in c. 1. C. de plus petit. Nā vltra quòd illud dictum est dubitabile, & multi contrarium tenēt, vt per Alex. & alios in l. 1. §. si stipulanti. de verb. oblig. Marian. Socin. in d. c. 1. col. 32. in 10. & 11. q. Bertrand. cons. 283. col. 2. vol. 3. in nou. & post Angel. & Floria. in d. §. si stipulanti. tamē retento pro vero respōdebatur, quòd illud procedit respectu temporis petitionis: quia illo tempore per illam petitionem non poterat reus constitui in aliqua mora, sed bene potest constitui ex nouis causis, & nouo cursu tēporis, quia tunc illa caducitas, quę erat prius iniusta, est effecta iusta, vt in d. l. si rem. cū simil.

Ad duo tamen dicebāt esse aduertendum.
9 Primo quòd dicta decis. † erat dubitabilis sine noua petitione, quia caducitas erat merè noua: quo casu non est locus. d. l. si rem. vt ibi per omnes, & Paul. de Castr. & alios in l. non quēadmodum. de iudic. at in casu nostro aderat cōmissio noua. Secundo aduertendum erat, quia
10 si † propter litem iniustam erat sequutum spolium, vel aliqua alia damna erant incursa ab illis de Peregrinis, propter quæ possent prętendere compensationem vel excusationem, quare non soluissent, vel vellent allegare oblationes, audiri debere.

11 Adde quòd etiam † in l. si rem. cum alijs adductis erat necessarium, quòd iniustè agens solueret expēsas, & damna iniustæ petitionis, vt per omnes ibi, & in d. l. non quemadmodum.

EPITOME.

Decisio præcedens 295. limitatur procedere, quando is, qui dicebatur incurrisse caducitatem, nihil penitus pro pēsionibus decursis post litē motam fecisset: secus si oblatæ pensiones ore saltem fuissent.

SVMMAE.

1 *Caducitas tunc pendente lite incurritur, quando nil penitus pro pensionibus decursis post litem motam fecisset.*
2 *Oblatio verbalis quando sufficiat? & num. 7.*
3 *Tex. in l. 2. §. fin. de iure emphit. declaratur.*
4 *Tex. in l. cū te. C. de pact. inter empt. & vendit. declaratur.*
5 *Tex. in l. si rem. §. fin de pignorat. act. declaratur.*
6 *Offerrens reus in illiquidis verbo satisfacit.*
7 *Mora non committitur in illiquidis.*

296. DECISIO. II.

In eadem, dum alia vice causa poneretur, tenuerunt Domini dictam decisionem tan-
1 quam nimis rigorosam esse † in suis terminis restringendam, vt videlicet intelligeretur, quando is, qui dicebatur incurrisse caducitatem, nihil penitus pro pēsionibus decursis post litem motam fecisset: quia tunc propriè militarēt rationes legum in eis allegatarum; secus erat in casu nostro: quia Peregrini obtulerant verbaliter pensiones decursas. Veruntamen, quia erat dubium, quantum ipsi essent creditores in damnis passis, & in spolio propter dictam li-
2 tem, sufficiebat † quantum ad effectum, ne mora

mora incurreretur, vt per Alex. in l. si mora. in 2. limit. solut. matr. Ias. in l. prætor. in §. si paratus. de nou. oper. nunciat. Bald. Paul. de Castr. & alij in l. acceptam. C. de vsur. & ita respondebatur ad dictas tres leges allegatas in decis. præcedenti.

3 Nam in l. † 2. §. fin. de iur. emphit. non aderat aliqua incertitudo. & eodem modo in l. † cũ
4 te. C. de pact. inter empt. & vendit. vltra quod ibi illa oblatio fiebat nõ ad moram vitandam, sed vel ad actionem consequendam, vel ad constituendum alium in mora: quo casu requiritur consignatio, vt per Bart. & Doctores in d. l. ac-
5 ceptam. & in l. † si rem. §. fin. de pignor. action. cum alijs allegatis, nulla poterat cõpetere defensio reo conuẽto, cũ agẽs soluisset quod debebat, & reus nihil dixerit in contrariũ, prout etiam in præcedenti decis. Capicij. secus est,
6 quando reus † offert, & habet materiam illiquidam, quia ius agentis non est omnino iustum. & ita tolluntur. l. si mandauero tibi ex officio. ff. mandat. & l. sin autem. in secundo responso de rei vendic.

Et hoc etiã modo tollebatur alia ratio, quòd ante Pelegrini, qui stabant pro contractu, debebant seruare contractum, quia satis seruabãt offerendo. Et sic omnes rationes in decisione supradicta factæ cessabant.

Et pro decisione ad vitandam morã, quòd
7 oblatio † verbalis sufficiat, vltra notata per Ias. in d. l. 2. de iure emphit. num. 182. facit cons. Alex. 92. col. penult. & final. vol. 1. Roman. cons. 244. vers. 2. & Ruin. cõs. 113. vol. 1. quod suadebatur stante spolio non purgato vsque ad minimum quadrantem. facit quòd in liqui-
8 dandis † mora non committitur. Bal. in d. l. acceptam. in 6. opposit. Afflict. decis. 205. & quod tradit Paul. de Castr. in d. l. acceptã. dum facit differentiam respectu vsurarum decursarum, & decurrendarum.

DE RERVM PERMVTATIONE.

EPITOME.

Regressu reseruato in curia per procuratorem à partibus constitutum vti non potest resignans ex causa permutationis, rei compermutatæ possessione præsertim habita.

SVMMAE.

1 *Resignãti simpliciter ex causa permutationis, & possessione habita rei compermutatæ, an permittatur vsus regressus ei reseruatus in curia per procuratorem à partibus constitutum?*
2 *Resignatione ex simplici si est secuta possessio, quæ præsumitur præcessisse.*
3 *Resignando principalis purè videtur reuocasse procuratorem.*
4 *Nullo ex actu etiam voluntas colligitur.*

297. DECISIO. I.

1 Resignãti † simpliciter ex causa permutationis, & rei compermutatæ possessione habita, licèt in curia per procuratorẽ à partibus constitutum esset reseruatus regressus, voluerunt Domini in vna Cameracen. coram Fabio de anno 1551. eum non posse aliquo pacto vti tali regressu: quia cũ ambæ resignationes sint incompatiles, & cum ille acceptauerit ex causa permutationis, & purè, non potest vti alia contraria: & aut sumus in dubio, vtra istarum præ
2 cesserit, & tunc quia ex † simplici est secuta possessio, illa præsumitur præcessisse. iux. c. si à sede. de præb. in 6. Aym. cõs. 172. & per consequens
3 principalis † resignando purè videtur reuocasse procuratorem. ad not. in c. si quem. de procurat. in 6. & vt dicebant quidam, non curaba-
4 tur, quòd primus actus esset nullus, ex quo † actu nullo volũtas colligebatur. l. final. de reb. eorum &c.

Si verò ista est subsecuta, & tunc videtur nõ acceptasse illa, vel ab illa recessisse, per quã reseruatus erat regressus, cum actus sint cõtrarij.

EPITOME.

Permutatio quadrangularis non valet.

SVMMAE.

1 *Permutatio est inter duos.*
2 *Permutatio quadrangularis est inualida.*

298. DECISIO. II.

1 Permutatio † est inter duos. c. 1. eo. tit. in 6. Et propterea Collectan. in dec. 1. hoc tit. in ant. & final. ac Imol. in clem. 1. col. penult. vers.
2 quid si inter tres. eod. tit. tenuerunt non † valere permutationem quadrangularem. quod placuit Dominis in vna Ciuitaten. coram D. Fabio Decano, licèt ego dicerem iure non probari, & rationem permissionis, de qua in c. quæsitum. hoc tit. hoc pariter militare, si inter tres.

DE

DE SOLUTIONIBUS.

EPITOME.

OBlatio,& consignatio animalium facta factoribus dicitur benefacta, etiam si non constet de eorũ mandato, si tamen dicta animalia fuerunt postea visa in casali creditoris.

SUMMA.

1 *Consignatio, & oblatio quando dicantur benefacta factoribus? intellige prout num. 2.*

299. DECISIO. Vnic.

1 COnsignationem, † & oblationem tenuerũt Domini in vna Romana casalis coram d. Puteo esse benefactam factoribus, etiam quòd non constet de eorum mandato, de certis animalibus, quæ fuerunt etiam postea visa in dicto casali.

Nec etiam in eadem causa audiuerunt dicẽtes oblationem factam matri, quę non accepta
2 uerat tutelam. quæ omnia ego †dicebam procedere, si illi factores erant tunc in esse, & erãt soluendo, vel etiam si non appareret illos fugam arripuisse.

DE DONATIONIBVS.

EPITOME.

DOnatio facta pro se,& descendentibus ex suo corpore natis, moriente vltimo ex descendentibus, transit ad hæredes donatarij.

SVMMAE.

1 *Donatio quando transeat ad hæredes donatarij?*
2 *Donationis natura est, vt perpetuetur, & censetur in quolibet personarum gradu vnica donatio num. 3. & est perinde, ac si vltimo donatũ sit sine aliquo onere, sicut in fideicommisso.num 4.*
5 *Alexandri consil.43 lib.2.& consf.53.lib.6.declarantur.*
6 *Soc. Iunior. consil.53.vol.2.reprobatur.*

300. DECISIO. Vnic.

1 DOnatio † fuerat facta alicui pro se, & descendentibus ex suo corpore natis. Quæsitum fuit coram d. Fabio in vna Romana cotimi de anno 1549. an moriente vltimo ex descendentibus, donatio reuerteretur ad donantem, vel an transiret ad hæredes donatarij?

Et tenuerunt Domini, quòd transiret ad hæ
2 redes donatarij: quia ista † erat natura donationis, vt perpetuaretur. adducebatur l. 1. de do
3 nat. l. senator. de donat. caus. mor. & † censetur quodãmodo in quolibet personarũ gradu vnica donatio. l. stipulatio ista. §. & quis ita. ff. de verb. obligat. Paul. de Castr. in cõs. 164. col.
4 1.& 2. vol. 1.& est † perinde, ac si dicamus vltimo donatum esse sine aliquo onere, sicut in fideicommisso. l. cum pater. §. libertis. de legat. 2.& l. pater. §. 15. de legat. 3. Et licèt alijs descẽdentibus non sit donatum, non tamẽ sequitur, quòd debeat reuerti ad donantem, sed remanet sine grauamine, vbi descendentes deficiũt, & consil. Alex. 43. lib. 2.& 53. lib. 6. fuerũt de-
5 clarata, † vt intelligantur in terminis casus, quẽ ponit Cynus in Auct. sed si quis. C. de secun. nupt. quando ex aliquibus verbis appareret, quòd deficiente conditione res reuerti deberet ad donantem.

6 Et consil. † Mariani Iunioris 53. vol. 2. licèt aliqui vellent saluare, quia non officiebat casui nostro, nam aderat dictio taxatiua, tantùm. Tamen etiam quòd adesset dictio, tantùm, reprobato dicto consilio, idem dicebant esse tenendum: quia licèt donet tantùm illis, & non alijs, non per hoc sequitur, ergo debet reuerti ad donantem.

DE TESTAMENTIS.

EPITOME.

TEstamentum ad pias causas, & inter liberos, si est totum scriptum manu testatoris, etiam quòd nullus adsit testis, valet.

SVMMAE.

1 *Testamentum manu testatoris sine testibus valet inter liberos, & ad pias causas.*
2 *Argumentum de filijs ad pias causas est de iure validum.*
3 *Aretin. in l. si is qui de testam. intellect.*
4 *Pia causa est honorabilior causa lib. er[illegible]*
5 *Alex. consf. 76. lib. 3. reprobatur.*

301. DECISIO. I.

1 TEstamentum † ad pias causas, sicut & inter liberos tenuerunt Domini in vna Romana hæreditatis, & bonorum pro societate S. Rocchi de anno 1548. coram d. Rossanen. valere

lere, si est totum scriptum manu testatoris, etiã quòd nullus adsit testis, post Alex. cons. 4. col. 3. vol. 7. Ias. cons. 61. col. fin. vol. 1. Ruin. cons. 71. col. 6. & seq. vol. 3. & hanc opinionem etiã tenuit Aretin. qui eam sentit magis communẽ. in l. si is qui. col. 2. de testa. vbi Imol. & idem Imol. in c. 2. & in c. cum esses. de testament. at-
2 tento quòd valet† argumentum de filijs ad piã causam, vt per multa similia tradit Dec. in l. licèt. C. de pact.

Quibus non obstabat, quòd Aretin. in d. l.
3 si is qui.† videbatur limitare per c. cum esses. de testam. quia illa debent intelligi, quando nõ esset scriptum manu testatoris.

Eodem modo respondebatur ad tex. in §. & si tantùm. in auth. de testamen. imperf. vbi in libertate videtur tex. requirere testes, ergo idem in pia causa. Quia dupliciter respondebatur. Et primo quòd in solemnitatibus nõ valebat argumentũ: quia illæ non sunt remissæ in libertate. vt in l. de testamẽto. de fideicõmiss. libert. & tradit Ruin. etiam in consil. præallegato. Secundo dicebam ego non valere argumentum, in libertate requiruntur testes, ergo & in
4 causa pia, quia illa † est honorabilior. Ex qui-
5 bus dicebatur non curandũ de Alex. † in cons. 76. 3. vol. qui videtur requirere testes, quia est sibimet contrarius, & mouetur per d. §. si tantum. cui fuit supra responsum.

EPITOME.

SVbstitutio, si sine liberis, mortuo instituto cum liberis ante aditam hæreditatem, an contineat vulgarem, hic traditur.

SVMMAE.

1 *Substitutio, si sine liberis, continet vulgarem, quid si institutus erat mortuus cum liberis ante aditam hæreditatem? num. 2.*
3 *Socin. in l. 1. col. 17. vers. & per prædicta his diebus consului. ff. de cond. & demonst. reprobatur communiter. declara, vt num. 4.*
5 *Conditio illa, si sine liberis decesserit, est fideicommissaria.*
6 *Rationis diuersi[illegible] data, non fit æqualis determinatio.*
7 *Interpretatio [illegible] capienda est, per quam testamentum, et sic vulgaris substitutio procedat. pro validitate actus.*
8 *Conditio, si sine liberis, an sit voluntaria?*

302. DECISIO. II.

1 SVbstitutio, † si sine liberis, in qua aliàs tenuerũt Domini in vna Reatina hęreditatis coram d. Puteo, quòd contineret vulgarem, de quo nulla erat controuersia inter Doctores infra allegandos.

2 Tamen fuit dubitatum, quia† institutus erat mortuus cum liberis ante aditam hæreditatẽ, & quidam multùm clamabat, & dicebat, quòd non, per doctrinam Socin. in l. 1. col. 17. vers. & per prædicta his diebus consului. de condit. & demõstr. vbi post Oldra. & Io. Andr. & Anr. quos allegat, & in l. cum auus nu. 20. de cond. & Ruin. in cons. 93. num. 11. vol. 3. qui dicunt in terminis, quòd hæc duo requirũtur copulatiuè, quòd ante decedat, & sine liberis, quia illa conditio est voluntaria.

Ea tamen die aliqui ex Dominis inclinabãt
3 in contrarium, dicentes opinionem Socin. † reprobari à ferè omnibus Modernis cõmuniter. post Corne. in cons. 1. in 4. vol. & Socin. reprehendunt primo Dec. cons. 416. col. 2. in fine vers. 2. considerandum est. Curt. Iun. cons. 43. col. 2. versic. sed quid. Paris. cons. 19. num. 93. vers. & licèt. vol. 2. Marian. Iunior cons. 100. col. 2. nu. 3. vers. placent. vol. 1.

Ego tamen dicebam esse aduertẽdum, quòd licèt opinio Socin. reprobetur à supradictis do-
4 ctoribus, est verũ † in conditione tacita subintellecta, in qua omnes Doctores concludunt, vel quòd non subintelligitur in vulgari, quia cõtra naturã est, vt minus subaudiamus. Et licèt subintelligatur ex via commissaria, est propter diuersitatem rationis, vel dicamus in nulla earum subintelligi positum in cõditione, si sine liberis, & de expressa illi Doctores non loquuntur, & sic prima opinio in isto casu remanet sine contradictore.

Est tamen verum, quòd pro opinione contra Socin. considerabatur optima ratio. Nam il-
5 la † conditio, si sine liberis decesserit, quia est fideicõmissaria, est vtilis ipsis liberis, quorũ pater iã hæreditatẽ adiuit: quia aliàs fideicommissarię nõ est locus. Et ideo, si existẽtibus liberis, cessat fideicõmissaria ipsi patri eorũ succedendo, consequenter etiã bona, quæ aliàs erant fideicõmisso subiecta. At quando sumus in vulgari, quia liberorum non interest, quorũ pater hæreditatẽ non adiuit, & sic omnino ipsi nihil habituri sunt, ideo interpretanda erat conditio illa fideicommissarię tantùm substitutioni
6 adiecta, non vulgari. Tum quia data† diuersitate rationis, nõ fit æqualis determinatio, vt not. in l. iam hoc iure. de vulg. & pupill. tum quia
7 est † capienda ea interpretatio, per quam testamentum, & sic vulgaris substitutio procedat pro validitate actus. Tum quia esset extraneũ illam conditionem, si sine liberis, sine aliquo ef-

fectu referri ad vulgarem, cum satis sit referri ad fideicommissariam. Et per hoc tollitur motiuum Socin. principale, quod ibi videtur vrge
8 re: quia ista conditio, † si sine liberis, est voluntaria, & ideo non extendenda ad alium casum. Quia dico, quòd illud est verum, quando illa adijceretur vulgari tantùm, quia tunc imputet sibi testator, & sumus in mere voluntaria conditione. Verùm cum simus in casu continente etiam fideicommissariam, in qua conditio, sine liberis, habet respectum ad effectum, in eo tantùm casu intelligam supradictam conditionem. Tamen difficultas est maxima, quia opinio Socin. Oldrad. Io. Andr. & Ruin. in conditione expressa non habet contradictorem pro nunc.

EPITOME.

Citatio creditorum, & legatariorũ in inuentario sufficit, quòd sit vna tantùm peremptoria.

SVMMAE.

1 *Citatio creditorum, & legatariorum numquid esse debeat trina, vel vnica?*
2 *Peremptorium non est necessarium, quando in citatione adest comminatio legis, quæ apponit tempus.*
3 *Citatio creditorum, & legatariorum habetur à Rota pro actu extraiudiciali, & leuis præiudicij, & quare?*
4 *Peremptorium non requiritur in actu extraiudiciali.*
5 *Inuentarium annullare propter solam omissionem peremptorij videtur nimis rigorosum.*
6 *Rigorem Rota solet abhorrere.*

303. DECISIO. III.

Fvit dubitatum in vna castri Filacciani coram d. Puteo de anno 1549. Numquid ci-
1 tatio † creditorum, & legatariorũ in inuentario trina esse deberet, vel vnica tantũ peręptoria?

Et aliqui dubitabant, quòd requireretur trina, quia Bal. in tract. de inuẽtar. in forma ponit verbum, peremptoriæ. idem tradit Guid. Pap. in consimil. tract. 3. col. vers. & pro introitu, quod etiã fuit de mente Marian. Soci. in tract. de citationibus 22. artic. quæst. 4. vbi postquã numerauit casus, quibus incertæ personæ citantur, dicit requiri trinam citationem; cum tamẽ inter eos enumerasset inuentariũ. Ad quod faciebat, quia Ang. & Bal. in l. si eo tempore. de remiss. pignor. videntur requirere trinam citationem, & Doctores omnes in l. fin. in princ. C. de iur. de lib. citationem incertarum personarum fundant in d. l. si eo tempore.

Contraria tamen opinio fuit visa Dominis verior. & 1. non caret auctoritate Angeli in l. 1. §. hęc stipulatio. vers. & credo. ff. si cui plus per leg. falcid. col. 5. quem sequitur Corne. in d. l. fin. col. 8. num. 35. C. de iur. delib. Et ratio Angeli est, quia iudex non dicitur ferre sententiã, nec aliquod decretum: quo casu non est locus peremptorio. Et hoc est propriè, quod tradũt glos. Bald. Angel. Alberic. in l. Papinianus. §. si quis post. de inoffic. testament. dum diuersificant. l. si eo tempore. præallegatam, vt non requiratur peremptorium. Ex quibus apparet, quòd Angel. & Bal. in d. l. si eo tempore. dixerunt tutius, non autem necessariò. Ex quo retorqueretur fundamentum supra ex aduerso factum, & ostenditur communem opinionem esse pro hac parte: cum doctores in d. l. final. intelligant hanc citationem in terminis l. si eo tẽpore. quem tex. ego ponderabam, dum in singulari dicit, proclamate.

Faciebat etiam ratio, quia tunc demum pe-
2 remptorium † non est necessarium, quando in citatione adest comminatio legis, quę apponit tempus mensis.
3 Habebant etiam Domini istum actum † pro extraiudiciali, & leuis præiudicij: quia semper potest non citatus ostendere defectum inuentarij, & non præsumitur delictum; quòd hæres
4 fraudauerit, & in actibus † extraiudicialibus nõ requiritur peremptorium. Curt. in l. peremptorium. de iudic. Maria. d. tract. de citat. artic. 27.
5 num. 52. Nimis † enim rigorosum videtur propter defectũ verbi, peremptoriè, annullare in-
6 uentarium, quod † Rota solet abhorrere.

EPITOME.

Legatum domus ad præsens suæ habitationis, complectitur domum postea per testatorem emptam, etiam prima eius domo maiorem, si à testatore omnes habebantur pro vna.

SVMMAE.

1 *Legatum domus ad præsens suæ habitationis, quando etiã, comprehendat secundam domum maiorem à testatore emptam?*
2 *Verba, ab præsens suæ habitationis, quid importent?*
3 *Glos. in l. vxori. in principio. de leg. 1. reprehenditur à Bart.*

304. DECISIO. IV.

1 Legatum † domus ad pręsens suæ habitationis, stantibus testibus, quòd domus alia po

 stea

stea empta, etiam quòd esset maior prima, habebatur à testatore pro vna, & tanquam vna, voluerunt Domini sub ea comprehendi in legato dictam domum postea emptam tamquã augmentum. & hoc per tex. in l. cui fundus. de legat. 2. iunctis notatis, vt per Albertum Brun. in tract. de augmento. conclus. 15. princip. in princ. & num. 25. & ex regula, quam tradunt communiter doctores in l. prædijs. §. balneas. & §. qui domum. de legat. 3. & quę ponit Alex. in cons. 204. in 6. vol. Et cum ex dictis testium constaret vel ambas domos esse pro vna, vel nouiter emptam fore accessoriam primæ, re-
2 spondebatur † ad illa verba, ad pręsens suę habitationis, quę restringuntur ad tempus testamenti, vt per Bar. in l. si ita. de aur. & argent. legat. quòd non procedit in accessorijs, vt ibidẽ declarat Bar. & sentit Rom. in singul. suo 497. & fuit ex mente Aret. in l. serui electione. §. fin. in fine. de legat. 1. allegabatur etiam l. filiæ. §. titia. de condit. & demo.
3 Ad glos. † in l. vxori. in princ. de leg. 1. per quam Domini Rotę Bononien. qui contra iudicauerant, fundãtur, fuit responsum vltra alia, quę satis diuersificant casum, quòd glosa ibi reprehenditur à Bart.

EPITOME.

Filius natus ex meretrice est capax, vt capiat ex testamẽto patris sui.

SVMMAE.

1 *Filius natus ex meretrice non dicitur natus ex damnato coitu de iure ciuili.*
2 *Successionis in materia ius ciuile attenditur.*
3 *Filius meretricis admittitur ad successionem matris.*
4 *Meretricius coitus non dicitur damnatus.*
5 *Naturalium appellatione veniunt filij meretricum.*
6 *Meretricum filij non reperiuntur prohibiti succedere ex testamento patris, non existentibus alijs, prout & naturales ex concubina domi retenta. num. 7. & ideo admittuntur ex testamento patris, legitimis filijs non existentibus num. 8.*
9 *Oldrad. cons. 196. est restrictum ad nobiles.*

305. DECISIO V.

1 Filius natus ex meretrice, quia non † est na-
2 tus ex dãnato coitu per leges ciuiles, quę † in materia successionis attẽduntur, vt per Caccialup. post Abb. & alios in repet. l. si quæ illustris. C. ad tertull. Nam † admittitur ad succes-
3 sionem matris, & communiter tenetur talem †
4 nòn esse coitum dãnatum, vt tenet Ang. in §. fin. in auct. quibus mod. natur. effic. sui. in i. & 3. col. & tradit Abb. in c. tanta. nu. 13. qui fil. sint legit. post alios Caccialup. vbi supra num. 14. & per scribẽtes in tract. de succ. ab intestato. scilicèt, Rolandin. col. penult. per Rosell. num. 18. per Din. num. 10. & post multos maximè Paul. de Castr. cons. 468. tradit Aym. cons. 166. col. penult. vers. 3. respondeo. vbi etiam dicit post multos, quòd secundùm communem vsum lo-
5 quendi appellatione † naturalium veniunt ta-
6 les. Et quia † non reperiuntur prohibiti succedere ex testamento patris, nõ existẽtibus alijs,
7 & vt alij † naturales ex concubina domi retenta, quę secundùm canones magis prohibetur, quibus in hoc standum est, vt per Abbat. in d. c. tanta.
Et propterea tenuerunt Domini in vna Ro-
8 mana legati coram d. Ant. Aug. quòd esset † capax talis filius ex testamento patris sui, & dictũ fuit, quòd doctrina Bar. in auct. ex complexu. C. eod. & in l. fin. col. 1. ff. de his quibus vt indign. procederet tantùm in natis ex complexu
9 nefario. Et cõsil. † Oldra. 196. fuit vel reprobatum, vel restrictum ad nobiles. iux. tradita in l. 1. C. de natural. lib. & Ruin. cons. 66. num. 24. vol. 3. à fortiori pro decis. hac allegabatur cõs. Guid. Pap. 17. in 1. dub. 1. lib. quæ voluit & Socin. cons. 148. vers. secundum principale. lib. 1. & Dec. cons. 306. & 311.

DE DECIMIS, ET PRIMITIIS.

EPITOME.

Primitiæ etiam vltra decimas debentur parochiæ, in cuius territorio prædia sita sunt, non autem ecclesiæ baptismali, circumscripta consuetudine.

SVMMAE.

1 *Primitiæ debentur parochiæ illi, in cuius limitibus comperiuntur prædia.*
2 *Primitiæ debentur ex frugibus prædiorum.*
3 *Ecclesiæ dominanti debentur onera realia.*

306. DECISIO I.

Illam opinionem communem, de qua per Innocent. Hosti. Abb. Imol. & alios in c. cum sint homines. eo. tit. & Abb. cons. 58. vol. 1. per c. quoniam. eo. tit. & c. fin. de parochijs exten-
1 derunt † Domini coram me ad primitias in vna Cæsaraugustana de Pennaflor. Tum quia sem-

per

per iura promiscuè loquuntur de decimis, & primitijs, vt in rubr. & in c. 1. eo. tit. & c. reuertimini. 16. q. 1. & c. preter hoc. 32. distinct. Tum
2 quia primitiæ † debentur ex frugibus prediorū, & sic cum debeātur ex rebus, sunt tanquā one-
3 ra † realia, quæ debentur ecclesię dominanti.

EPITOME.

PRimitiæ sunt de necessitate soluendæ.

SVMMAE.

1 Primitiæ sunt necessariò soluendæ contra diuum Thomam & Brixien. vbi num. 2.

3 Primitiæ, & decimæ quamuis circa quantitatem non sint soluendæ, tamen de necessitate sunt dandæ.

307. DECISIO. II.

IN eadem alia vice etiam tenuerunt Domini supradictam opinionem, quia est communis in d. c. 1. de decim. & ibi per Abb. antiquū Collect. Cardinalem, & omnes alios, qui
1 dicunt, quòd primitiæ † sunt necessariò soluēdæ, vt probat per verbum, exigere Abb. in d. c. 1. Et idem tenet Archidiac. & Io. de Turre cremat. in c. 1. 13. q. 1. per quæ Dñi dixerunt di
2 ctum † diui Thomæ secunda secundæ q. 86. artic. vltimo. vbi vult primitias non esse de necessitate soluendas, & Brixien. in repertor. iuribus non subsistere: nam ipsi loquuntur contra supradictam communem, & supradicta iura,
3 quia licèt libertas † sit fortè quoad quantitatem, non tamen quoad necessitatem soluendi.

EPITOME.

DEcimarum prædialium solutionem facere de iure is debet, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit, in illo loco, in quo sita sunt prædia, cessante consuetudine, quæ præcipuè est in his attendenda.

SVMMAE.

1 Decimarum prædialium solutio fit prius secundùm consuetudinē, & ea cessante in loco, in quo sita sunt prædia, ab eo, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit.

2 Decimæ prædiales si vno modo soluuntur ex consuetudine in aliqua prouincia, & reperiatur oppidum, in quo nulla esset consuetudo, iudicandum est cum eo, per simile dictæ consuetudinis.

3 Consuetudo attenditur in materia cõsuetudinaria.

4 Consuetudo, quæ non dicatur contra ius?

5 Consuetudo inducitur per decem annos.

6 Consuetudo præiudicatiua non est extendenda, nam est magis præscriptio.

7 Consuetudo loci viciniοris, vel dominantis est attendenda. & num. 8.

9 Decimæ de iure an debeant ecclesiæ prædiali?

10 Præscriptio decimarum quoad certa prædia non extenditur ad alia. intell. vt hic.

308. DECISIO. III.

1 DEcimarum prædialium solutionem † ab eo, qui in vna parochia degit, & in alia prædia colit, fieri debere in loco, in quo sita sunt prædia, licèt sit communior opinio in c. cum sint homines. & in c. ad apostolicæ. tit. nostro. tamen dixerunt Domini in vna Toletan. decimarum de Gosquez corā d. Rossanen. quòd illud non erat per legem scriptam decisum, sed quòd magis propter difficultatem, & concurrētiam opinionum debèbamus recurrere ad consuetudinem, & principalius erat ius consuetudinarium, vt in dictis iuribus. Quod erat vtile,
2 quia si occurrebat casus † in vna prouincia, in qua esset talis consuetudo, quòd aliter soluerētur, quàm secundùm opinionem communem, & reperiretur aliquod oppidum, in quo nulla esset consuetudo, tunc non erat iudicandum per simile legis: quia non habemus legem, sed
3 simile consuetudinis: quia in materia † consuetudinaria, prout est ista, attenditur cõsuetudo, iux. illam communem opinionem, de qua per Ias. in l. de quibus. num. 22. de legib. & Curt. in c. fin. col. 32. secundùm paruam impressio.
4 secundùm quem etiam dicebatur istam † consuetudinem non esse contra ius, & ideo Abb. in d. c. cum sint homines. in glos. 3. vult. sufficē-
5 re † decem annos ad inducendam consuetudinem secundùm ius.

Et propterea cessabant quæ dicebantur de
6 consuetudine † præiudicatiua, quæ non debet extendi, vt per Curt. in d. c. fin. col. 3. vers. limita primo, nam est magis præscriptio, vt per Felin. in c. statuimus. de maior. & obed. quia non procedit in ista consuetudine, quæ est secundū ius commune, & propterea tex. in d. c. ad apo-
7 stolicæ. vult attendi † consuetudinem loci vicinioris, vel loci dominantis: quia illud, quod dicitur in d. c. ad apostolicæ. non potest intelligi de consuetudine, quæ in loco esset, de quo dubitabatur: quia tunc non habuisset difficultatē, sed de loco viciniori, vel loco dominantis, & probatur ex notatis per Hostien. & Io. Andr.

8 in c. super eo. de cogna. spirit. vbi dicit, quod † quotiescumque sumus in casu, in quo recurrendũ est ad consuetudinem prout in casu nostro, tũc est recurrendum ad consuetudinem loci vicinioris. ad c. ad decimas. de restit. spol. in 6. vbi
9 videtur probari, quòd de iure † decimæ debeantur ecclesiæ prædiali: quia id intelligo, quando non essemus in casu, quo illi canonici S. Nicolai non darentur ecclesiastica sacramenta illis, à quibus percipiebant decimas, vel quia nondum esset introducta consuetudo. 1. verior. Vel quia ibi illi laici non colebant prædia in alia.

Eodem modo respondeo ad aliud, quod videbatur multum vrgere de doctrina magis cõmuni glo. Io. Andr. Hostiẽ. Ant. de Butr. Abb. in c. cum contingat. eo. tit. & Abb. in cons. 71.
10 vol. 2. quòd præscriptio † decimarum quoad certa prædia, non extenditur ad alia: quia ego intelligo, quando ecclesia præscribens non esset nec matrix specialis contra prædialem, nec prædialis contra matricem, & ille, qui habitaret in vna, non coleret in alia: quia tũc esset idem, quod in colono partiario: quia bene tunc esset consuetudo contra ius; secus in altero ex illis casibus, quia ius admittitur, & de tali etiam cõsuetudine, quę haberet cõtra se dispositionem iuris, loquitur c. cum olim. de consuetud. Ad tex. in c. fin. de paroch. respondeo, quòd non loquitur, quando habens in vna, & habitans in alia, coleret ipsa, quia tunc procedit ratio. d. c, cum sint homines.

EPITOME.

Decimarum concessio non comprehendit noualia, etiam quòd in tali concessione essent verba habentia tractum in futurum, & etiam quòd dicerent super toto territorio.

SVMMAE.

1 *Noualia non veniunt concessis decimis, amplia, vt hic.*
2 *Decimis simpliciter concessis, an veniant etiam futuræ?*
3 *Decimarum in concessione à fortiori veniunt noualia, quia sunt minora.*
4 *Decimis concessis laico, an debeantur noualia?*
5 *Præscripto vno actu decimandi in eo territorio vniuerso, omnia veniunt comprehensiuè, non extensiuè.*
6 *C. tua. de decim. intellectus.*
7 *Decimæ, nisi ex iustissima causa sint laicis concessæ, eis non debentur.*
9 *C. statuto. §. fin. de decim. in 6. intellectus.*
10 *Paris. cons. 73. vol. 4. declaratur.*

309. DECISIO. IV.

1 Decimarum † concessionem, etiam quòd in ea essent verba habentia tantùm in futurum, & etiam quòd dicerent super toto territorio, voluerunt Domini in vna Malacitan. decimarum coram d. Puteo. de anno 1549. non comprehendere noualia quod est de mente tex. in c. tua. in fin. iuncto c. ex parte. de decim.
2 præsupposito quòd † in concessione decimarũ simpliciter veniant etiam futuræ; quia, vt dicit Abb. in d. c. ex parte. non minus appellatione decimarum veniunt præsentes, quàm futuræ. Et ratio est, quia ista est indefinita, & ratione tẽporis. Imò à fortiori dicit tex. in d. c. ex par-
3 te. quòd in † concessione decimarum à fortiori veniunt noualia, quia sunt minora.

Istis duobus tamẽ non obstat quod dicitur
4 in c. tua. in fine. quòd concessis † decimis laico, non debentur noualia, licèt tam ex proprietate verbi, quàm ex maioritate rationis contrarium videretur, & sic ibi contra proprietatem verborum, & contra maioritatem rationis fit talis restrictio.

Ex quo infero, quòd illa verba, debebantur in futurum, vel tãquam expressiua illius, quod tacitè inerat, quia appellatione decimarum veniunt futuræ, nihil operarẽtur, vel quia illa verba, debebunt, referuntur ad decimas, nullo pacto possunt importare noualia: quia concessio decimarũ facta laicis ex interpetratione iuris appellatione decimarum nunquam veniunt noualia. Et sic ex defectu verbi ego sumo istam interpretationem. Et omnia allegata in cõtrarium non loquuntur in laicis. Et ratio c. cũ contingat. de extẽsione præscriptionis, vltra quòd loquitur in clericis, in quibus cõcessio simplex comprehenderet decimas noualium, nimirum si extenditur.

Præterea diuersa est ratio in præscriptione:
5 quia præscripto † vno actu decimandi in eo territorio vniuerso, omnia veniunt comprehẽsiuè, non extensiuè.
6 Pręterea istud esset restringere. c. tua. in quo † non apparet, an concessio decimarum sit facta respectu territorij, aut respectu loci, & sic generaliter loquitur.

Eodem modo ille tex. in c. tua. debet intelligi, quando ex causa etiam iustissima sint con-
7 cessæ decimę laicis: quia nisi † ex iustissima causa non essent debitę. & tex. in c. statuto. de decim. in 6. loquitur de omnibus decimis.

Benefacit, quia vt dicit Ant. in princ. cũ con
8 tingat. est diuersa † species decimarum, & diuersus

uerſus etiam fundus.

9 Et ad tex. † in c. ſtatuto.in §. fin. de decim. in 6. dum dicit de rationabili cauſa, intelligebant Domini non de rationabili cauſa primæ cōceſſionis decimarum, ſed de rationabili cauſa, quæ percuteret noualia, puta, quòd à principio nō adeſsēt aliquæ decimæ, niſi noualiū, vel quia ſoluebatur de antiquis, quia erant ſyluæ, vel paſcua, quæ poſtea fuerant redacta ad cul-
10 turam, vt latè per Pariſ.conſ. 73. 4. vol. qui† tamen in quibuſdā dictis, dum facit contra hanc deciſionem, loquitur in clericis, non autem in laicis.

EPITOME.

Monachi quamuis præſcripſerint decimas vni eccleſiæ parochiali debitas; ſi tamen rector, vel capellani dictæ parochiæ non habent aliunde commodam ſuſtentationē, poſſunt eam petere ab ipſis monachis, pręſcriptione non obſtante.

SVMMAE.

1 *Decimæ ſunt deſtinatæ pro neceſſarijs alimentis clericorū.*
2 *Monachi non obſtante præſcriptione per eos facta de decimis vnius parochiæ, tenentur alere rectorem, & capellanos illius, ſi non habeant aliunde.*
3 *C. de monachis. de pręben. intellectus.*
4 *C. extirpandæ. de præben intellectus.*
5 *Extrauagan. comm. ſuſcepti, ne ſed. vacant. intellectus.*
6 *Eccleſia debet habere victum duarum perſonarum, computatis, non autem demptis decimis.*

310. DECISIO. V.

1 Decimę † ita ſunt deſtinatę pro neceſſarijs alimentorū clericorum, vt tenuerint Domini in vna Burgen. iurisdictionis coram domi-
2 no Ant. Aug. de anno 1549. quòd monachi, † qui preſcripſerāt decimas debitis vni eccleſiæ parochiali, ſi rectores, vel capellani eiuſdem eccleſiæ non haberent aliunde congruam ſubſtentationem, poſſent præſcriptione non obſtāte petere ſubſtentationem à monachis.
3 Et licèt c. † de monachis. de pręben. reſtringi poſſet, vt tantùm loqueretur in ijs, qui habe-
4 rent dominium temporale; tamen tex. † in c. extirpandæ. eo. tit. generaliùs loquitur non ſolùm in patronis, & Epiſcopis, ſed in omnibus cuiuslibet alterius conditionis, & vt in exemplis per gloſ. ibi loquitur de illis, qui prætextu conſuetudinis recipiebant omnes decimas, relicta modica portione. Et ille tex. procedit à fortiori quoad omnes decimas. Et ita etiam
5 generaliter loquitur communis extrau. † ſuſcepti. ne ſed. vacant.
Et licèt dum dubitabatur, an eccleſia indige-
6 ret. & aliqui dicebant, quòd eccleſia† debet habere victum duarum perſonarū, c. vt quiſque. de vit. & honeſt. cleric. dicebam ego verum eſſe computatis decimis, nō demptis, per notat. ab Abb. in c. cum ſicut. de conſec. eccleſ. vel altar.

EPITOME.

Decimas eſſe ſoluendas, vel in loco, in quo quis habitat, vel vbi prędia colit, non reperitur per tex. peculiarem deciſum.

SVMMAE.

1 *Ius non decidit, cui ſoluere decimas teneatur habitans in vno loco, & in alio prædia colens.*
2 *C. cum ſint homines. & c. ad apoſtolicæ. de decim. intellectus.*
3 *C. final. de paroch. intellectus.*
4 *C. ſi quis laicum. 16. q. 1. intellectus.*
5 *C. 1. 13. q. 1. intellectus.*

311. DECISIO. VI.

In illa quæſtione de decimis ſoluendis, quādo vnus in vna parochia habitat, & in alia prędia colit, dum iterum cauſa in tertia inſtan-
1 tia proponeretur, dedi dubium, an iſte † caſus eſſet in iure deciſus. Et fuit reſolutum, quòd
2 nō. imò quòd tex. † in c. cum ſint homines. & in c. ad apoſtolicę. de decim. loquuntur in colente, & intelligenda ſunt generaliter tam in domino, quā in colonis: quia ſemper adeſt mixtura operum colentis, & fructus ex prædio percipti propter quam mixturam poteſt dari parochiali, vel prædiali, prout conſuetudo dictaret.
3 Ad tex. in † c. fin. de paroch. fuit dictū, quòd non loquebatur de colente, imò quòd erat impoſſibile, quòd illi habitantes in vna, prædia propter longinquitatem locorum colerent in alia.
4 Ad † c. ſi quis laicum. 16. q. 1. fuit dictum. quòd ibi non apparebat, quòd ille, qui recedebat ab antiqua parochia, coleret in alia. Secundo quòd dato quòd coleret, iam apparebat parochiam illam fuiſſe in poſſeſſione percipiendi, à qua non debebat ſpoliari per receſſum.

Ad

5 Ad c.1. † 13.q.1.hoc fuit dictum, quòd hoc per aliquẽ tex.clarum non deciditur, ideo Doctores contrarium tenent.

EPITOME.

CLemẽt.prima.de renunciat.limitatur, quando nulla sequitur illusio superioris.

SVMMAE.

1 *Reuocatione procuratoris non intimata, semper ille potest procedere.*
2 *Pensionum, & regressuum cassationes, quia sunt quodammodo liberationes beneficiorum à seruitute, fieri possunt in manibus cuiuscumque.*
3 *Clement.1.de renunciat.limitatur.*

312. DECISIO. VII.

DVbitabatur etiam in eadem propter clem.
1 1.de renunciat.quia cum intimata† nõ est reuocatio, videbatur, quòd ille posset semper procedere.Fuit tamen dictum, quòd quia sem-
2 per tenuerũt Domini cassationes † regressuum, & pensionis, quia sunt quodammodo liberationes beneficiorum à seruitute, & possunt fieri in manibus cuiuscumque, iux.notat.in c.agatosa.63.distinctio.quam opinionem semper tenuisse Rotam referebat dominus Pute. tunc Decanus, qui pollicitus est se daturum decisionem, ad ea, quæ tradit Sarnen.in regul. de infirm.q.16.& 18.ideo, cum nulla sequatur illu-
3 sio superioris, nõ† erat locus dictæ clemẽt. quę etiam loquebatur in spiritualibus.

DE REGVLARIBVS.

EPITOME.

MOnachus non potest esse in iudicio, nec constituere procuratorem absque licentia sui immediati superioris, etiam si tale mandatum fecisset in capitulo congregato, & non appareret, & quòd esset prior capituli, nisi causa fuisset contra monachũ commissa, & monachus fuisset citatus, & à monacho constitutus procurator.

SVMMAE.

1 *Monachus quando possit esse in iudicio, & cõstituere procuratorem.*
2 *& num.2.& 3.*
4 *Citando inhabilem, quis dicitur eum approbare.*
5 *Monachus comparens pro defensione suæ ecclesiæ, quando debeat admitti?*

313. DECISIO. Vnic.

1 MOnachus † licèt non possit esse in iudicio, nec constituere procuratorem absque licentia sui immediati superioris.iux clem.si religiosus.de procurat.quod ampliauerunt Domini in vna Pampilonen.corã me de anno 1548.
2 etiam† si monachus in capitulo congregato fecisset tale mandatum, & non appareret, quòd in d.capitulo esset prior.

Tamen in eadem voluerunt Domini, quòd
3 si causa† fuisset commissa contra monachum, & monachus fuisset citatus, & constitutus fuisset procurator à monacho, quòd teneret proces-
4 sus, tum quia † citando videtur approbasse inhabilem, vt post Innocent. in c.cum inter.de exceptio.tradit Dec.in l.fin.num.45.C.de edi
5 cto diu. Adrian. tollen.& maximè quia † comparet pro defensione suæ ecclesiæ, prout tradunt omnes Doctores in d.clemẽt.& habetur in decis.nostra 221.in nou.

DE IVRE PATRONATVS.

EPITOME.

IVs patronatus laicorum dicitur, dato quòd ex testamento clerici sit fundata ecclesia, qui voluit præsẽtationẽ fieri debere per suos hæredes laicos.

SVMMAE.

1 *Ius patronatus erectus à clerico, quãdo dicatur laicorum?*
2 *Rocc de Curt.in tract.patron.ver.ius.num. 26. declaratur procedere, quando aliæ coniecturæ non adessent.*

314. DECISIO. I.

1 IVs patronatus laicorũ† fuit indicatum, etiam si ex testamento clerici fuerit fundata ecclesia, qui voluit presentationem esse debere penes suos hæredes laicos, qui diu præsentarunt, & coniecturas istas voluerũt esse potentiores, etiã si non appareret, ex cuius bonis ecclesiasticis, vel patrimonialibus clericus erexisset ecclesiam: & declarabant † doctrinam Rocchi in
2 tract. de iur. patronat. in verbo, ius. numer. 26. procedere, quando aliæ coniecturæ non adessent.

EPI-

EPITOME.

GRatia eſt ſubreptitia, in qua narrauit quis ſe eſſe compatronum, & tacuit pro illo anno, cum ex diuiſione aliàs facta per eum cum compatronis, non ſibi, ſed alijs compatronis præſentatio competeret.

SVMMAE.

1 *Patronus verus dicitur ille ſolus, qui eo anno habet præſentare, ſtante diuiſione annorum in præſentando per compatronos facta.*

2 *Iuri patronatus regulariter non derogatur etiam ex cauſa reſignationis, niſi in fauorem vnius ex compatronis.*

3 *Subreptitia eſt gratia, in qua aliquis dixit ſe cõpatronum, cum eo anno ex conuentione cæteris compatronis competeret ius præſentandi.*

315. DECISIO. II.

IVs patronatus, facta diuiſione alternis annis de præſentando per patronos, quia pro illo
1 anno ille † ſolus, qui habet pręſentare, iudicatur verus patronus, vt argumento clement. eo. tit. ſentit Dec. conſ. 696. num. 12. iccirco quia
2 regulariter † non derogatur iuri patronatus etiam ex cauſa reſignationis, niſi in fauorem vnius ex compatronis.

Tenuerunt Domini in vna Regien. capella-
3 niæ coram d. Roſsanen. quòd ſubreptitia † eſſet gratia, in qua narraſſet ſe eſſe compatronũ, ſed tamen tacuiſſet pro illo anno ex dicta diuiſione non ſibi, ſed alijs præſentationem competere.

EPITOME.

IVris patronatus beneficia mixta clericorum ſcilicet, & laicorum non comprehenduntur ſub regula reſeruatoria octo menſium.

SVMMAE.

1 *Iuris patronatus beneficia mixta an cõprehendantur ſub regula reſeruatoria octo menſium. & num. 3.*

2 *Iuri patronatus mixto paſsim derogatur in curia, intellige prout num. 7.*

4 *Deciſ. Rotæ 266. alioqui 46. de conceſs. præben. in antiquis confutatur.*

5 *Beneficia mixta iuris patronatus non comprehenduntur in nominationibus Galliæ.*

6 *Laicalis qualitas in fauorabilibus attenditur, ſed contra. num. 9.*

8 *Iuri patronatus pro medietate, & ſic parti laicorum ſolet Papa derogare, nam parti clericorum derogare non eſt neceſſe.*

316. DECISIO. III.

FVit dubitatum coram me in vna Fauentina parochialis pro Hercule Seuerolo 12.
1 Octobris 1548. an regula † reſeruatoria octo menſium comprehendat beneficia mixta iurispatronatus laicorum, & clericorum.

Et licèt videatur prima fronte dicendum, quòd ſic, prout eſt expreſſa deciſ. 266. aliàs 46. de conceſs. præben. in ant. quam ſequitur Staphil. tract. de literis grat. fol. 54. & Aeneas de Falcon. de reſeruat. 14. effectu. Quòd videba-
2 tur etiam ſuaderi ratione, quia paſſim † in curia derogatur iuri patronatus mixto, ergo arguendo ab vſu patrisfamilias videbatur tale beneficium incluſum eſse in reſeruatione.

3 Prędictis tamen non obſtantibus contrariũ † tenuerũt omnes, nemine excepto. Conſiderãtes primo, quòd plures, & meliùs diſputantes articulum, erant pro iſta opinione, & Rota aliàs variando renuerat iſtam opinionem, vt refert Felin. in tract. quando literę apoſtolicę in 6. ampliat. Ex quo dicebatur non eſſe accipiendum
4 fundamentum † in deciſ. ſupra allegata, quãdo ctores prædicti ſimpliciter referendo ſequuntur, & Felin. meliùs diſputat. eodẽ modo Roch. in tract. iuris patron. in ver. ius. in 7. q. Lambertin. in eod. tract. fol. 8. & fol. 371. in 3. par. lib. 2. 9. quæſt. principali artic. 9. Io. de Silua in tract. de benefic. 2. par. 3. q. 14. col. num. 47. Rebuff. in tract. nominationum. fol. 112. 15. q. verſ. 3.
5 non comprehenduntur. vbi voluit in † nominationibus non comprehendi talia beneficia, & hoc idem etiam fuit de mente Caſſad. deciſ. 4. de probat. in fine repetita in deciſ. 7. tit. noſtro.
6 Et generalis ratio eſt, quia in † fauorabilibus attenditur qualitas laicalis. Ex qua ratione tollunt fundamenta dictę deciſ. 266. quæ dũ vult qualitatem clericorum attẽdi debere, non aduertit, quòd loquitur in fauorabilibus. at in caſu noſtro eſſet odium, quia haberetur pro clericali, igitur &c.

Retorquebatur etiam ratio ſtyli, & vſus pa-
7 trisfamilias, quinimo niſi † fieret mentio in curia de tali iure patronatus; non cenſeretur illi derogatum. vt in d. deciſ. Caſſado. ex quo infertur non eſſe comprehenſum, niſi vbi facta eſſet mentio.

Quòd autem derogetur tali iuri patronatus,
8 eſt magis, quia ſolet † Papa derogare iuri patronatus pro medietate, & ſic ſolet derogare

parti

parti laicorum, parti autem clericorum deroga re non est necesse. Videtur etiam Petr. de Ancar. in c. cũ propter. circa finem. de iure patro.
9 tenere, quòd in fauorabilibus † vnum sequitur aliud, nõ habita distinctione, an principales sint laici, an clerici.

EPITOME.

IVs patronatus etiam in parochianis, & alijs magnatibus probatur per tẽpus immemorabile adhuc ex fundatione, & dotatione.

SVMMAE.

1 *Ius patronatus probatur per tempus immemorabile, etiã in magnatibus, adhuc ex fundatione, & dotatione, & num. 3. & 6. limita prout num. 9.*
2 *Vsurpatio an præsumatur in magnatibus?*
4 *Præsentandi in possessione si populus reperitur, nec probatur immemorabilis, tunc patronatus præsumitur ex vsurpatione.*
5 *Ius patronatus quare in Italia præsumatur ex vsurpatiõe?*
7 *Ius patronatus Domini alicuius castri, stante immemorabili præscriptione, potest allegari ex fundatione, præsertim si præsentationes dicerent ex fundatione num. 8.*
10 *Ius patronatus in antiquis probatur sola fama; sed hęc probatio non sufficit, vbi immemorabilis requiritur.*

317. DECISIO. IV.

1 IVs patronatus † probatur etiam in parochianis, & alijs magnatibus per tempus immemorabile, & fuit recessum à decisionibus aliàs antiquitus factis: quòd nec ex immemorabili probaretur dotatio, & fundatio.
Non obstat, quòd aliàs solebat dici præsu-
2 mi † vsurpationem: quia præsumptio Specul. in tit. de iur. patron. in fine procedit tantũ in Italia, & etiam iure non probatur.

Tamen in vna Fauentina coram me hæc dubitatio tollebatur, quia erant mixti parochiani, & religiosi simul. Tamen voluerunt Domini
3 tunc ita indistinctè † tenere per vnam decisionem, quam hic insero, quæ mihi fuit tradita à domino Decano, & hæc est videlicèt.

In vna Lucana canonicatus, & prębendæ, fuit resolutum coram domino Mohedano die
4 21. Nouembris 1541. quòd si † populus erat in possessione præsentandi, non tamen probabatur tempus immemorabile, quòd ius patronatus per hoc non pręsumeretur ex fundatione, & dotatione, sed ex vsurpatione, per dictũ Anto. de Butr. in c. dilectus. de offic. legat. & quia Specul. quem refert Curt. in tract. iuris patro. in vers. ipse. vel 15. q. 36. col. 3. vers. per hanc
5 etiam opinionem dicit, quòd in Italia † præsumuntur ex vsurpatione, ex eo quia propter recessum curiæ ab Italia omnes Domini, & populi effecti fuerunt tyranni, & iura ecclesię modo suo tractare cœperunt. Et quòd in vniuersitate pręsumatur ex vsurpatione, potest colligi ex his, quæ dicit Lamb. in tract. de iur. pat. fol. 160. pag. 2. in 7. artic. 11. q. princip. 2. partis 1. lib. & Roch. in suo tract. iur. patronat. in vers. contraxit. q. 20.
6 Sed si † essemus in tempore immemorabili, fuit conclusum, quòd populus posset allegare titulum, quem voluisset etiam ex fundatione, vel dotatione, iuxta not. per Abb. in c. querelam. col. 3. in fin. vers. vtile est ergo &c. de electio. Alex. in c. hortamur. col. fin. vers. est ergo. 71. distin. Abb. cons. 76. in 1. dub. vol. 2. Dec. cons. 126. col. 1. vers. Nec obstat, si dicatur, & Bal. in l. cum super. C. de rei. vendicat. Federic. cons. 234. col. penult. vers. ad propositum. Felin. in c. ad causam. col. penult. de pręscrip. & in tract. quando literæ apostol. col. fin. vers. considera 3. Alex. cons. 70. col. 4. vers. accedat ad hoc quod voluit. vol. 4. & omnino Roch. vbi clarè illud videtur dicere, in tract. iur. patron. in verb. ipse vel is à quo. q. 36. & maximè in princ. 4. col. vers. placet tamen mihi. & melius col. 6. vers. circa alium punctum. Et die 16. Ianuarij 1545. in vna Pennen. abbatię de ciuita Quadra, pro d. Cęsare de Firmo maior pars Do
7 minorum inclinauit, quòd dato † quòd tractaretur de iure patronatus Domini illius castri, tamen quia probabatur tempus immemorabile, quòd posset allegari titulus ex fundatione, dato quòd non esset allegatus in articulis, super quibus testes erant examinati, & hoc sentit expresse Felin. in c. causam quæ. col. 4. de pręscriptio. Et tanto magis fuit dictum in isto
8 casu, in quo pręsentationes † dicebant ex fundatione.
9 Limitarunt † tamen, quando verè probarentur pręsentationes ex immemorabili tempore, secus autẽ, si tantùm vellent probare per famã, quia isto casu, etiam quòd essemus in antiquis, non probaretur, attenta præsumptione in ma-
10 gnatibus vsurpationis, licèt aliàs sola † fama in antiquis probet ius patronatus, vt per Bal. in auct. quas actiones. col. fi. C. de sacr. sanc. eccl. & Cassad. decis. 2. de prob. & isto casu fit differẽtia inter priuatos, & magnates, & saluatur dictum Speculat. vbi supra. & doctrina Ant. de Butr. licèt non bene dicat in c. cum dilectus. de offic. ordin. vbi Barbat. in vers. limita tamẽ. col.

4. &

4.& quod dicit Dec. in conſ. 146. col. 1. & ſic iſtis duobus reſpectibus poſſet ſtare differẽtia, vel quãdo daretur probatio tantùm per famã, vel ſi probaretur aliqua origo Tyrãnorum aduerſus eccleſiam, vt in præcedenti dictum eſt, quod poſtea placuit in vna Bononienſe de Vidriano.

EPITOME.

PRæſentatio vna ſufficit, nec requiritur titulus, nedum quãdo agitur inter patronos, ſed etiam ſi agitur contra Ordinarium.

SVMMAE.

1 *Præſentatio vna ſine titulo an ſufficiat?*
2 *Laici maior eſt incapacitas reſpectu decimarum, quàm reſpectu iuris patronatus.*
3 *Laicus cum titulo ita eſt capax decimarum, ſicut iurispatronatus. et ſine eo ita eſt incapax vnius, ſicut alterius*

318. DECISIO. V.

1 DIctum Calderini in conſ. 12. hoc tit. & Federici conſ. 234. quòd ſufficit † vnica præſentatio, & non requiritur titulus, fuit tentum, & ſi agatur non tantùm inter patronos, ſed etiam contra Ordinariũ: quia ita expreſsè videtur loqui Dec. conſ. 134. contra prouiſum à Patriarcha. Rip. in c. cum eccleſia. num. 93. verſ. 6. & ſentit Rocch. in tract. iur. patro. verſ. competens. q. 15. & Dec. conſ. 117. reſpondet ad c. decimas. circa finem. Et aliqui dicebant
2 maiorem † incapacitatem laici eſſe reſpectu decimarum, quàm iuris patronatus propter maiorem frequentiam.

Mihi tamen erat ſcrupulus propter doctrinam Abb. in c. ex parte. num. 19. de reſcript. &
3 conſiderabam, quòd † cum titulo ita vnius, ſicut alterius erat capax laicus, & ſine eo ita vnius, ſicut alterius erat incapax. Et hoc fuit tentum die 15. Auguſti 1552. in ſancti Auguſtino extra ordinem congregati in vna ſancti Andreæ.

EPITOME.

IVs patronatus probatur ex fama in antiquis, quando eam comitatur longiſsima poſſeſsio.

SVMMA.

1 *Fama non probat ius patronatus in antiquis, ſi non concurrat longiſsima poſſeſsio.*

319. DECISIO. VI.

1 FAma, quæ † probat in antiquis, ius patronatus, vt paulo ſupra fuit dictum, intelligitur, quando adeſt longiſsima poſſeſsio. Bal. in l. cum ſuper. de re iudic. Caſſad. deci. 2. de probat. prout fuit tentum in eadem.

EPITOME.

IVs patronatus ex fundatione, & dotatione ſatis dicitur probatum ex tribus antiquiſsimis inſtrumentis enũciantibus ius patronatus alicui ſpectare de iure, vel de conſuetudine.

SVMMAE.

1 *Ius patronatus congruè dicitur probatum ex tribus antiquiſsimis inſtrumentis id enunciantibus.*
2 *Verbum, de iure, quid importa:?*
3 *Probatio iuris patronatus, et dominij de iure ęquiparãtur.*
4 *Fama ſufficit ad probandum dominium, & ius patronatus in antiquis maximè accedentibus coniecturis. num. 5.*
6 *Notario verba preſumuntur dicta ab his, quorum intereſt, & quando? & num. 7. & 8.*
7 *Notarius dixiſſe ſemper præſumitur id, quod partes dixerunt.*

320. DECISIO. VII.

1 IVs patronatus † ex fundatione, & dotatione ſufficienter probatum voluerunt Domini in vna Fauentina parochialis coram me de anno 1549. ex tribus inſtrumentis antiquiſsimis, in quibus enunciabatur ſpectare ius patronatus de iure, vel de conſuetudine: & illud ver-
2 bum, † de iure, magis voluerunt Domini intelligere ex fundatione, vel dotatione, argu. not. per Caſſad. deci. 7. hoc tit. quàm ex priuilegio, vel ex alia cauſa.
3 Item quia in † probatione ius patronatus, & dominium æquiparantur: maximè quia illa inſtrumenta quodammodo probant famam,
4 quæ † ſufficit in probando dominio, & iure patronatus in antiquis. plenè habetur in deciſ. 2.
5 Caſſad. de probat. maximè † ſuccedentibus cõiecturis, videlicet vltima præſentatione, licèt eſſet dubitabilis. Et ad doctrinam Aret. in c. cum cauſam. de probat. 4. col. & quę ſentit Sigiſmund. Loffred. in conſ. 44. 4. col. quòd ver-
6 ba † pręſumuntur dicta notario ab his, quorũ intereſt, & propterea non creditur. Propter quam aduocatus ex aduerſo multùm clamabat, & quidam ex Dominis hæſitabant. Dupliciter reſpondebatur, primo ne tam reſtringere

tur doctrina communis, quæ est regulariter,
7 quòd semper † præsumerentur partes dixisse, quæ dixit notarius. quod dictum Aret. & Losfred. procedebat, quando apparerent verba esse partium, vel verisimiliter notarius non posset vidisse, quod asserit. At in casu nostro nota-
8 rius, † vel potuit videre tot præsentationes antiquissimas, quæ sufficerent, vel aliquid aliud id probans, quod asserit. Secundo respõdebatur, quòd quia ille præsentationes habuerant effectum suum, & ex actibus sequentibus adiuuabantur illa narratiua antiqua.

EPITOME.

Notario præsumuntur dicta verba ab his, quorum interest, nisi contrarium probetur.

SVMMAE.

1 *Notarius presumitur dixisse ea, quæ ab interesse prætendentibus audiuit, nisi aliud probetur.*
2 *Instrumenta tria antiqua quòd probent ius patronatus, intelligitur, si sunt scripta manu diuersorum notariorum, secus si vnius tantùm.*
3 *Fama debet habere originem à non suspectis, item à pluribus.*
4 *Notarius iuris præsumptione asseruisse aliquid creditur informatus à partibus.*

321. DECISIO. VIII.

ALIA tamen vice, dum proponebam eãdem causam, Domini recesserunt ab illis
1 responsionibus: quia imò placuit † eis dictum Aretin. in c. cum causam. de probat. Et illam doctrinam Doctorum in l. cum aliquis. C. de iure deliber. limitabant, quando fuit notario dictum, à tertijs non habentibus interesse: quia aliàs esset dare nimis magnum priuilegium verbis enunciatiuis.

Considerabant etiam, quòd vt Doctores
2 dicunt in d. c. cum causam. requiruntur † instrumenta diuersorum notariorum. Et repertum fuit, quòd illa tria instrumenta erant manu vnius notarij tantùm. Et ex hoc inferebant,
3 quòd quia fama † debet habere originem à nõ suspectis, item à pluribus, in casu nostro habebat tãtùm ortum ab vno notario. Itẽ informa-
4 to † iuris præsumptione à partibus. iux. not. in l. veteribus. ff. de pactis. Ideo dixerunt Domini, quòd ego viderem, an vltra verba enunciatiua adessent aliæ coniecturæ. Et vide Aymõ. de antiquit. tempor. 1. par. sectio. ampliatur num. 14. & seq. & num. 76. qui citat Socin. consl. 86. & 89. 1. vol.

EPITOME.

IVs patronatus competens filijs, & successoribus, dicitur translatum cũ vniuersitate per cessionem à filio factam de omni iure, quod in hæreditate habebat.

SVMMAE.

1 *Ius patronatus competens filijs, & successoribus quando dicatur per cessionem hæreditatis translatum cum vniuersitate?*
2 *Hæredis qualitas requiritur, quandò ius patronatus competit filijs, & successoribus.*
3 *Hæres non potest desinere esse hæres.*
4 *Ius patronatus competens alicui, tanquam filio & hæredi, potest transferri in alium, & viuente tantùm cedente, cessionarius eo iure gaudebit, post autem mortem illius nequaquam.*

322. DECISIO. IX.

1 IVS patronatus † competebat filijs, & suc-
2 cessoribus, quo casu requiritur † qualitas hæredis, ad notat. in l. Gallus. §. quidam rectè. de liber. & posth. Paris. cons. 48. vol. 3. Ideo tenuerunt Domini in vna Veliterna coram me de anno 1549. in qua filius cesserat omne ius, quod habebat in bonis, & hæreditate, quòd totum illud ius hæreditarium transtulerat cum vniuersitate, vt per Abb. in c. ex literis. de iure patronat. & Roc. Curt. eo. tit. in ver. vel is, à quo causam habuit. in 9. q. vbi respondet ad l. quia perinde. & l. si patroni. ad trebellia. Propter quæ etiam respondebatur ad vnum, quod diceba-
3 tur, quòd cum esset † hæres, non poterat desinere esse hæres. l. sed si fine. §. sed quod Papinianus. de minor. quia respondebatur per cessionem posse transferri.
4 Minus obstabat, quòd ex quo † competeret ei tanquam filio, & hæredi, videbatur, quòd nõ posset trãsferri in alium, ex dictis per Paris. vbi supra, & per l. Statius Florus. §. Cornelio Felici. de iure fisc. quia respondebant, quod viuẽte cedente, cessionarius poterat tanquàm procurator vti iure cedentis, post autem mortem eius disputandum esset cum alijs condescendentibus.

EPITOME.

IVs patronatus potest cedi compatrono sine consensu Episcopi.

SVM.

SVMMAE.

1 *Ius patronatus non potest cedi sine consensu Episcopi, fallit, si cederetur compatrono, num. 2.*
3 *Patronum vnum habere magis est vtile ecclesię propter multa commoda.*

323. DECISIO. X.

1 LIcèt ius patronatus non † possit cedi, nisi adsit consensus Episcopi, ad notat. in c. illud. de iur. patron. cum latè traditis per Rocc. de Curt. in suo tract. in verbo, pro eo quòd de Diœcesani consensu. Fuit dubitatum in vna Salernitana coram Guidobono. an illud procederet in cessione facta compatrono?

Et licèt aliqui ex Dominis tenerent, quòd non, per doctrinam Archidiaconi in c. nemini. 16. q. 7. quam sequuntur Hostien. Io. Andr. & Henric. & Abb. vbi etiam dicit veriorem in c. ex insinuatione. eod. tit. & Rocch. vbi supra in 2. q. vbi dicit communem.

2 Mihi tamen visa † fuit contraria opinio verior, & magis communis, prout vult glos. Tancred. Io. de I antuc. vt refert Henric. in d. c. ex insinuatione. & glos. I . in d. c. nemini. & sequitur Ant. de Butr. & Cardinal. in d. c. ex insinuatione, Ias. in l. voluntas. 2. col. C. de fideicommiss. Felin. in c. quę in ecclesiarum. col. antepenult. num. 89. de constitut. & Lambertin. de iure patronat. post Guid. in 12. articul. 1. q. 2. partis primi libri. per rationes quia insolidum est penes omnes, & sic magis non decrescit alteri, quàm quòd accrescat, & magis † vtile est
3 ecclesię habere vnum patronum, quàm plures propter expensas, & discordias, & maiorem libertatem, & sic tam ex numero Doctorũ, quàm rationum ista opinio placuit Dominis.

EPITOME.

IVris patronatus causa est profana, ad effectum concedendi remissoriam in prima instantia.

SVMMAE.

1 *Iuris patronatus causa dicitur profana.*

324. DECISO. XI.

1 PRofanam † tenuerunt Domini causam iuris patronatus ad effectum concedendi remissoriam in prima instantia in vna Lunen. Sarzanen. coram me de anno 1548.

EPITOME.

PRæsentatio tantũ dicitur, quando fit superiori: alioqui dicitur magis nominatio. & an ad effectũ declarandi nouã prouisionẽ subreptitiam?

SVMMAE.

1 *Pręsentatio propriè intelligitur, quando fit superiori, non solùm ad effectum validitatis præsentationis, sed vt noua prouisio declaretur subreptitia, habens præsentationem esse factam num. 2. sed contra in hoc vltimo num. 3.*
4 *Nouæ prouisionis clausulæ prægnantes quæ sint?*

325. DECISIO. XII.

1 PRæsentatio † intelligitur tantùm, quando fit superiori, alioquin dicitur magis nominatio, ad Decis. Rotæ 211. in nou. de quo per Rocc. de Cur. tract. iur. patron. in ver. honorificum. 41. q. & tradit Franc. in c. 1. §. verùm. in 1. not. de iur. patron. & Mil. in ver. patronus debet. quod tenuerunt Domini in vna Asculana parochialis S. Io. corã Domino Ant. August.
2 de anno 1548. esse verum, non † solùm ad effectum validitatis præsentationis, sed etiam ad hoc, vt noua prouisio declararetur subreptitia, in qua asserebatur præsentationem esse factam, & non constabat de præsentatione facta Ordinario.

Istud tamen vltimum postea melius consi-
3 derando fuit † reprobatum, ex eo quia Papa nihil aliud considerauit, nisi consensum patronorum, quem omnino sciebat pati aliquem defectũ, & iste non erat talis, qui retraxisset Prin-
4 cipẽ. Quod eò magis placuit, quia in noua † prouisione, de qua agebatur, erant clausulę multũ pregnantes, ꝙ scilicet posset impetrãs exprimere qualitates etiam infectiuas, & annullatiuas.

EPITOME.

IVs patronatus non immutatur ex prouisione Pontificis.

SVMMAE.

1 *Ius patronatus non immutatur, nec status beneficij constituitur ex prouisione Pontificis.*
2 *Patronis laicis in dubio non præsumitur Papa præiudicare.*
3 *Ius patronatus nõ impeditur, nec quasi possessio illius per prouisionem apostolicam, etiam illi derogando.*
4 *Remissoria conceditur pro probando iure patronatus, etiam quòd pro eius interruptione dãtur prouisiones pontificis citra præscriptionem.*

326. DECISIO. XIII.

1 STatus beneficij † non constituitur ex prouisione Pontificis, nec immutatur ius patronatus, vt coram me tenuerunt Domini in vna Lunen. Sarzanen. de anno 1548. ad notat. per
2 Aegid. decis. 107. & decis. 212. Nam Papa † in dubio non intendit præiudicare patronis laicis, vt in decis. 3. in nou. Et per Lāber. in trac. iur. patr. in 6. articu. 7. quęst. principali. 3. lib. vbi etiam in seq. 7. artic. col. 2. in fin. & seq. vers. & idem dicerem procedere. & vers. in hoc cōsistit. & vers. & pro omnibus. vbi vo-
3 luit † prouisionem apostolicam non impedire ius patronatus, nec quasi possessionem illius, etiam illi derogando, vt latè per Felin. in tract. quando lit. apost. & habetur per dec. cōs. 126. vol. 1.
4 Et propterea voluerunt † Domini, quòd ego decernerem remissoriam pro probando iure patronatus, etiā quòd pro interruptione eius darentur prouisiones Pontificis citra præscriptionem.

Libri Quarti Decretalium.

DE SPONSALIBVS &c.

EPITOME.

SEquestratio mulieris fieri nō debet, quando alter ex duobus maritis litigantibus est in possessione.

SVMMAE.

1 *Mulier non est sequestranda quando vnus ex duobus maritis est in possessione matrimonij.*
2 *Sequestri inceptio probi etur.*
3 *Mulier quamuis recessisset, etiam si per vim traducta, nihilominus marito restituitur.*
4 *Restitutio negatur, vbi est timor peccati.*
5 *C. literas de restit. spolia. requisita.*

327. DECISIO. Vnic.

1 SEquestrationi mulieris, de qua in c. cum locum. hoc tit. noluerunt † Domini esse locū, si essent duo mariti litigantes, & alter eorum esset in possessione. Et vltra quod omnes, scilicet Io. Andr. Hostien. & Innocent. in glos. fin. semper dant exemplum, ex quo colligi potest neutrum esse in possessione, hoc expressius ibi determinat Petr. de Ancara. in final. verbis.
2 Et ratio est, ne † incipiatur à sequestro. Et
3 quia si mulier † recessisset, etiam si per vim traducta nihilominus marito restitueretur. Bal. in c. fin. num. 8. de probat.

Nec est in consideratione, quòd dicebatur
4 restitutionem † denegari, vbi est timor peccati. iux. c. literas. de restit. spoliat. & per Angel. in l. si quis ad se fundum. in 3. fallent. C. vnde vi. & latiùs per Alex. in §. nihil commune. in limitationibu l. naturaliter. ff. de acquir. possess.
5 Nam dicebam ego tria concurrere † in d. c. literas. Primo quòd erat ipsa mulier, quę erat cō scia peccati, vt dicitur in tex. in casu verò nostro erat maritus, qui petebat sequestrationē. Secundo quòd ibi probationes erant incontinenti. Tertio quòd non fiebat ibi sequestrum, imò mulier cogebatur redire ad maritū, & pręstare omnia seruitia, licèt stante sua cōscientia, & probationibus paratis, posset ipsa negare debitum. Et ita concluserunt Domini in vna Neapolitana matrimonii coram Domino Puteo de anno. 1549.

DE CLANDESTINA Desponsatione.

EPITOME.

MAtrimonium dicitur clandestinum, si in vno loco quis accepisset vnam mulierem, & in alio eam duxisset, ibique edicta ex consuetudine requisita publicasset.

SVMMAE.

1 *Clandestinum matrimonium quod dicatur?*
2 *Matrimonium clandestinum est dissoluendum, & filij illegitimi iudicandi.*
3 *Ignorantia crassa quę dicatur?*
4 *Ignorantia nō excusat, quando edicta non fuerunt seruata.*

328. DECISIO. I.

1 CLandestinum † matrimonium tenuerunt Domini in vna Coloniense legitimitatis coram Domino Puteo de anno 1549. si in vno loco quis accepisset vnam mulierem, & in alio eam duxisset, & ibi publicasset edicta, cum esset consuetudo in illis locis ea publicandi. iux. c. fin. hoc tit. Vt si postmodum appareret eam
2 professam, matrimonium † dissolueretur, & filij illegitimi iudicarentur. Nam licèt eam inuenisset in monasterio Becutarum, & non appareret, an professa esset. Tamen quia eam ex eo loco

loco acceperat, & in alio loco eam transduxerat, & constabat in alio tertio loco emisisse pro
3 fessionem, iudicarunt Domini crassam † hanc dici ignorãtiam, iux. l. qui contra. C. de incest. nupt. not. in c. eos. de tempor. ordin. in 6. & d.
4 c. fin. §. 1. vult non † seruatis edictis, ignorantiã non excusare, & impedimentum quandocumque superueniens impedire matrimonium.

EPITOME.

Matrimonij mala fides non purgatur, si quis ad alium locum transduxit mulierem, ibiq. edicta de consuetudine loci publicauit, & per 30. annos cum ea habitauit.

SVMMAE.

1 *Matrimonij mala fides, quando per cohabitationem 30. annorum non dicatur purgata?*
2 *Praescriptione 30. annorum bona fides etiam causatur ex errore iuris.*
3 *Titulus à iure reprobatus insurgit, quando in aliquo actu requiritur contractus cum certa forma, si ea praetermittitur, prout est omittendo publicationẽ matrimonij.*
4 *Impedimentum matrimonij, semper quod superuenit etiam vtroque ignorante, dirimit matrimonium.*
5 *Ignorantia, siue bona fides quando numquam excuset?*

329. DECISIO. II.

Alio die fuit dubitatũ, an ex eo quòd ambo redijssent à loco, ex quo fuerat traducta, & ibi habitassent per tempus 30. annorum,
1 an † propter longum tempus fuisset purgata mala fides? Et licèt dubium faceret doctrina Bar. in l. fin. C. vnde vi. cum ibi traditis in duabus additionibus, cũ concordantijs per Alex. cons. 151. 2. vol. & Dec. cons. 272. quicquid dicat Imol. in c. fin. in 5. col. de prescript. Et idem in l. Celsus. col. fin. quod cõprobabatur,
2 quia in † praescriptione 30. annorum bona fides etiam causatur ex errore iuris. prout tradit Paul. de Castr. declarando Cyn. in d. l. Celsus. 3. not. de vsucapion. cum concordantijs ibi per Balb. in 4. not. adductis.

Tamen supradictis non obstantibus, Domini duplici capite noluerunt excusari illud matrimonium. primo quia omnia supradicta non procedunt, quando essemus in casu, in quo contractus requireretur, & cum certa forma:
3 quia tunc † ea non seruata insurgit titulus à iure reprobatus: quo casu Balb. in d. 4. not. per duas columnas disputando articulum post Felin. & alios ita limitat supradictam materiam: at in casu nostro requiritur certa forma edictorum, qua non seruata titulus reprobatus non suppletur. Secundo ego respondebam, quòd hic erat aequiuocatio. Nam etiam data bona fide, quòd quis nesciret impedimentum;
4 tamen semper † impedimentum superueniens etiam vtroque ignorãte, dirimit matrimoniũ:
5 & ignorantia † siue bona fides numquam excusat, nisi seruata forma dicti c. fin. prout habetur in d. §. 1. & ita est verus intellectus d. tex. & placuit Dominis.

EPITOME.

Matrimonium quoad effectum excusandi filios ab illegitimitate, dicitur clandestinum, nõ propositis edictis.

SVMMAE.

1 *Matrimonium non potest dici clandestinum, si sit contractum in facie ecclesiae, non propositis edictis, circunscripta consuetudine, fallit quantum ad priuilegiũ ignorantiae ad effectum excusandi filios à defectu illegitimitatis, nam requiruntur edicta num. 2.*
3 *C. fin. §. si quis verò huiusmodi. de clandest. despons. intellectus.*

330. DECISIO. III.

1 Licèt matrimonium † non possit dici clandestinum, si sit contractum in facie ecclesiae, non propositis edictis, circumscripta consuetudine, vt per Abb. in c. fin. hoc tit. & ea quae tradit Marian. Iunior in cons. 86. num 106. vol. 2. & Grammat. cons. 168. in ciuilibus.
2 Tamen † quantum ad priuilegium ignorantiae ad effectum excusandi filios à defectu illegitimitatis tenuerũt Domini in vna Coloniẽ.
3 coram Puteo requiri edicta: quia §. † si quis verò huiusmodi. d. c. fin. venit excipiendo, & dando priuilegium in casu illo, extra quem verbis refragantibus cessat dicta tex. dispositio. l. 4. §. rationes. ff. de dam. inf.

QVI FILII SINT LEGITIMI.

EPITOME.

Filius natus ex coniugata cohabitante cum marito, quamuis probetur ex vehementibus coniecturis esse potius adulteri, nisi probetur absentia,

tia, vel aliquis defectus mariti tempore conceptionis, non potuit à dicto putatiuo patre institui.

S V M M AE.

1 *Filius adulteri quando institui possit? & num. 2. & 7.*
3 *Ancaran. cons 225. Gozadin. cons. 12. & 13. ac Paris. 10. vol. 2. declarantur.*
4 *Præsumptio l. filium diffinimus de his qui sunt sui vel alie. iur. & l. miles. §. defuncto. de adulter. est iuris tantùm.*
5 *Filius natus ex prætenso adultero, quando venit ad bona mariti morientis ab intestato, & contra testamentum adulteri, puta quia esset legitimatus, non indiget tot præsumptionibus, quia sunt casus fauorabiles. & nu. 6.*

331. DECISIO. I.

1 Filius natus ex coniugata † cohabitante cum marito, licèt probaretur tempore conceptionis adulteri ad eam accessus, & infinitę coniecturæ tam ex parte matris, quàm filij nati, & adulteri, qui post mortem accepit eum in filiũ, aluit, nominauit alio nomine, fecit maximas impensas, emit officia, doctorari fecit, legitimauit, & tandem eum hæredem instituit, non obstante filia legitima naturali, voluerunt Domini in vna Amerina coram me de anno 1549. quòd quia non adessent tempore conceptionis coniecturę de absentia mariti, nec aliquis defectus ipsius mariti, quòd non potuerit institui. ex not. per Barbat. in istis terminis in cons. 27. col. penult. vol. 1. decis. cons. 176. num. 10. & cons. 657. Alber. Brun. cons. 15. col. 1. Bertran. cons. 73. col. 6. & seq. vol. 3. in nou. Grat. cons. 158. col. 1. vol. 2. & cons. 140. col. 2. vol. 1. Alciat. tract. præsumpt. 37. 3. reg. ampliat. 3.

2 Et est viua ratio, nam † omnia processerunt ex illa credulitate, illum esse filium naturalem. Illa ergo existente erronea, omnia corruit.

3 Ad † consilia, quæ in contrarium allegabantur, & coniecturas multas, videlicèt Gozadin. 12. & 13. ac Paris. cons. 10. 2. vol. post Petr. de Ancar. cons. 225. Domini respondendo considerabant, quòd essent omnes istæ coniecturæ importantes, quasi continua cohabitatio, infirmitas mariti tempore conceptionis, confessio Claudij, mariti tractatus, & nominatio viuente claudio marito, nomen suum, non alterius, similitudo linearum, & fama publica tempore conceptionis. Tamen in casu isto non adest aliqua præsumptio tollens præsumptionem iuris, & inferens probationẽ filiationis, quinimo omnes sunt actus erronei, vt supra dictum fuit.

Quòd autem aliàs in contrarium videbantur tenuisse Dominos in vna Placentina legati 3. Iunij. 1538. coram domino Sarnen. vt ipse refert in addit. ad l. miles. §. defuncto. faciebat in fauorem istius decisionis, quia ibi aderat fama communis viciniæ, non solius matris, & adulteri. Item ibi tempore natiuitatis fuit baptizatus tanquam filius adulteri, similitudo, & nominatio, & reputatio omnium consanguineorum, nec illo casu mulier habitabat cum marito, & hæc omnes coniecturæ erant consideratę per bo. mem. Io. Aloysium aduocatum consistorialem tunc temporis, ad quem se referebat dicta decisio D. Sarnen. prout volui inuenire informationes, in quibus enumerabantur dictæ coniecturæ.

In eadem tamen tenebant Domini pro veriori opin. illam, quam latè tradit Paris. d. cons. 10. vol. 2. contra Marsil. in l. 1. §. quæstionem.
4 de quæstio. quòd † scilicet pręsumptio. l. filium diffinimus. de his qui sunt sui vel alien. iur. & l. miles. §. defuncto. de adulter. est pręsumptio iuris tantùm, non autem iuris, & de iure. quod magis conuenit verbis dictarum legum ex Alciat. dicta præsumptio. 37. 3. reg. in 2. ampliat.

Decisionem supradictam tenebant Domini esse verissimam, & indubitabilem in duobus casibus.

5 Primus est, quando † filius vellet venire ad bona mariti morientis ab intestato, qui est casus fauorabilis, & Cyn. in l. si vicinis. C. de nupt. dixit illud notabile verbum.

6 Secundus casus est, quando † iste filius vellet venire contra testamentum adulteri, puta quia esset legitimatus: quia isto casu etiam non adest tanta præsumptio pro ipso, & habet casum magis odiosum.

Tertius casus, qui est dubitabilis, prout noster, quando vltra omnes tractatus filius adul-
7 teri esset † institutus ab ipso, quo casu etiã Rota tenebat decisionem supradictam, licèt vnus ex Dominis diceret propter probabile dubiũ esse diuidendam hæreditatem per consil. 176. Decij.

EPITOME.

Spurij dispensatio impropriè nuncupata legitimatio nõ requirit agnatorum citationem.

S V M M AE.

1 *Dispensatio spurij, vt habeatur pro legitimo, non requirit agnatorum citationem, in alijs item etiam in dispensatione spurij viuo patre, & consentiente. num. 2.*
3 *Mar. Socin. cons. 120. in secundo intellectu.*

332. DE-

332. DECISIO. II.

1 Legitimatio de spurio, quæ † dicitur dispensatio, non requirit citationem agnatorum. Et ita declararunt Domini in vna Romana bonorum de Soderinis coram Domino Reomano de anno 1548. per not. à Ias. in l. Gallus. §. & quid si tantùm. num. 46. & seq. de lib. & posthu. citatur Petrus de Ancar. cons. 241. & 427. qui loquitur in filijs spurijs, & ita etiam loquitur Crotus in d. §. & quid si tantùm. num. 162.

2 Aliud † verò in alijs etiam in dispensatione spuriorum viuo patre, & consentiente. Alex. cons. 187. col. 2. vers. quarto. vol. 5. Bal. cons. 101. vol. 3. Angel. cons. 87. vol. 2. vers. nec obstat. Bar. in d. l. Gallus. §. & quid si tantùm. col. 4. & 5. num. 14. vers. induco ad quæstionem. cũ vers. seq. de lib. & posthum. vbi loquitur tam de naturali, quàm de spurio. & in cons. suo 98. col. fin. vers. circa secundum. vbi dicit communem. qui loquitur etiam in dispensatione, prout præsupponit Paul. de Castr. in subscriptione dicti consilij. Hanc opinionem dicit communem Dec. cons. 55. col. 1. num. 2. & col. 2. & seq. vers. 2. qui etiam loquitur in legitimatione spurij, prout præsupponit ibidem col. 2. num. 4. vers. & hoc diligenter. & multa cumulat. Ias. cõs. 110. col. 3. vers. moueor. vol. 4. & pariter de legitimatione spurij loquitur, prout col. 3. vers. nam pater. & in cons. 68. col. 4. vers. moueor. & vers. nec obstat. 3. vol. 3. Galiul. in d. §. quid si tantùm. num. 86. Ludouic. Sard. de natural. libe. in 6. q. princ. vers. octauo quæritur. Marian. Socin. cons. 97. num. 4. vol. 2. Barbat. cons. 49. vol. 2. & Paris. cons. 10. col. penul. vol. 2. qui in num. 114. loquitur etiam in spurijs.

3 Ad cons. † Marian. 120. in 2. dicebatur, quòd ibidem erat post aditam hæreditatem, & ratio erat semper: quia prǽiudicium agnatorum non est considerabile, vt per Rossell. in §. de causa formali. de legitim.

EPITOME.

Legitimandi potestas concessa intelligitur etiam stantibus masculis legitimis, quandò habet hæc verba, videlicet vel, legitimandi quoscũque, vel, nec non absque præiudicio illorum, qui ab intestato deberent venire.

SVMMAE.

1 Legitimandi potestas quando intelligatur concessa etiam stantibus masculis legitimis?

2 Legitimandi potestas regulariter non intelligitur stantibus masculis legitimis.

3 Deberent, verbum importat necessitatem.

4 Clausula executiua non solet ampliare gratiam; tamen quando adeßet dubium illud declarat.

5 Principem cogitaße aliquid in genere quando sufficiat?

333. DECISIO. III.

1 Legitimandi † potestas concessa quamuis re-
2 gulariter non † intelligatur stantibus masculis legitimis, glos. in ver. quibus. in §. & generaliter. in aucten. quibus mod. natur. effic. sui. Bart. in auct. item si quis. C. de natural. lib. Bal. in l. 2. q. 19. C. de seruit. & aqu. & in l. cum filius. ff. de testam. milit. Aretin. in l. Gallus. §. & quid si tantùm. col. pen. vers. circa 3. ff. de lib. & & posth. & ibi soc. col. 7. num. 12. Dec. cons. 392. num. 4. & cons. 479. in fin.

Tamen in vna Bononien. fideicommissi de Grifonibus, coram D. Reomano contrarium tenuimus, quãdo scilicet in facultate esset hęc verba, vel, legitimandi quoscumque, vel adessent verba, videlicet, necnõ absque pręiudicio illorum, qui ab intestato deberent venire: de quo verbo, deberent venire, vide in terminis cons. 93. Corne. num. 18. vol. 3. ponderando,
3 quòd illud verbum, † deberent, sonat necessitatem. l. sæpe audiui Cęsarem. de offic. præsid. & propterea loquitur de filijs, & non solùm de agnatis, vel saltem est dubium, quo casu clausula, non obstãtibus vllis legibus, quibus dicitur, quòd absque voluntate, & consensu legitimorum, & naturalium, &c.

4 Et licèt clausula † executiua non soleat am-
5 pliare gratiam. clem. 1. de præb. tamen † quando esset dubium, illud declarat. vt ex doctrina Abb. in c. pro illorum. de præben. faciunt tradita per Rip. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. 84. post Ias. ibi de verb. oblig. & supradicta omnia fuerunt ex mente Ruyn. cons. 100. vol. 3. facit quod dicit Ias. cons. 184. vol. 2. quod sufficit in genere Principem cogitasse.

EPITOME.

Infans legitimari nequit, si ad id facultas peculiaris non datur. hoc limita, si in facultate adsunt verba, quoscunque, vel adesset ratificatio.

SVMMAE.

1 Infans quando ex data facultate legitimari possit? & nu. 2. &

2.& 5. *Quid si dicta in facultate sit verbum, procreatos? num. 3.*

4 *Ruin.cons. 100.lib. 3. isto in casu confutatur.*

334. DECISIO. IV.

1 IN eadem etiam tentum, quòd licèt † magis communis opinio sit, quòd nisi detur expressa facultas, infans legitimari non possit; tamē
2 fallit, † vbi essent dicta verba generalia, quoscūque. quod verificatur in infantibus, vel adesset ratificatio, vt per Dec.cons. 55. & 316. Curt. Iun.cons. 32. Paris.cons. 15.3. vol. Marian. Iun. cons. 97. & 154. 2. vol. Gozadin.cons. 6. num. 45. & pro vtraque decisione consil. Ruin. 100. in 3. lib. num. 6. & 7.

Nec obstat, quòd stante defectu potestatis, non debet pendere à ratificatione: quia si rectè omnes inspiciantur, qui requirunt expressè hanc datam potestatem, loquuntur ad effectum legitimandi infantem inuitum, iuxta terminos l. iubemus. quantū autem ad legitimandum simpliciter, vt postea ratificare possit, nihil obstat, & si sit irrationabile odio infantes prægrauare.

3 Alia dic contra illud, quod fuerat dictum de
4 verbo, procreatos, † contra Ruin. † tenuerunt Domini, considerantes, quòd quicquid sit de proprietate verbi, procreatos, quòd intentio non fuit Principis, quòd legitimarentur in corpore existentes, multò minus voluit Princeps præiudicare infantibus. Et propterea nisi in casu ratificationis, esset recedendum à regula.

In eadem tandem magis inclinarunt, licèt
5 discreparent, quòd secuta † ratihabitione, sufficeret, ex Bal. cons. 146. vol. 1. Roman.cons. 194. num. 10. Dec.cōs. 55. Alex.cons. 139. vol. 1. & cons. 11. num. 15. vol. 7. Dec.cons. 316. 2. col. Ias.cons. 156. vol. 4. Socin. Iun.cons. 97. 4. col. 2. vol. quod etiam tradit Cur. Sen.cōs. 54. Socin. in l. Gallus §. forsitan. num. 6. vers. 4. conclus. de liber. & posth. quod & tertia vice omnibus placuit.

EPITOME.

LEgitimatio, non dispensatio dicitur illa, per quam plenè ad natalia quis fuit per Principem laicū restitutus, etiam quòd facta foret de filio vxorati.

SVMMAE.

1 *Legitimatio dicitur facta plenè ad natalia etiam de filio vxorati, non obstante quòd adesset impedimentum iuris diuini. num. 2. & 7. contrarium tenentes declarantur numer. 8.*

2 *Legitimationem passim doctores appellant etiam de filio vxorati, & sacerdotis.*

3 *Pauli de Cast. consil. 30. vol. 1. error credentis necessariū fore dispensare super radice matrimonij.*

4 *Imperator potest tollere obstaculum matrimonij, ne impediat legitimitatem.*

5 *Legitimitas est iuris ciuilis.*

335. DECISIO. V.

1 LEgitimationem, † in qua quis esset restitutus plenè ad natalia, voluerunt Domini in eadem causa esse legitimationem, non dispensationem, non obstante, quòd essent facta de filio eius, qui habebat vxorem, contra opinionē Hostien. in c. per venerabilem. col. 2. in fin. qui fil. sint legit. & sequentium videlicet: Benedicti de Plumb. in sua disputatio. incip. statuto Pist. Crot. in §. & quid si tantùm. num. 83. l. Gallus. de lib. & posth. Paul. de Castr. cons. 30. col. 2. vol. 1. & 34. col. 1. vol. 2. Alex. cōs. 2. col. 4. vers. deciditur. vol. 2. Socin.cons. 65. num. 8. vol. 3. Curt. Sen.cons. 73. & Dec. cons. 264. num. 3. Gozadin. cons. 85. & 92. Paris.cons. 2. nu. 22. & cons. 12. num. 207. lib. 2. Dec.cons. 288. nu. 6. & 338. num. 3. ac consil. 576. vbi alios allegat. Et fuit de mēte Ludouic. de Sardis in tract. de natural. lib. §. de effectu legitimationis per rescriptum. in princ.

2 Et non obstante † ea ratione, quòd adesset impedimentum iuris diuini, quo casu videbatur per principem procedi non posse, nisi per viam dispensationis.

Contraria enim opinio fuit visa Dominis de Rota verior, quam tenuit Aretin. in l. ex facto. col. 12. de vulg. & pupill. Socin. in l. Gallus. §. si eius. de lib. & posthum. Ant. Rosell. in tit. de legitimationis effectu. nu. 8. Ruin. post multos. cons. 67. num. 9. 75. num. 14. 76. num. 14. 79. num. 3. 94. num. 10. vol. 3. & fuit de mente Cardin. in c. per venerabilem. col. 11. qui fil. sint legit. Et fortun. Gars. in d. §. & quid si tantùm. num. 175. & Didac. Couarru. super 4. decretal. 2. par. cap. 8. animaduertendo tamen, quòd Didacus facit differentiam, an legitimās posset tollere impedimentum, vt tunc procedat decisio: aut non, & tunc secus per doctrinam Gozadin. dicto cons. 6. num. 66. quando
3 est plena legitimatio. Et passim Doctores † appellant legitimationem de filio sacerdotis, & etiam de filio vxorati.

4 Ratio autem fuit potissima, quia fuit error †

Pauli de Castr. credentis necessarium fore dispensare super radice matrimonij: quia imò sufficit, quòd in genere potuerit homo talis habe
5 re filios legitimos. Et quia † potest Imperator tollere obstaculum matrimonij, ne impediat
6 legitimitatem, quæ † est iuris ciuilis.

Et attenta ratione Paul. de Castr. quæ fuit primò Hostien. Imperator, qui nunquã posset dispensare super solénitatibus matrimonij de iure canonico, nunquam posset legitimare, &
7 ꝙ sit legitimatio, est † tex. expressus in §. illud. vers. si qs ergo. Auc. quibus mod. natural. effi. sui. qui loquitur in eo, qui sine peccato vxorem ducere nón poterat, vel de eo, qui ad sacerdotium vellet ascendere. Et tamen ille tex. vult, quòd restituatur tales filij primis natalibus. Et ideo dictum fuit doctrinas ex aduerso esse de-
8 clarandas † vel respectu eius, qui non possent dici nati ex legitimo matrimonio, vel ad differentiam plenissimæ legitimationis, quæ est per subsequens matrimonium, & plenioris, quę est in Pontifice dispensante super radice matrimonij. Ista autem, quæ est Principis laici, satis potest dici plena.

EPITOME.

Legitimatio, qua restitutus quis esset natalibus, quamuis limitaretur successio, vel adesset clausula, sine præiudicio venientium ab intestato, dicitur legitimatio, non dispensatio.

SVMMAE.

1 *Legitimatio est ea, qua quis restituitur natalibus.*
2 *Succedendi ius diuersum est à legitimatione.*
3 *Pauli de Castr. doctrina in l. solet. de iurisd. omn. iud. & in l. sed si hac. §. patronum, de in ius voc. declaratur.*
4 *C. cum inhibitio. de clandest. desp. intellectus.*
5 *Legitimatio dispensatiua ea dicitur, quãdo habilitatur quis ad certos actus, non obstante illegitimitate.*

336. DECISIO. VI.

1 Legitimationem, † in qua quis esset restitutus natalibus, licèt limitaretur successio, vel adesset clausula, sine præiudicio venientium ab intestato, tenuerunt Domini pro magis vera, & communi esse legitimationem,
2 & non dispensationem: quia diuersum † est ius succedendi à legitimatione, & statu, de-
3 clarantes † doctrinam Paul. de Castr. in l. solet. de iurisd. omn. iud. & in l. sed si hac. §. patronũ. de in ius vocan. & in alijs locis, de quibus per Alex. cõs. 29. vol. 4. & 189. col. 1. vol. 5. & Dec. cons. 338. non procedere, quando quis esset dispensatus non obstante defectu natalium, licèt videatur fieri violentia in verbis: quia alia est communior, & melioribus rationibus fulcita. vt per Dec. in l. solet. & in l. pactum quod dotali. num. 15. C. de collat. vt declarat Curt. Sen. cons. 73. num. 6. Socin. cons. 246. vol. 2. Dec. cons. 258. & 264. Ruin. cons. 86. num. 5. vol. 3. Gozadin. qui latè distinguit in cons. 6. nu. 64. Et Paris. cons. 7. num. 17. lib. 2. Et videtur fuisse ex mente Ant. de Butr. & Prępos. in c. per venerabilem. & Anto. Rosell. dum faciunt distinctionem inter legitimationem vel collatiuam, & restitutiuam, & dispensationem. Quę opinio etiam fundatur in doctrina Bar. communiter approbata in l. ex facto. col. 3. de vulg. & pu-
4 pill. & per Benedict. Capr. col. penult. & † c. cũ inhibitio. quod allegat. Paul. de Castr. cũ glos. de clandestin. desponsatio. procedit tantũ quo ad statum.

Ideo Curt. Senior. cons. 16. nu. 22. post Ant. de Butr. distinguentē tres species legitimatio-
5 num, dicit eam † esse dispensatiuam, quando habilitatur quis ad certos actus, non obstante illegitimitate, & idem videtur sentire Corneus cons. 9. col. fin. vol. 4.

EPITOME.

Imperator in terris ecclesiæ, consentientibus patre, & filio, potest non subditum legitimare, etiam si talis esset filius sacerdotis.

SVMMAE.

1 *Imperator, patre, & filio consentientibus, potest non subditum etiam filiũ sacerdotis legitimare in terris ecclesiæ. & num 2. ampl. etiam quo ad bona vbique sita, quia de nullius præiudicio agitur, cum pater possit eius bona proijcere in mare. num. 3.*

337. DECISIO. VII.

Decima septima Octobris 1552. postquã sæpius de mense Iunij eadem difficultas fuisset posita, & ventilata in vna Romana hæreditatis de Soderinis coram Capizucco, & reso-
1 lutum † per omnes Dominos communiorem, & tutiorem esse opinionem, quòd Imperator in terris ecclesię consentientibus patre, & filio, potest non subditum legitimare, quia & in lecturis in c. per venerabilem. qui fil. sint legit.

& in tractatibus, vt per Rosell. Ludou. de Sard. Nicol. de Vbal. de success. ab intest. Didac. Couarruu. super 4. decret. in 2. par. 8. capit. 8. §. & legistę. in d. §. & quid si tãtùm. vbi Crotus. omnes hãc communiorem dicunt, & ita etiam infiniti consulentes.

Fuit pariter dubitatum an idem dicendum

2 esset † in filio sacerdotis? Et fuit tentum conclusiuè, quòd communior sit quòd sic. Quã tenet glos. in §. fin. in ver. participium. in auct. quibus mod. natur. effic. sui. Bal. in l. & si contra. C. de nupt. & cons. 363. vol. 1. Præpos. Alexandr. in d. c. per venerabilem. num. 70. qui fil. sint legit. vbi etiam Io. Andr. Io. Calderin. cons. 3. eod. tit. Pau. de Cast. & in l. si qs posthumos. in princip. de lib. & posthum. & cons. 226. vbi dicit cõmunem. vol. 2. Signor. de Homod. cons. 127. Socin. in l. Gallus. §. forsitã. in fine. vbi dicit ita iudicatum. de lib. & posthu. & latiùs cons. 47. nu. 36. 4. vol. & Dec. in filio sacerdotis in cons. 150. col. 3. num. 5. vers. nec obstat. vbi etiam in 1. col. tam in primo membro, quàm in secundo vtramque dicit communem, & idem cons. 258. num. 10. vbi etiam communem dicit. Paris. cõs. 8. num 19. col. final. vol. 2. Ruin. cons. 167. num. 4. vol. 5. & cons. 67. num. 4. vol. 3. & idem in filio sacerdotis patre consentiente. Corne. cons. 1. num. 18. vol. 3. Didac. Couarruu. super 4. decretal. 8. cap. 2. part. num. 1. qui confirmat hanc decisionem, & num. 18. vbi istam habet pro cõmuni, & veriori opinione, & potissimè, quia omnes rationes, quæ loquuntur in non subdito, habent locum in casu nostro. Et Doctores, qui tenent contrarium, mouẽtur rationibus reprobatis in pręcedenti opinione. Et etiam omnes

3 supra ad citati Doctores loquuntur quo† bona vbique sita: quia de nullius pręiudicio agitur, & bona possent proijci in mare per patrem, & alias bonas rationes addunt, prout in pręd ictis locis.

EPITOME.

Clericus non potest legitimari ab Imperatore, nisi quoad bona cũ eo potest is dispensare.

SVMMAE.

1 *Imperator non potest legitimare clericum, quamuis possit cum eo quoad bona dispensare. num. 2.*

3 *Clericus potest prorogare iurisdictionem voluntariam iudicis laici, quotiescunque agitur de bonis patrimonialibus, & non requiritur citatio, vel tangitur clerici persona.*

4 *Curator ad litem in bonis patrimonialibus clerici dari potest à iudice laico. Curator autem omnium bonorum non item. num. 5. idem in insinuatione. num. 6.*

7 *Laicus iudex, vbi non requiritur citatio, sed modica causæ cognitio, an de causis clericorum cognoscat. & num. 10.*

8 *Legitimationis actus est Principis, non patris.*

9 *Dispensatio requirit causæ expressionem, vel causæ cognitionem, & an citationem.*

338. DECISIO. VIII.

IN eadem cum die 3. Nouembris 1553. fuisset

1 set tentum clericum † non posse legitimari ab Imperatore per Consil. Dec. 150. quod nõ habet contradicentẽ, prout sequitur Paris. cõs. 2. num. 24. vol. 2. Marsil. sing. 667. Cagnol. in l. final. num. 25. de iuris. omn. iud. Marian. Soci. cons. 100. num. 22. vol. 2. Restaur. Castal. de imperat. q. 102. Et Didac. Couarruu. super 4. decretal. 2. par. c. 8. §. 8. & fin.

Tamen postea die 3. Decembris 1554. te-

2 nuerunt posse † dispẽsari per Imperatorem cũ clerico quo ad bona. Et pro hac opinione erãt duo doctores, qui non habẽt contradictorem. Cassaneus (scilicet) in consuetud. Burgund. des successions des pastar. §. 5. vers. vt in patrimonialibus. & Didacus vbi supra, & fuit etiam de mente Nicolai de Vbal. in tract. de success. ab intest. num. 103. & num. 108. Et pro deci-

3 sione ego faciebam talem rationem, quòd † quotiescunque agitur de bonis patrimonialibus, potest clericus prorogare iurisdictionem voluntariam iudicis laici, vbi non requiritur citatio, vel tangitur persona: quia non subijcitur patriæ potestati, sicut in legitimatione. quod

4 videmus in curatore † ad litem super bonis patrimonialibus, licèt secus sit in curatore omniũ bonorum: quia vltra quòd continentur spiritualia, persona etiam clerici inhabilitatur, iux. tex. in l. si curatorem habens. C. de integr. re-

5 stitut. minor. Et propterea isto casu † non potest dari per laicum, vt per Franc. post alios in c. si annum. §. si verò. de iudic. in 6.

6 Videmus idem etiam in iudice † super insinuatione, vt per Ripam post alios in d. c. 2. nu.

7 9. de iudic. facit, quia vbi † non requiritur citatio, & modica causæ cognitio, laicus potest, vt per Dec. in d. c. 2. col. penul. de iudic. quod etiã tradit Præpos. in c. per venerabilem. §. quòd autem. num. 84. cum seq. vers. ad tertiam. qui fil. sint legit. cum his, quæ dicit Alex. in addi. ad Bar. in l. 1. & ibi Iaco. de S. Georg. num. 17. de iudic. & in casu nostro cum non extarent alij filii, & facultas Comitis haberet etiam ipsis inuitis, clarum erat non fuisse opus citatione, vt est communior opinio in §. & quid si tantùm.

tum l.Gallus.de lib.& posth.Dec.cōs.307. nu.
3.& 4.& alibi sæpe.& Marian. Iun.qui dicit cō
munem cons.142.num. 10.12.& 18.vol.1.

Præterea,cum supra fuerit tentum, quòd fi-
lius sacerdotis potest legitimari per Impera-
8 torē: quia actus† legitimationis est actus Prin-
cipis,non patris,frustra fit differentia, an pater
sit clericus, vel laicus.

Doctrina Bal. in l. 1. in fin. de consul. lo-
quitur,quando requiritur causæ cognitio cum
9 citatione.& licèt in † dispensatione requiratur
causę expressio, vel causę cognitio ; in casu ta-
men nostro requiritur citatio . Et rectè consi-
derādo inseruit doctrina Decij in tit.de iudic.
c.decernimus.num.24.vers.secundo prędicta.
post Bal.in l.Titia diuortium.col. 2.vers.secun
10 do casu.solut. matrim. quòd vbi † non est ali-
qua contradictio, nec res geritur in figura iudi
cii,tunc laicus potest. Et hic possent cumula-
ri omnia,quæ dicūtur de clericis in bonis patri
monialibus. Abb.in c.cum dilectus. de iure pa
tron.num.5.& Felin.in c.cum ecclesiarum. nu.
31.de constitutio.

QVI MATRIMONIVM accusare, &c.

EPITOME.

FRatres etiam inuitis coniugibus admitti debent in disceptatione matrimonij, præsertim si pro interesse proprio compareant.

SVMMAE.

1 *Fratres admittuntur in quæstione matrimoniali etiam coniugibus inuitis, præcipuè pro interesse proprio comparentes num.2.*

339. DECISIO. Vnica.

1 FRatres † volebant admitti in vna Ispalense
matrimonij coram d. Peregrino de anno
1549.inuita sorore, quę agebat ad dissoluen-
dum matrimonium,& inuito marito, qui tue-
batur matrimonium, vltra timorem collusio-
nis,& iniuriam,quę etiam fratres tangebat,te-
nuerunt Domini eos esse admittendos inuitis
coniugibus,prout expresè dicit Hostien. hoc
eodem titulo in ver.ego Petrus. in fin. & Spe-
cul.hoc tit.§.debet.vers.si verò.ibi etiam con-
iugibus inuitis.sub num.5.

Et quia volebant admitti non tamquā con-
2 iunctę personæ pro interesse alterius,sed † pro
proprio,& isto casu cessabant,quæ dicuntur in
c.accedens.de procurat.quod principali nolē-
te,coniunctus non admittitur,& eodem modo
quę dicuntur,quòd non debet citari &c.vt per
Innocent.in c.perlatum.qui fil.sint legit. quia
secus,si velint admitti:& quæ dicuntur de con
iuncta persona,quæ non admittitur, vt per Io.
Andr. in addit Specul. de coniuncta perso-
na. & Ias.in l.exigendi.de procurat.secus quā
do volunt venire pro interesse proprio.

Et pro decisione hac allegabantur not. per
Abb.in c.tenor.num.7.re iudic.& Io. Brunel.
de sponsal.q.35.in 2.limitat.

Libri quinti decretalium.

DE SIMONIA.

EPITOME.

SImonia, est quando aliquis loco sui eadem die substituit generalē Vicarium ad conferendum,qui dicta die ei contulerat.

SVMMAE.

1 *Simonia dicitur, si eadem die quis substituit generalem Vicarium ad conferendum, qui dicta die ei contulit.*

2 *Fraudis præsumptio est etiam in delictis ex his, quæ in continenti fiunt.*

3 *Præsumpta conuentio inducens simoniam, quæ dicatur?*

340. DECISIO. I.

1 SImoniam † habuerunt Domini pro proba-
ta, ex eo quia quis loco sui eadem die sub-
stituerat generaliter Vicarium ad conferen-
dum , qui dicta eadem die ei contulerat. tam
per not.in c. cum officij.de electio. & per Fe-
2 deric.cons.258. & quia etiam † in delictis est
præsumptio fraudis ex his, quę in continenti
fiunt.ex not.per Paul.de monte pico post Bar.
in l.post contractum.de donat. & not.per Spe-
cul. in tit. de præsumptio. vers. sed pone. &
quę notantur per Aegid. decis. 12.

Ad argumentum, quod ex aduerso fiebat,
quòd poterat esse delictum , & non delictum,
quòd poterat esse simonia mentalis,& non cō
3 uentionalis, fuit responsum , quòd erat † præ-
sumpta conuentio ex supradictis,& ex notatis
in l. si ventri.de priuil. credit. Et ita fuit tentū
in vna Calciaten. bis proposita coram domi-
no Fabio de anno 1548.

EPITOME.

SImoniacus in vno beneficio, redditur inhabilis ad aliud.

SVMMAE.

1 *Simoniã cõmittẽs in vno beneficio, nõ potest aliud assequi*
2 *Episcopus dispensat cũ simoniaco, vt possit aliud retinere.*
3 *Collatio facta irregulari, & homicidæ est nulla ex magis commmuni, & tutiori opinione.*
4 *Simoniacus est irregularis, & peior homicida.*
5 *Simoniacus non priuatur ipso iure beneficijs obtentis.*
6 *Simoniacus in beneficialibus magis punitur, tanquam in legem beneficij peccauerit.*
7 *Felin. in c. insinuatum. de sim. reprobatur.*
8 *Boerij decis. 117. col. fin. intellectus.*

341. DECISIO. II.

SImoniacus † in vno beneficio redditur in-
1 habilis ad aliud. & ita post multas informationes tenuerunt Domini in vna Tholetan. Thesaurarię coram domino Peregrino. Primo quia ita fuerat decisum in vna S. Andreæ corã domino Puteo, & quia ita dicebat Mil. in suo repertor. in ver. simoniacus. in beneficio, post Doctores, maximè post Ant. in c. penult. de electio. col. 2. vers. ad secundum. vbi dicunt, quòd
2 Episcopus † dispensabit, vt aliud beneficium obtineat. licèt ego huic argumento responderem, quòd dispensatio erat necessaria ad effectum, vt retinere posset, non autem vt sine ea diceretur ipso iure inhabilis.

Et pro hac ratione fuerunt considerata magis communia dicta doctorũ, qui tenent, quòd
3 in † irregulari & homicida securior sit opinio collationem esse nullam, vt post omnes latè tradunt Dec. & Felin. in c. 2. de rescript. vbi Felin. improbat quæ ipse dixerat in c. querelam. de iur. iur. & ibi etiam Felin. dicit doctrinam Innocent. in c. cum in nostris. de conces. præbẽ. vulgo non bene intelligi, & idem ipse Felin. post Abb. quem allegat in c. inquisitionis. de homicid. aliter declarat Innocent. in d. c. cum in nostris. vbi etiam Abb. num. 22. declarat Innocent. hanc eandem opinionem latè probat Lambertin. in tract. iur. patron. in 1. par. 2. lib. in 10. artic. 9. quæst. vbi multa allegat, vbi in-
4 ter cæteros ostendit simoniacum † esse irregularem, & peiorem homicida.

Et multa, quæ in contrarium allegabantur,
5 procedunt † respectu beneficiorum obtentorum, vt non priuetur ipso iure, vt dicunt Dec. & Feli. vbi supra, & tradit Io. de Silua in tract. de benefic. in 3. par. q. 2. co. 4. Et per hoc etiam respondebatur ad dicta per Innocent. in c. per dilectos. de excess. prælat. qui loquitur propriè respectu obtentatorum. Et ibi etiam respondebatur ad tex. in c. inter dilectos. in quo aduersarius faciebat magnum fundamentum: quia loquitur in casu, in quo poterat excusari ignorantia collatoris propter consuetudinẽ Gallicanã. Præterea loquitur in simonia, in qua doctores
6 considerabant respectum beneficialium, in † quibus simoniacus magis punitur, tanquam in legem beneficij peccauerit. Et ita etiam tolle-
7 batur † dictum Felin. quod videbatur quasi in terminis in c. insinuatum. de simon. quia fundatur ex dictis per Innocent. in d. c. cum in nostris. in quo dicto est sibi contrarius in locis supra allegatis.
8 Vltimo retorquebatur decisio † Nicolai Boer. 117. col. fin. quia ibi ideo tenet simoniacũ non esse inhabilem, quia simonia non probabatur.

EPITOME.

SImonia non dicitur commissa ex cõcordia, neque ex solutionibus eius vigore secutis continẽte: quòd pręsentata alicui concessione apostolica, permittente ei reseruationem certę summæ pensionis, is cedet beneficio, si post multos annos, nulla præsentata sedis apostolicæ concessione, is, cui ex dicta cõcordia cedi debebat beneficium, repertus est in illius possessione, & pensionis nomine soluit id titulari in terminis conuentis multas pecunias.

SVMMAE.

1 *Simoniaca quando non dicatur concordia executa de facto super resignatione non expectata sedis apostolicæ concessione? & quare? num. 2.*

342. DECISIO. III.

1 SImoniacam voluerunt † Domini esse concordiam quãdam, & solutiones inde secutas in vna Astoricen. pensionis coram me de anno 1548. in qua quis prius petebat sibi reseruari pensionem auctoritate sedis apostolicę, cũ hoc ꝙ postquam reseruatio sibi erit pręsentata, tũc cedet beneficio, dato quòd per multos annos post concordiam, nulla habita concessione sedis apostolicę, reperiretur ille, cui debebat cedi beneficium, fuisse in possessione,

& soluisse nomine pensionis in eadem summa, & in eisdem terminis, quibus conuentum erat, multas pecunias.

2 Considerabant † enim Domini, quòd nihil cessum erat spiritualitatis, & nō erat simoniacū, quòd ille, qui habebat ius in beneficio, sub quouis nomine perciperet fructus sui beneficij, & sic non dabatur aliquid temporale pro spirituali, sed ex permissione titulati tertius possidens beneficium pro fructibus titulato soluebat.

EPITOME.

PAtroni præsentantes capellanum ad ecclesiā parochialem cū conditione, quòd teneretur in ea habere duos capellanos, quos nominabāt, & quorum alter erat filius vnius ex patronis, Item quòd teneretur salicare porticum, committunt simoniam.

SVMMAE.

1 *Simoniam committunt patroni præsentantes cum his duabus conditionibus.*
2 *Fabrica spectat ad redditus ecclesiæ.*
3 *Expressio eorum, quæ non tacitè insunt, quæ dicatur.*

343. DECISIO. IV.

SImoniacā iudicarunt Domini præsentationem patronorum in vna Bononien. S. Thomæ de Brauia pro electo Marsicano contra ele-
1 ctum Comen. in qua patroni † præsentabant capellanum ad ecclesiam parochialem cū duabus conditionibus. prima quòd teneretur habere duos capellanos, & nominabāt eos, quorum alter erat filius vnius ex patronis, secunda conditio erat, quòd teneretur salicare porticū.

Et licèt diceretur ex aduerso, quòd istę duę
2 conditiones erant quasi de iure, quia fabrica † spectat ad redditus ecclesię, & sic videbantur conditiones quodammodo, quæ tacitè inerāt; tamen fuit dictum, quòd quia erant expressæ certę personę, & sic videbatur factum magis intuitu personarum, quàm ecclesiæ, & propte-
3 rea inferebatur, quòd erat expressio † eorum, quæ non tacitè inerant, vel alio modo, quàm inessent, vt per Dec. in c. significasti. num. 17. cū seq. de electio. & vide trad. per eundem Dec. in c. cum M. num. 33. post Abb. num. 25. & Felin. num. 20. de constit. & Dec. cons. 118. col. final. vers. 3. respondeo. & Io. Monach. & Alexand. in c. 2. de electio. in 6.

EPITOME.

SImoniaca non dicitur electio abbatis facta præcedente statuto, quòd abbas eligendus esset triennalis, qui prius erat perpetuus, Item quòd bona, quæ erant abbatis, essent totius conuentus.

SVMMAE.

1 *Simoniaca non fuit indicata hæc abbatis electio, præcedente statuto, de quo hic facta.*
2 *Statutum factum contra dignitatem sede vacante, & quādo nulla adest necessitas, non valet. Et venit annullandum. num. 3.*
4 *Simonia non dicitur, quando per viam statuti imponitur onus præbendæ vacanti.*
5 *Pactum sicum nullo fit, licèt statutum sit nullum, non committitur simonia.*
6 *Differentia esse debet inter dantem, & recipientem.*

344. DECISIO. V.

1 SImoniacam noluerunt † Domini esse electionem in vna Ciuitaten. abbatiæ tam in prima instantia coram Fabio, quàm in secunda coram Guidobono, non obstante quòd vacante abbatia, fuit factum statutum, quòd abbas eligendus esset triennalis, qui prius erat perpetuus. Item quòd bona, quæ erant abbatis, es-
2 sent totius cōuentus. Nā licèt tale † statutum, quia contra dignitatem sede vacante, tum quia nulla adest necessitas, non valeat, vt per Lap. alleg. 20. Pauin. de potest. capit. sed. vac. q. 7. primæ partis principalis. num. 8. & quæst. 8. 2. part. num. 7. Paris. cons. 90. num. 3. & 26. vol. 4. Tamen dixerunt non adeo electionem
3 esse simoniacam, sed potius annullandum † fo-
4 re tale statutum. Et hoc quia quando † per viā statuti imponitur onus præbendæ vacanti, non dicitur simonia. c. significatum. vbi Abb. de præben. Aegid. Bellamer. in c. significasti. col. 2. vers. de statuto. vbi Henric. Boich. vers. si per
5 modum statuti. de electio. Facit, quia † quando cum nullo fit pactum, licèt statutum sit inualidum, nō committitur simonia, vt per Abb. post. Innocent. in c. cum M. num. 24. vers. in fine glos. de constitut.

Considerabam etiam ego, quod tradit Gambar. in extrauagan. Iul. 2. in glos. super simonia de capitulis conclauis. quòd non sint simonia-
6 ca, quia debet † esse differentia inter dantem, & recipientē. At in casu nostro nemini datur, nec promittitur, igitur, &c.

DE

DE HAERETICIS.

EPITOME.

ABiurato propter hæresis suspicionem sunt restituenda beneficia, dato quòd tertio fuerint de facto collata.

SVMMAE.

1 *Hæresis suspectus si abiurat, recuperat beneficia etiam tertio collata. & num. 3.*
2 *Abiuratio iudicatur purgatiua.*
4 *Hæresis ob suspicionem suspenduntur tantùm beneficia inquisiti, sed priuatur eis ex sententia condemnatoria de hæresi. & num. 5.*

345. DECISIO. Vnic.

HAereticus quidam fuerat propter suspicio
nē de hęresi positus in carceribus in partibus, capitulum contulerat sua beneficia tertio, & post longum tempus fuit transmissus ad carceres reuerendissimorum Præpositorum Sancti officii Almæ Vrbis, qui tandem absoluerunt illum cum abiuratione: fuit dictum per
1 Dominos ei restituenda † esse dicta sua benefi
cia, non obstante dicta collatione facta tertio.
Quia cum nulla præcessisset sententia condem
natoria, nec ista absolutio esset de indulgentia
2 superiorum, & talis abiuratio † poterat iudica-
ri purgatiua. iuxta c. cum P. Manconella. de
purg. canon. & in c. inter eo. eo. tit. Eramus in
dispositione illius tex. & doctrinæ Abb. ibi in
2. col. vbi notat effectum abiurationis purgati
3 uæ, † vt absoluatur, & restituātur illi eius bene-
4 ficia: nam magis erat suspensio † beneficiorum
propter suspicionem hæresis, quàm priuatio
5 propter hæresim. & sic non † eramus in termi-
nis c. cum secundum. de hęretic. in 6. & in aliis latissimè allegatis per nouissim. Ghirland. hoc tit. 2. & 8. q. & ita tenuerunt Domini in vna Vuarnien. coram d. Fabio de anno 1549.

DE APOSTATIS.

EPITOME.

HAbitus regularis ex dimissione, etiam quòd non appareat de animo deserendi religionem, non incurritur crimen apostasiæ, sed tantùm excommunicatio.

SVMMAE.

1 *Apostata verè, & propriè est inhabilis ad beneficia.*
2 *Excommunicatio dumtaxat incurritur per dimissionem habitus regularis, non autem apostasia, vel aliqua inhabilitas & num. 9 & 14.*
3 *Habitus ex sola dimissione, & vagatione incurritur excōmunicatio.*
4 *Apostata quòd sit irregularis, iure non probatur.*
5 *Habitum regularem deserens, & vagans, si celebrat, fit irregularis.*
6 *Apostata iudicari non debet, etiam si in partes longinquas quis dicitur vagari, nisi destitisset habere animū redeūdi.*
7 *Differentia est inter apostatas, & vagantes relatiuè.*
8 *Apostasia perfidiæ, & inobedientiæ non incurritur ex sola transgressione, temeritate, vel contemptu, nisi prout hic.*
10 *Apostasiarum quæ sit minor?*
11 *Apostata est deserens habitum sumptū, intellige vt nu 12.*
13 *Habitum gestare, & gestare sed coopertum paria sunt.*
15 *Coniecturæ sunt quærendæ, an ex longa habitus desertione inducatur animus deserendi religionem ex capite apostasiæ?*
16 *Habitum regularem deserens quamuis non puniatur tamquam apostata, punitur tamquam excommunicatus, & alijs pœnis à iure inflictis.*

346. DECISIO. Vnic.

FVit dubitatum in vna Pampilonen. hospitalaria coram d. Oradino die 11. Februa-
1 rii 1555. an Ioannes Cruzat esset apostata †
verè, & propriè, & ideo inhabilis ad beneficia, an verò solùm excommunicatus: qui dum esset Bononiæ in studio, vt obtineret beneficium regulare, emisit professionem canonicorum regularium ordinis S. Augustini ecclesiæ Pampilonen. vigore literarum apostolicarum, & officialis Pampilonen. in manibus Commissarij deputati Bononiæ. & postea deferens habitū laicorum, stetit Bononiæ per tres annos. Et quia materia erat exēplaris, placuit Dominis, vt prius videretur, an ex sola habitus omissione, etiam quòd non aliter constaret de animo deserendi religionem, incurreretur crimē apostasię? reseruando quæstionem, cui incumberet onus probandi, quòd dimittens habitum, etiā voluisset dimittere religionem? Vel in casu nostro, an ex longo tempore, & alijs coniecturis constaret, vel de animo deserendi religionem, vel non?
2 Et fuit conclusum, † quòd non, sed quòd incurreretur tantùm excommunicatio, & non aliqua inhabilitas. Et primo pro decisione considerabatur dictum Oldrad. in cons. 202. volentis, quòd ex temeraria habitus dimissione non incurretur aliqua inhabilitas, sed excommunicatio,

catio, cuius dicta sibi attribuit Io. Andr. in add. ad Specul. in rubr. ne clerici, vel monach. & sequuntur Archidiac. & Petr. de Ancar. in c. 2. vbi etiam Franc. in fin. princ. ne cler. vel vouent. in 6. & ibidem Dominic. in §. 1. num. 5.
3 vbi volunt, quòd ex † sola habitus dimissione, & vagatione incurritur tantùm excommunicatio iux. illum tex.

Et licèt dicant tenentes contrariam partem, quòd in casu illo per reditum ad religionem, & absolutionem secutam tolluntur omnia; tamē nihil est. quia si incursa esset apostasia, seu inhabilitas, Doctores, maximè Franc. non dicerent, quòd non incurritur irregularitas, quia
4 de † tali irregularitate in iure non probatur. c. is cuius. de sentent. excommun.

Et propterea ibidem dicunt, quòd si talis,
5 dum † vagabatur absque habitu, celebrasset, quòd tunc incurrisset irregularitatem, & ex reditu, & absolutione abbatis non remoueretur inhabilitas, ergo sequitur, quòd prius non incurrerat irregularitatem.

Secundum principale fundamentum, quod fiebat pro hac decisione, erat ex dictis per Rayner. quē allegat Archiepiscopus Florent. in summa 2. lib. tit. 12. c. 6. & Siluest. de apostatis. vers. quarto quæritur. & fuerunt allegatę aliæ summæ Pisanella & Tabiena, quę dicūt
6 quòd non † debet iudicari apostata, etiam si ad longinqua diu quis vagetū, nisi desiisset habere animum redeundi, & citant l. desertorem.
7 de re milit. Allegabatur etiam differētia, † quā facit inter apostantes, & vagantes Calderinus in cons. 1. de apostatis.

Comprobantur hæc omnia ratione, nam si-
8 cut aliæ † duę species apostasię, videlicet perfidię, & inobedientię non incurruntur ex sola trāsgressione, & temeritate, vel contemptu, nisi quis ideo nolit obedire Pontifici: quia non credit eum habere potestatem condendi canones, vt per Iō. de Anan. in c. 1. de apostat. post
9 alios: Ita in casu nostro † ex sola temeritate
10 hæc apostasia, quæ † est minor cęteris, non incurritur, facit quia Abb. & alij in c. tuæ. etiam final. de apostat. considerat dimissionem habitus ad effectum, vt viuat tamquam laicus, vel tamquam clericus, & deserat omnino obedientiam, non autem si ex temeritate, non animo, deserendi religionem.

Contra tamen decisionem hanc allegabatur, & erat magnum fundamentum, illud, quod erat decisum in hac eadem causa die 28. No-
11 uembris anno 1554. quòd deferens † habitū subtus erat apostata, ex Franc. post Io. Andr. in d. c. 2. Io. Anan. in rubric. de apost. Calcan. in cons. 123. vbi apertè volunt deferentem habitum subtus, esse apostatam. Et sic apparet, quòd ille deferens habitum subtus, non habeat animum deserendi religionem.

12 Sed si rectè inspiciamus, illi † Doctores loquuntur de apostasia impropriè, & largo modo, scilicet de vagabundo. iux. tex. in d. c. 2.
13 quia in rei veritate paria † sunt vel nō deferre, habitum, vel deferre coopertum. Sed Doctores supra allegati pro hac decisione, qui excusant ab apostasia omnino dimittentem habitū, à fortiori excusarent illum, qui habitum portarent subtus. & si rectè inspiciantur supradicti
14 Doctores, semper se referunt ad d. c. 2. quod † imponit excommunicationis pœnam dumtaxat, non autem apostasiæ, & irregularitatis.

Et huius opinionis erant antiquiores Pręsidentes pænitentiariæ dicentes, quòd aliàs interrogauerant theologos asserentes istam esse veritatem, & quòd multi veniunt pro absolutione ab apostasia, qui in rei veritate non sunt apostatæ.

15 Erunt ergo † quærendæ coniecturæ, seu probationes, an ex longa desertione habitus inducatur animus deserendi religionem ex capite apostasię? vel an ex tali desertione habitus inducatur delictum inhabilitans ad beneficia?

Et quamuis non puniatur iste tamquam apo-
16 stata, nihilominus punietur † tamquam excommunicatus, & alijs pœnis à iure inflictis, quia hæc decisio tantùm loquitur de apostasia vera, & inhabilitate.

DE PRIVILEGIIS.

EPITOME.

ALternatiuè priuilegium Cardinalibus concessum, intelligitur illis volentibus vti.

SVMMAE.

1 *Priuilegium alternatiuè Cardinalibus concessum quomodo intelligatur?*
2 *Priuilegium non confertur in inuitum.*
3 *Possint, verbum quid importet?*

347. DECISIO. I.

PRiuilegium alternatiuè concessum Cardi-
1 nalibus intelligitur † illis volentibus vti,
2 & non inuitis: quia vltra quòd priuilegium † non

3 non confertur in inuitum; lex † loquitur per verbum, possint. arg. glo. in l. sæpe. de offic. præsid. l. non quicquid. de iudic. Et ita respondebatur argumento ex aduerso quòd esset constitutio, & non priuilegium in fauorem expectantium, cui priuilegio esset renunciatum per Cardinalem conferentē, per mensem Ordinarii in aliis mensibus non comprehensis. Tenuerunt Domini in vna Tirasonen. coram d. Prospero stātibus expectatiuis, argum. not. per Cassad. decis. 4. hoc tit.

EPITOME.

INdultorum Cardinalium derogatio intelligitur de indultis concessis Cardinalibus extraordinarijs, non Ordinarijs collatoribus.

SVMMAE.

1 Indultorum Cardinalium derogatio complectitur Cardinales extraordinarios collatores dumtaxat.
2 Priuilegium facilè tollitur.
3 Ordinarios magis comprehēdere verba dispositionis, quàm extraordinarios, quomodo intelligatur?
4 Dispositio, quando non nisi in vno casu potest verificari, perinde est, ac si illum expressisset.
5 Verba etiam in potentia verificari possunt in indulto Cardinalis extraordinarios.
6 Damnum ne quis indebitè patiatur, aliquid toleratur.

348. DECISIO. II.

1 DErogatio indultorum Cardinalium intelligitur de indultis cōcessis Cardinalibus extraordinariis, non ordinariis collatoribus, argumento ab vsu patrisfamilias. l. si seruū. §. fin. de legat. 1. l. vel vniuersorum. quod cū eo &c. & ita postquam causa fuisset bis posita in vna Tholetan. cononicatus coram domino Puteo fuit tentum de anno 1548. & etiam quia fa-
2 ciliùs † tollitur priuilegium l. eius militis. §. militia missus. de testam. milit. vt minus derogetur ordinariis.

Ex quibus respondebatur ad quędam, quæ
3 dicebātur, quòd verba† magis intelliguntur de ordinariis, quàm extraordinariis. l. Scio. §. Medico. de aur. & arg. leg. & in l. fistulas. in §. final. & in l. si eum. §. qui iniuriarū. ff. si quis caution. cum traditis in l. 4. de fideicommiss. libert. Nā illa procedunt in aliis terminis, non autem quando agitur de derogatione, vel de tollendo iure aliquo: quia si extraordinariū est odiosius, sermo magis in eo verificatur. propterea speciale est in casu nostro propter vsum patrisfamilias.

Et licèt allegaretur etiam, quòd illa derogatio in casu, de quo agebatur, non poterat verificari in alio, quàm in indulto Ordinarii collato-
4 ris: quo † casu perinde est, ac si expressum fuisset. l. fundus. ff. de fund. instr. & quæ not. in l. 2. de lib. & posthu. Quia respondebatur, ꝙ in gratia, de qua agebamus, non erat expressa diœcesis, quia dicebatur, in qua duxeris acceptan. Et licèt postea in ea, in qua acceptabat, esset Cardinalis ordinarius; tamē sufficiebat, quòd ver-
5 ba † in potentia potuissent verificari de indulto extraordinario. Propterea ego dicebam post Paul. de Castr. in l. fin. §. licentia. C. de iure de-
6 liber. quòd toleratur, † ne quis indebite damnum patiatur.

EPITOME.

PRiuilegia cum prærogatiuis concessa Officialibus, de quibus in secunda parte regulæ de prærogatiuis, extenduntur etiam ad fauorem scriptorum.

SVMMAE.

1 Priuilegia contenta in secunda par. regul. de prærogatiuis complectuntur etiam scriptores.
2 Clausula in medio posita refertur ad omnia.

349. DECISIO. III.

1 PRiuilegia † concessa, & prærogatiuæ Officialibus, de quibus in secunda parte regulę de prærogatiuis, licèt illa verba, actu officiū suum exercentia; sint apposita ab abbreuiatoribus, & ideo videatur, quòd non referantur ad scriptores, prout sentit glos. ibidem in vers. & pondero. quam sequitur Sarnen. in compēdio vtriusque signaturæ num. 48.

Contrarium tamen tenuerunt Domini in vna Leodien. canonicatus S. Bartholomæi coram d. Ant. Aug. & fuit dictum, quòd idem aliàs erat tentū in vna Calciat. per ratiōes Staphil. in tract. de literis. fol. 116. & 117. & etiam quia non potest reddi bona ratio diuersitatis inter alios officiales, & scriptores.

Nec obstat, quòd illa clausula sit posita an-
2 te scriptores, quia vltra quòd refertur († quia in medio posita) ad omnia. l. filius §. inter medias. de liber & posthum. & quę notat Bar. in l. tali scriptura. de legât. primo. fuit dictū, quòd illa

illa erat additio noua ad regulam antiquam. & licèt ego multùm dubitarem per §. & quòd inter omnes & ſingulos ſupradictos. in dicta regula. vbi videtur dare priuilegium etiam abſentibus; tamen fuit dictum, quòd loquebatur in alijs à prędictis. Item quòd non erat bona illa ratio.

EPITOME.

PRiuilegium clauſulæ, & de ſecunda expeditione, declaratur tunc cómpetere, niſi aliquis impetraſſet. Item niſi doceret de iuſta cauſa erroris.

SVMMAE.

1 *Priuilegium clauſulæ, & de ſecunda expeditione, quando competat?*
2 *Erroris iuſtæ cauſa quando eſt probanda?*
3 *Erronea tali ex cauſa quem motum fuiſſe, non creditur, niſi probetur.*

350. DECISIO. IV.

1 PRiuilegium clauſulæ, † & de ſecunda expeditione, fuit declaratum tunc demum cōpetere, niſi aliquis impetraſſet. Item niſi doce-
2 ret de iuſta cauſa erroris. quam † voluerunt Domini in vna Oxomen. coram domino Roſ-
3 ſanen. probandam eſſe. Non † enim creditur, quòd ex eadē cauſa ſit motus. Alex. conſ. 103. col. 3. in 1. vol. & conſ. 115. ad finem in 4. vol. Claud. in l. iuſtè poſsidet. in fine. de acquir. poſſeſs. Et licèt aliqui vellent conſiderare, an per longum tempus, an modicum quis ſtetiſſet ad exprimendum verum valorem; tamen fuit dictum, quòd non erat hoc tam propter pœnam negligentiæ, quàm propter expreſſionem temerariam ſine cauſa.

EPITOME.

INdultum Cardinalis Burgen. comprehendit omnia, & quæcumque beneficia etiam patrimonialia, licèt certa forma in eorum collatione ſeruanda ſit.

SVMMAE.

1 *Indultum Cardinalis an comprehendat omnia beneficia etiam patrimonialia.*
2 *Indultum eſt preſeruatiuum gratiarum apoſtolicarum.*
3 *Verbum, ad liberam collationem, quomodo intelligatur?*

351. DECISIO. V.

1 INdultum Cardinalis † Burgen. voluerunt Domini in vna Burgen. coram domino Fabio comprehendere omnia, & quæcunque beneficia etiam patrimonialia, licèt certa forma in eorum collatione ſeruanda ſit. Nam etſi per indultum non cenſeatur ſublata illa forma conferendi beneficia; tamen voluerunt ſub indulto omnia priuilegia comprehendi ea ratione:
2 quia tale † indultum eſt præſeruatiuum gratiarum apoſtolicarum, quæ fortius remoueri debent, ne officiant beneficijs patrimonialibus.
3 Et verbum, † ad liberam collationem, intellexerunt quantum ad comprehendendum ſub indulto eſſe liberā collationem, licèt certa forma ſit appoſita, ſecus tamen dixerunt in gratia conceſſa alicui ad beneficia ſpectantia ad liberam collationem, quia tunc non comprehenderet beneficia patrimonialia.

EPITOME.

PRiuilegia cōceſſa ſcriptoribus, vt poſsint acceptare, ſunt reſtringēda, vt poſſint acceptare beneficia reſeruata, & affecta in menſibus ordinarij tantùm.

SVMMAE.

1 *Priuilegia ſcriptorū vt poſsint acceptare reſtringuntur ad beneficia reſeruata, & affecta in menſibus Ordinarij tantùm.*
2 *Verba, nec reſeruata, nec affecta, poſita in priuilegio ſcriptorum quo modo intelligantur?*

352. DECISIO. VI.

PRiuilegia conceſſa ſcriptoribus, vt poſſint acceptare in menſe Ordinarij, quia conceduntur Auditoribus, & multis alijs, quibus Pōtifex facillimè concedit ad inſtar ſcriptorum, putauerunt Domini eſſe multū reſtringenda, quia nimis præiudicant Ordinarijs. Et propte-
1 rea Domini reſtrinxerunt, † vt tantùm poſſint acceptare beneficia reſeruata, vel affecta in mēſibus Ordinarij in vna Calaguritana de Logrogno. Et poſtea fuit confirmata in vna Calciaten. coram d. Fabio.
2 Illa autem verba, † nec reſeruata, nec affecta, poſita in priuilegio ſcriptorū intellexerūt Domini de regulari. Ratio, quia in parte præcedenti verſ. ipſique ſcriptores, vbi dum datur

ad tres collationes, & tria beneficia, dum loquitur de secularibus, dicit, ac ipsa secularia canonicatus, & præben. dignitate, non tamen maiores, & non loquitur de reseruatis. Dum loquitur de regularibus dicit, ac regulares prioratus, præpositurae administratio, seu aliàs, vt præfertur reseruatum, & qualificatum. Et in vers. seq. quòdque singuli scriptores, dum dicit, quòd possint acceptare vigore gratiarum concessarum & concedendarum vnum ex secularibus, aut regularibus beneficijs huiusmodi, etiam sicut pręfertur reseruatū, aut affectū, & aliter qualitercumque qualificatum fuerit, aut etiam nec reseruatum, nec affectum. & ratio differentiæ est, quia in regularibus grauat Ordinarios tātùm in vno, secus in secularibus, quia nimis grauarentur.

EPITOME.

INdulto Cardinalis satis derogatum censetur per clausulas, non obstātibus priuilegiis, indultis, &c. concessis ecclesiæ, vel illius Pręsuli, etiam Cardinali.

SVMMAE.

1 *Indulto Cardinalis per quas clausulas dicatur abundè derogatum?*
2 *Etiam, dictio intelligitur ampliatiuè.*

353. DECISIO. VII.

1 INdulto Cardinalis † sufficienter fuisse derogatum dixerunt Domini per clausulas, non obstantibus priuilegijs, indultis, &c. concessis ecclesiæ, vel illius Præsuli, etiā Cardinali, quia
2 illa dictio, † etiam, fuit intellecta ampliatiuè. & satis fuit facta specifica mentio, & ita conclusum in vna Eugubin. Præposituræ coram d. Puteo.

EPITOME.

VErba, latissimè extenden. derogant clausulæ indulti, quòd nō posset ei derogari, nisi de verbo ad verbum, & de consensu eius.

SVMMAE.

1 *Verba, latissimè extenden. an derogent, clausulę indulti ad verbum.*
2 *Consensus est iuris naturalis.*

354. DECISIO. VIII.

1 IN eadem etiam fuit dictum, quòd per illa verba, † latissimè extenden. esset derogatū clausulæ indulti, in quo diceretur, quòd non posset derogari, nisi de verbo ad verbum, & nisi de consensu eius, non quia suppleatur con-
2 sensus, qui † est iuris naturalis, sed quia; cū possit exprimi totus tenor indulti, non erit necessarius consensus, quia est derogatum.

EPITOME.

SEcretarij quamuis habent in assecutione beneficiorum communione priuilegiorum scriptorum, non tamen habent illud, vt non teneantur ad publicationem suarū gratiarū. & quare?

SVMMAE.

1 *Secretarij in assecutione beneficiorum habent communionem priuilegiorum, quæ dantur scriptoribus. limit. in priuilegio, vt non teneantur ad publicationem suarum gratiarum, num. 2. & quare num. 3.* 3
4 *Beneficij ius acquisitum dicitur per prouisionem, & acceptationem.*
5 *Publicatio gratiarum an respiciat retentionem. & num. 7.*
6 *Possessionis adeptio an perficiat assecutionem beneficij.*

355. DECISIO. IX.

1 SEcretarij † in assecutione beneficiorum habent communionem priuilegiorum, quæ dantur scriptoribus.

Fuit resolutum in vna Valentina de Paterna coram d. de Thanis, quòd propter talem
2 communionem non † habebant Secretarij priuilegium scriptorum, quod est, vt non teneantur ad publicationem suarum gratiarum: quia
3 publicatio † non respicit assecutionem, cum
4 per † prouisionem, & acceptationem fit ius
5 quęsitum in beneficio, sed potius publicatio † respicit retentionem. per ea quæ dicit Cassad. decis. 24. super regul. cancellariæ.

Itēm ab vsu patrisfamilias, nam tale priuilegium solet specialiter concedi. Vnde videmus, quòd multa collegia habent communionem dictorum priuilegiorum, & specialiter eis conceditur, vt non teneantur ad publicationem, vt in Iannizeris, & Cubicularijs.

Ista decis. fuit etiam tenta in Pampilonen. beneficij de Miranda, coram Nouato, non obstan
6 te quòd diceretur, quòd adeptio † possessionis perficit assecutionem, iux. verbum adeptus, & assecutus, de quo per Archidiac. in c. ne captandæ. col. 2. de concess. præb. in 6.

Quia fuit responsum, quòd publicatio potest sequi etiam adeptam possessionem, & sic

magis

7 magis respicit † retentionem beneficij. Et retorquebatur decis. Cassad. 26. super regulis, & dictum Sarnen. in q. 11. super regul. de publican. quia ibi dicitur, quòd adeptio possessionis cum continuatione per mensem habet vim publicationis.

EPITOME.

INdultum Cardinalis per verba hic relata, comprehendit beneficia electiua.

SVMMAE.

1 *Beneficia electiua an comprehendantur sub indulto Cardinalis habente hæc verba.*
2 *Ripæ respons. 23. & 34. secundo libro responsorum, declaratur.*

356. DECISIO. X.

1 INdultum Cardinalis † de beneficijs per verba, cæteraque beneficia huiusmodi, ad quæ consueuerunt per electionem assumi, aut quàuis aliam dispositionem, cum clausula, ad collationem &c. & quamuis aliam dispositionē similem, vel dissimilē, voluerunt Domini, quòd
2 comprehendat beneficia electiua. Et dicta † per Rip. 2. lib. responsorum. respons. 23. & 34. fuerunt dicta vel non vera, vel procedere tantùm in casu, quo capitulum non prouidisset, vel non contradiceret.

EPITOME.

PRiuilegium concessum familiaribus in expeditione expectatiuarum anno 2. Pauli iij. an suffragetur expectatiuis concessis anno 11. post reuocationem primarum hic traditur.

SVMMAE.

1 *Priuilegium familiarium in expeditione expectatiuarum anno 2. Pauli iij. numquid suffragetur expectatiuis concessis anno 11. & num. 3.*
2 *Priuilegij natura est, quòd sit perpetuum.*

357. DECISIO. XI.

1 PRiuilegium † concessum familiaribus in expeditione expectatiuarum anno 2. Pauli iij. voluerunt Domini suffragari etiam expectatiuis concessis anno vndecimo, & sic post reuocationem primarum, & ita tenuerunt in vna Conchen. corā d. Ant. August. de anno 1549. licèt aliqui reclamarent, & hoc quia vltra natu
2 rā priuilegij, quòd sit † perpetuum, ad reg. decet. de reg. iur. in 6. erant prægnantia verba priuilegij expectatiuarum sub dat. anno 2. concessarum, seu sub alia data concedendarum, licèt quidam dicerent sub alia data, ante tamen reuocationem, quasi quòd intelligerentur de illa data.
3 Tamen contrarium † magis placuit Dominis, & faciebat etiam illa ratio: quia semper in noua concessione expectatiuarum Pontifices præseruant ante rationes concessas familiaribus. quod voluerunt Domini intelligere de alijs.

EPITOME.

INdulto stante, quòd prouisi teneantur illius vigore expedire literas, & iura cameræ cum effectu persoluere, nisi aliquo legitimo impedimēto detenti essent, aduersarij intrusio dicitur legitimum impedimentum.

SVMMAE.

1 *Intrusio aduersarij an sit legitimum impedimentum non expediendi literas beneficiorum, stante dispositione induli i, de qua hic. & num. 2.*
3 *Opinio mitior est amplectenda.*
4 *Pœnæ impositæ ad faciendas dil gentias pro beneficio, semper intelliguntur à die captæ possessionis.*
5 *Solutionis cum effectu appellatione non venit obligatio.*
6 *Pœna priuationis non incurritur, nisi in casibus in litera expressis.*

358. DECISIO. XII.

INdultum habebat, quòd tenerentur prouisi illius vigore expedire literas, & iura Cameræ cum effectu persoluere, nisi aliquo legitimo impedimento detenti essent. Fuit dubitatum in vna Abulen. de Vanes coram d. Baren. de
1 anno 1550. numquid intrusio † aduersarij esset legitimum impedimentum? & licèt aliqui ex Dominis dubitarent: quòd sic attento quòd docto de intrusione, solent expeditores expedire sub obligatione, & sic quantum ad expeditionem non videbatur esse clarum impedimentū; & maximè quia poterat considerari aliqua fraus, quia adepta possessione, non amplius expediuntur literæ.
2 Quibus tamen non obstantibus contraria † opinio apud Dominos præualuit: quia erat mi
3 tior † opinio, & considerabatur, quòd semper

4 pœnæ † impositæ ad faciendas diligentias pro beneficio, vt in c. commissa. cum simil. de electio. in 6. semper intelliguntur à die captę possessionis. Secundo, & hoc tollit contraria, considerabatur, quòd indultum stringit ad expediendum literas cum effectuali solutione annatæ, non autem sub fideiussione: At in ca-
5 su isto appellatione † solutionis cum effectu nō venit obligatio, & cessant notata in l. fin. C. ad l. falcid. & maximè in lege pœnali, in qua nō datur argumentum de maiori ad minus, & pœ-
6 na † priuationis non incurritur, nisi in casibus in litera expressis l. & si quis. §. Diuus. de reli. & sumpt. fune.

EPITOME.

Pontifice absente, etiam pro aliqua parte anni parafrenarij excusantur à non publicatione vigore eorum priuilegiorum, quod intelligitur de absentia longinqua vltra Viterbij ciuitatem.

SVMMAE.

1 *Priuilegium Pauli III. concessum parafrenarijs de nō acceptando, & publicando non procedit, nisi durante absentia.*
2 *Papa absente etiam pro aliqua parte anni, parafrenari excusantur à non publicatione.*
3 *Absentia Pontificis vltra Viterbium, non citra attenditur à Rota circa priuilegium parafrenariorum de non publicando.*
4 *Reuersurus cito non dicitur absens.*
5 *Parafrenarius quādo probare habeat se nō publicasse propter absentiā Pontificis?*

359. DECISIO. XIII.

Priuilegium Pauli iij. concessum parafrenarijs, quod latissimè fuerat disputatum coram domino Fabio in vna Oxomen. de Spi
1 nosa, & declaratum † non procedere, nisi durāte absentia, de non acceptando, & publicando. Fuit postea coram me in vna Valentina de Paterna iterum in controuersia, & quia dabat de absentia multo tempore Pauli iij. duo dubia fuerunt decisa, vnū pro parafrenarijs, & aliud
2 contra. Pro ipsis fuit resolutum, quòd † etiam quòd non toto tempore, sed quòd pro aliqua parte fuisset absens, erant excusandi, ne essent deterioris conditionis habendo minus tempus, quàm cæteri, & maximè si in vltima parte temporis daretur absentia, in qua potest expedire. arg. l. pater. §. sexaginta. & l. is cuius. §. ex senatusconsulto. de adulterijs. Specul. de dilatio. §. 2. num. 17.

Secundo quòd fuit dictum contra illos, quia Papa fuerat per loca circumuicina, & sua Curia, non vltra Viterbium, quòd semper Ro-
3 ta erat † solita tenere, quòd intelligeretur in absentia magis longinqua, argu. not. per Dominic. in c. præsenti. de præben. in 6. & maximè
4 quia cito † reuersurus non dicitur absens. Bal. in auct. habita. col. 8. C. ne fil. pro patr. & ma-
5 ximè quando saltem oporteret, quòd † parafrenarius probaret se non publicasse propter illud impedimentum, & fuisse de illis, qui secuti sunt Pontificem, vt latè per Felin. in c. ex transmisso. col. 1. de præscriptio.

EPITOME.

Exemptio plena Pontificis liberat etiam à reuerentia Episcopi, exēptio autem episcopi non item.

SVMMAE.

1 *Exemptio plena Pontificis liberat à reuerentia Episcopi, non sic episcopalis exemptio.*
2 *Exemptionem præscribens tenetur ad reuerentiā Episcopo & num. 3.*
4 *Præscriptio translatiua in alium, est similis exemptioni Papali.*

360. DECISIO. XIV.

1 Exemptio † plena Pontificis liberat etiam à reuerentia Episcopi, licèt secus sit in exemptione episcopali. Et sic tenuerūt Domini opinionē Felin. contra Barbat. in c. cum inter. col. 2. de re iudic. quod probat tex. vbi Paul. de Castr. post Bal. in l. fin. C. de bon. libert. & tradit Ias. in l. sed si hac. §. patronum. in 4. not. de in ius voc. & sentit Alex. in l. alia. §. eleganter. solut. matrim.

Pro qua opinione vltra tex. d. l. final. allegabatur tex. in argumentum in l. etiam. in vers. idem est si à Principe. de bon. libert. & in c. abbatibus. & c. luminoso. 18. q. 2. Nec obstabat argumentum de pręscriptione. videlicet, quòd
2 præscribens † exemptionem, tenebatur ad reuerentiam Episcopo. vt per Oldrad. cōs. 254. col. 1. & 244. col. 1. in fin. & 172. Abb. in c. veniens. col. 6. vers. pono secundo. de pręscript. & Paris. in c. cum non liceat. nu. 42. eod. tit. quia
4 illa iura † loquuntur in præscriptione extinctiua reuerentię, quia sicut Episcopus per suam exemptionem non liberat à iure reuerentiali, ita

ita nec per negligentiam: secus est in præscri-
4 ptione † translatiua in alium, quæ est similis exemptioni Papali, quæ licèt liberet ab Episcopo: tamē supponit sibi, cum exempti subsint Pontifici, vt per Bal. in tractat. de exemptio.

EPITOME.

Exemptio plena, & generalis Pontificis aufert etiam ius visitandi.

SVMMÆ.

1 *Exemptio Pontificis plena aufert adhuc visitandi ius.*
2 *Excommunicatio, & correctio sunt cohęrētia visitationis.*
3 *Episcopus non potest renunciare visitationi.*

361. DECISIO. XV.

Ex hac differentia inter exemptionem Papalem, & eam, quę conceditur ab Episcopo, tenuerunt Domini in vna Gerunden. iuris visitandi, coram d. Ant. Aug. de anno 1549. veram illam doctrinam Mariani tract. de visita-
1 tio. col. 12. vers. primo quæro. vbi voluit in † generali, & plena exemptione etiam esse sublatū ius visitandi. Eo magis quia correctio concedebatur abbati, & prohibebatur Episcopus, ne posset excommunicare: quæ cum sint cohæ-
2 rentiæ † visitationi, sublata etiam censetur visitatio. argum. sumpto à contrario in c. cum venerabilis. §. 1. de censibus. Et decis. Rotę 334. aliàs 2. de censibus. in anti. loquitur quando Episcopus eximeret, quia tunc non veniret visitatio, & intraret ratio Imol. in c. cum ex officij. de pręscript. quia tunc quodammodo Epi-
3 scopus † renunciaret visitationi, quod non potest: secus quando Papa eximit, quia ipse poterit deputare visitatorem.

EPITOME.

Exemptio cōmissa constito de sæuitia, conceditur propter actus post litem motam. nisi ostēderetur processus per Episcopum.

SVMMÆ.

1 *Exemptio constito de sæuitia quando detur?*
2 *Iniuria pręsumitur propter litem.*

362. DECISIO. XVI.

1 Exemptionem † commissam constito de sæuitia in vna Fauentina iurisdictionis corā d. Fabio de anno 1549. dixerunt Domini esse concedēdam propter actus post litem motam, nisi ostenderetur processus per Episopum. iux. decis. Aegid. 45. considerantes, quòd præsu-
2 mitur † iniuria propter litem, & nisi doceatur de processu, prę sumeretur sęuitia, & sic dabitur exemptio durante litę.

EPITOME.

Possessio prius capta nullam parit prærogatiuam.

SVMMA.

1 *Possessioni prius captæ nulla datur prærogatiua.*

363. DECISIO. XVII.

1 Prærogatiuam † nullam dari ex possessione prius capta voluerunt Domini coram d. Ant. Aug. in vna Vercellen. de anno 1548. dicentes hoc semper fuisse seruatum per dicta in decis. Cassad 15. de præben.

EPITOME.

Prærogatiua concessa pauperibus etiam contra familiares, & officiales, fuit declarata tantùm in beneficio simplici, & sine cura.

SVMMÆ.

1 *Prærogatiua concessa pauperibus etiam contra familiares, quo pacto fuit declarata?*
2 *Prærogatiua concessa doctoribus, vt in parochialibus reliquis præferantur intelligitur de reliquis non priuilegiatis.*
3 *Pauper, & doctor non præfertur in Parochiali militi sancti Petri.*

364. DECISIO. XVIII.

Prærogatiua concessa pauperibus, etiam cō tra familiares, & officiales, vt in regula de-
1 super facta, & per Staphil. fol. 117. fuit † declarata, prout iacet, tantùm in beneficio simplici, & sine cura, prout tenuerūt Domini in vna Seguntina coram d. Puteo de anno 1549.

In qua etiam fuit dictum, quòd prærogati-
2 ua † concessa doctoribus, vt in parochialibus reliquis præferantur, intelligitur reliquis non priuilegiatis, quia in illa de pauperibus, & in aliis semper dicitur, quacumque antelatione muni-

munitis,& similia verba, in ea autem simpliciter præferantur reliquis.

3 Et ideo in eadem tenuerunt, quòd paupert & doctor non præferretur in parochiali mili ti sancti Petri.

DE INIVRIIS, ET damno dato.

EPITOME.

Filij,& hæredes aduocati interfecti, possunt agere saltem ad damna, & interesse, vt hic declaratur.

SVMMAE.

1 *Aduocati occisi filij,& hæredes numquid agere possint saltem ad damna,& interesse contra interfectorem.? & nu. 2. & quid in filio non habente, vnde se alat, & in patre sene respectu alimentorum num. 5.*

3 *Arbitrio iudicis remittitur,& tempus quo viuere, & tempus etiam, quo operari potuerit occisus.*

4 *Extraneus hæres aduocati interfecti an agere possit ad dãna,& interesse?*

6 *Filius,& hæres simul aduocati interfecti, an agat ad damna & interesse contra occisorem.*

365. DECISIO. Vnic.

1 FVit dubitatum in vna Tudertin. homicidij coram Puteo, an filij, † & hæredes aduocati interfecti possent agere, licèt non ad æstimationẽ liberi hominis, saltem ratione damnorũ,& interesse? Et fuit conclusum, quòd iste articulus haberet duas difficultates.

Prima, quarum erat, quæ opinio esset verior, & communior, an Azonis, an Bulgari, vt sicut hominis vulnerati opera,& cętera damna ęstimabantur, ita & occisi? Et visa est receptior opinio Azonis in summa, quam sequũtur glos. vbique,& maximè in l. qua ratione. §. in colluctatione.& in. l. huic scripturæ. §. fi. ad l. Aquil. cui non aduersatur glos. in l. ex hac. si quadr. pau. fec. dic. vt eam concordat Fulgos. in d. §. in colluctatione. Roffred. in libell. libell. de leg. Aquilia. num. 10. Specul. de iniur. §. 2. vers. sed 2 numquid. dicens † quòd agetur ad mercedes medicorum,& aliàs expensas in curatione factas, veniet etiam æstimatio operarum, quibus pater occisi caruit, & cariturus est, non autem æstimatio libertatis, vel cicatricum, vel membrorum eius. Abb. in c. 1. vers. vlterius. hoc tit. Angel. post Io. Fab. in §. item is. num. 4. Instit. de oblig. quę ex quasi delicto. nasc. dum dicũt hominis occisi ęstimationem deberi. & Hyppol. in hac parte bene in cons. 115. & 131. & Grat. cons. 91. num. 17. vol. 2.

Et ista opinio probatur arguendo à contrario sensu in d. §. in colluctatione.& ex identitate rationis,& quia nulla lex vrget in contrariũ. licèt enim. d. l. ex hac.& l. 1. §. 1. & l. fin. de his qui deiec. vel effud. & l. qui à vulgo. de ędilit. edict. tantùm habeant respectum ad vulneratum, non per hoc infertur ad occisum. Ratio etiam incertitudinis nihil facit, quia aut est incertitudo respectu temporis, quo viuere potuisset,& est determinatum in l. hęreditatum. ff. ad. l. falcid. aut respectu temporis, quo operari potuisset,& eademmet ratio est in vulnerato, 3 & tamen totum† id arbitrio iudicis remittitur. l. huic scripturæ.& l. nam sicut. §. dominus. ad l. Aquil.& melius sequenti quæstioni applicabuntur.

Sequens igitur quæstio est, quis agere pos-4 sit? Et in hærede † extraneo negatiua placuit Dominis, licèt nihil fuerit decisum. Ad quod ego dicebam veram esse opinionem, & communem hęredem extraneũ agere minimè posse,& iste est sensus d. l. huic.& l. nam sicut. §. dominus.& hoc expresè dicit Azo. in summa de lege Aquil. num. 9. licèt de eo non meminerit Zasius in summa ead. num. 13. Et secundùm istũ sensum cautè loquutus est Paris. de syndicatu. in vers. compositio. §. quia pluries. vers. sed aliter. vbi tantùm habuit respectum ad filios paruulos alimentandos,& istum etiam sensum habuit Aymo cons. 119. col. 2. ad finem. Et in quantum Specul.& Abb. simpliciter extendunt dictum Azon. ad hæredem, si in extraneo loquuntur, loquuntur contra mentẽ Azo. & contra iura prædicta, & Hyppol. de Marsil. 5 eodem modo. In filio † autem, si non habeat, vnde se alat, vel in patre sene respectu alimentorum, omnes Domini concurrebant: quia sunt prædictæ conclusiones neminẽ habent contradictorem.

6 Sed maior difficultas erat, quid in filio, † & hęrede simul? Et in eo, quia non est omnimoda ratio d. l. nam sicut. §. dominus. & habet quodãmodo certã spem viuente patre,& plus iuris,& Specul.& Abb. tenent istam opinionẽ, tamen Domini substiterunt, & eo magis, quia non simpliciter habebatur respectus ad futurum, sed quodammodo damni præteriti. tamen nihil fuit decisum.

DE

DE POENIS.

EPITOME.

PRiuationis pœna impoſita à lege non intelligitur ipſo iure,& quid ſi ſit impoſita ipſo iure.

SVMMAE.

1 *Pœna priuationis impoſita à lege, nõ intelligitur ipſo iure.*
2 *Pœna priuationis ipſo iure ſi impoſita eſſet a lege, quis poſſet impetrare beneficium ante aliquam ſententiam.*
3 *Declaratoria non eſt neceßaria in notorijs,& trahentibus ſecum executionem.*
4 *Declaratoria eſt neceßaria ad factum, non autem ad ius.*

366. DECISIO. Vnica

1 POena priuationis †impoſita à lege non intelligitur ipſo iure,quicquid malè dicat Felin.in c.ſicut. de ſimoni. prout tenuerunt Domini in vna Cæſarauguſtan. de Villel. coram domino Puteo de anno 1548. per gloſ. quam omnes ſequuntur in c. 1. de ſagittar. & tradit Cardinal.Alexandri.in c.ſalonitanæ.63.diſtinctio. licèt in eadem tenuerint Domini, quòd
2 ſi † eſſet à lege impoſita pœna priuationis ipſo iure,quòd quis poſset facere ſibi prouideri de beneficio, & demum acceptare ante aliquam
3 ſententiam.Tum quia in † notoriis, & trahẽtibus ſecum executionem, nõ eſt neceſsaria de-
4 claratoria.tum etiam quia declaratoria†eſt neceſsaria ad factum,non autem ad ius.

DE SENTENTIA EXcommunicationis.

EPITOME.

EXcommunicatus pro fructibus nõ liquidatis, vel alia in certa quantitate comparens,& offerẽs ſe paratum ſatisfacere, non poteſt publicari.

SVMMAE.

1 *Excommunicationis ſententia poteſt ferri pro fructibus non liquidatis,vel alia incerta quantitate. & quia fundatur in contumacia. num.2. eo comparente, & ſe offerente paratum ſatisfacere,non poteſt publicari.num.3. & ſi publicetur,maxima ei ſit iniuria.num.4.*

367. DECISIO. I.

1 LIcèt ſententia † excommunicationis poſsit ferri pro fructibus non liquidatis, vel alia incerta quantitate,& non relaxetur,donec fuerit plenè ſatisfactum,vt per Rotam deciſ. 183. in nou.

Tamen in vna Paduan.iniuriarum coram d. Iacobo Puteo de anno 1548.fuit tentũ, quòd
2 illa† fundetur in contumacia.Et propterea fuit
3 iudicatum comparentem,† & offerentem ſe paratum ſatisfacere,non poſse publicari. imò iu-
4 dicarunt Domini maximam † iniuriam ei fuiſſe factam publicando.

EPITOME.

EXcõmunicationis exceptio quãtum ad impetrationem reſcripti in curia ab excommunicato factã oppoſita ; reddit proceſſum nullũ.

SVMMAE.

1 *Exceptio excommunicationis non obſtat quantum ad impetrationem reſcripti in curia.*
2 *Exceptio excommunicationis oppoſita reddit proceſſum nullum.*
3 *Sententia lata vigore reſcripti impetrati ab excommunicato,eſt nulla.*
4 *Commiſsio facta Auditori quãtum ad proceſſum, diſtribuit tantũ cognitionem in cognoſcendo, & quid in iudicãdo.*

368. DECISIO. II.

1 EXcommunicationis exceptionẽ licèt † non obſtare tenuerint Domini in Florentina S. Felicitę coram d.Aliſan.qui eadem die fuit translatus ad Epiſcopatum Ferentini, videlicet die 4.Iunij 1548. quantum ad impetratio-
2 nem reſcripti in Curia;tamẽ tenuerunt † eam, ſi oppoſitum fuerit,reddere proceſſum nullũ.

Et ad deciſionem Rotæ 594. in antiquis. fuit reſpõſum, quòd in alijs terminis loquitur, prout & deciſ.453.& Milis in verſ. excommunicatus.

Licèt autem in eadem proceſſum validum tenuerint Domini factũ coram Auditore Rotæ per commiſsionem impetratam ab excommunicato.

Tamen poſtea multùm de hoc dubitarunt,& omnes inclinabant, vno tantùm contradicen-
3 te, quòd ſententia † lata vigore reſcripti impetrati ab excommunicato, eſſet nulla;per not. à Geminian.in conſ.85.& dicebatur iſtud tenere Sarnen.& Prob.in addit.ad Monac. in c. 1. de reſcript.in 6. Et ratio differentię erat, quia
4 quantum ad proceſſum commiſſio † facta Auditori diſtribuit tantùm cognitionem in cognoſcendo,

gnoscendo, sed postea in iudicando, quia non tribuit iurisdictionem, illud non fuit impetratum ab excommunicato.

EPITOME.

Sententia, in qua esset declaratum attentata adesse, & incursum fuisse in censuras, de quibus in inhibitione, saluari potest.

SVMMAE.

1 *Sententia declarans attentantem incurrisse in censuras inhibitionis, an saluari possit? & num. 2.*

369. DECISIO. III.

1 Sententiam censurarum † in iudicio attentatorum, postquam d. Pighinus pronunciauerat super attentatis, & sic attentantem incurrisse censuras, tenuerunt Domini coram me in vna Valentina pecuniaria de la Prebla, esse nullam: quia non fuerat citatus ad hoc, nec fuerant seruati termini. & fuit mihi dictum, quòd nisi in tertia instantia & supradictis seruatis, non erat pronunciandum super censuris.

Tandem in eadem melius cogitantes, & quia fuerunt mihi transportata regestra antiquorũ,
2 fuit resolutum, † quòd posset saluari sententia, in qua esset declaratum attentata adesse, & incursum fuisse in censuras, de quibus in inhibitione.

EPITOME.

Excõmunicationis publicatio quãdo veniat reuocãda, hic traditur.

SVMMAE.

1 *Excommunicatus, non obstante appellatione, potest publicari. Intellige, quando id fit per Ordinarium. num. 3. Itẽ nisi iudex detulisset appellationi. num. 4.*
2 *Publicatio excõmunicationis est quodammodo declaratio.*
5 *Declaratoria excommunicationis lata à iudice, publicari potest, quacumque appellatione non obstante, ad finem vt is vitetur.*
7 *Declaratoria incursus censurarum vel propter sententiam excommunicationis latã à lege, vel incursus censurarũ propter inobseruantiam literarum apostolicarum, requirit tres sententias conformes. & appellatio eam suspendit. Intellige prout num. 13.*
8 *Decisi. 379. Rotæ, ver. sed quicquid sit. in nou. declaratur.*
9 *Excommunicationis publicatio quando mereatur reuocationem?*
10 *Appellatio à fulminatione censurarum executoris resoluit in vim citationis omnia eius gesta.*
11 *Executor non potest aliquid facere contra resistentes de iure, licèt secus sit contra rebelles.*
12 *Possessor non tenetur ad simplex verbum executoris, dimittere ius suum indefensum.*

370. DECISIO. IV.

1 Licèt excommunicatus, † non obstante appellatione possit publicari, quia appellatio non suspendit, vt latè habetur decis. 4. 26. &
2 in addit. in nou. quia publicatio † est quodammodo declaratio.
3 Tamen illud intelligebant † Domini in vna Gerunden. coram me dicentes ita aliàs fuisse decisum, quando hæc fierent per Ordinarium. Secundo dicebant illud non procedere, quan-
4 do iudex † detulisset appellationi: quia publicatio eius nomine amplius fieri non poterat tanquam iurisdictione spoliati. Tertio quòd erat notabilius, & singularius, dicebant distin-
5 guendum esse declaratoriam † excommunicationis latæ à iudice: quia cum constaret de
6 excommunicatione, quę licèt † esset iniusta, nihilominus foret timenda, ideo quacunque appellatione non obstante, poterat publicari, vt
7 is vitaretur. Secus autem in sententia † declaratoria incursus censurarum, vel propter sententiam excommunicationis latam à lege, vel incursum censurarum propter inobseruantiam literarum apostolicarum: quia tũc quoniam illa sententia habet annexum factum, super quo potuit decipi iudex, ideo requiruntur tres sententię, & appellatio suspendit. Et ita procedit doctrina Cardin. post Lap. in clem. 1. §. si quis autem. q. 2. de sequestr. possess. Abb. vbi Dec. in c. peruenit. de appellat. & in cons. 100. & Franc. in c. is cui. limit. 3. de sent. excommunic. in 6. & secundùm hæc verba declara-
8 bant † decis. 379. vers. sed quicquid sit. in nou.

Et propterea in vna Gerunden. fructuum in
9 absentia reuocaui † publicationem, & absolui ad beneplacitum, & fuit relatum aliàs ita fuisse tentum in vna Ispalẽ. attentatorum, & in alia Astoricen.

In eadem idem voluerunt Domini, licèt in partibus essent fulminatę censuræ per execu-
10 torem: quia per appellationẽ † omnia gesta per executorem resoluunt in vim citationis. iux. doctrinam Bal. in l. de pupillo. §. meminisse. ff. de nou. operis nunciat. & dicebant esse de mente Franc. in c. 1. in princ. col. fin. vers. vel pote-
11 rit. de concess. præben. in 6. quòd executor † non potest aliquid facere contra resistentes de iure

iure, licèt secus sit contra rebelles.

11 Nã non † tenetur possessor ad simplex verbum executoris dimittere ius suum indefen-
13 sum, & sic generaliter † dicebat, vbicũque declaratoria non venit post rem iudicatam, sed venit post factum, quod requirit tres sententias, & in executiuis, nisi daretur sine retardatione solutionis pensionis, non potest quis in vna & eadẽ sententia canonizare, & declarare.

EPITOME.

Monitorium est aliquo pacto re integrandum, si nõ habet clausulam, si quis &c. & in quo essent comminatę censuræ ex nunc prout ex tunc.

SVMMAE.

1 *Monitorium quando aliqua reintegratione indigeat? & quid loco reintegrationis sufficiat. num. 2.*

3 *Intrusus in beneficio, quod vacauerat in curia, qualiter expellatur.*

371. DECISIO. V.

1 Monitorium † sine clausula, si quis, & in quo essent comminatę censurę ex nunc prout ex tunc & sic sententiæ excommunicationis latæ, & non ferendæ, voluerunt Domini coram me in vna Egarimen. de mẽse Octobris 1549. quòd aliquo pacto esset necessariũ, quòd rein-
2 tegraretur. Sed sufficere † dixerunt, quòd procederetur seruatis quatuor terminis contra taliter monitum, & postea ferretur declaratoria,
3 & istum † modum tenuerunt Domini esse obseruandum cõtra intrusum in beneficio, quòd vacauerat in curia.

EPITOME.

Sententia excõmunicationis non est necesse, quòd feratur in monitorijs extra curiã, secus in monitorijs in curia? & quare.

SVMMAE.

1 *Excommunicationis sententia non est ferenda in monitorijs extra curiam, in monitorijs autem in curia non item. & quare? & num. 2.*

3 *Citatio ad videndum se excommunicari quando post intimatum monitorium est necessaria?*

372. DECISIO. VI.

1 Et in vna Abrinien. pensionis coram domino Vestano tenuerunt in monitorijs † extra curiam, quæ fiunt sub illa forma excommunicationis latæ sententiæ, non esse necessarium ferri sententiam excommunicationis: secus au
2 tem in monitorijs † in curia: quia tunc fiunt sub pœna excommunicationis ferendę, & ideo tũc
3 necessarium † erat citare ad videndum se excõmunicari, quia non paruit monitorio.

DE VERBORVM Significatione.

EPITOME.

Clausula, omni meliori modo, si habet copulam, & implicat etiã alios modos diuersos ab expressis: si autem deest dicta copula, & non item.

SVMMA.

1 *Clausula, omni meliori modo, si reperitur cum copula, &, vel sine, quos pariat effectus?*

373. DECISIO. Vnica.

1 Clausula, omni meliori modo, † in multis causis, & præsertim in vna Eugubina præpositurę coram domino Puteo, fuit semper declarata hoc pacto. quòd scilicèt aduerteretur, quando reperitur in dispositione, vel instrumẽto, an adsit vnà cum dictione, vel copula, &, vel sine ea, quia quando adest illa dictio, &, implicat etiam alios modos diuersos ab expressis. secus autẽ, quando deest illa copula, &, quia tunc restringitur ad expressa tantùm.

R. P. D. ACHILLIS DE GRASSIS Nobilis. Bononiensis,

SACRAEQVE ROTAE ROMANAE IAMDVDVM Auditoris Præstantissimi

DECISIONES SVPER REGVL. CANCELL.

ET PRIMO IN GENERE.

EPITOME.

COMMISSA causa tẽpore vitæ Clemẽtis Papæ subiacet eius regulę de commissione causæ, literis nõ expeditis.

SVMMAE.

1 *Regula vnius Pontificis potest obijci etiam post illius mortem contra gesta tempore eius vita.*

2 *Causa commissa tempore vita vnius Pontificis subiacet eius regula de commissione literis non expeditis.*

374. DECISIO. I.

1 DE regula † vnius Pontificis potest dari, seu opponi semper post obitum illius contra gesta tempore vitę eius, quando iam euenerat casus regulæ, & sic desierat esse res integra, & quo ad illum casum regula fecerat effectum suum, vt tradit Sarnen. in regul. de infirmis. q. 32. & in reg. de annal. q. 59. & in reg. de publicandis. quęst. 6. Et propterea voluerunt
2 Domini, quòd causa † commissa tempore vitę Clementis subiaceret regulæ de commissione causæ, literis non expeditis.

EPITOME.

SEntentiam habens, & obtinens sibi prouideri de beneficio tamquam vacãte per violationem sequestri, licèt per reum postea daretur de regula de annali, & sic annullaretur, & sentẽtia, & sequestrum: tamen quia ius erat quæsitum etiam ex sequestro nullo, dicta regula non infringit illud ius extrinsecus.

SVMMAE.

1 *Regula licèt annullet prosecuta, non tamẽ annullat ea, quæ extrinsecus acquiruntur.*

2 *Regula de annali ostenditur defectus iurisdictionis iudicantis, & imponentis sequestrum.*

3 *Sequestri nulli violatio propter contemptum iudicis est punibilis.*

4 *Regula de annali quando non infringat ius extrinsecus? & num. 5. vbi limitatur.*

6 *Beneficium quamuis quis acceptaret, quia tamen gratia erat reuocata, etiam quòd per nullum esset datum de regula reuocationis; tamen quando postea dabatur de reuocatione, dicebat ille, qui acceptauerat, iã ius sibi quæsitum, quod tolli non posset, nihilominus annullatur etiã tale ius quæsitum per d. regulam.*

375. DECISIO. II.

1 REgula † licèt habeat oculos retro, & annullet; tamen ea, quę extrinsecus acquiruntur,
2 non tolluntur, & propterea licèt per regulam † de annali defectus iurisdictionis iudicantis, & imponentis sequestrum ostendatur, & propterea annulletur & sequestrum, & sententia; tamẽ si reus violasset sequestrum, quia tenetur,
3 quòd violatio † sequestri nulli propter contẽptũ iudicis est punibilis, vt notatur in clement. ad compescendas. de sequestr. possess. & fruc. & ideo violans dicitur amisisse beneficium, vo
4 luerunt Domini, quòd ille, † qui habuerat sententiam, & obtinuerat sibi prouideri de beneficio tanquam vacante, per violationem sequestri, licèt per reum postea daretur de regula de annali, & sic annullaretur & sententia, & sequestrum; tamen quia ius erat quęsitum etiam ex sequestro nullo in vna abbatiæ S. Saluatoris coram Io. Paulo, voluerunt Domini, quòd regula non infringeret illud ius extrinsecus.

Quam decisionem in vna Palentina canoni-
5 catus coram Reomano limitarunt † Domini & de-

& declararũt,nisi decretum omnia annullaret,
6 & propterea voluerunt,quòd licèt † quis ac-
ceptaret beneficium:quia tamen gratia erat re
uocata,etiam quòd per nullum esset datum de
regula reuocationis;tamen quando postea da-
batur de reuocatione,dicebat ille,qui accepta
uerat iam ius quæsitum,quod tolli nõ posset.
quia dicebãt Domini annullari etiam ius quæ-
situm per regulam,& non esse locum dictæ de-
cis.nec dictis per Sarnen.q.5.regul.de annal.

SVPER REG. DE INFIRmis resignantibus.

EPITOME.

Regula, de infirmis resignãtibus, proceditin quacumque permutatione siue de æquali, siue de inæquali.

SVMMAE.

1 *Regula, de infirmis resignantibus, quomodo intelligatur?*
2 *Rationem vnam solã adesse in dispositione probare is debet, qui dicit.*
3 *Ratio impulsiua reg. de infirmis, quænam est?*
4 *Resignatio quando cum fraude, vel sine facta intelligatur? & num. 5.*

376. DECISIO. Vnica. aliàs. 26.

1 Regula, de infirmis † resignantibus, quic-
quid dicat Sarnen.super hac regula.q.19.
postquam materia fuisset sępius proposita,fuit
de anno 1549. declarata procedere in quacũ-
que permutatione siue de ęquali, siue de
inæquali.

Primo, quia non apparet, quòd illa regula
2 fuerit mota propter fraudes, & qui dicit † vnã
rationem solam adesse,probare debet. Bar. in
l.liberorum.de verb. signif.Item quia decis.31.
& 32.Cassad.super regul. mouetur simplici-
ter ea ratione, ne beneficia sint hæreditaria,
quę ratio generaliter procedit.

Item etiam considerabatur, quòd ratio sal-
3 tem impulsiua regulæ esset, ne † testator cogi-
tatione mortis turbatus,non bene posset consi
derare de persona idonea ecclesię.l. iubemus.
C. de testament. & blanditijs, & suggestione
iux.not.in l.penult.C.si quis aliq.test. prohib.
vel coer.

Considerabatur etiam, quòd ratio fraudis
nõ poterat cõsiderari, quia poterat esse, quòd
4 resignatio † esset fraudulenta,puta à sano facta
fraudulenter,qui moreretur intra 22.dies, &
tamen regulæ non esset locus.

E conuerso poterat euenire,quòd renuncia
5 tio facta sine † fraude à detento leui febricula,
& tamẽ si moreretur intra 22.dies, esset locus
regulæ,& maximè stante nostro pręsupposito,
quòd quantum fieri posset inhærendum esset
verbis regularum.

SVPER REG. DE SVRROgandis colligantibus.

EPITOME.

Reg. de surrogandis collitigantibus,verbum mensis, datur collitiganti ad impetrandã surrogationem, & currit à tempore obitus.

SVMMAE.

1 *Verbum, mensis, appositum in reg. de surrogandis, quomodo intelligatur? & an currat à tempore obitus? & num. 4.*
2 *Sarnen.in 1.q.reg.de surrogando.improbatur.*
3 *Dispositionis mens frustra consideratur cõtra illius verba.*

377. DECISIO. I. aliàs 16.

Regula de surrogandis collitigantibus,quæ
facit mentionem mensis,dedit causam du
bitationis in vna Palentina canonicatus, corã
1 domino Reomano,an illud † verbum, mensis,
daretur collitiganti ad impetrandam surroga-
tionem, & an curreret à tempore obitus? Et
licèt non fuerit decisum, quia Domini erant
varij;tamen maior pars,cum quibus ego erã,
2 inclinabat pro opinione glosatoris, contra † id
quòd dicit Sarnen. in 1. quæst. & fuit dictum,
quòd quidam ex Dominis viderãt notulã Fe-
lin.qui etiam ipse tenebat opinionem glosato-
ris,pro qua faciebat ratio, quia verba regulæ,
dum loquuntur de mense, nullam possunt ha-
bere relationẽ ad surrogationem, sed tantùm,
quod mensis non iuuaret impetrantem, etiam
quòd præcederet surrogationem, dummodo
non vltra quàm spatio. Et ex hac tollebatur
absurdum,quod multi considerabant, quòd si
mensis non curreret à die obitus, vel notitiæ
petentis surrogationem,sequeretur, quòd be-
neficium staret diu vacans. quod tollitur.quia
non potest sequi maximum inconueniens, eo
quia alio impetrante, si vltra spatio mensis col

litigans non petet surrogationem, non gaudebit priuilegio illius regulę. Nihil tamen tunc propter varietatem fuit decisum, licèt aliqui
3 ponderarent mentem, quæ † frustra videbatur considerari contra verba.

Alia tamen vice postea Domini tenuerunt
4 istam † opinionem propter proprietatem verborum, licèt fuerit relatum, quòd reuerendiss. Crescentius multum reclamaret in contrariũ, asserendo quòd suis temporibus Rota semper tenuerat contrarium.

SVPER REG. DE IMPETRAT. benef. per obit. famil. Cardin.

EPITOME.

Familiaris primi Cardinalis iã vita functi, si postea in familiaritate secundi Cardinalis obijt, Pontifex eius beneficia solus non prouidet tamquam reseruata per regulam cancellariæ, sed de consensu secundi Cardinalis.

SVMMAE.

1 *Familiare defuncto apud secundum Cardinalem, an Pontifex solus, vel de consensu Cardinalis eius beneficia prouideat? & num. 4.*
2 *Reseruatio personalis est fauorabilior.*
3 *Reg. de impetrat. per obit. famil. Cardinal. interpretatur contra Principem, tamquam eius beneficium.*

378. DECISIO. Vnic. aliàs. 34.

QVID si Cardinalis primus esset defunctus, & postea in familiaritate secundi
1 decessisset, an † Pontifex tamquam reseruatũ per regulam tertiam cancellar. solus, an cum consensu Cardinalis secundi per reg. 30. prouideat? In vna Fulginaten. coram Reomano de anno 1551. pro reuerendiss. Cardinal. de Sabellis fuit discussum, & vota fuerũt æqualia.

Mihi tamen magis placebat, quòd requiratur consensus Cardinalis; quia ego intelligebã verba regulæ in principio generalitér de omnibus beneficijs, etiam quæ in alterius familiaritate quęsiuisset, quod ostendebatur, quia si in principio regulę non fuissent comprehensa beneficia in familiaritate Cardinalis alterius, nõ erat opus quasi excipiendo facere exceptionẽ, de qua in regula: & quia non adest ratio, quare recedam à generalitate regulæ in sui principio, & maior fauor debetur Cardinali, quàm Pontifici propter expensas.

Et hæc est ratio, quare dicit Sarnen. infra. q.
2 15. quòd reseruatio † personalis est fauorabilior. Facit quia regul. 3. reseruat ad istum finẽ, vt Papa de consensu Cardinalium prouideat.
3 Et ista regula † contra Principem tamquã beneficium Principis est extendenda. ad not. in l. beneficium. de constit. princip.

Et cum alia vice causa hæc proponeretur,
4 Domini tenuerunt † opinionem supradictam per illam rationem, quam dicebant fuisse de mente Cassad. decis. 23. secundo, vel tertio argumento in 1. part. de præben. per quam tollebatur ratio domini Baren. cõsiderãtis, quòd post obitum primi Cardinalis, statim intrauerat affectio Pontificis, quæ semper durabat, etiam quòd ille efficeretur familiaris alterius Cardinalis: quia verum est beneficium esse reseruatum Pontifici per reg. tertiam ad istum finem, vt Ordinarij, & expectantes non possint capere; tamen illa reseruatio erat declarata per regul. 30. & in eius principio omnia beneficia cõprehendebantur, vt licèt Pontifex tamquã de beneficio reseruato possit disponere; tamẽ de consensu Cardinalis, quia isto casu non erat exceptum.

SVPER REGVLA. de Triennali.

EPITOME.

Reg. de triennali, non tuetur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo.

SVMMAE.

1 *Regula de triennali præstat tantùm exceptionem, & non actionem.*
2 *Regula de triennali an tueatur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo? limita, prout num. 3.*

379. DECISIO. I. aliàs 4.

1 REgula † de triennali, quia pręstat tantùm
2 exceptionem, & non actionem, non † tuetur eum, qui post lapsum triennij commisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo, licèt fortè secus, si causa esset commissa super iactationibus, & molestationibus, & hoc modo respondebatur doctrinæ Doctorum

rum in c. auditis. de præscript. cum simil. quòd perfecta præscriptione superueniens lis non interrumpit. Nã hoc non procedit in reg. triennali, quę tuetur tantùm reum in exceptione. Et ita concordat Paris. cons. 81. 4. vol. circa finem. vbi etiam limitat, † quando non esset exe-
3 cuta citatio. Et ita tenuerunt Domini in vna Gerunden. coram domino Reomano de anno. 1548.

E P I T O M E.

Reg. de triennali, procedit non obstante commissione, & comparitione subsecuta, si commissio causæ fuisset literis non confectis pręsentata.

S V M M A E.

1 *Regula de triennali an procedat, non obstante commissione, & comparitione subsecuta? & num. 9. vbi ampliatur.*
2 *Sarnen. reg. de annali. q. 45. in fin. non habet locum, quando esset defectus iurisdictionis.*
3 *Pacificus quando quis non desinit esse per comparitionem?*
4 *Comparitio non habet virtutem sanandi defectum iurisdictionis.*
5 *Citatio nulla sanatur per comparitionem partis.*
6 *Necessarium an sit dare de reg. de triennali?*
7 *Forma datur quatenus ante terminum ad articulandum.*
8 *Comparitio quando facit, vt reus absoluatur, licèt lis non sit ex parte actoris?*

380. DECISIO. II. aliàs 5.

1 Regulam de triennali † voluerunt Domini in vna Zamoren. parochialis de Villar coram me, de anno 1548. procedere non obstante commissione, & comparitione subsecuta, si commissio causę fuisset literis non confectis, quia nulla aderat iurisdictio.

Et dicta per Sarnen. in reg. de annal. q. 45. in fin. post Roman. vbi per eum dixerunt non
2 habere † locum, quando esset defectus iurisdi-
3 ctionis: quia tunc † per comparitionem non de-
4 finebat esse pacificus: quia comparitio † non habet virtutem sanandi defectum iurisdictio-
5 nis, sed tantùm, quando esset nulla † citatio: quia bene talem nullitatem tolleret comparitio, quo casu procedit. q. 53. Sarnen. in fin. super hac reg. de molestia extraiudiciali.

6 Aduerte, an † sit necessarium dare de huiusmodi reg. ex dictis per Sarn. num. 42. in compen. vtriusque signat.

7 Facit, quia forma † datur, quatenus ante terminum ad articulan. ex Sarn. q. 19. num. 5. nõ inducitur lis. Paris. cons. 94. in 4. vol. & tunc cõ
8 paritio † facit, vt absoluatur reus, licèt lis non sit ex parte actoris Sarnen. in compen. signat. num. 63. & q. 2. super hac regul. Idem per omnia tentum fuit in vna sanctę Seuerinę de mini
9 stris coram d. Ant. August. quòd extendebãt † ad appellationem extraiudicialem non factam in scriptis, vel non bene intimatam. Et faciunt dicta per Bonifac. in clem. ad compescendas. num. 43. §. 1. de sequestr. possess. & fruct. idem tenuerunt domini in vna Vlixbonen. declarantes dicta Sarn. in q. fin. reg. de annali.

E P I T O M E.

Regula de triennali est locus, non obstante, quòd causa commissa esset contra duos, & generatim contra interesse putantes, quamuis in partibus executa fuisset contra alium non nominatum, & in executione diceretur per executorem, quòd exequebatur contra illum ad instantiam principalis, qui in curia obtinuerat decretum citationis.

S V M M A E.

1 *Regulæ de triennali quando sit locus?*
2 *Mandatum speciale requiritur, vt quis propter clausulam sua interesse putantes possit specificare tertium.*
3 *Impensa quando requiritur in actu, præsumitur actu factus nomine principalis. intellige, prout num. 4.*
5 *Principalis declaratio post eius mortem non transit ad hæredes.*
6 *Lis dicitur finita mortuo actore.*

381. DECISIO. III. aliàs 6.

Regulę de triennali voluerunt Domini coram me in vna Zamoren. parochialis de
1 Villar 26. Octobris 1548. esse † locum nõ obstante, quòd causa esset commissa cõtra duos, & generaliter contra interesse putantes, licèt in partibus executa fuisset contra alium non nominatũ, & in executione diceretur per executorem, quòd exequebatur contra illum ad instantiam principalis, qui in curia obtinuerat decretum citationis. Et hoc ea ratione, quia
2 non † poterat quis sine mandato speciali propter clausulam sua interesse putantes specificare illum tertium, per not. per Franc. in cap. cum in multis. in 2. not. de rescript. in 6.

Nec

Nec obstabat, in quantum dicebatur, quòd
3 cum actus† executionis citationis in partibus requireret impensam, ideo præsumeretur factus ad instãtiam principalis, qui erat in curia. iux. decis. Cassad. 3. de procurat. post Bart. in l. cum seruus. de verb. oblig. quia hæc præsum-
4 ptio † tollebatur ex eo, quia principalis, qui erat in curia, postea reproduxit citationem verbo, & petijt decerni processum contra alios, & contra istum nihil vnquam dixit vsque ad mortem eius, ex quo declaratur non fuisse mentis suæ molestare illum, qui citatus erat, & ista præsumptio fuit visa potentior, & etiam æquior ad tollendas lites, & maximè quia hæc declara
5 tio † principalis post mortem eius non transit ad hæredes, ad notat. in l. Pomponius scribit si frumentum. de rei uendicat. & in l. fin. C. de re
6 uoc. donat. facit, quia mortuo † actore lis est finita. Aegid. decis. 156.

EPITOME.

Reg. de triennali, quamuis esset per Papam prorogata, an ille, qui fuerat possessor per quadriennium, posit gaudere beneficio allegationis Lapi 89. hic dicitur.

SVMMAE.

1 *Reg. de trienali, prorogata per Papam, an possessor per quadriennium posit potiri beneficio allegationis Lapi. 89. & num. 4.*
2 *Lapi allegat. 89. est reducta ad triennium. & num. 6.*
3 *Differentiæ multæ sunt inter allegationem Lapi, & reg. de triennali.*
5 *Prorogatione conseruatur ius, & cessat negligentia.*
6 *Rationes omnes, quibus Lapi allegatio. 89. per stylum Rotę est reducta ad triennium, tolluntur per prorogationem.*

382. DECISIO. IV. aliàs 17.

Pontifex prorogauerat regulam de triennali in fauorem Cardinalis Caurien. vt non obstãte lapsu, ius suum remaneret saluum. Du-
1 bitabatur, an † licèt prorogata esset regula, nũquid ille, qui fuerat possessor per quadrienniũ, posset allegare beneficium allegationis Lapi
2 89. quæ † est redacta ad triennium, vt per decis. 2. Cassad. de caus. possess. & propriet. Et li-
3 cèt multæ † essent differentię inter allegationẽ Lapi, & reg. de triennali, vt per Cassad. decis. 8. super reg. cancell.
4 Tamen contrarium † voluerunt Domini in vna Valentina præposituręde mense Decembri, coram d. Ant. August. considerantes, quòd
5 per† prorogationẽ fuit conseruatum ius, & cessabat negligentia, quæ erat tam causa præsumptionis allegationis Lapi, quàm pręscriptionis triennalis, alioqui illa prorogatio seruisset de vento, quia per indirectum, &c.
6 Item quia omnes † rationes, quibus allegatio Lapi per stylum Rotæ est redacta ad triennium, tolluntur per prorogationem.

EPITOME.

Pacificus quis desinit esse, si post decretam citationem, constat in actis de procuratoris constitutione, vel de comparitione eiusdem cum mandato, quamuis non appareat de citationis executione.

SVMMAE.

1 *Pacificus possessor quando quis esse desinat?*
2 *Pænitentia, antequam appareat de executione citationis, quando liceat?*

383. DECISIO. V. aliàs 18.

1 Procuratoris constitutio † in actis, vel comparitio eiusdem cũ mandato post citationem decretam, licèt non appareret de executione, facit quem desinere esse pacificum ad effectum istius regulæ, argum. not. in decis. 402. & not. in c. bonæ. de postulat. prælat. Et quæ dicunt in quibusdam decis. Aegid. quòd po-
2 test, † antequam appareat de executione pœnitere, fuit dictum procedere ad alium effectum.

EPITOME.

Executor vigore breuis pro accipienda possessione nomine cameræ cum clausula, amoto quocumque illicito detentore, tenetur assumere partes iudicis.

SVMMAE.

1 *Molestia si non adest in fructibus realibus, requiritur molestia iudicialis.*
2 *Executor vigore breuis pro possessione accipienda nomine cameræ, tenetur assumere partes iudicis.*
3 *Executor regulariter non tenetur assumere partes iudicis, etiam si citet, fallit, quando agitur de amouendo possessore, nã semper executor tenetur assumere partes iudicis. num. 4.*

Clausula,

5 *Clausula, amoto quolibet illicito detentore, requirit ordinẽ iudiciarium, si non sumus post latam sententiam, & in notorijs.*

384. DECISIO. VI. aliàs 19.

QVIA sepe supradictum est post Bal. in l. ordinarii. in 4. col. C. de rei uendi. si non
1 adsit † molestia in fructibus realibus, requiritur molestia iudicialis.

Dubitatum fuit in vna sanctæ Seuerinæ de Nimphis coram d. Ant. August. de anno 1550. & inclinatum pro affirmatiua in casu, quo exe-
2 cutor † vigore breuis pro possessione accipiẽda nomine camerę, cum clausula, amoto quocumque illicito detentore, qui executor parti præsenti intimauerat. d. breue, & is, cum intimatũ fuerat, appellauerat, quod is deberet ac-
3 cipere partes iudicis. Nam licèt executor † nõ teneatur assumere partes iudicis, etiã si citet, vt post Ancaran. cõs. 224. tradit Felin. in c. fin. in 2. reg. de præsumptio. fuit tamen dictum, quòd idem Felin. in 2. fallen. ad illam regulam
4 vult, quòd quando † agitur de amouendo possessore, semper executor tenetur assumere partes iudicis, argum. d. licèt episcopus. de præben. in 6.

Benefacit dictum Felin. in c. de cætero. col. 3. de re iudi. post Bal. in rub. de offic. deleg. col.
5 penult. quòd clausula, † amoto quolibet illicito detẽtore, si non sumus in casu, in quo fuit lata sententia, & non sumus in notorijs, requirit ordinem iudiciarium.

EPITOME.

Restitutio aduersus regulã de triennali in dubio negatur.

SVMMAE.

1 *Restitutio in dubio non datur aduersus regulam de triennali, & quid quando afferuntur iusta causæ num. 2.*
3 *Regula de annali est odiosa.*
4 *Derogatio datur quandoque regula de annali; non autem regula de triennali.*

385. DECISIO. VII. aliàs 20.

1 Restitutio † aduersus regulam de triennali in dubio fuit denegata coram d. Baren.
2 in vna Salamantina del Mercadillo, licèt quis† afferret iustas causas credulitatis, quòd causa per suum prædecessorem esset commissa per coniecturas, quas supra retuli in decis. 3. de restit. in integr. quia dixerunt Domini vel in dubio denegãdam esse restitutionem, vt per Sarnen. q. 58. vel tantùm ex duabus causis consideratis per Cassa. decis. 2. de restit. in integr. etiã considerabant, quòd erat differentia in regu-
3 la † de annali, quia erat odiosa: quia verba tantùm intelligebantur in non facientem; at ista tantùm habebat respectum ad pacificè possi-
4 dentem, & propterea quandoque † datur derogatio regulę de annali, non autem isti.

EPITOME.

Reg. de triennali. prodest illi, qui habuerat resignationem ab eo, qui priori die resignauerat.

SVMMAE.

1 *Reg. de triennali prodest ei, qui habuerat resignationem ab illo, qui priori die resignauerat. & num. 6.*
2 *Titulus coloratus non est, qui habetur ad beneficium viuentis.*
3 *Spoliatus non restituitur absq; titulo colorato.*
4 *Reg. triennali non est locus, quando quis possedit beneficium viuentis, vel non vacans.*
5 *Conditio, quatenus collatio ad nos pertineat, posita in literis Papæ, facit, vt ea cessante, cesset literarum dispositio.*
7 *Tituli minor color pro triennali requiritur, quàm pro restitutione.*
8 *Conditionem non adimplenti est quod imputetur.*

386. DECISIO. VIII. aliàs 31.

Regulam de triennali tenuerunt Domini de
1 anno 1551. prodesse† illi, qui habuerat resignationem ab eo, qui priori die resignauerat, non obstante quòd quidam dicerent contra-
2 rium. Primo quia non † est titulus coloratus, qui habetur ad beneficium viuentis: quo casu
3 in spolio † non daretur restitutio, vt per decis. 439. in nou. Et Staph. fol. 178. Et maximè quia aliàs dicebatur tentum coram Puteo in vna Is-
4 palen. dimidię portionis, vbi tenuerũt de illo,† qui possedit beneficium viuentis, vel aliàs non vacans non esse locum regulæ de triennali. Et maximè quia in collatione, quàm facit Papa se-
5 cũdo resignatario, est conditio, †quatenus collatio ad nos pertineat: quo casu cessante conditione non est locus regulę, vt per Sarnen. q. 27. & 33.
6 Tamẽ contraria † opinio visa est verior. Primo quia non est clarum, quòd prima resignatio tenuerit, & maxima fuit contumacia primi resignatarij, dimittendo videlicet resignatarium triennio in possessione pacifica, ex quo

redditur

redditur, si nonnulla sua resignatio, saltem dubia, ex quo tollebatur primo loco dicta, licèt
7 etiam illud verum sit, minorem † colorem in titulo pro triẽnali requiri, quàm pro restitutione, vt per Cassad. decis. 7. circa finẽ super reg.

Rursus ferè nunquàm esset locus regulæ, si admitteretur ista quæstio. quòd ius esset prius penes alium, propter quod inferretur ad non vacationẽ, vt triennalis non posset tenere. Et ex hoc inferre, quòd Princeps non contulit, vltra quòd est dubium, an esset vacans. Et cum prima resignatio tenuerit, de qua re nõ potest dubitare stante triẽnali. Et ad illud, quod dicitur de conditione per Sarnen. vltra quòd procedit, quando est clarum conditionem non esse impletam, & in casu nostro non est clarum non pertinere collationem, & beneficium non vacare. quòd etiam tollitur, quod dicitur de beneficio viuentis, quod est clarum non vaca-
8 re: Responde, quòd est, † quod imputetur illi qui conditionem non impleuit per triennium. quod etiam, dum alia vice poneretur, tenuerũt Domini, considerantes quòd quotiescunque potest dari aliqua exceptio colorata, semper sufficeret, & respondebatur ad duas decisiones in contrarium aliàs factas.

EPITOME.

Promotum se non esse respondens potest nihilominus allegare se esse dispensatum.

SVMMA.

1 Promotum se non esse dicens, an nihilominus valeat dispensationem allegare? limita, vt num. 4.
2 Gomes. in reg. de triennali. q. 10. ad fin. num. 23. improbatur. & num. 3.
4 Negatiua dispensationis probatur ex inspectione regestri supplicationum, quòd scilicet in eo non nominatur, si essemus in casu, quo solus Papa potuit dispensare.

387. DECISIO. IX. aliàs 33.

INterrogatus fuerat Didacus Rubin. in vna Placentina de Valuerde coram Augustino, nũquid esset promotus? & responderat, quòd
1 non. postea volebat † dare de regula de triennali. Et quidam dicebant, quòd poterat, alle-
2 gantes dicta per Sarnen. † in reg. de triennali. q. 10. ad fin. num. 23. quia videbatur quodammodo constare, non poterat habere dispensatio, em, & per alias rationes, de quibus ibi.
3 Contraria † tamen sententia visa est verior, quia imò potest allegare dispensatum esse, & quia non est de casibus exceptis in regula. Nõ enim constat de non iure, taliter quòd titulus reducatur ad non titulum.
4 Limitabatur † tamen, nisi ille vellet probare negatiuam, quòd non esset dispensatus ex inspectione regestri supplicationum, quòd in eo non nominatur, si essemus in casu, quo solus Papa dispensat, ad quod vide Cassador. decis. 8. num. 2. super reg.

SVPER REGVL. REVOCAtione Vnionum.

EPITOME.

VNio facta loco pio omnino necessaria, prout si sine illa non possent pauperes se substẽtare, non reuocatur per regulam reuocatoriam vnionum.

SVMMAE.

1 Regula reuocatoria vnionum, non reuocat vnionem factã loco pio, & sine qua pauperes non possunt viuere. quia nõ reuocaretur etiam per generalem reuocationem. et n. 2.
3 Priuilegiatam causam non venire in generali dispositione, quomodo intelligatur?
4 Vnio quacumque ratione facta sine tamen necessaria causa reuocatur per hanc regul.
5 Vniones præsumuntur factæ ex iusta causa.
6 Dos necessaria quæ sit.
7 Episcopus tenetur dotare causam piam, si alius non esset qui dotaret.
8 Decis. Rotæ 784. in antiquis intellectus.

388. DECISIO. Vnic. aliàs 12.

1 REgula reuocatoria † vnionum non reuocat vniones factas loco pio, quando esset omnino necessaria, vt si sine illa non possent se
2 sustentare pauperes illi. Quia tunc in generali † reuocatione eam non venire tenuerunt Domini referentes aliàs bis ita fuisse resolutum in vna Conchẽ. pro collegio coram d. Episcopo
3 Alifano. Et intelligebant illud, quòd † in generali non venit causa priuilegiata, vt per Ias. in l. 1. solut. matrim. & Bal. Nouell. in 6. par. tract. de dot. in 2. special. & Roma. in l. si verò. §. de
4 viro. 24. fallen. solut. matrim. alioqui si causa † necessaria non esset, tenuerunt quacunque ratione factam vnionem censeri reuocatam, quia
5 vniones † regulariter debent præsumi ex iusta causa factæ, & tamen reuocantur.

Dotem

6 Dotē † autem necessariam in eadem tenuerunt Domini esse, si Pontifex vniuisset instante Episcopo à principio, antequam fundata esset causa pia: quia tunc antequam fundaretur, nō poterat dici Episcopū teneri dotare. iux. not. in c.cū sicut. de consecrat. eccles. vel altar, quia
7 tenetur † tantū dotare, quando non esset alius, qui dotasset; secus autem si iam fundata reperiretur. Quia licèt Papa vniret; tamen quia teneretur fundator, & esset iam in esse deducta, iure actionis succederet doctrina Ias. in l. de alimentis. C. de transact.

Benefacit, quia aliàs nunquam posset dici in dotem necessariā? Et secundùm hæc intelligi-
8 tur decis. † Rotæ 784. in ant.

Fuit enim in ista consideratum, quòd fundator à principio impetrauit auxilium à Pontifice, non aliàs facturus.

SVPER REGVL. DE PVblicandis.

EPITOME.

Regulæ, de publicandis, est locus, non obstante instrumento possessionis.

SVMMAE.

1 *Instrumentum possessionis non impedit, quin sit locus reg. de publicandis.*
2 *Possessio instrumentalis non suffragatur, quia requiritur vltra instrumentum aliquis actus publicus.*
3 *Possessio continuata non probatur per instrumentum.*
4 *Instrumentum arrendationis, & quietantia non habentur pro publicis, quia sunt actus priuati, & non inferunt ad publicationem.*
5 *Publicatio est introducta, vt ea innotescat ordinarijs. & etiam respectu expectantium, & populis, vt cognoscant suum pastorem.*

389. DECISIO. I. aliàs 7.

1 Regulæ, de publicandis, esse † locum crediderunt Domini in vna Astoricen. parochialium coram me, non obstante instrumento possessionis: quia instrumentalem posses-
2 sionem † non sufficere post decis. Cassad. 26. super reg. & Sarnen. q. 8. hac reg. cōcluserunt. quia requiritur vltra instrumentum aliquis
3 actus publicus, prout nec continuata † possessio probatur per instrumentū Socin. cōs. 205. col. fin. vers. & ita. vol. 2. & clariùs idem Sarnē. q. 11. num. 5.

4 Et nōn † habuerunt Domini pro publico instrumentum arrendationis, & quietantiam: quia dixerunt istos actus esse priuatos, qui nō inferunt ad publicationem. Et dato quòd ille, qui arrendabat, esset ordinarius, qui faciebat alia arrendamenta, & quidam dicerent, quòd
5 sufficeret ipsum scire: quia publicatio † hæc est introducta, vt innotescat resignatio ordinarijs, per Consil. Roman. 433. aliàs 43. Fuit tandem
6 dictum, quòd imò etiam † respectu expectantium, & populi, qui debet cognoscere suum pastorem, fuit inuenta.

EPITOME.

Possessio licèt non sit petitá ab Ordinario; tamen satisfit regulæ, de publicando, quantum ad petitionem possessionis, si est petita ab executore in literis deputato, per illa verba regulæ, quos contingat.

SVMMAE.

1 *Reg. de publicando, quando dicatur satisfactum?*
2 *Reg. de publicandō, est ritè intelligenda.*
3 *Distinguere nos non debemus, vbi regula non distinguit.*

390. DECISIO. II. aliàs 8.

1 Voluerunt Domini in vna Abulen. bonorum coram Puteo de anno 1550. esse † satisfactū huic regulæ quantum ad petitionem possessionis, licèt possessio non esset petita ab Ordinario, si tamen esset petita ab executore in literis deputato, per illa verba, quos contin-
2 git, quę sunt in regula, & quæ reg. † est ritè in-
3 telligenda, & vbi nō † distinguit, nec nos distinguere debemus.

EPITOME.

Reg. de publicandis, procedit in reseruatione, in qua non aderat mensis, nec tempus præfixum acceptandi cum pinguissimis clausulis, de quibus hic.

SVMMAE.

1 *Reg. de publicandis, procedit in reseruatione, in qua non aderat mensis, nec tempus præfixum acceptandi cum pinguissimis clausulis.*
2 *Reg. de publicandis, est introducta ad tollendas fraudes, & ne inuoluerentur omnia beneficia mundi.*

391. DECISIO. III. aliàs 9.

1 Regulam, de publicandis acceptationibus, voluerunt Domini procedere † in reseruatione, in qua non aderat mensis, nec tẽpus pręfixum acceptandi cum pinguissimis clausulis, cum suspensione expectatiuarum ab beneficia reseruata litigiosa, & per eã à tempore acceptationis esse ius plenè quęsitũ sine alia prouisione ex generali dicto Doctorum relato per Sarnen. post Simonett. in q. final. super hac reg. Et imò faciebat pro ista decisione dictum Cassad. decis. 25. super reg. Et vltra dicta per illos do-
2 ctores considerabãt Domini, quòd bona erat † ratio, quòd propter tollendas fraudes, & ne inuoluerentur omnia beneficia mundi, erat introducta prædicta regula.

EPITOME.

Reg. de publicandis, verba illa, videl. si resignans obierit in possessione, intelliguntur etiã de detentatione.

SVMMAE.

1 *Verba illa reg. de publicandis, si resignans obierit in possessione, quo pacto intelligantur?*
2 *Possessionem non dicitur habere resignans post resignationem.*

392. DECISIO. IV. aliàs 10.

1 Illa verba † in regula nostra, si resignans obierit in possessione, quia non dicũt, quòd possidens obierit, intellexerunt Domini in vna Abulen. præstimoniorum coram Puteo de anno 1551. non solùm de possessione, sed etiam
2 de detentatione: quia aliàs post † resignationẽ non pótest resignans dici habere possessionem, & in hoc canonizatum fuit consiliũ Cornei 137. lib. 3.

EPITOME.

Reseruatarius, qui resignauit reseruatis sibi fructibus, tunc dicitur decessisse in possessione, si vltra perceptionem fructuum fecisset aliquem actum, ex quo dici posset eum decessisse saltem in detentatione beneficij.

SVMMAE.

1 *Reseruatarius quando dicatur decessisse in possessione?*
2 *Sarnen. q. 2. reg. de publican. intellectus.*

393. DECISIO. V. aliàs 11.

In eadem fuit dictum, quòd intelligendum est illud, quod dicitur vel etiam reseruata-
1 rium, qui † resignauit reseruatis sibi fructibus, ita demum dici decessisse in possessione, si vltra perceptionem fructuum fecisset aliquem actum, ex quo posset dici eum decessisse saltem in detentatione beneficij. Nam si solùm percepit fructus ex reseruatione, & sic ex seruitute formali, non potest dici eum decessisse in possessione beneficij, licèt in perceptione fructuũ secus sit, si permisit resignatarium accipere possessionem beneficij. Et quantum ad titulum ipse nihil fecit, sed tantùm percepit fructus. Et
2 propterea illud, quod dicit † Sarnen. in q. 2. super hac reg. quòd habeat locum etiam in reseruatario fructuum, & in præstimonijs, intellexerunt Domini procedere, vel quando resignatarius nullam accepisset possessionem, vel si resignans fecisset aliquem actum circa titulũ beneficij vltra perceptionem fructuum.

EPITOME.

Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, non est locus, si ante lapsum trimestris Papa reuocaret expectatiuas, & per consequens regulas illas concernentes.

SVMMA.

1 *Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, quando non sit locus?*

394. DECISIO. VI. aliàs 32.

1 Regulam, de publicandis † resignationibus intra trimestre, inclinarunt Domini corã me non esse locum, si ante trimestre elapsum Papa reuocaret expectatiuas, & consequenter regulas illas concernentes, quia acceptans habet integrum tempus, & eo nondum elapso, nõ est quid sibi imputetur. Et cum in fine temporis nõ reperiatur regula amplius, non tenetur, cum alii plenè traditis per Sarnen. in 6. q. de publican.

SV-

SVPER REG. VLTIMA Pauli de impetr. certo modo.

EPITOME.

REg. vltima Pauli, de impetrationibus certo modo, declaratur procedere in beneficio etiã modico tempore possesso.

SVMMAE.

1 *Reg. de impetr. certo modo, procedit etiam in beneficio modico tempore possesso.*
2 *Reg. Pauli, de impetrat. certo modo, est extendenda contra improbos impetrantes.*

395. DECISIO. I. aliàs 1.

1 REg. vltima † Pauli, de impetrationibus certo modo, in vna Maguntina, & Vormacien. coram d. Fabio de anno 1548. declarata fuit procedere in beneficio etiam modico tempore possesso. & hoc quia regula distinctè loquitur non solùm de annali possessore, sed simpliciter de quolibet impetrante certo modo.
2 & dictum fuit, quòd est † extendenda contra improbos impetrantes.

EPITOME.

REg. Pauli, de impetrat. certo modo, procedit in quocumque pacifico possessore, dũmodo sit citra annum.

SVMMAE.

1 *Reg. Pauli, de impetrationibus certo modo, quomodo procedat? & num. 2.*

396. DECISIO. II. aliàs sub 2.

1 EAndem regulam de † impetratione certo modo, declararunt Domini in vna Toletan. parochialis sanctæ Crucis coram d. Fabio, procedere in quocumque pacifico possessore, dummodo per mẽsem, vel aliquod tempus notabile citra annũ, quia † regula venit addẽdo.
2

EPITOME.

REg. de impetrationibus certo modo, non comprehendit eũ, qui impetrauit à summo Pontifice beneficium Episcopi, qui post promotionem ad Episcopatum erat intra tres mẽses, & sic nondum vacauerat.

SVMMAE.

1 *Reg. de impetrando certo modo, non comprehendit impetrantem à summo Pontifice beneficium Episcopi intra tres menses ad se consecrari faciendum præscriptos.*
2 *Aliàs, dictio quo pacto intelligatur.*
3 *Lex imposita est casui frequentiori.*

397. DECISIO. III. aliàs sub 2.

TEnuerunt Domini in vna Maguntina custodiæ coram d. Fabio post multas dispu-
1 tiones regulam istam non† comprehendere comitem Io. Albertum Brandeburch, qui impetrauerat à Summo Pont. beneficium Episcopi Hiddesemen. qui post promotionem ad Episcopatum erat etiam intra tempus trium mensium, & sic nondum vacabat.

Ratio decisionis fuit, quia Domini considerabant regulam in dispositiua, post narratam regulam de annali, & de surrogandis, ibi, attendentes, &c. continere duo capita. In primo de impetran. beneficia ob amotionem, priuationem, vel aliàs, quod intelligebant Domini re-
2 stringi, tãquam quòd illud verbum, † vel aliàs, intelligeretur de modo vacandi restricto tamẽ ad causas subsequentes, videlicèt propter crimina, & defectus, & isto casu bene dicebant Domini posse impetrari tam beneficia vacantia, quàm vacatura.

Aliud verò caput, & secundum citra crimina, & excessus non loqui, nisi tantùm de vacãtibus. Item etiam loqui de his, qui impetrabant beneficium tanquam nullo titulo, vel nõ canonico. Et in casu nostro, in quo nec propter crimina, nec propter minus canonicum titulum, sed nec etiam beneficium erat vacans. Et licèt hęc opinio mihi placeret, quia verbis necessariò consonat, tamen ego dubitabam, quia videbatur, quòd melioris esset conditionis tenens beneficium criminosè, quàm alius.
3 Fuit dictum, quòd lex † erat imposita illi casui tanquàm frequentiori, item etiam quia isto casu Princeps sciens ante tempus poterat decernere, quòd vacaret, vel non ad libitum.

EPITOME.

REg. de impetrationibus certo modo, habet locum, dato quòd quis fuisset electus à capitulo in

locum illius, qui non fuerat promotus intra tempus constitutionis, quamuis venisset ad Pontificẽ pro noua prouisione.

SVMMAE.

1 *Reg. de impetrationibus certo modo, est locus, etiam quòd quis à capitulo electus in eius locum, qui non fuerat intra tempus constitutionis promotus, pro noua prouisione venisset.*

2 *Reg. de impetrantibus certo modo, non habet locum in prouisionibus Ordinariorum.*

3 *Nouę prouisiones gratiæ secundæ quando alios defectus supplent, non subsunt regulæ. amplia, vt hic.*

398. DECISIO. IV. aliàs 27.

1 REg. de impetrantibus certo modo, voluerunt Domini esse † locum, dato quòd quis fuisset electus à capitulo in locum illius, qui non fuerat promotus intra tempus secundùm cõstitutiones, licèt pro confirmatione venisset ad Pontificem pro noua prouisione.

2 Et primo consideratur, quòd regula † non habet locum in prouisionibus Ordinariorum, vt per Sarnen. in regul. de annali. q. 9. & propterea reg. in fine annullat nouas prouisiones super prędictis impetrationibus, non autem super alijs nõ apostolicis. Et cõsiderabatur, quod 3 dicit Sarnen. q. 28. circa finem, quòd quando † nouæ prouisiones gratiæ secundæ alios defe-4 ctus supplent, non subsunt regulæ. Quod etiã † dicebant procedere, si electus resignasset, vt resignans non teneatur seruare regulam, licèt secus in regula de annali, quæ habet locum in quibuscũque cessionibus, & impetrationibus, vt multoties tentum fuisse dicebant Domini post Cassad. decis. 15. super regul. licèt mihi durum videretur. Et ita tenuerunt Domini in vna Pistoriẽ. corã d. Puteo de anno 1549

EPITOME.

REg. certo modo, est locus, non obstante quòd quis cessisset liti intra tres menses, si tamen iam ex non obseruatione in eam incidisset.

SVMMAE.

1 *Reg. certo modo, quando sit locus, non obstante quòd quis cessisset liti intra tres menses. secus num. 3.*

2 *Pænitentia post delictum non suffragatur.*

399. DECISIO. V. aliàs 28.

1 REgulæ, certo modo, voluerunt Domini esse † locum non obstante, quòd quis cessisset liti intra tres menses, si tamen iam ex non obseruatione in eam incidisset. quia pœniten-2 tia † post delictum non suffragatur. Bar. in l. qui falsam. ff. de fals. & notatur in l. 1. §. hæc verba.
3 ff. quod quisque iure. secus † si non dum incidisset, quia tunc si ante lapsum anni cederent, non inciderent, quia nondum esset locus pænę legis, & ita declarabatur decis. 16. Cassad. super regul.

EPITOME.

REgula, certo modo, non procedit, quando sumus in eo, qui commisit tantùm causam, nec citauit.

SVMMAE.

1 *Reg. certo modo, non procedit in eo, qui causam commisit, & non citauit.*

2 *Reg. certo modo, considerat molestantes.*

3 *Pœna in fine regulæ certo modo posita si contra fiat, præcedit eius principium.*

400. DECISIO. VI. aliàs 29.

1 EAndem regulam in eadem voluerunt Domini non † procedere, quando sumus in eo qui commisit tantùm causam, si non citauerit,
2 quia † considerat molestantes. Item voluerunt
3 pœnam † in fine positam, si contrafiat, principium præcedere.

SVPER REGVL. DE VAlore &c.

EPITOME.

VAlor, quamuis intelligatur de fructibus in absentia; tamẽ absentia intelligitur ad differentiam residentiæ, seu interessentiæ in ecclesia, non autem absentiæ, taliter quòd debeat haberi ratio de cambio.

SVMMAE.

1 *Sarnen. q. 8. reg. de valore reprobatur.*

2 *Valor intelligitur de fructibus in absentia.*

3 *Absentia quomodo intelligatur?*

4 *Valorem computari secundùm varietatem regionum, & cambiorum valde inconueniens est.*

401. DECISIO. I. aliàs 22.

FVit resolutum in vna Segobien. de Villa Castri coram d. Ant. Aug. quicquid dicat glos.

1 glos.in regul. 23. & Sarnen. † q. 8. super hac re-
2 gul. quòd licèt † valor intelligatur de fructibus in absentia. iux. cons. Oldr. 118. & quæ dicit Felin. in c. ad aures. de rescript. tamen intelligitur
3 absentia † ad differentiam residentiæ, seu interessentiæ in ecclesia, non autem absentiæ, taliter quòd debeat haberi ratio de cambio, quia nõ
4 probatur, & esset † valde inconueniens secundum varietatem regionum, & cambiorum cõputare valorem.

EPITOME.

Gratia sustinetur, etsi ad duplum valoris expressi ascenderet beneficium, si valor est expressus ad taxationem primæ.

SVMMA.

1 *Valore expresso ad taxationem primę, gratia sustinetur, & impetratio, & si ad duplum valoris expressi ascenderet beneficium.*

402. DECISIO. II. aliàs 23.

1 Valore expresso † ad taxationem primæ, tenuerunt Domini in vna Bisignaten. archipresbyteratus coram me sustineri gratiam, etsi ad duplum valoris expressi ascẽderet beneficium. Faciunt tradit per Sthaphilc. tract. literarum. c. 13. numer. 12.

EPITOME.

Resignatione facta in manibus Papæ ad fauorem certæ personæ, si resignatarius expresit malum valorem, non dicitur abdicatum ius à resignante.

SVMMAE.

1 *Resignatio si facta est in manibus Pontificis ad fauorem certæ personæ, & resignatarius expresit malum valorem, ius à resignante non dicitur abdicatum, intellige prout num. 2.*
3 *Valori expreso dari solet augmentum.*
4 *Permutatio nulla existente ex defectu vnius ex permutãtibus, vel amborum, is non potest habere regressum ad beneficium, quod dimisit, & quare?*
5 *Differentia quæ sit inter permutationem, & resignationẽ?*
6 *Permutatio est actus liber.*
7 *Resignatio siue fiat sub modo, siue sub conditione, semper secuta Papæ admissione, habetur pro conditionali, & nisi ea forma, qua fit, valeat, non valet aliquo alio pacto.*
8 *Modali ex actu, do vt des, oriri repetitionem per conditionem ob causam, intellige, vt hic.*

403. DECISIO. III. aliàs 24.

IN vna Conchen. parochialis de Azebio coram domino Thoma fuit conclusum die 17.
1 Februarij. 1542. quòd si † resignatio fuit facta in manibus Papæ in fauorem certe personæ, & resignatarius expresit malum valorem, quòd ex quo gratia à principio est nulla propter regulam de exprimendo vero valore in literis, & sic à principio nullũ ius fuit resignatario quæsitum, quòd per consequens non fuit ius à resignante abdicatum, per tex. in l. nec vtilem. ff. ex quibus caus. maior. ex quo erat facta in fauorem certæ personæ.
2 Quod intelligebatur † Domini, nisi in supplicatione resignationis esset expressus verus valor, quia ex quo poterat expedire secundũ verum valorem, foret à principio ius quæsitũ, & postea expediendo literas non expresso vero valore, ius vacaret ex persona ipsius.

Et ideo fuit dictum, quòd videatur, an in supplicatione esset expressus verus valor, vel talis,
3 qui † cum augmento, quod solet dari, ascenderet ad verum valorem, & probaretur, quòd literæ ex interuallo essent expeditæ.

Idque post multas altercationes fuit resolutum coram Guidobono in vna Oxomen. de Herreros.

Et dum postea coram Capizucco in vna August. prępositurę allegaretur doctri. Dominic. in c. 1. de rer. permutat. in 6. quòd quando
4 permutatio † est nulla ex defectu vnius ex permutantibus, vel amborum, is non potest habere regressum ad beneficium, quod dimisit. Nã semper ex stylo dicebant Domini fieri debe-
5 re differentiã † inter permutationem, qui † actus
6 est liber, vt post multos tradit Paris. in c. cum venerabilis. num. 45. de except. & resignatio-
7 nem, quæ † siue fiat sub modo, siue sub conditione, semper quòd Papa in vna, & eadem supplicatione, eodemque contextu istum actum admittit, semper actus habetur pro conditionali, & nisi ea forma, qua fit, valeat, non valet aliquo alio pacto. Et ita respondebant argumento, quod fiebat de tit. de præscript. verbis;
8 iunct. de condit. ob causam. vbi ex † actu modali, do vt des, oritur repetitio per conditionem ob causam, & sic actus valebat: quia id procedit in actu merè depẽdente à partium voluntate.

SV-

SVPER REG. QVOD Vigore &c. non possit quis augere vltra tertiam.

EPITOME.

Regula, quòd vigore clausulæ, maioris valoris, non possit quis augere vltra tertiam, fuit declarata simpliciter, prout loquitur, secus autē si quis obtinuerit, quòd possit exprimere, augere, vel minuere vsque ad verum valorem.

SVMMAE.

1 *Reg. quòd vigore clausulæ, vel maioris valoris, non possit quis augere vltra tertiam, declarata est simpliciter, prout loquitur.*

2 *Reg. quòd non possit quis augere vltra tertiam, loquitur de valore annuo, quod an intelligatur de vero? vide hic.*

404. DECSIO. Vnic. aliàs 35.

Regula, quòd vigore clausulæ maioris valoris, nō possit quis augere vltra tertiam,
1 fuit † declarata in vna Oxomen. coram d. Rossano simpliciter, prout loquitur, secus autem si quis in supplicatione obtinuerit, quòd possit exprimere, augere, vel minuere vsque ad verū valorē, vt regula intelligatur literaliter, prout iacet in causa Oxomen. licèt aliqui reclama-
2 rent, cum quibus ego eram: quia regula † loquitur simpliciter de valore annuo: quod intelligitur de vero: & expressio, quæ fit in supplicatione, est quodammodo de his, quæ tacitè insunt.

SVPER REG. RESERVAtoria octo mensium.

EPITOME.

Regula reseruatoria octo mēsium durantibus expectatiuis, expirat etiam in locis, vbi nō essent expectatiuæ.

SVMMAE.

1 *Regula reseruatoria octo mensium durantibus expectatiuis, an procedat etiā in locis, vbi non sunt expectatiuæ?*

2 *Reseruatio octo mensium ideo fit per Papam, vt possit prouidere clericis pauperibus.*

405. DECISIO. Vnic. aliàs 30.

1 Regulam reseruatoriam † octo mensium, durantibus expectatiuis, expirare etiam in locis, vbi non essent expectatiuę, tenuerunt Domini in vna Pampilonen. de Veralto corā domino Vestano de anno 1550. per dicta Staphil. in tit. de literis. fol. 5. vers. ex prædictis infertur Sarnen. in tractat. expectatiuarū. n. 20. Paris. cons. 18. in 4. vol. & vltra stylum cancellariæ, in quo omittitur narratio reseruationis durantibus expectatiuis, & quòd in regula dicitur vsque ad concessionem expectatiuarū, & illis finitis renouatur regula. Inducebatur,
2 ratio: quia ideo † Papa reseruat octo menses, vt possit prouidere clericis pauperibus, at datis expectatiuis, & sic prouiso pauperibus, cessat reseruatio.

SVPER REGVL. MODIFICAtoria indultorum Cardinalium.

EPITOME.

Regula modificatoria indultorū Card. vtentur, vt tantùm indultis, & concessionibus aduersus expectantes sex mensibus alternatis, modificat etiam menses Ordinariorum.

SVMMAE.

1 *Regula modificatoria indultorum Cardinalium, modificat etiam menses Ordinariorum & n. 2.*

406. DECISIO. I. aliàs 36.

1 Regula modificatoria † indultorum Cardinalium, vt tantùm sex mensibus alternatis vtantur indultis, & concessionibus aduersus expectantes, quia enumerat expressè duos ex mensibus Ordinariorum, & sic de illis sentit Pontifex.

Item quia in ea dicitur, quòd vltra illos mēses non possint vti indultis, & concessionibus aduersus expectantes.

Tentum fuit in vna Tirasonen. coram domi
2 no Prospero, quòd modificet † etiam menses Ordinariorum: quia in illis mensibus, quòd prę iudicent expectantibus, est ex concessione, & benignitate apostolica, prout declarat Staphi. in tract. de literis gratiæ, & iustitiæ. fol. 81.

EPITOME.

Cardinalis potest nolle vti indulto, & magis velle vti mensibus Ordinariorum, quamuis acceptando indultum, non posit pœnitere.

SVMMAE.

1 *Cardinalis potest nolle vti indulto, sed magis vti mensibus Ordinariorum.*
2 *Regula modificatoria indultorum Cardinalium sonat in priuilegium, & loquitur per verba possunt.*
3 *Indultum si acceptauit Cardinalis, non potest postea ab eo resilire, quoniam dicitur quasi contraxisse.*

407. DECISIO. II. aliàs sub 37.

IN eadem etiam regula, & causa tētum fuit,
1 quòd † Cardinalis posit nolle vti indulto, & magis vti mensibus Ordinariorum: quia re-
2 gula † sonat in priuilegium, & loquitur per verba, possunt. l. non quicquid. de iudic. l. sæpe audiui Cæsarem. de offic. procons. Verumtamen
3 dictum fuit, quòd acceptando † indultum, nō potest postea Cardinalis recedere, quia est quasi contractus.

EPITOME.

Regula Pauli modificatiua indultorum Cardinalium, declaratur tantùm procedere, prout loquitur in beneficijs spectantibus ad præsentationem.

SVMMAE.

1 *Regula modificatiua indultorum Cardinalium procedit dūtaxat in beneficijs spectantibus ad præsentationem.*
2 *Fauorabile est minus, quàm fieri potest, modificare indulta Cardinalium.*
3 *Indulta Cardinalium sunt fauorabilia.*
4 *Geminatio arguit enixam mentem.*
5 *Verba magis, quàm mēs attenditur in regulis cancellariæ.*
6 *Electio etiam comprehenditur sub verbo, præsentationis.*
7 *Ratio eadem vbi militat, videtur licita etiam extensio in odiosis.*

408. DECISIO. III. aliàs 13.

Regula Pauli modificatiua indultorū Car-
1 dinalium fuit declarata † tantùm procedere, prout loquitur in beneficijs spectantibus
2 ad pręsentationem, tum quia est fauorabile † minus, quàm fieri potest, modificare indulta:
3 quia sunt † fauorabilia, & eo magis, quia in tribus, vel quatuor locis dictę regulę habetur ver-
4 bum, pręsentatio: quæ geminatio † arguit enixā mentem, quòd tantùm in pręsentatione eā procedere voluerit. Et eo magis, quia in regu-
5 lis † Domini volebant magis attendi verba, quàm mentem, nec volebant extendere, licèt
6 aliqui dubitarent, quia electio † etiam comprehenderetur sub verbo, præsentationis. ad not. in c. 2. de iur. patron. per Lambertin. in tract. de iur. patron. in 4. artic. 1. q. princip. primæ partis 2. lib. num. 9. Et videbatur eadem ra-
7 tio: quo † casu videbatur, quòd esset licita extensio etiam in odiosis. ad notat. per Alex. in l. si constante. 3. col. solut. matr.

EPITOME.

Regula modificatiua fauore expectantium, procedit etiam in ijs indultis Cardinali cōcessis, antequàm cederet Episcopatui, reseruata sibi collatione tantùm.

SVMMAE.

1 *Regula modificatiua fauore expectantium procedit etiam in ijs indultis concessis Cardinali in resignatione Episcopatus.*
2 *Verbum, collatione, quid importet?*
3 *Administrationis appellatione continetur collatio. & an veniat ampliatiuè in casu isto?*
4 *Conferendi potestas quando attendatur?*
5 *Clausulę modificantis tantùm indulta ecclesiarum, quibus præsunt Cardinalis intellectus.*

409. DECISIO. IV. aliàs 14.

1 Alia regula † modificatiua fauore expectātium, quæ præseruat vnum ex illis, quod nominatum est, quia in ea præseruantur particulariter indulta super Episcopatibus, quibus etiam tantùm nomine præsunt administratione, & collatione, fuit declarata in vna Fauentin. S. Laurentij coram me contra Herculem procedere etiam in his indultis, quę competerent Cardinali, quia concessa fuerant illi, antequàm cederet Episcopatui reseruata collatione tantùm: tum quia illud verbum, collatio-
2 ne, † id importat, tum etiam quia regulariter
3 appellatione † administrationis continetur collatio. vt per glos. in c. is cui. de electio. in 6. Et propterea venit ampliatiuè, etiam in casu, in quo sola collatio illis esset reseruata.

4 Et eo magis, quia in materia, de qua agitur, principaliter attenditur potestas † conferendi, &

& propterea Pontifex de ea consideraſſe cenſendum eſt.

5 Benefacit, quia in principio illa clauſula, † modificat tantùm indulta eccleſiarum, quibus præſunt Cardinales, & ſic aut intelligitur de ijs, quibus prȩſunt collatione tantùm, & tunc etiam in parte præſeruatiua de eis intelligendum eſt. Aut verò ſub illis verbis, præſunt, nō comprehenditur iſte caſus, & tunc iſta indulta non ſunt moderata.

EPITOME.

Regula modificatoria indultorũ Cardinalium abſentium durantibus expectatiuis, vt habeant tantùm alternatos menſes, declaratur procedere tã in Cardinalibus, qui ſemper fuiſſent abſentes, quàm in ijs, qui a principio quamuis præſentes, poſtea abfuerunt.

SVMMAE.

1 *Regula modificatoria indultorum Cardinalium abſentium, procedit tam in ſemper abſentibus, quàm in præſentibus qui poſtea profectionem fecere amplia prout num. 4.*
2 *Cardinales præſentes, qui laborant, & inhærent lateri Pontificis, ſunt magis priuilegiati.*
3 *Finis non debet aduerſari vni ſpeciei de genere.*
5 *Cardinalis quando non poſsit prouidere?*

410. DECISIO. V. aliàs 15.

Regula moderatoria indultorum Cardinalium abſentium durantibus expectatiuis, vt habeant tantùm alternatos menſes, fuit de-
1 clarata † procedere tam in Cardinalibus, qui ſemper fuiſſent abs ẽtes, quàm in his, qui à principio prȩſentes poſtea cȩperunt abeſſe, tam propter generalitatem verbi, abſente, & durantibus expectatiuis, tam conceſsis, quàm concedendis, & ſic iam conceſſæ tempore abſentiæ,
2 quàm etiã per rationẽ priuilegiorũ † propter præſentiã Card. qui laborãt, & inhȩrent lateri.

Nec mouebat ratio, quam quidam conſiderabãt, quòd illa regula in fine ſui, ibi, quòdque quam primum Cardinales abſentes, loquitur de Cardinalibus abſentibus redeũtibus, & ſic videbatur dicendum, quòd prima pars regulæ loquebatur de ſemper abſentibus: quia ego dicebam, quòd principium regulȩ erat generale,
3 & non conueniebat, † quòd finis aduerſaretur vni ſpeciei de genere. Et ita tenuerunt Domini in vna Paduana canonicatus coram domino Ant. Auguſt.

4 Supradictam regulam procedere etiam † voluerunt, ſi adeſſent expectantes, qui modò acceptaſſent cõtra prouiſum à Cardinali: quia
5 Cardinalis † non poteſt prouidere. per doctrinam Felin. in cap. cum ex officij, col. fin. de prȩſcript. & deciſ. 5. Caſſad. de præb. licèt ego multùm clamarem propter verba regulæ, quæ ſimpliciter dicunt, non obſtare expectantibus, & ſic videtur, quòd vbi expectantes non ſunt, regula non loquatur. Et ita tenuerunt Domini in vna Narni. de S. Flora corã Guidobono.

SVPER REGVL. REVOCAtoria gratiarum.

EPITOME.

Regula reuocatoria gratiarum, quamuis procedat, quãdo quis acceptauit dignitatem tantùm, cum in gratia is haberet ad canonicatum, & dignitatem; id tamen intelligitur, ſi dignitas licèt non eſſet annexa canonicatui, vel præbendæ, tamen eſſet ſolita conferri ſolùm canonico.

SVMMAE.

1 *Regula reuocatoria gratiarum non reuocat gratias, quæ in aliqua parte ſunt ſortitȩ effectum, neque procedit re nõ integra, puta quando quis obtinuiſſet canonicatũ, & expectaret præbendam. num 2. amplia, quando quis haberet gratiam ad canonicatum, & dignitatem, & acceptaſſet tantùm dignitatem. num. 3. limita prout num. 4.*
5 *Diuiduorum vnum non infert ad aliud.*
6 *C. ſi cui. de præben. in 6. intellectus.*

411. DECISIO. Vnic. aliàs 21.

1 Regula reuocatoria gratiarum, quæ † non reuocat gratias, quæ in aliqua parte ſunt
2 ſortitȩ effectum, & quæ non † procedit re non integra, vt puta, quando quis obtinuiſſet canonicatum, & expectaret poſtmodum prȩbendã, vt in 1. reſponſo. c. ſi cui. de prȩben. in 6. quod
3 ampliatur † per Faſtol. cauſ. 23. dub. 44. quẽ ſequitur Felin. in c. in noſtra. 39. corellar. in fine de reſcrip. Aen. de Falcon. in tract. reſeruat. in
4 4. q. in 47. effectu. vt procedat, † quandọ quis acceptaſſet dignitatem, & in gratia haberet ad canonicatum, & dignitatem, & dignitatem tantùm acceptaſſet: quia magis dignum &c. quod intel-

intelligunt, etiam si dignitas, & canonicatus nõ essent annexi.

Tamen in vna Palentina canonicatus corã domino Reomano dixerunt Domini dictum
4 Fastol. esse † intelligendum, si dignitas licèt nõ esset annexa canonicatui, vel prębendę; tamen esset solita conferri solùm canonico: alioquin si quis haberet gratiam ad canonicatum, & dignitatem separatos; posito etiam quòd acceptasset dignitatem, superueniente reuocatione,
5 expiraret quoad dignitatem: quia in † diuiduis vnum nõ infertur ad aliud, vt per omnes in d.
6 c. si cui. & quia tex. † in eo. c. si cui. in versic. nõ sic. loquitur in dignitate solita conferri canonico, & ratio maioris, & minoris dignitatis habet tantùm locum in casu illius tex. aliàs non, vt ibi post Io. And. Io. de lignan. & Io. Monac. tradunt Franc. & Gemin. qui etiam respondẽt ad inconueniens, quod fiebat, quòd si esset solita dari, quomodo posset esse, quòd vacarent separatim.

SVPER REG. DE MVTAtionibus.

EPITOME.

SVmptum producens, in quo non erat annotatus à tergo consensus, non tenetur probare consensum interuenisse.

SVMMAE.

1 *Sumptum producens, in quo non est à tergo annotatus cõsensus, an teneatur probare consensum interuenisse?*
2 *Præsumitur expeditio in tempore, & qui vult dicere contrarium, debet probare.*
3 *Præsumitur pro expeditoribus, vt non expediuerint, nisi viso consensu.*
4 *Ordinatus quando est aliquis ad maiores ordines à circunspecto viro, vel promotus ad beneficium requirens clericatum, non tenetur quis probare clericatum.*
5 *Negatiua habens præsumptionem pro se, non est probanda.*
6 *Negatiua non probatur, quando adesset presumptio pro non delicto.*

412. DECISIO. Vnica. aliàs 25.

REgula de mutationibus, in qua requiritur, quòd cõsensus mutationis annotetur in libris Cameræ, & sine annotatione literæ non possint expediri, fuit in causa, vt dubitaretur in vna Paduana coram domino Ant. Aug. de
1 anno 1549. an producens sumptum, † in quo non erat annotatus à tergo consensus, teneretur etiam probare consensum interuenisse? Et Domini renuerunt exemplo decis. 3. Cassad. super regul. de non iudic. iux. form. supplicat.
2 quòd sicut ibi † præsumitur expeditio à tempore, & qui vult dicere contrarium, probat, ita
3 in casu nostro pro † expeditoribus præsumendum sit, vt non expediuerint, nisi viso consensu. Pro quo benefacit, quod dicit Felin. in c. super his. de accusatio. quòd quando † à circum-
4 specto viro est ordinatus aliquis ad maiores ordines, vel promotus ad beneficium, requirens clericatum, non tenetur quis probare clericatum: quia illa negatiua, † quæ esset proban-
5 da, habet præsumptionem pro se. Et facit etiã quod dicit Ias. in l. in illa. de verb. obli. vbi vult
6 tunc non † esse probandam negatiuam, quando adesset præsumptio pro non delicto, & satis est, quòd pro expeditoribus præsumatur.

DE PENSIONIBVS.

EPITOME.

PEnsio imposita contra Titium, & eius successorem, non potest peti ab eo, qui non esset vel successor iuris, vel possessionis.

SVMMAE.

1 *Pensio quando non potest peti ab eo, qui non est vel successor iuris, vel possessionis?*
2 *Roman consil. 68. aliàs 388. declaratur.*
3 *Pensio imposita super prouisione facta Titio de beneficio, nullo modo peti potest, si Titius numquam possedisset, sed alius in eo præsentatus.*

413. DECISIO. I.

PEnsionem impositam contra Titiũ, & eius successores dixerunt Domini in vna Senen. medietatis fructuum coram me de anno
1 1548. peti † non posse ab eo, qui non esset vel successor iuris, vel possessionis, & in altero eo-
2 rum intelligebant loqui † Roman. cons. 368. aliàs 388.
3 Et propterea dixerunt, quòd si pensio † erat imposita super prouisione facta Titio de beneficio, & Titius nunquam possedisset, sed alius prętentatus, quòd nullo modo posset peti pensio, non aliter disputato de validitate tituli Titij, de quo vide etiam infra.

EPITOME.

PEnsionem petens rescindi vti impositam vltra summam, non potest petere pensiones, quæ currũt post cæptum iudicium, maximè coram alio iudice, quia est sibimet contrarius.

SVMMAE.

1 *Pensionem vti positam vltra summam petens rescindi, nõ potest petere pensiones decursas post iudicium tale cæptum, & quare? num. 2. & 3.*

414. DECISIO. II.

1 PEnsionem dicens † excedere summam, de qua in supplicatione, & propterea petens rescindi, non potest petere pensiones, quę currunt post cęptum iudicium, maximè corã alio
2 iudice, quia † est sibi contrarius. Et quia † om-
3 ne ius respiciens beneficium deduxit, & propterea Andream Vela attentasse dixerunt Domini in vna Abulen. pensionis coram d. Puteo de anno 1548.

EPITOME.

PEnsionẽ à successore deberi, quãuis Domini numquam resoluere voluerint: secus tamen est in milite S. Io. successore, quando beneficiũ esset resignatum reseruato regressu, & fructibus, & intimatæ erant literę resignanti, & resignatario.

SVMMAE.

1 *Pensionem an & quando soluat successor? & num. 2.*

415. DECISIO. III.

1 PEnsionem † licèt Domini nunquam voluerint resoluere, quòd debeatur à successore, ne in dies peterentur, vt per Gigantem. q. 39. in fine quamuis ibi, & quęst. 43. contrarium teneat Cassad. de locat. decis. 4.

Tamen in vna Meliten. coram me de anno
2 1548. Domini tenuerunt, † quòd etiam milites successores teneantur ad eam, quando beneficium esset resignatum reseruato regressu, & fructibus: quia intimatę erant literæ tam resignanti, quàm resignatario, quia imò esset locus regressui.

EPITOME.

PEnsionis nõ solutæ vigore an agi possit ad canonizationem regressus?

SVMMAE.

1 *Pensionẽ non solutam petens, an agat ad regressum, præsertim contra procuratorem constitutum à conuento in causa non solutionis pensionis, & ad omnes causas beneficiales, ciuiles, & criminales? & num. 3.*
2 *Notitia certa, & affirmatiua quando requiratur.*
4 *Beneficialis est causa, si agitur ad canonizationẽ regressus, non autem priuationem.*
5 *Priuatio ipso iure quando dicatur incursa?*
6 *Tenuta nulliter data, pręcipuè per tres conformes sententias, est manutenenda.*

416. DECISIO. IV.

AGebatur propter pensionem non solutam contra aliquem, qui constituit procuratorem in eà causa nõ solutionis pensionis, & aliàs generaliter ad omnes causas beneficiales ciuiles, & criminales.

Dubitatum fuit coram me in vna Romana
1 priuationis, an † vigore non solutæ pensionis posset agi ad canonizationem regressus? Et domini fuerunt varij. Et quidam tenebant, quòd
2 non sufficeret: tum quia requirebatur † certa, & affirmatiua notitia, vt per decis. 770. & seq. in antiquis; & per ea, quæ latè tradit Cassad.
3 decis. 2. hoc tit. 2. 2. col. Et eò magis, quia † ille, qui constituerat procuratorem in causa non solutionis pensionis, non habuerat notitiã animi, quòd ille vellet procedere ad priuationẽ. iux. d. decis. Imò pro eisdem pensionibus, pro quibus mouerat iudicium, vt solueretur, dubiũ erat, an posset mouere ad regressum. iux. not. per Ias. in l. 1. col. 38. de iur. emphit. & Cassad. decis. 2. locat.

Multi tamen tenuerunt contrarium, consi-
4 derantes, quòd causa erat † beneficialis ad canonizationem regressus, non autem priuatio-
5 nis: quia iam incursa † erat priuatio ipso iure, argum. not. per Ias. conf. 21. col. 3. Item quia cum essent intimatæ literæ pensionario, poterat verisimiliter scire. & per hoc respondebatur ad doctrinam Sarnen. in compendio signatur. num. 75. & 76. vt ipse etiam declarat paulo inferius num. 82.

Alij verò contrarium tenebant varijs ratio-
6 nibus, &c. Sed tamen omnes † concordarunt, quòd

quòd quia erant tres sententię conformes, citato eodem procuratore latę, & data erat possessio, voluerunt, quòd per doctrinam Alex. in l. si finita. §. fin. de dam. inf. tenuta nulliter data manuteneretur, nisi aliquid in contrarium releuans allegaretur.

EPITOME.

PRocessus factus super priuatione, & canonizatione regressus cum procuratore ex aduerso constituto in causa non solutionis pensionis per actorem principio intentata, & ad omnes aliàs lites etiam beneficiales, valet.

SVMMAE.

1 *Regressus potest interdum canonizari etiam cum procuratore ex aduerso constituto ad omnes lites beneficiales in causa contra eum mota super non solutione pensionis. et num. 5.*

2 *Priuationis in causa requiritur citatio, & scientia certa.*

3 *Emphitheotam quem priuare velle propter non solutionē non infertur, quando quis agit ad pensiones.*

4 *Citatio personalis requiritur ad videndum declarari se incurrisse in pœnas, & canonizari regressum.*

6 *Beneficialis causa, non autem priuationis dicitur declaratoria pœna incursæ ob non solutionem pensionis.*

7 *Sententia est valida. lata citato procuratore tantùm, in qua declarabatur resignatio in confidentiam, quia non priuabat, sed declarabat ius non competere.*

8 *Sententię generaliter in beneficialibus continere debent ius non competere, non autem priuationem.*

9 *Citatio requiritur in sententia declarante ius non competere.*

10 *Intimatio facta principali sine literis pensionis facit, vt postea sufficiat intimare ipsas literas procuratori.*

11 *Intimatio facta pensionario facit semper constare de voluntate habentis pensionem, quòd vult priuare. in emphitheosi autem non item.*

12 *Possessio nulliter tradita quando manutenea tur?*

417. DECISIO. V.

FVit dubitatum coram me in vna Roman.
1 clericatus, numquid † procuratore generali constituto in causa non solutionis pensionis, & ad omnes aliàs lites etiam beneficiales, processus postea teneret super priuatione, & canonizatione regressus, cum prius ageretur ad pensiones decursas soluendas? Et licèt mul-
2 ti dubitarēt: quia in † causa priuationis requiritur citatio, & scientia certa, vt per Rotam in antiq. decis. 770. & seq. ac Felin. in c. quoniam. in §. porrò. vt lit. non cōtest. de quo & Roman. cons. 482. At in casu nostro non aderat certa scientia illius, de cuius priuatione agebatur, qui licèt videret peti pensiones; tamen verisimiliter poterat dubitare de pœna priuationis. Et eo magis, quia vt tradit Cassad. in decis. 2.
3 de locat. non infertur, quòd † quis velit priuare emphitheotam propter non solutionem: maximè quando agit ad pensiones. Gigas. q. 37. de pension. Imò idem Cassad. 2. decis. de pen-
4 sion. num. 7. vult, quòd pars † debeat personaliter citare ad videndum declarari se incurrisse in pœnas, & canonizari regressum, quæ citatio in personam principalis hic facta non fuit.
5 Voluerunt tamen Domini, quòd ego † declararem processum validum propter multa.
6 Primo quia ista non erat † propriè materia priuationis, sed magis causa beneficialis, & declaratoria pœnæ incursæ. iux. c. secundum. de hæret. in 6. & Alex. cons. 6. lib. 3. Ias. cons. 21. col. 3. lib. 3. Propterea dixerunt aliàs Domini
7 in vna Cæsaraugustana confidentię sententiā † fuisse validam citato procuratore tantùm, in qua declarabatur resignatio in confidentia: quia non priuabat, sed declarabat ius non cō-
8 petere. quod est generale † ita sententias ferre in omnibus causis beneficialibus, licèt iam dicti Alex. & Ias. loquātur de sententia, nihilominus
9 nus in ea citatio † requiritur, vt per Felin. in c. Rodulphus. vers. citatio. de rescript. quod postea tenuerunt Domini in vna Segobien. corā Veltano de mense Nouembris anni 1549. & in duobus illa causa differebat à mea. Primo quia ibi nec super solutione pensionis præcesserat citatio, secundo quia nec subsecuta erat tenuta, seu possessio.

Considerabant etiam Domini in hac causa Romana dictum Sarnen. in compend. vtriusq. signat. numer. 81. quòd in materia pensionum
10 consideratur, quòd intimatio † facta principali sine literis pēsionis, facit, vt postea sufficiat intimare literas procuratori, & ita est vna differentia ob non solutionem pensionis vigore literarum, & non solutionem pensionis vigore
11 contractus emphitheotici: quia in ista † propter primam intimationem semper dicitur constare de voluntate habentis pensionem, quòd vult priuare, secus est in alia.

Omnes tamē concordarunt, quòd quia † erāt latę tres sententię priuatorię, & iam erat secu-
12 ta traditio possessionis, quòd tenuta † nulliter assignata deberet manuteneri. iux. doctrinam Alex. in d. l. si finita. §. fin. de dam. inf. nisi priuatus allegaret aliquam vrgentem rationem.

EPITOME.

PEnsionis exactio tantùm fit à successore possessionis, & quomodo possessor probetur?

SVMMAE.

1 *Pensiones petuntur à successore possessionis tantùm.*
2 *Successor in possessione quis dicitur?*
3 *Possessor tertius potest docere de inualiditate tituli illius, qui consensit reseruationi pensionis.*

418. DECISIO. VI.

1 DIxi supra in 1. decis. hoc tit. successorem † possessionis tantùm posse conueniri pro pensione. quod affirmarunt Domini corã me in vna Astoricen. pensionis, dicentes, quòd ex
2 eo † probabatur quis esse successor in possessione, si tempore constitutionis pensionis probaretur possessio in consentiente: quia tunc, si beneficium reperiretur penes alium, ille diceretur successor, ad notat. per Felin. in c. cum super. col. fin. de re iudic. post Aegi. decis. 709.
3 Bene verum est, quòd iste † tertius possessor poterit docere de inualiditate tituli cõsentientis reseruationi pensionis.

EPITOME.

PEnsionis translatio est bona, quãuis facta sit coram executore vigore processus fulminati, dummodo constaret postea de exemplaribus literis.

SVMMA.

1 *Pensionis translatio est bona, etiam si facta sit coram executore, vigore processus fulminati?*

419. DECISIO. VII.

1 TRanslationem pensionis tenuerunt Domini esse † bonam in vna Zamoren. corã me, dato quòd esset facta coram executore vigore processus fulminati, dummodo postea constaret de literis originalibus, vt latè dixi supra de offic. deleg. in dec. 2.

EPITOME.

PEnsio est valida, non obstãte quòd sit imposita super fructibus, quãuis nihil dictum esset, quòd omnes fructus consisterẽt in distributionibus quotidianis.

SVMMAE.

1 *Pensio validè imponitur super fructibus consistentibus in distributionibus quotidianis, stante consuetudine ita eam imponendi, licèt nil sit de distributionibus dictum.*
2 *Distributiones quotidianæ veniunt appellatione fructuum.*
3 *Pẽsio super fructibus reseruari potest, vel per modũ quantitatis, vel quotæ, dummodo reseruatio medietatem non excedat.*

420. DECISIO. VIII.

1 PEnsionem † validam tenuerunt Domini in vna Ispalen. coram Fabio, non obstante, quòd esset imposita super fructibus, licèt nihil dictum esset, quòd omnes fructus consisterẽt in distributionibus quotidianis. Quod magis erat de consuetudine, & de æquitate, quia pensiones ita imponebantur tempore Leonis,
2 quàm de iure. Nam regulariter appellatione † fructuum non veniũt distributiones quotidianæ, prout numerat Probus multos in c. 1. col. fin. de cleric. non resid. in 6.
3 In eadem tenuerunt Domini non † esse differentiam, an per modum quotæ, an per modũ quantitatis pensio reseruaretur, dummodo talis reseruatio non excedat medietatem.

EPITOME.

PEnsionarius ad instantiam successoris tenetur probare possessionem, vel bonum ius illius, qui primo consentijt pensioni, intellige, vt infra.

SVMMAE.

1 *Pensionarius quando probare debeat possessionem, vel bonum ius illius, qui primò consentijt? limita prout num. 2. & 3.*
2 *Pensioni consentiens potest liberare beneficium à pensionis seruitute.*

421. DECISIO. IX.

1 PEnsionarium † ad instantiam successoris teneri probare possessionem, vel bonũ ius illius, qui primò consensit pensioni, tenuerunt Domini in vna Regien. pensionis coram Capi
2 zucco, nisi † esset successor illius, qui consentit pensioni in iure illius haben. tãtùm ab eo, quia non posset improbare ius, quod erat in ipso.

quod

3 quod † tamen coram me fuit postea limitatum, si ipse successor vellet notoriè docere de non
4 iure constituctis pensionem: quia & ipsemet † consentiens potest liberare beneficium à pensionis seruitute. & vide supra 1. decis. & 5.

EPITOME.

PEnsio dicitur bene constituta, quã quis obtinuit sibi constitui literis non confectis, & non intimatis, quamuis Papa cassasset illa verba, literis non confectis, dummodo debens soluere modo iam relato se obligasset.

SVMMAE.

1 *Pensio bene constituta dicitur per Papam literis non confectis, neque intimatis, dummodo hæc concurrant.*
2 *Mandatum impleri potest per æquipollens.*

422. DECISIO. X.

PEnsio, quam obtinuerat quis sibi cõstitui, literis non confectis, & non intimatis, vo-
1 luerunt † Domini in vna Tarraconen. camerariæ coram me, quòd esset bene constituta, licèt Papa cancellasset clausulam, literis non confectis, dummodo habens soluere pensionẽ, quod erat capitulum, se obligasset etiam literis non confectis, nec intimatis: quia manda-
2 tum † potest impleri per æquipollens, nam capitulum non moritur.

EPITOME.

PEnsionem soluens metu censurarum non constituit pẽsionarium in quasi possesione exigendi.

SVMMAE.

1 *Pensionem soluens metu censurarum non constituit soluentem in quasi possessione exigendi.*
2 *Pensionis solutio si facta est cum protestatione, quòd metu, censurarum, de quibus non appareret, semper censetur repetita in solutionibus consequentibus factis sine tali protestatione.*
3 *Protestatio ex causa durat semper durante causa, & censetur repetita.*
4 *Censuræ an iustæ, vel iniustæ dicantur quando non est distinguendum?*

423. DECISIO. XI.

1 TEntum fuit in Rota sępius soluentem † metu censurarum non constituere pensionarium in quasi possessione exigendi, per doctrinam Innocẽt. & aliorum in c. cum olim. de rest. spoliat. Roman. cons. 369. & postremo loco de anno 1553. & mense Ianuarij coram Romano ita fuit tentũ. In qua causa voluerunt, quòd
2 si † solutio esset facta cum protestatione, quòd metu censurarum, de quibus non appareret, & ideo præsumendum esse, quòd id fuisset factũ metu censurarum literis contentarum, quòd quia illa causa semper durabat, semper censeretur repetita in alijs solutionibus postea sequentibus sine illa, ex communi doctrina in c. cum M. Ferrarien. de constitut. quòd protesta-
3 tio † ex causa durat semper durante causa, & censetur repetita. ad not. in l. 2. quod met caus.

Nec ad istum finem distinguendum esse di-
4 cebant, an iustæ † essent futurę censuræ per distinctionem, quam facit. Abb. in c. cũ dilectus. extr. quod metus causa. 2. col. dum facit differẽtiam, an agatur ad rescindendum contractũ, an ad officium iudicis implorandum.

EPITOME.

REsignatio non valet, non obstante quòd pensio resignanti reseruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit, atque resignationem nullam non dixerit.

SVMMAE.

1 *Resignatio quæ non valuerit? & num. 2.*
3 *Nullum quod est ab initio, conualidari non potest.*
4 *Resignans quando etiam volens, non potest ius à se abdicare?*
5 *Cassador. decis. 4. de pensio. intellectus.*

424. DECISIO. XII.

IN vna Tullen. parochialis ecclesiæ S. Pauli, dubitauit d. Peregrinus Fabius die 3. Iunij
1 1547. vtrum resignatio † Desiderij valuerit, nõ obstante quòd pensio sibi reseruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit, ac resignationẽ nullã non dixerit. Hic enim Desiderius resignauerat reseruata sibi valida pensione super hac parochiali resignata, & nõ aliàs, aliter, nec alio modo.
2 Dixerunt Domini resignationem non † ab initio non valuisse, cum prǽsupponatur pensio nõ fuisse nulliter reseruatam. Vnde licèt resignans illam acceptauerit, & extinxerit, tamẽ
3 quòd † nullum fuit, non potest conualidari. Et

quia

quia ius remansit in resignante, quod ab ipso
abdicari non potuit sine facto Papæ. Abb.in c.
cum olim.num.19.de re iudic.& habetur in c.
admonet.&in c.in dubijs. de renunciat. Vnde
4 etiam quòd Desiderius † voluisset expressè re
signationem tenere,& abdicare ius à se, nõ po
tuisset sine facto superioris per prædicta.

Et ad multa, quę ex aduerso allegabantur,
respondebatur,quòd loquebantur in propha-
nis,& in casu,in quo non tractatur de transfe-
rendo iure de vna persona in aliam, prout in
5 decis. † Casſad. 4. hoc tit. quæ ex aduerso al-
legabatur. Et dictum per Sarnen.in reg.de triē
nali.q.49. nu. 11. Et secundùm istam decisio-
nem in simili casu in vna Astoricen.coram Fa-
bio hodie 30. Aprilis 1554. fuit resolutum, &
Rotam sæpissimè idem tenuisse dixerunt
Domini.

EPITOME.

VAriatio non conceditur ei, qui per aliquod tempus percepit pensionem, si postea velit petere fructus,dato etiam quòd habuerit reseruationem pensionis, vel fructuum, prout maluerit,

SVMMAE.

1 *Variatio percipiendi fructus non conceditur ei,qui consueuit pensiones exigere,& quare?*
2 *Elect.one alicui data per verbum subiunctiui temporis, variatio non permitti:ur etiam in contractibus.*
3 *L.si sterilis.§.qui domum.de action. empt. intellectus, & num.7.*
4 *Electio quando est debi:oris.*
5 *Variatio facil:ùs admittitur in contractibus, quàm in vltimis voluntatibus.*
6 *Variatio in beneficialibus,vel dependētibus nõ admittitur.*
8 *Pensio respectu consensus adæquatur contractibus.*
9 *Electio an considerari debeat à principio an quotannis?*

425. DECISIO. XIII.

VAriationẽ tenuerunt Domini in vna Cor-
1 duben. coram domino Fabio fieri † non
posse, si quis per aliquod tempus perceperit
pẽsionem,& postea velit petere fructus, etiam
quòd habuerit reseruationem pensionis, vel
fructuum,prout maluerit: vel quia intelligitur
pro prima vice.l.boues.§. hoc sermone.de ver
bor.signif. vel quia non erat facta enumeratio
singulorum annorum, licèt esset actus annus.
ad not. per Alex. in l. de pupillo.in §. si pluri-
bus.de nou.oper.nunciat.& Felin.in c.auditis.
col.fin.de præscript.Gigas.de pens.q. 83.
2 Accedit prædictis, quia est data electio † per
verbum subiunctiui temporis: quo casu etiam
in cõtractibus variatio non permittitur.l.si sti-
pulatus.in princ.de verb.oblig.
3 Et l.† si sterilis.in §. qui domum.iunctis not.
per Doctores de action.empt. dabantur multæ respõsiones: quia ibi aliquid dabatur, vt de-
clarat Bart.in l.si seruus communis Meuij, &
Titij.§. fin.vers. ex prædictis. de stipulat. seru.
4 Item quia electio † ibi est debitoris.l. eum qui
certarũ.§.1.de verb.obligat. Io.Andr.in c. gra
5 tiæ.de rescrip.tertio ibi sumus in cõtractibus,†
in quibus faciliùs admittitur variatio,quàm in
vltimis voluntatibus. l. serui electione. de le-
gat.1.quę opinio est visa Dominis ęquior: quia
6 sumus † in beneficialibus, vel in dependenti-
bus,in quibus variatio non admittitur? vt per
Archidiac.in c.nec aptandæ. de concess. præ-
ben.in 6.

Et variationem non permiserunt etiam Do
7 mini,considerantes quòd in d. l. si sterilis. † in
§.fin.ratio esset,quia sumus in debitore, vt sen
tit ibi glo.fin.dum allegat.l.plerumque.de iur.
dot.& est de mente Bar.per illum tex.in l. eũ
qui certarum.§.fin. Et eodem modo responde
tur ad l.pater Seuerinam.§.fin.de cõdit.& de-
monstr. vltra quòd ille tex. non loquitur de va
riatione. quod eo fortius verũ videbatur ęqui-
8 parando † pensionem respectu consensus
contractibus, quod tradit Gigas, post multos
in q.99.de pensio.

Consideratum etiam fuit, quod satis erat,
quando creditor reseruat sibi electionem,an
maluisset perceptionem fructuum, an pensio-
nem annuam, quòd interpretaremur illam ele
9 ctionem † competere tantùm à principio, non
autem singulis annis:cum electio debeat regu-
lariter esse debitoris,& illa reseruatio pro pri-
ma vice sufficiat creditori, nõ autem e contra,
nisi expressè de singulis annis reseruasset sibi
electionem.

EPITOME.

VAriatio non permittitur facta semel electione de habendo pensionem loco fructuum.

SVMMAE.

1 *Variatio numquid permittatur, facta semel electione?*
2 *Verborum, quoad vixeris, sensus.*
3 *Verborum, si malueris, intellectus?*

Ele-

4 Electio prima quando attenditur?
5 Electo vno, quando ad aliud non datur recursus?

426. DECISIO. XIV.

1 PRæcedens decis. de variatione † fuit semper tenta à Dominis, postquam etiam per annum causa posita esset, & ratio fundamenta
2 lis erat illa, quia licèt illa verba, † quoad vixeris, essent semper posita, vel pensioni annuę,
3 vel perceptioni fructuum; tamen illud verbũ, † si malueris, nullum habebat tractum, & non dicebatur, quod malueris, quoad vixeris, sed tantũ pensionem annuã, quoad vixeris, vel perceptionẽ quoad vixeris, prout malueris. Et pro-
4 pterea † consumebantur in prima electione. Quia licèt essent plures perceptiones, vel pensiones, quando essent deductę ad actum, vel plures perceptiones fructuum; tamen quantũ ad deducendum in esse erant duo actus, vel
5 perceptionis fructuum, vel pensionis, & vno † electo, ad alium non dabatur recursus.

FINIS.

BLA·IMPR
ESS·CAMER

INDEX EPITOMATVM.

Decisionum R.P.D. Achillis de Grassis.

A

de reb.eccclef.non alien.

Collatio, ad cuius validitatem debebat ex forma statuti adesse vel Episcopus, vel eius Vicarius, est bona, quãuis Vicarius interuenerit vti canonicus, licèt ad id non fuerit vocatus, neque aliquid dixerit. decis. 283. seu 2. de concess. præben.

Collatione canonicatus facta Titio per Episcopum habenté turnum cum capitulo, Mæuio nihilominus habente expectatiuã capientem talem canonicatum si Titius spoliatus dicto canonicatu, pro suæ possessionis recuperatione obtinuit iurium Mæuij cessionem, ob quam ad dictum canonicatum fuit reintegratus, atque obtinuit canonizari illud ius cessum, si postea vacet aliud beneficium, & capitulum velit illud in suo turno conferre, idque etiam Episcopus prætendat ex ratione, quia eius collatio non habuit effectum præfertur? decis. 282. seu prima de concess. præben.

Collegiata non dicitur ecclesia etiam probatis omnibus coniecturis hic enarratis. decis. 273. seu 10. de præbend.

Coadiutoria tertij non obstat ad discolorandum titulũ spoliato, qui vigore suæ expectatiuæ acceptauerat. decis. 112. seu 7. de restit. spoliat.

Colorata causa pro restitutione in integrum dicitur vbi executio interuenit? dec. 81. seu 3. de restit. in integr.

Commissa causa, & decreta citatione, sed non executa, quia dicitur deuoluta causa conditionaliter, & non plenè, potest pars ei renunciare. decis. 26. seu 10. de rescript.

Commissa causa tempore vitæ Clementis subiacet eius regulæ de commissione causæ literis non expeditis. decis. 374. seu 1. super reg. in genere.

Commissio auocatoria coprehenditur sub decis. Rotæ. 68. in nou. vt scilicet saluetur in aliquo ex capitibus vero. decis. 27. seu 11. de rescript.

Commissio auocatoria quamuis liget ignorantes, id intelligitur, quando commissio esset motu proprio, alioqui non item. decis. 24. seu 8. de rescript.

Commissio contra certos nominatos, etiam cum clausula contra interesse putantes, & etiam si nominati fuerint canonici, non comprehendit capitulum. decis. 19. seu 3. de rescript.

Commissione emanata contra omnes sua interesse putantes aliquo speciatim nominato, licèt executor nõ possit absque peculiari mandato specificare citandos, id tamen coarctatur non habere locum, quando in d. commissione adesset particula illa, quòd intrusorũ nomina habeantur pro expressis. decis. 23. seu 7. de rescript.

Commissio facta prætori cum particula, quòd non obstantibus statutis, summariè procederet, reddit eum delegatum, ita vt possit ab eo appellari, quamuis vti ab Ordinario statuto id prohibente non potuisset. decis. 17. seu 2. de rescriptio.

Commissio sine retardatione solutionis pensionis, non producit effectum, nisi constet reseruationem pensionis præcessisse, præsertim si commissio esset sine causa. decis. 20. seu 4. de rescript.

Compensationi non est locus in causa attentatorum. & quare? decis. 252. seu 26. de appellat.

Compulsor non debet de necessitate esse in ecclesiastica dignitate constitutus. decis. 54. seu 3. de offic. de legat.

Concordia facta vna die de resignando beneficium cũ reseruatione regressus, & pensionis certæ, si eadem die reperiebatur supplicatio signata cum consensu à tergo, in qua solùm reseruabatur pensio sine regressu, intellecta fuit, vt præsumeretur, quòd condordia præcesserit, quòdque ab ea fuerit recessum. decis. 58. seu 1. de pactis.

Concordia super beneficialibus, quoniam non valet, etiam si actum fuerit, vt confirmaretur per summũ Pontificem, ante illius confirmationem semper poterit dissolui. decis. 59. seu 2. de pacti.

Condemnatus ad fructus perceptos intelligitur propriè de his, qui per se perceperãt, non autem de his fructibus, quos perceperat tertius, in quem post lité motam condemnatus alienauerat. decis. 126. seu 21. de restit. spoliat.

Confessio facta ab vno tamquam procuratore ei non nocet effecto principali. decis. 164. seu 5. de onfess.

Confessio mulieris, vel minoris requirens ex forma statuti certas solemnitates, procedit in confessione simplici; in confessione autem habente aliquas præsumptiones pro se nõ ité. decis. 160. seu 1. de confes.

Confessio rectoris vnius ecclesiæ continens eam esse membrum alterius ecclesiæ, facta ad effectum, vt se defenderet ab actione spolij contra eum intentata, non præiudicat confitenti effecto rectori illius ecclesiæ. decis. 163. seu 4. de confess.

Confessio tacita, quæ oritur ex productione instrumenti, non præiudicat in alio iudicio. decis. 161. seu 2. de confess.

Confirmatione ex apostolica facta in generali derogatione pactorum, non censetur sublata concordia confirmata per sedem apostolicam. decis. 60. seu 3. de pact.

Consensus morte resignantis per procuratorem tunc est verus, quando procurator dedisset supplicationem in vita resignantis, vel fecisset aliquem actum, aut mandatum acceptasset. decis. 38. seu 1. de renunciat.

Consensus tertij requisitus in gratia beneficij habita an possit obtineri post gratiam, si neutri, alteri primo concessam? decis. 279. seu 16. de præben.

Constitutum habetur pro vera traditione, ad effectum vt haberetur pro executione, & ex eo inferretur executionem esse factam in contractu nominato. decis. 293. seu 1. de empt. & vendit.

Constitutum factum mulieri absenti ab illo, qui constituit se post mortem alicuius possidere, non transtulit adeo possessionem, vt spoliatus possit postea ratificare. decis. 123. seu 18. de restit. spol.

Contumax verus, ad hoc vt sententia sit valida, & mereatur executionem, dicitur is, qui citatus personaliter, constituit procuratorem, qui procurator substituit alium, quo procuratore substituto recedente docto de absentia, processum fuit per contradictas. decis. 131. seu 1. de dol. & contumac.

Consuetudo optandi canonicatum per antiquiorem portionarium procedit, dato quòd portionarius esset archidiaconus. decis. 35. seu vnica. de consuet.

D

Decimarum concessio non comprehẽdit, noualia, etiam quòd in tali concessione essent verba habé-

E

propter

propter actus post litem motam, nisi ostenderetur processus per Episcopũ.decis.352.seu 16.de priuile.

Exceptiones,quæ possunt opponi post sententiam contra executionem, cessant post datum terminum ad opponendum omnes exceptiones peremptorias,dilatorias,& anomalas.decis.206.seu 9.de exceptio.

Exemptio plena, & generalis Pontificis aufert etiam ius visitandi.decis.361.seu 15.de priuileg.

Exemptio plena Pontificis liberat etiam à reuerentia Episcopi;exemptio autem episcopi non item. decis. 360.seu 14.de priuileg.

Expectatiua ad duos canonicatus non comprehendit duos canonicatus sub eodem tecto, etiam quòd non contradiceret Ordinarius, & etiam quòd quis prius vnum obtinuisset, & illud dimisisset. decis..268. seu 5.de præb.

Extrauagans Pauli iij.de possessione capta vigore monitorij Aud. Cam. vel aliorum per transumpta supplicationum, interpretatur,vt tunc valeat dicta possessio,quando supplicatio, vel eius transumptum esset in dicto monitorio inserta.decis.3.de constitutio.

F

FAma de morte beneficiati,vt constituat Episcopum in negligentia ad effectum deuolutionis, debet esse omnino clara,& dubia, aliàs non sufficit. decis. 46. seu vnica de suppl.neglig. prælat.

Familiaris primi Cardinalis iam vita functi,si postea in familiaritate secundi Cardinalis obijt, Pontifex eius beneficia solus non prouideat tamquam reseruata per regulam cancellariæ, sed de consensu secundi Cardinalis? decis.378.seu 3.aliàs 34.super regul.de impetr.benef.per obit.famil.

Familiaritas ad effectum expediendi gratis sufficienter probat.per cedulam Vicecancellarij. decis.168. seu 4.de probatio.

Familiaritas non desiit ex discessu è ciuitate Romana. decis.276.seu 13.de præben.

Filij, & hæredes aduocati interfecti an possint agere saltem ad damna,& interesse? decis. 365. seu vnica de iniurijs.

Filius natus ex coniugata cohabitante cum marito, quamuis probetur ex vehementibus coniecturis esse potius adulteri,nisi probetur absentia, vel aliquis defectus mariti,tempore conceptionis, non potuit à dicto putatiuo patre institui.decis. 331. seu 1. qui fil.sint legit.

Filius natus ex meretrice est capax,vt capiat ex testamento patris sui.decis.305.seu 5.de testamenti.

Filius potest præscribere contra patrem.decis.210.seu 3.de præscript.

Fratres etiam inuitis coniugibus admitti debent in disceptatione matrimonij, presertim si pro interesse proprio comparent.decis.339.seu vnica. qui matrimon.accus.poss.

Fructus percepti etiam ij dicuntur,quos percepit tertius à spoliante, tamen ex eius cessione post inhibitionem illi factam.decis.125.seu. 20.de restit. spoliat.

Fructuum perceptorum probatio sufficiens est, si testes dicant ita solitum esse percipi.decis.127.seu 22. de restit.spoliat.

G

GRatia expectatiua capit etiam præstimonia.decis. 288.seu 7.de concess.præb.

Gratiæ expectatiuæ vigore habentis, quòd quis posset capere vnum,vel plura beneficia summam 300.ducatorum non excedentia capere potest quot vult dictam summam conficientia.decis.287. seu 6.de concess.præben.

Gratia est subreptitia, in qua narrauit quis se esse compatronum,& tacuit pro illo anno,ex diuisione aliàs facta per eum cum compatronis, non sibi, sed alijs compatronis præsentationem competere.deci.315. seu 2. de iur.patronat.

Gratia non est subreptitia,in qua quis narrauerat se iã ex gratia accepta nullum,vel minimum commodũ accepisse.& quare? decis.280.seu 17.de præben.

Gratiam primam habens expectantẽ consensum Conseruatorum vrbis,si ante talem consensum alius obtineat gratiam,si neutri,& postea consensus Conseruatorum vrbis sequatur, consensus est bonus. vid. tamen in seq.decis.278.seu 15.de præbend.

Gratia,si neutri,non est subreptitia, si in ea impetrans non narrauit se ideo prima gratia priuatum, quia narrauerat se familiarem, & expediuerat gratis. decis. 277.seu 14.de præbend.

Gratia sustinetur & si ad duplum valoris expressi ascẽderet beneficium,si valor est expressus ad taxationẽ primæ.decis.402.seu 2. super regul.de valore aliàs 23.

H

HAbilitates auctoris, sat est,vt probentur per cõmunem reputationem. decis. 169. seu 5. de probatio.

Habitus regularis ex dimissione,etiam quòd non appareat de animo deserendi religionem, non incurritur crimẽ apostasiæ, sed tantùm excommunicatio. decis.346.seu vnica.de apostat.

I

ILlegitimus dispensatus ad archidiaconatum, dignitates,& beneficia se inuicem compatientia, non potest acceptare beneficium, quod vellet retinere, dimittendo primum ex natura dispensationis. decis. 285.seu 4.de concess.præben.

Imperator in terris ecclesiæ consentientibus patre, & filio,potest non subditum legitimare, etiam si talis esset filius sacerdotis. decis. 337. seu 7. qui fil. sint legit.

Indulto Cardinalis satis derogatum censetur per clausulas,non obstantibus priuilegijs, indultis &c. concessis ecclesiæ, vel illius Præsuli, etiam Cardinalis. decis.353.seu 7.de priuileg.

Indulto stãte,quòd prouisi teneantur illius vigore expedire literas,& iura cameræ cum effectu persoluere, nisi aliquo legitimo impedimento detenti essent, numquid aduersarij intrusio dicatur legitimum impedimentum? decis.358.seu 12.de priuileg.

Indultum Cardinalis Burgen. comprehendit omnia, & quæcumque beneficia etiam patrimonialia, licèt certa forma in eorum collatione seruanda sit. decis.

251.

L

Ordinarij

decis. 318. seu 5. de iur. patron.

Primitiæ etiã vltra decimas debẽt parochiæ, in cuius territorio prædia sita sunt, non autẽ ecclesiæ baptismali, circumscripta consuetudine. decis. 307. seu 1. de decimis.

Primitiæ sunt de necessitate soluendæ. decis. 307. seu 2. de decimis.

Priuationis pœna imposita à lege, intelligitur ipso iure. & quid si sit imposita ipso iure? decis. 366. seu vnica de pœn.

Priuilegia concessa scriptoribus, vt possint acceptare, sunt restringenda, vt possint acceptare beneficia reseruata, & affecta in mensibus Ordinarij tantùm. decis. 252. seu 6. de priuileg.

Priuilegia cum prærogatiuis concessa officialibus, de quibus in 2. parte regulæ de prærogatiuis, extenduntur etiam ad fauorem scriptorum. decis. 349. seu 3. de priuileg.

Priuilegium clausulæ, & de secunda expeditione, declaratur tunc competere, nisi aliquis impetrasset. Item nisi doceret de iusta causa erroris. dec. 350. seu 4. de priuil.

Priuilegium concessum familiaribus in expeditione expectatiuarum anno secundo Pauli iij. numquid suffragetur expectatiuis concessis anno 11. post reuocationẽ primarum. decis. 57. seu 11. de priuileg.

Probari semper potest etiam post collationem ordinarij, litem esse extinctam, vel calumniosam, vel generaliter talem, quę non afficiat beneficium, quominus Ordinarius disponere possit. decis. 158. seu 9. vt lit. pend.

Procedi potest per contradictas contra citatum, si est cõmissa causa super beneficio, & iure patronatus, quamuis postea alia commissio diuersa præsentetur. decis. 29. seu 13. de rescript.

Processus factus per iudicem recusatum post appellationem per recusantem interpositã est nullus, dato quòd non fuerit appellationem prosecutus. decis. 205. seu 3. de exceptio.

Processus factus super priuatione, & canonizatione regressus cum procuratore ex aduerso constituto in causa non solutionis pensionis per actorem principio intentata, & ad omnes aliàs lites etiam beneficiales, valet. decis. 417. seu 5. de pension.

Processus habitus per contradictas ad instantiam A. qui petierat à capitulo possessionem canonicatus vacantis vigore regressus B. existente in possessione vigore prouisionis ordinarij, & B. protestante se non molestari, alioqui appellante, & A. pariter appellante, & veniente ad curiã, ac B. nõ citato obtinente sententiam per contradictas, an sit validus? decis. 240. seu 14. de appellat.

Professio probatur ex mandato ad resignandum illud beneficium, quod requirit professionem. decis. 175. seu 11. de probat.

Professio si ex literis sacræ pœnitentiariæ erat emittenda in manibus cuiuscumque in ecclesiastica dignitate cõstituti, sufficit eum emisisse in manibus canonici. decis. 17. seu 1. de rescript.

Procurator cum potestate substituendi, potest substituere etiam post sententiam, item potest substituere, quando esset effectus dñs litis. decis. 64. seu 4. de procurat.

Procuratorem constituens cum iuramẽto ad cassandum regressum, si postea eum reuocat incidendo in periurium, non propterea amittit regressum. decis. 44. seu 7. de renunciat.

Procurator habens mãdata duo, bonum scilicèt, & malũ, si appellauit vigore mali, non iuuatur bono. decis. 67. seu 7. de procurat.

Procurator in prima instantia effectus dominus litis non potest procedere in secunda instantia. decis. 73. seu 13. de procurat.

Procuratorium est bonum, & comprehendit causas beneficiales, licèt in eo sit omissum nomen, beneficiales, dũ modo sit dictum, ad causas motas & mouẽdas. Et quid si dictum sit, ad causas motas tam ciuiles, quàm criminales? decis. 69. seu 9. de procurat.

Procurator, qui obtinuit tres sententias, & nunquam produxit mandatum, cum in executione de hoc ei opponeretur, potuit ad validandas sententias illud producere. decis. 66. seu 6. de procurat.

Procurator legitimus etiam particularium dicitur, qui fuit constitutus ad prosequendum coniunctim, vel diuisim à canonicis in capitulo congregatis contra quẽdam, qui mouit litem contra constituẽtes, & capitulũ. decis. 63. seu 3. de procurat.

Procuratoris constitutio præsertim ad tradendam possessionem facta à capitulo in tali capella congregato, pluribus canonicis numeratis, valet, quamuis non fuerit dictum eos capitulariter congregatos fuisse, & nomine capitulari factam esse. decis. 291. seu 2. de his quæ fiunt à maior. par. cap.

Procurator, qui vigore mandati à constituente habiti ad resignandum, resignauit illud beneficium, in quo idẽ procurator habebat regressum per cessum, sibi nõ præiudicauit. decis. 62. seu 2. de procurator.

Procurator rectè dicitur cõstitutus à decano solo in causa iurisdictionis inter capitulum, & Episcopum. decis. 68. seu 8. de procurat.

Procurator solus potest procedere, licèt plures procuratores fuerint constituti sine clausula, & vnum quemlibet insolidum, ‖ quando in clausula ratihabitionis fuit dictum, per alterum ex ipsis. decis. 61. seu 1. de procur.

Procurator vigore noui mandati, mortuo patre, à matre pupilli tutrice nulliter constitutus non dicitur reuocatus, quippe qui prius à patre ad illã causam fuerat validè constitutus. & quare? decis. 74. seu 14. de procur.

Promotum se non esse respondens potest nihilominus allegare se esse dispensatum. decis. 387. seu 9. aliàs 33. super regul. de trien.

Promotus ad Episcopatum titularem non amittit priora beneficia, nisi per adeptionem pacificæ possessionis dicti Episcopatus. decis. 37. seu 2. de election.

Prouisus tenetur probare se esse intra numerum beneficiorum conferendorum. n. 1. decis. 66. seu 2. de probat.

Q

QValitas se natum fuisse ex soluto, & soluta & dispensatum, etiam expressa in gratia beneficij, pro cuius canonizatione instatur, est probanda, quamuis ex dispensationis narratiua probetur. decis. 176. seu 12. de probatio.

Quasi possessio in incorporalibus non transfertur in heredem sine apprehensione. decis. 105. seu 5. de caus. possess. & propriet.

R

REctor scolarium licèt consueuerit recurrere ad Abbatem pro executione eius sententiarum, & carceratione scolarium, non per hoc datur Abbati spolij

re possesso.decis.395. seu 1.super reg.certo modo aliàs sub 2.

Remedium Canon.reintegrandæ.non competit ei,qui ex contractu inutili possessionem transtulisset. quod limita,vt hic decis.120.seu 15.de restit.spol.

Remissoria in causa priuationis regressus propter non solutam pensionem, datur sub obligatione de stando vnicæ.decis.99.seu 6.de dilatio.

Remissoria non datur sine obligatione de stando vnicæ, etiam quòd eam petens habuisset vnam sententiam,& aduersarius aliam,& possideret.deci.97.seu 4.de dilat.

Remissoriam obtinenti datur dilatio decem, vel quindecim dierum ad plus ad eam accipiendam.decis.98.seu 5.de dilatio.

Renuncias in fauorem tertiæ personæ,si postea remanes in possessione,fuerit spoliatus, etiam quòd is,in cuius fauorem renunciatum est, acceptasset renunciationem,restituitur.decis.215.seu 10.de restit. spoliat.

Rescripti signatura habens videlicet. Placet de legitima executione,si sententia lata est pro reo, eius successor facit possessionem litigiosam.decis.22.seu 6. de rescri.

Reseruatarius fructuum in aliquo fundo non æquiparatur fructuario,ita vt posit propria auctoritate illum colere.decis.40.seu 3.de renunc.

Reseruatarius,qui resignauit reseruatis sibi fructibus,tūc dicitur decessisse in possessione,si vltra perceptionem fructuum fecisset aliquem actum, ex quo dici posset eum decessisse saltem in detentatione beneficij. decis. 393.seu 5.aliàs 11. super regul.de public.

Resignatio est bona, quæ facta fuit per resignatarium, reseruato primo resignanti regressu per cessum,vel decessum,qui in articulo mortis dedit consensum ad resignandum,& fuit accepta parua data,& resignans est mortuus,si tamen post aliquot dies gratia eius fuit signati sub illa data accepta cum derogatione regulæ de 20.decis.45.seu 8.de renunciat.

Resignatione facta in manibus Papæ ad fauorem certæ personæ,si resignatarius expressit malum valorem,nō dicitur abdicatum ius à resignante.decis.403.seu 3.super regul.de valore.aliàs 24.

Resignatione facta tertio , etiam post spoliationem, in qua quis dicebat se ideo resignare, quia sciebat suum spoliatorem eum traxisse ad curiam, quia sciebat eum senem, & non posse diu viuere , & venire ad litigandū & ideo renunciare,datur restitutio.decis. 116. seu 11. de restit.spol.

Resignatio nō valet,non obstante quòd pensio resignāti reseruata fuerat nulla, cum de facto illam acceptauerit, & extinxerit,atque resignationem nullam non dixerit.decis.424.seu 12.de pension.

Restitutio aduersus regulam de triennali,in dubio negatur.decis. 285.seu 7.aliàs 20.super regul.de trien.

Restitutio cōpetit etiam illi, qui vigore expectatiuæ bis, vel ter reuocatæ instrumentalem tantùm habebat possessionem, & non constabat de continuatione post 20.annos, & vltra.decis.111.seu 6.de restit.spol.

Restitutio in integrum aduersus quadriennium quæ datur propter enormissimam læsionem, declaratur non respectu amissionis totius causæ, sed respectu eius, quod superest. decis. 84. seu 6.de restit.in integr.

Restitutio in integrum datur etiam in possessorio,quando ex signis per illud inferretur enormissimum præiudicium.decis.83.seu 5.de restit.in integr.

Restitutio in integrum post publicatas attestationes nō datur etiam ecclesiæ,nisi doceatur summariè,quòd habet nouas probationes. decis. 87. seu 9. de in integr. restit.

Restitutio in iurisdictionalibus absque titulo colorato non datur agenti contra Ordinarium,secus contra nō Ordinarium.decis.110.seu 5.de restit.spoliat.

Restitutio negatur minori aduersus lapsum temporis, propter quod perdiderat ius ad beneficium. decis. 88. seu 10.de in integr.restit.

Reuocatio procuratoris constituti ad resignandū in manibus Pontificis sufficit,quòd fiat in camera,& cancellaria.decis.72.seu 12.de procurat.

S

Secretarij quamuis habeant in assecutione beneficiorum communionem priuilegiorum scriptorū,non tamen habent illud, vt non teneantur ad publicationē suarum gratiarum,& quare?decis.355.seu 9. de priuil.

Sententia confirmans primam etiam nullam ex capite iurisdictionis, est valida, & transit in rem iudicatam. decis.216.seu 4.de sent.& re iud.

Sententia contra hæredem exequi non posse contra legatarium intelligitur,quādo vel legatarius,vel tertius, dum lis agebatur,erant in possessione rei,super qua litigabatur.decis.138.seu 8.de dol.& cont.

Sententia contra regul. cancellar.non est nulla,sed tātum contra ius partis.decis.213.seu 1.de sent.& re iud.

Sententia est valida, non obstante quòd esset commissa causa appellationis in curia,& non producta sententia iudex in negocio principali sententiauerat, etiam non constito in actis de iure obtinentis, est tamen in executione iustificanda.decis.219.seu 7.de sent.& re iud.

Sententia excommunicationis non est necesse,quòd feratur in monitorijs extra curiam, secus in monitorijs in curia.& quare decis.372.seu 6.de sent.excom.

Sententia habens,& obtinens sibi prouideri de beneficio tamquam vacante per violationem sequestri, licet per reum postea daretur de regula de annali, & sic annullaretur & sententia, & sequestrum;tamen quia ius erat quæsitum etiam ex sequestro nullo, dicta regula non infringit illud ius extrinsecus.decis.375.seu 2.super regul.in genere.

Sententia in causa status,puta declarans beneficium esse patrimoniale,vel non, facit fidem inter omnes,quia facit ius.decis.217.seu 5.de sent.& reiudic.

Sententia,in qua esset declaratum attentata adesse, & incursum fuisse in censuras,de quibus in inhibitione,saluari potest.decis.369.seu 3.de sent.excom.

Sententia lata contra hæredem non præiudicat fideicommissario non citato,saltem cum citatione generali. decis.215.seu 3.de sent.& re iud.

Sententia lata contra Præceptorem Religionis,& in iudicatum transacta,exequitur non obstante impedimento Magni magistri.decis.223.seu 11.de sent.& reiudic.

Sententia lata contra proprietarium non præiudicat vsufructuario ignoranti.decis. 222. seu 10.de sentent. & re iudic.

Sententia lata per contradictas contra citatum per edictum,quæ transiuit in iudicatum,non mittitur executioni.& quare?decis.121.seu 9.de sent.& re iud.

Sententia lata vigore processus facti per contradictas modo hic expresso,& in iudicatum transacta,meretur executionem.decis.224.seu 12.de sent. & re iudic.

T

currit à die prouisionis. decis.1. de constit.
Termini simpliciter tenti per assertum procuratorem, sunt bene seruati, si ante sententiã doceatur de mandato. Idem si tenti fuerunt nomine eorum, quorum mandata producta postea sunt, tenti autem nomine aliorũ etiam coniunctorum non item. decis.90. seu 2. de iudi.
Terminos nouos de per se non est necessarium seruare, sed sufficiunt seruati in negocio principali. Et iudex potest pronunciare super nullitate, & negocio principali. decis.32. seu 16. de rescript.
Tertius potest sine noua commissione semper comparere in causa eiusdem beneficij, etiam coram delegato, idemque est in causa appellationis. decis.207. seu 5. de except.
Tertius, qui reperitur in possessione post executoriales decretas contra eum, qui est probatus possessor per testes, & veras probationes, non autem per confessionẽ, vel inditia, tenetur probare se fuisse in possessione ante litem motam & quare? decis.185. seu 21. de prob.
Tertius veniens ad causam, an non nisi contra actorem, qui commisit causam, possit prosequi litem, non autẽ contra reum ab illo conuentum? decis.93. seu 5. de iud.
Tertius veniens longè post ad causam, licèt non teneatur seruare terminos, tutius tamen est, vt illos seruet. decis. 92. seu 4. de iudic.
Testamentum ad pias causas, & inter liberos, si totum est scriptum manu testatoris, etiam quòd nullus non adsit testis, valet. decis.301. seu 1. de testam.
Testes examinati parte non citata, sicut non probãt contra, ita non probant pro non citato. decis.189. seu 1. de testibus.
Testi dicenti se possessionem accepisse nomine alterius, non creditur, nec talis dicitur testis in facto proprio. 191. seu 3. de testi.
Testium contra se inductorum personas opponens, & tandem examinatorũ saluis exceptionibus, atque cum interrogatorijs ipsius opponentis, potest nihilominus pro se allegare dicta ipsorum testium, secus tamen si à iudice fuisset reiecti. decis.190. seu 2. de testib.
Titulum antecessoris, qui obijt in pacifica possessione, nõ tenetur iustificare successor. decis.178. seu 14. de probatio.
Titulum coloratum dicitur quis habere ad obtinendam restitutionem possessionis per nouam prouisionem superuenientem etiam post spolium. decis. 107. seu 2. de restit. spol.
Titulum coloratum facit prouisio legati facta, non obstante clausula de qua hic, in eius prouisione. decis. 182. seu 18. de probat.
Titulus coloratus dicitur per expectatiuam reuocatam, etiam si multę essent reuocationes, idque ampliatur adhuc in priuilegio reuocato. decis. 109. seu 4. de restit. spol.
Titulus coloratus non est in mandato de prouidendo, in quo erat præfixus terminus ad acceptandum, & beneficium erat acceptatum extra terminum. decis. 179. seu 15. de probat.
Titulus C. si sæp. in integr. restit. post. generaliter procedit in quacumque noua probatione etiam super læsione. decis.85. seu 7. de restit. in integr.
Titulum coloratum inducit prouisio facta à Vicario Archidiaconi, dummodo probetur per publicam vocem & famam, collationem ad archidiaconum, & Vicariũ pertinere. decis.180. seu 16. de probat.
Titulus coloratus est in seculari, qui habuerat beneficiũ regulare ex ordinatione Imperatoris. decis.114. seu 9. de restit. spol.
Titulum suum non tenetur ille iustificare, qui resignauerat, & reseruauerat sibi regressum mortuo resignatario, si habens regressum esset in possessione. decis.181. seu 17. de probat.
Tutus accessus probatur per vnum testem dicentem non posse exequi sine literis Viceregis, & alium testem dicentem se perquisiuisse, & non inuenisse, quia id videtur contra libertatem ecclesiasticam, & aliter prout hic. decis.186. seu 22. de probat.

V.

Valorem verum duplicatum sufficit probare, quando agitur de probando valore secundùm taxã decimæ in expectatiua expresso, præsertim si constat non adesse taxam. decis.187. seu 23. de probat.
Valor probandus est per quinque annos ante, & quinque post. quod limita dupliciter, vt hic. decis.188. seu 24. de probat.
Valor quamuis intelligatur de fructibus in absentia; tamẽ absentia intelligitur ad differentiam residentiæ, seu interessentiæ in ecclesia, non autem absentię, taliter quòd debeat haberi ratio de cambio. decis.40. seu 1. super regul. de val. aliàs 22.
Variatio admittitur post primam electionem, quæ non habuit effectum, quando gratia continet verba ad primum, secundum, vel tertium, cui fructus applicabũtur. decis.289. seu 8. de concess. pręben.
Variatio non conceditur ei, qui per aliquod tẽpus percepit pẽsionem, si postea velit petere fructus, dato etiam quòd habuerit reseruationem pensionis, vel fructuum prout maluerit. decis.426. seu 13. de pension.
Variatio non permittitur, facta semel electione de habendo pensionem loco fructuum. decis. 426. seu 14. de pension.
Verba, latissimè extenden. derogãt clausulæ induIti, quod non posset ei derogari, nisi de verbo ad verbum, & de consensu eius. decis.334. seu 8. de priuileg.
Verba regulæ restrictiua facultatum nuntiorum non cõprehẽdunt Cardinales Legatos à latere deci.55. seu vnica de offic. legat.
Vicarius habens ab Episcopo facultatem conferendi beneficia, si postea ab eodem literas accepit, vt beneficia vacantia conferret eius secretario, vti posset de illis disponere in alios eius familiares, si Vicarius extraneo cõtulit dicta beneficia in ipsis literis non nominato, valet nihilominus collatio. decis.49. seu 1. de offic. vicarij.
Vicarius si simoniacè confert, non facit priuari Episcopum sua collatione. decis.50. seu 2. de offic. vicar.
Vitam alicuius probare debens pro fundamento suæ intentionis plenè eam probare tenetur. decis.165. seu 1. de probat.
Vnio facta loco pio omnino necessaria, prout si sine illa non possent pauperes se sustentare, non reuocatur per regulam reuocatoriam vnionum. decis.388. seu 1. aliàs 12. super reg. reuocat. vnionum.
Vnitum beneficium etiam regulare causat titulum coloratum. decis.113. seu 8. de restit. spoliat.
Vocem in capitulo habere, & stallum in choro, intelligitur citra commodum pecuniarium. decis. 209. seu 1. de his quæ fiunt à maior. par. cap.

FINIS.

INDEX

INDEX SVMMARIORVM
Decisionum R. P.D. Achillis de Grassis.

A

Appel-

Atten-

Consue-

Decius

F

Fama

H

I

Instantia

L

L.si

N

Notitia

Paris.

Plura,

Plura,

rat mensis, nec tempus præfixum acceptandi cum pinguissimis clausulis.num 1.decis.391.seu 3.aliàs 9.in reg. de public.

Reg. de publicandis resignationibus intra trimestre, quando non sit locus.num.1.decis.394.seu 6 aliàs 32. in reg. de public.

Reg. de publicando est ritè intelligenda.num.2. decis.390. seu 2.aliàs 8.in reg.de public.

Reg. de publicando quando dicatur satisfactum?num.1.decis.390.seu 2.aliàs 8.in reg.de public.

Reg. de triennali, an procedat non obstante commissione, & comparitione subsecuta? num.1.& 9.vbi ampliatur.nu. 1.decis.380.seu 2.aliàs 5.in reg. de trien.

Reg. de triennali, an tueatur eum, qui post lapsũ triennij, cõmisit causam super beneficio, & aduersarius docuit de suo titulo. limita.prout num.3. num.2.decis.379.seu 1. aliàs 4.in reg.de trien.

Reg. de triennali, præstat tantùm exceptionem, & nõ actionem.num 1.decis.379.seu 1.aliàs 4.in reg.de trien.

Reg. de triennali prodest ei, qui habuerat resignationem ab illo, qui priori die resignauerat.num 1.& 6. decis.386. seu 8.aliàs 31 de trien.

Reg. de triennali prorogata per Papam, an possessor per quadrienniũ possit potiri beneficio allegationis Lapsi 89. num.1.& 4.decis.382.seu 4.aliàs 17.de trien.

Reg. de triennali quando sit locus?num.1. decis.381. seu 3.aliàs 6.de trien.

Reg. de triennali non est locus, quando quis possedit beneficiũ viuentis, vel non vacans.num.4.decis.386.seu 8. aliàs 31.de trien.

Reg. licèt annullet profecuta, non tamen annullat ea, quæ extrinsecus acquiruntur.num.1.decis.375.seu 2.super reg.in genere.

Reg. modificatiua, fauore expectantium procedit etiam in ijs indultis concessis Cardinali in resignatione episcopatus.nu.1.decis.409.seu 4.aliàs 14.in reg.modific.

Reg. modificatoria indultorum Cardinalium procedit dũtaxat in beneficijs spectantibus ad presentationem.num. 1.decis.408.seu 3.aliàs 13.in reg.modific.indult.

Reg. modificatoria indultorum Cardinalium absentiũ, procedit tam in semper absentibus, quàm in præsentibus, qui postea profectionem facere.num.1.amplia, prout num.4. decis.410.seu 5 aliàs 15 super reg.modific.

Reg. modificatoria indultorum Cardinalium modificat etiã menses ordinariorum.num.1.& 2.decis.406.seu 1.aliàs 36.in reg.modific.indult.

Reg. modificatoria indultorum Cardinalium sonat in priuilegium & loquitur per verba possunt.nu.1.decis. 407. seu 2.aliàs 37.in reg.modific.indult.

Reg. quòd non possit quis augere vltrà tertiam, loquitur de valore annuo.quod, an de vero intelligatur, vide. nu. 2. decis.404.seu vnica.aliàs 35.in reg.auge. non poss. vltra tert.

Reg. quòd restitutio detur spoliato, limitatur, quãdo spoliãs fuisset surrogatus in locum resignatarij.num.1.& 2.decis.117.seu 12.de restit.spol.

Reg. reuocatoria gratiarum, non reuocat gratias, quæ in aliqua parte sunt sortitę effectum, neque procedit re nõ integra, puta, quando quis obtinuisset canonicatum, & expectaret præbendam.nu.1.& 2. amplia, quando quis haberet gratiam ad canonicatum, & dignitatem, & acceptasset tantùm dignitatem.num.3.limita, prout num. 4.decis.411.seu vnic.aliàs 21.in reg.reuoc.

Reg. reuocatoria vnionum, non reuocat vnionem factam loco pio, & sine qua pauperes non possunt viuere; quia non reuocaretur etiam per generalem reuocationẽ. nu. 1.& 2.decis.388.seu vnic.aliàs 12.super reg.reuoc. vnion.

Regulare beneficium habens ab Imperatore, dicitur habere titulum coloratum.num.1.decis. 114.seu 9. de restit. spol.

Regularis potest possidere beneficium seculare.num.2. decis.113.seu.8.de restit.spol.

Regula vnius Pontificis potest obijci etiam post illius mortem contra gesta tempore eius vitæ.num.1.decis. 374. seu 1.super reg.in genere.

Religio quando possit venire per viam restitutionis in integrum? num.5.decis.223.seu 1 1.de sent.& re iud.

Religio videtur habere non solùm possessionem eiuslem, prout habent proprietarius, & dominus directus, sed etiam dominium.num.2.decis.223.seu 11.de sent. & re iud.

Remissoria ad probandam scientiam minoris quando denegatur nu.4 decis.115.seu 5.de dol.& cont.

Remissoria conceditur ad probandum iuspatronatus, etiam quòd pro eius interruptione darentur prouisiones Pontificis citra præscriptionem.num 4.decis.326.seu 13.de iu.patr.

Remissoria datur sub obligatione de stando vnicę in causa priuationis regressus propter non solutionem pensionis. num.1.decis.99.seu 6.de dilat.

Renuncians in fauorem tertij spoliatus restituitur, antequã possessio deueniat ad resignatarium.num.4. decis.115. seu 10.de rest.spol.

Remissoria quando non datur sine obligatione de stando vnica sententia?num.1.decis.97.seu 5.de dilat.

Renuncians post renunciationem perdit naturalem possessionem, contra Calder. cons.4. de renunc.num.3. decis. 115.seu 10.de rest.spol.

Renunciatione facta tertio, non est facienda differentia illa, an scilicet resignans incubuerit possessioni post renunciationem, quia siue in continenti, siue ex interuallo, semper debet restitui.num.6.decis. 115. seu 10. de restit. spol.

Rescriptum auocationis, quatenus causa non sit instructa, intelligitur tempore auocationis.& quare?num.1.decis. 21.seu 5.de rescri.

Rescriptorum ea, quæ sunt concessa, attenduntur, non antè concedenda.num.10.decis.17.seu 1.de rescr.

Rescriptum mandans Prętori, vt non obstantibus statutis, procedat summariè, facit eum delegatum. num.1. decis. 18.seu 2.de rescrip.

T

FINIS.

ERRATA LITERARVM ALIQVOT SI IMPRAESSORI,

Pie Lector, condonabis, quę ſenſum abſtrahere poſſent, in his deciſionibus R. P. D. Achillis de Graſsis facilè ex conſequentibus percipies.

Pag. 2 col. 1. deciſ. 2. lin. 10 ibi Bat, in l. dic Bal. in l. ibidem lin. 6. ibi verſ. ſed in quintum. lege, verſ. ſed quantum. pag. 2. col. 2. deciſ. 3 lin 2. poſt num. 1. ibi dat poſſeſſio. lege datur poſſeſſio. ibidem lin. 5. poſt d. num. 1. ibi inſertationem, dic inſertionem. pag. 3 col. 2. deciſ. 6. lin. 1. ibi dec. num. 2. conſ. 7. dic, dec conſ. 8. ſub num. 7. pag ead. col. ead. lin. 2. poſt num. 3. ibi conſ. 347. dic, 247. pag. 11. deciſ. 25. lin. 1. ibi narrata lite, lege, narratur lis. pag. 14. col. 1. deciſ. 33. lin. 8. ibi quod de negocio. lege, quid de negocio. pag. 16. col. 2. lin. 2. poſt nu. 5. ibi certi annui, lege, certi anni. pag. 25. col. 2. lin. 1 ibi quod alterum ex ipſis. lege, per alterum ex eis. pag. ea. in Epitome, lin. 2. ibi conſtituente. lege, conſtituente. pag. 27. col. 1. lin. 4. poſt num 4. ibi feciſſet ante. lege, feciſſet per teſtationē ante. pag. ead col. 2 deciſ. 68. lin. 1. ibi capituli de. lege, capituli litigantis de. ibidem lin. 3. num. 1. ibi bene conſtitutus. lege, bene conſtitutum. ibidem lin. 6. ibi cauſam. d. procedit, dele literam d. pag. 31. col. 2. lin. 1. ante num. 5. ibi & vltra cōem quæ fit. lege, & vltra rationem præfatam. pag. 32. col. 1. lin. 1. poſt num. 14. ibi quòd illis non requireretur. lege, etiam daretur reſtitutio. pag. ead. col. 2. deciſ. 88. in aliqua. lege, quòd in illis non requireretur. pag. 34. col. 1. deciſ. 86. lin. 5. poſt num. 1. ibi etiam reſti. lib. 6. ibi dicebant Rotam. lege, dicebant per Rotam. pag. 35. deciſ. 89. lin. 4. poſt num. 2. ibi quòd eſſet. lege, quid eſſet. pag. 36. col. 2. deciſ. 93. lin. 5. poſt numer. 3. ibi ſtringit dec. d. deciſ. lege, ſtringit Rot. d. deciſ. pag. ea. col. 2. lin. 4. ibi deciſ. 4. add. de reſtit. ſpoliat. pag. 44. col. 1. deciſ. 116. lin. 8. num. 3. ibi tamen quia. lege, tum quia. ibidem ibi & id in monitorio. lege, & in quo monitorio. pag. 50. col. 1. lin. 1. ibi verumtamen. lege, verum tamen. pag. 53. col. 2. dec. 146. num. 2. ibi cum cetis. dic cū certis. pag. 56. col. 2. deciſ. 156. lin. 12. ibi ſatis erat dubi. lege, tamen ſatis eſt quod erat dubium. pag. 65. col. 2. lin. 7. poſt num. 3. ibi quę cum extarent. lege, quæ cum egerent. pag. 68. col. 1. deciſ. 186. lin. 5. ibi & inueniſſe. dic, & non inueniſſe. pag. 69. col. 2. lin. 1. ibi quæ videbatur. lege, per quæ videbatur. pag. 69. col. 2. deciſ. 191. lin. 3. ibi teſtis non deponē ti in facto proprio creditur. lege, teſti in facto proprio vni creditur. pag. 71. col. 1. deciſ. 194. lin. 8. ibi Goffred. dic, Loffred. pag. 75. 1. col. dec. 207. lin. 18. ibi noluerunt contrarium, lege voluerunt contrarium. pag. 78. col. 2. deciſ. 219. lin. 3. ibi appellationis à curia. dic, appellationis in curia. pag. 79. col. 1. deciſ. 220. lin. 5. ibi in iux. dele illud in. pag. 79. col. 2. deciſ. 221. lin. 3. ibi ſed committerem. lege, ſed committentem. pag. ead. col. 2. deciſ. 222. lin. 1. poſt num. 2. ibi Afflicti dec. 194. dic, Afflicti dec. 394. pag. col. & dec. eadē lin 6. poſt num. 2. ibi Aluer. & ibidem dic Aluarot. Ibidem. pag. 80. col. 2. lin. 9. ibi vt legitimi. dic, & legitimi. pag. 82. col. 2. deciſ. 229. lin. 16. ibi tres requirunt. dic, tres perſonę requirūtur. pag. 83. col. 1. in epitom. deciſ. 231. lin. 2. ibi declarationem. dic, de electio. pag. 83. col. 2. deciſ. 231. lin. 12. poſt num. 3. ibi videt de dic, vide de pag. 87. col. 2. deciſ. 244. lin. 3. poſt num. 2. ibi contra opinionem. dic, contra appellationem. pag. ea. col. ea lin. 5. ibi dec. in gratum. dic. Dec. in c. gratum. pag. 95. col. 2. lin. 3. poſt num. 12. ibi c. 2. de præben. dic, c. 2. de conceſſ. præb. pag. 100. col. 1. lin. 2. poſt num. 2. ibi quia tenetur. dic, quod tenetur. pag. 101. col. 2. lin. 3. ibi alioqui tolleretur. dic, quod aliàs tolleretur. pag. 105. col. 2. deciſ. 288. lin. 2. ibi non ſunt. dic, non erant. pag. 109. col. 1. lin. 16. poſt nu. 7. ibi quæ reſeruabantur. lege, quædā quæ reſeruabuntur. pag. 110. col. 1. lin. 4. poſt num. 5. ibi deciſ. Capicij. lege, deciſ. poſt dictam deciſ. Capicij. pag. ea. col. 2. in fine ibi hoc tit. hoc pariter. lege, hoc tit. pariter. pag. 111. col. 2. lin. 2. poſt num. 3. ibi ſ. & quis ita. dic. ſ. ſi quis ita. pag. 112. col. 2. lin. 6. poſt num. 2. ibi num. 20. de cōdit. lege, num. 20. de conſtitutio. pag. 112. col. 2. lin. 4. poſt num. 3. ibi Curt. Iun. conſ. 43. dic Curt. Iun. conſ. 33. pag. ea. col. ea. in epith. deciſ. 313. lin. 6. ibi & quòd eſſet prior. dic, quod eſſet prior. pag. 119. col. 1. deciſ. 315. lin. 4. ibi clement. eo. dic, clement. plures. eo. pag. 119. col. 2. lin. 6. poſt num. 3. ibi non eſſe accipiendum. dic, non eſſe faciendum. pag. 121. col. 2. lin. 4. ibi de reiudic. dic. de rei uendicat. pag. 127. col. 1. lin. 2. poſt num. 2. ibi Bal. conſ. 101. dic, Bal. conſ. 105. pag. 128. col. 1. lin. 1. ibi in eadem etiā. dic, in eadem fuit etiam. pag. 130. col. 1. ea. lin. nu. 3. ibi ſupra ad citari. dic, ſupra citari. p. 130. col. 2. lin. 4. poſt n. 3. ibi vel tangitur perſona. pag. 131. col. 1. lin. 2. poſt num. 9. ibi noſtro requiritur. dic, noſtro nō requiritur. pag. ea. col. 2 lin. 5. poſt n. 2. ibi Innocent. in c. dic, Innoc. & Præpoſ. in c. pag. 132. col. 2. deci. 342. lin. 1. ibi ſimoniacam voluerunt. dic, ſimoniacam noluerūt. pag. 138. col. 2. deciſ. 355. lin. 3. ibi ſcriprotibus. dic, ſcriptoribus Apoſtolicis. pag. 140. col. 2. lin. num. 5. ibi quando ſaltem. dic, quia ſaltem. pag. 147. col. 2. lin. 2. ibi intra 22. dies. dic, intra 20. dies. ibidem in 6. ibi 22. dies. pag. ea. in epitome lin. 2. ibi datur. dic, datus. ibidem. lin. 4. ibi & currit. dele illam &. pag. 147. col. 2. dec. 377. lin. 18. ibi quàm ſpatio. dic, quàm ſpatio menſis. pag. 152. col. 1. deciſ. 387. lin. 2. poſt num. 2. ibi non poterat. dic, quòd non poterat. pag. ea. col. 2. lin. 1. ibi allegare diſpenſatum. lege, allegare ſe diſpenſatum. pag. 153. col. 1. lin. 10. ibi in eſſe deducta. dic, in eſſe deducta, vt per Innocent. in cap. cum ſicut. de conſecrat. eccleſ. quo caſu eſſemus in dote debita. pag. 154. col. 2. deciſ. 394. lin. 1. ibi regulam de. dic, regulæ de. pag. 158. col. 2. in epitom. deci. 406. lin. 2. ibi vtentur. dele eam dictionē, ead. lin. 4. ibi alternatis. dic, alternatis vtātur. pag. 162. col. 1. deciſ. 415. lin. 5. ibi teneat Caſſadot. dic, teneat & Caſſad. pag. 163. col. 2. lin. 2. poſt nu. 10. ibi & ita eſt. dic, & iſta eſt. pag. 165. col. 2. deci. 424. lin. 10. ibi reſignationem non ab. dele illud, non. pag. 166. deciſ. 425. lin. 9. ibi actus annus. dic, actus annuus. pag. 166. col. 2. lin. 13. ibi gratiæ. de reſcrip. dic, gratiæ. in fin. de reſcript.

REGESTVM.

† †† a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x A B C D E.

Omnes ſunt duerniones, præter E, quę eſt ternio.

ROMAE, Apud Paulum Bladum Impreſſorem Cameralem.
M. D. L XXXX.